

www.virtual-project.eu

Sicilia... vacanțe, crime și Mafia

RĂBDAREA PĂIANJENULUI

Andrea

CAMILLERI

un caz al comisarului Montalbano

NEMIRA

ANDREA CALOGERO CAMILLERI (n. 1925) este unul dintre cei mai populari scriitori italieni contemporani. Poet promițător în tinerețe, apoi regizor de teatru, scenarist și producător de radio și televiziune, Camilleri a început să scrie romane târziu, după vârsta de patruzeci de ani. Astăzi, „Bătrânul”, cum îl numesc cu tandrețe contemporanii, este considerat un nume de referință al genului polițist, contribuind la glisarea lui spre ficțiunea literară. Primul său roman, *Il corso delle cose*, a fost publicat abia în 1978 (deși fusese scris cu zece ani mai devreme), însă consacrarea literară a cunoscut-o după alți cincisprezece ani, odată cu romanul *La stagione della caccia* (*Sezonul de vânătoare*). În 1994, a apărut *Forma apei*, primul roman din seria *Comisarul Montalbano*, personaj care în scurt timp avea să se transforme într-un adevărat cult. Dintre titlurile seriei – care cuprinde peste 20 de volume până în prezent – menționăm: *Câinele de teracotă* (1996 – Editura Nemira, 2010, 2014), *Hoțul de merinde* (1996 – Editura Nemira, 2009, 2014), *Sunetul viorii* (1997 – Editura Nemira, 2009, 2014), *Un mese con Montalbano* (1998), *L'odore della notte* (2001), *La pazienza del ragno* (2004), *La luna di carta* (2005). Comisarul Montalbano a devenit atât de popular (la aceasta contribuind și un serial de televiziune de mare succes), încât Andrea Camilleri a ajuns în situația de a nu mai putea renunța la el (asemenea lui Arthur Conan Doyle cu personajul său Sherlock Holmes). „Cititorii îmi scriu și-mi spun că personajul le aparține și deci nu pot să fac ce vreau eu cu el. Cât despre a-l omorî, nici nu poate fi vorba. Am cerut sfaturi de la doi autori de romane polițiste, Montalban și Jean-Claude Izzo, dar se pare că e foarte primejdios să programezi dispariția unui astfel de personaj: cei doi au decedat între timp.” Prin urmare, Camilleri ar fi luat hotărârea ca ultima aventură a lui Montalbano s-o încredințeze editorului său, cu indicația de a fi închisă într-un seif și publicată abia după moartea autorului.

ANDREA CAMILLERI
**RĂBDAREA
PĂIANJENULUI**

Traducere din limba italiană
EMANUEL BOTEZATU

virtual-project.eu

Andrea Camilleri

LA PAZIENZA DEL RAGNO

2004 Sellerio Editore, Palermo

Nemira, 2015

N E M I R A

1

Se trezi brusc, asudat, cu răsuflare groasă. Preț de câteva secunde nu pricepu unde se afla, însă apoi respirația ușoară și regulată a Liviei, lungită lângă el, îl readuse în dimensiunea atât de bine cunoscută și liniștitoare. Era chiar acolo, în dormitorul lui de acasă, de la Marinella. Afară din lumea somnului îl trăsesse un junghi rece ca o lamă de cuțit care-i străbătuse rana din umărul stâng. Nu trebuia să se uite la ceasul de pe noptieră ca să știe că era ora trei și jumătate noaptea; mai precis, trei, douăzeci și șapte de minute și patruzeci de secunde. De douăzeci de zile i se întâmpla treaba asta – atât trecuseră, douăzeci de zile, de la noaptea aceea în care Jamil Zarzis, traficanțul de copii extracomunitari, îl împușcase, rănindu-l, în vreme ce el ripostase împușcându-l mortal; într-adevăr, trecuseră douăzeci de zile, însă curgerea timpului se blocase, nu se știe cum, la acel moment precis: trei, douăzeci și șapte de minute și patruzeci de secunde. „Țac” – așa făcuse parcă un angrenaj în partea aceea a creierului său care se vede treaba că măsura trecerea orelor și zilelor; atât, „țac”, și din acel moment, dacă dormea, se trezea, iar dacă în schimb era de veghe, i se-ntâmpla să asiste la un misterios și aproape imperceptibil stop-cadru al obiectelor din jur. Știa foarte bine că în timpul aceluia fulgerător duel nu-i trecuse nici măcar prin anticamera cerebelului gândul să se uite la ceas; și totuși – iar de acest lucru își amintea perfect –, în clipa în care glonțul tras de Jamil Zarzis i se-nfîgea în carne, o voce dinăuntru, impersonală, feminină, un pic metalică, precum vocile care se aud la difuzor în gări sau la supermarket, spusese: „Este ora trei, douăzeci și șapte de minute, patruzeci de secunde.”

— *Erați împreună cu domnul comisar?*

— *Da, domnule.*

— *Și vă cheamă... cum?*

— *Fazio, domnule.*

— *Când a survenit rana?*

— *Eh, domnule, conflictul a avut loc în jur de ora trei și jumătate. Carevasăzică, în urmă cu ceva mai mult de jumătate de oră. Domnule doctor...*

— *Da?*

— *E grav?*

Zăcea lungit, nemișcat, cu ochii strâns închiși, ceea ce-i lăsa pe toți să creadă că era inconștient și că, prin urmare, puteau discuta fără fereală. De fapt, auzea și înțelegea tot ce se spunea, era și uluit, și lucid în același timp, atât doar că n-avea nicio tragere de inimă să deschidă gura ca să răspundă singur la întrebările doctorului. Se vedea treaba că injecțiile pe care i le făcuseră ca să nu mai simtă durerea aveau efect asupra tuturor extremităților corpului.

— *Fii serios, domnule! Nu trebuie decât să extragem glonțul rămas înăuntru.*

— *Oh, măicuță sfântă!*

— *Nu vă mai agitați atât, zău așa! E o nimica toată! În plus, nu cred ca glonțul să fi produs mari pagube; cu o perioadă de exerciții de recuperare, brațul își va reveni sută la sută. Hm, scuzați-mi întrebarea, totuși de ce continuați să fiți atât de îngrijorat?*

— *Vedeți dumneavoastră, domnule doctor, acum câteva zile, domnul comisar s-a dus de unul singur să efectueze o operațiune de supraveghere...*

Și acum, ca și atunci, stă cu ochii strâns închiși. Însă nu mai aude cuvintele, acoperite de vuietul valurilor ce se sparg de țărm. Trebuie că-i vântul: sub rafalele puternice, oblonul tremură din toate încheieturile, scoțând un soi de lamentație. Slavă Țupei de Sus că-i încă în convalescență, așa că poate zăbovi sub pături după pofta inimii. La un asemenea gând, se simte ca eliberat de o povară și se hotărăște să-și deschidă, mijit, ochii.

Adicătelea de ce nu-l mai auzea pe Fazio vorbind? Își deschise, mijit, ochii. Ai doi se dăduseră o țără-ntr-o parte, îndepărtându-se dinspre pat către fereastră. Fazio îi tot turuia din gură, în vreme ce doctorul în halat alb asculta serios foarte. Și, brusc, ca-ntr-o străfulgerare, își dădu seama că nu avea nevoie să audă ce cuvinte rostea Fazio ca să-nțeleagă ce anume-i spunea doctorului. Fazio, prietenul său de suflet, Fazio, omul lui cel mai de încredere, Fazio al lui, carevasăzică, îl trăda precum Iuda, istorisindu-i de bună seamă doctorului episodul când el, Montalbano, se prăbușise fără vlagă pe plajă, după ce o durere cruntă îl cuprinsese în piept pe când înota în mare... Acu' să te ții cu doctorii ăștia, când or auzi asemenea grozăvie! Probabil că, înainte să-i tragă afară blestematul de glonț, o să-l treacă prin chinurile iadului, o să-l caute și pe dinafară, și pe dinăuntru, o să-i dea găuri, o să-l belească de piele centimetru cu centimetru, ca să se dumirească ce poartă pe dedesubt...

Dormitorul său e același dintotdeauna. Ba nu, nu-i adevărat. E diferit, dar în același timp neschimbat. Diferit, pentru că acum pe masa de toaletă stau aliniate lucrurile Liviei – geanta, agrafele de păr, două flacoane mici. Iar pe scaunul din partea opusă se văd o bluză și o fustă. Pe urmă, chiar dacă nu-i putea vedea, știa că pe undeva, în preajma patului, zăcea o pereche de papucei de casă roz. Se înduioșează pe loc. Pe dinăuntru parcă se înmoaie, cu totul zici se topește și ca lichidul greu se scurge-n jos... Mda, de douăzeci de zile i s-a fixat în minte metafora asta și nu-i chip să scape de ea. Așa cum stau lucrurile acum, chiar și un gând banal are puterea să-l poarte pe marginea butoiului cu melancolie. Iar el, Montalbano, de o asemenea stare de fragilitate emoțională se rușinează, se simte stânjenit, se vede obligat să elaboreze strategii complexe de apărare, în așa fel încât ceilalți să nu bage nimic de seamă. Însă cu Livia, nu, cu Livia n-a

fost cale s-o scoată la capăt. Livia a hotărât să-l sprijine, să-i dea o mână de ajutor, tratându-l cu oarecare duritate ca să nu-i dea pretext să cedeze. Însă totul se dovedește inutil, căci chiar și acest comportament grijuliu al Liviei îi provoacă un amestec de emoție și fericire. Căci da, e fericit pentru faptul că Livia și-a mâncat tot concediul ca să aibă grijă de el; și mai știe ceva: că și casa lui de la Marinella e fericită de când Livia e acolo. De când a sosit ea, dormitorul lui, ziua, pe lumină, arată ca și cum și-ar fi recăpătat culoarea, ca și cum pereții ar fi fost proaspăt zugrăviți într-un alb luminos. Dat fiind că nu-i nimeni care să se holbeze la el, își șterge o lacrimă cu colțul cearșafului.

Totu-i alb de jur împrejur, în afară de pata maro (Nu cumva fusese roz odată? Cu câte veacuri în urmă?) a trupului său dezbrăcat. Albă-i și sala în care i se face electrocardiograma. Doctorul scrutează de-a lungul benzii lungi de hârtie, apoi scutură din cap, a neîncredere. Îngrozit, Montalbano își închipuie că graficul la care se uită omul din fața lui arată identic, bucătică ruptă, cu urma trasată de seismograf în timpul cutremurului de la Messina, din 1908. Se întâmplase să-l vadă reproduș într-o revistă de istorie: un talmeș-balmeș disperat și fără noimă, ca o tușă trasă de o mână îngrozită de spaimă.

„Hait, m-or descoperitără! – își spune în gând. S-or dumiritărăși ei că ticăitoarea-mi funcționează numa' pe curent alternativ, când are chef, și că probabil am avut la viața mea minimum-minimorum trei infarcturi.”

Apoi, în cameră intră alt medic, în cămașă albă și el. Se uită la banda de hârtie, se uită la Montalbano, se uită la colegul său.

— S-o refacem, zice el.

Te pomenești că nu-și cred ochilor, că nu pot pricepe cum se face că un om cu o asemenea electrocardiogramă stă încă într-un pat de spital și

nu pe o masă de marmură de la morgă. Cercetară apoi, obraz lângă obraz, banda cea nouă.

— Să-i facem o radiografie toracică, pronunțară sentința cei doi, mai curând confuzi decât convinși de ceea ce spun.

Montalbano ar vrea, parcă, să le spună că, dacă tot stau lucrurile așa, mai bine să nu-i mai tragă afară niciun glonț. Să-l lase să-și dea duhul în sfânta pace. Bine, dar – fir-ar și iar fir-ar! – nu și-a făcut testamentul! Uite, casa din Marinella, de exemplu, trebuie să meargă mort-copt la Livia, ca nu cumva să se trezească vreun verișor de-a șaptea spiță să-și revendice drepturile patrimoniale.

Păi, da, pentru că de vreo câțiva ani casa din Marinella era a lui, cu acte în regulă. În timp, ajunsese să creadă că n-avea să reușească în veci să și-o cumpere: costa prea mult pentru salariul său, care nu-i permitea să facă cine știe ce economii. Pe urmă, într-o bună zi, asociatul răposatului său tată îi trimisese o scrisoare în care se oferea să cumpere cota-parte a părintelui său din afacerea cu vinuri de podgorie, care se ridica la o sumă considerabilă. Așa încât nu doar că primise suficienți bani ca să-și cumpere casa, dar îi rămăseseră destui ca să-și facă un cont bunicel în bancă. Pentru bătrânețe. Cu alte cuvinte ar fi trebuit mort-copt să-și facă testamentul, dat fiind că acum era un domn respectabil, proprietar, cum s-ar zice. Numai că nici înainte, nici acum, de când ieșise din spital, nu-i dăduse inima ghes să dea o raită pe la notar. Și totuși, în caz că avea să se hotărască într-un final să se ducă pe-acolo, treburile aveau să stea cam așa: Liviei îi revenea casa, aici nu-ncăpeau discuții. Lui François... acel fiu al său care nu era, de fapt, al său, însă ar fi putut fi... Lui știa exact ce să-i lase. Bani ca să-și cumpere o mașină frumoasă. Parcă și vedea mutra oripilată a Liviei. Cum așa? Îl răsfeți în halul ăsta? Ei bine, da, mamzel! Un fiu care nu e, de fapt, un fiu, însă ar fi putut (trebuie?) să fie, trebuie răsfățat mai mult decât un fiu-fiu. Un raționament

sucit rău, de acord, dar până la urmă tot un raționament și ăsta, nu-i așa? Și lui Catarella? Pentru că nu-ncape vorbă, Catarella trebuie musai să figureze în testamentul său. Lui ce să-i lase? Cărți, în mod sigur nu. Încercă să-și amintească un vechi cântecel al vânătorilor de munte care se chema „Testamentul căpitanului” sau așa ceva, însă nu reuși. Ceasul! Exact, iată, lui Catarella avea să-i lase ceasul lui tătâne-su, pe care tot asociatul părintelui său i-l trimisese. În felul acesta, Catarella avea să se simtă ca făcând parte din familie. Da, ceasul, asta era!

Nu poate vedea ceasul din cabinetul în care l-au dus pentru radiografie, căci în fața ochilor tronează un fel de vâl cenușiu. Cei doi doctori sunt ocupați să privească atent la un soi de televizor, mișcând ușor, din când în când, un mouse.

Pe unul din ei, cel care urmează să-l opereze, îl cheamă Strazzera. Amedeo Strazzera. De data asta, mașinăria nu scuipă afară o bandă de hârtie, ci o serie de fotografii, sau ceva asemănător. Cei doi medici se uită și se răsuită, iar în cele din urmă trag amândoi un oftat adânc, istoviți parcă după un marș lung și anevoios. Strazzera se apropie de el, în vreme ce colegul său se așază pe un scaun – alb, bineînțeles – și-l privește sever. Apoi se apleacă încet în față, către el. Montalbano parcă-l și aude zicând:

„E timpul să nu vă mai prefaceți că sunteți viu! Chiar nu vă e puțin rușine obrazului?”

Hm, cum erau oare versurile acelea?

„*Bietul om, cu niciun chip nu pricepea, / lupta cu sânge, însă de multă vreme mort era.*”^{III}

Când colo, tipul nu scoate nicio vorbuliță, ci începe să-l asculte cu stetoscopul. De parcă nu făcuse asta de cel puțin douăzeci de ori până atunci! Într-un târziu se îndreaptă de spate, își privește colegul și-l iscodește:

— *Ce facem?*

— *Eu i l-aș arăta lui Di Bartolo, zice celălalt.*

Di Bartolo! O legendă vie. Montalbano îl cunoscuse cu mult timp în urmă. Ajuns acum un bătrânel trecut bine de șaptezeci de ani, uscat, cu o bărbuță albă care-i dădea aer de capră, incapabil să se adapteze conveniențelor sociale sau, măcar, bunelor maniere. Zice-se că odată, după ce-l consultase, în propriul stil, pe unul de care lumea-ntreagă știa că-i un nemilos cămătar, îi spusese că nu-i în măsură să-i dea niciun diagnostic, pentru că nu izbutise să-i localizeze inima. Iar altă dată, într-un bar, îi spusese unuia pe care nu-l mai văzuse în viața lui până atunci și care își bea liniștit cafeaua: „Știți că vă paște un infarct, nu-i așa?” Partea frumoasă e că pe om l-a lovit infarctul imediat, cine știe, poate chiar pentru că abia fusese avertizat de o minte luminată ca Di Bartolo. Bine, bine, totuși de ce voiau ai doi doctori să-l cheme pe Di Bartolo, dacă nu mai era ni'ca de făcut? Cine știe, poate vor să-i arate maestrului ce mare fenomen este el, Montalbano, unul care continuă în mod inexplicabil să se țină-n viață, deși are o inimă care arată mai ceva ca Dresda după bombardamentul americanilor.

Cât stau în așteptare, hotărâsc să fie dus înapoi, în salon. Când se deschid ușile ca să treacă targa, aude vocea deznădăjduită a Liviei, chemându-l:

— Salvo! Salvo!

Nu-i prea vine să răspundă! Biata de ea! Bătuse atâta drum până la Vigàta ca să petreacă vreo două-trei zile cu el și uite ce surpriză frumoasă i-a făcut!

— Mi-ai făcut o surpriză chiar frumoasă! îi spusese Livia în urmă cu o zi, când, întorcându-se de la o vizită de control la spitalul din Montelusa, intrase în casă ținând în mână un buchet mare de trandafiri.

În clipa următoare, izbucnise în plâns.

— Hai, te rog, nu face asta!

De fapt, și el abia se ținea.

— De ce nu?

— Păi, n-ai mai plâns niciodată până acum.

— Dar când, Doamne iartă-mă, s-a-ntâmpnat vreodată în viața asta să-mi aduci tu mie un buchet de trandafiri?

Își așază – delicat, ca să n-o trezească – palma pe șoldul ei.

Uitase – ori poate că pe vremea când îl cunoscuse nu făcuse caz de asta – că profesorul Di Bartolo nu avea numai mutră, ci și voce de capră.

— *Bună ziua la toată lumea, behăie el intrând în salon, urmat de o duzină de doctorași, regulamentar îmbrăcați în alb și care se răsfiră apoi prin toată încăperea.*

— *Bună ziua, răspunde toată lumea, în realitate doar Montalbano, dat fiind că, în momentul în care domnul profesor s-a arătat în prag, în salon nu se afla decât el.*

Domnul profesor se apropie de pat și-l privește cu interes.

— *Constat cu plăcere că, în ciuda celor relatate de colegii mei, sunteți încă în deplinătatea facultăților.*

Face un gest și, în clipa următoare, lângă el se înființează Stazzera, care-i înmânează rezultatele analizelor. Domnul profesor abia dacă aruncă o privire pe prima foaie, după care o aruncă pe pat; cu a doua procedează la fel; cu a treia, idem; și cu a patra. În scurt timp, țeasta și toracele lui Montalbano dispar sub mormanul de hârtii. Într-un târziu, comisarul aude vocea domnului profesor, pe care nu-l poate vedea pentru că pe ochi tocmai i-au aterizat fotografiile de la radiografia toracică.

— *Mă lămurește și pe mine cineva de ce am fost chemat aici?*

Judecând după behăitul mai curând iritat, capra era pe cale să se-nfurie.

— *Vedeți dumneavoastră, domnule profesor – se aude vocea ezitantă a lui Strazzera –, realitatea este că unul dintre ajutoarele domnului comisar ne-a adus la cunoștință faptul că acesta ar fi suferit în urmă cu câteva zile un episod de...*

Un episod de ce anume? Nu izbutește să audă ce-i spune Strazzera celuiilalt. Probabil că-i povestește episodul la ureche. Episodul? Da' ce au de-a face episoadele în toată treaba asta? Că doar n-om fi cu toții într-un serial la televizor. Și totuși, Strazzera a rostit cuvântul „episod”. Păi, nu așa se numesc părțile unui serial?

— Țineți-mi-l ridicat, poruncește domnul profesor.

Este eliberat de sub teancul de foi și ridicat cu delicatețe în șezut. Într-o liniște religioasă, un stol de medici îmbrăcați complet în alb stau roată în jurul lui. Di Bartolo începe să-l pipăie cu stetoscopul, mutându-l încolo și-ncoace, centimetru cu centimetru. Deodată, se oprește. Văzându-i fața de la o asemenea distanță apropiată, comisarul observă că domnul profesor are o mișcare continuă a mandibulei, ca și cum ar fi mestecat gumă. Și, pe loc, își dă seama: Di Bartolo rumegă. Domnul profesor este, de fapt, o capră în carne și oase. O capră care, iată, nu mai mișcă de o bună bucată de timp. Stană de piatră, stă și ascultă. Oare ce-i aud urechile că se-ntâmplă-năuntru, în inima mea? – se întreabă Montalbano în gând. Clădiri care se prăbușesc? Falii care se cascadează pe neașteptate? Explozii subterane? Di Bartolo ascultă la nesfârșit, nu-și mută urechea nici măcar cu un milimetru de pe punctul pe care tocmai l-a identificat. Oare nu l-o durea spinarea că stă așa mult aplecat? Deodată, comisarul simte că-l trec toate sudorile. Într-un târziu, domnul profesor se îndreaptă de spate.

— Suficient!

Montalbano este culcat la loc.

— Din punctul meu de vedere – vine concluzia marii minți luminate –, puteți să-l mai împușcați de vreo trei-patru ori și pe urmă să extrageți gloanțele din el fără anestezie. Inima l-ar ține fără probleme.

Și pleacă, fără să mai salute pe nimeni.

Zece minute mai târziu, se află deja în sala de operații, scăldată într-o lumină albă intensă. Un

individ ține în mână un fel de mască, pe care i-o potrivește pe față.

— Respirați adânc, îi spune.

Iar el se supune. Pe urmă, nu-și mai amintește nimic.

„Oare cum de n-a inventat încă nimeni – se întreabă el în gând – un spray pe care, când n-ai somn, să ți-l pui la nas, să apeși pe buton, să iasă gazul sau ce-o fi înăuntru și s-adormi pe loc?”

Ce comod ar fi: anestezie împotriva insomniei. Dintr-odată, îl apucă setea. Se ridică încet, ca să n-o trezească pe Livia, se duce în bucătărie, își toarnă un pahar dintr-o sticlă de apă minerală deschisă mai devreme. Și acum? Se hotărăște să facă niște exerciții pentru braț, așa cum l-a învățat o asistentă specialistă. Unu, doi, trei și patru. Unu, doi, trei și patru. Mda, brațul îi funcționează bine, până-ntr-acolo încât poate conduce mașina fără niciun fel de probleme.

Operația îi ieșise perfect lui Strazzera. Atât doar că uneori parcă-i ia brațul foc, cam cum se-ntâmplă cu picioarele când le ții nemișcate în aceeași poziție – simți mii de ace urzicându-ți carnea. Sau furnicături de la un capăt la altul. Își mai toarnă un pahar cu apă, apoi se întoarce în pat. Simțindu-l cum se strecoară sub pătură, Livia murmură prin somn ceva, se răsucesce, întorcându-i spatele.

— Apă, imploră el, deschizând ochii.

Livia îi toarnă un pahar și-i dă să bea, petrecându-și mâna pe după ceafa lui și ridicându-i capul. Apoi, pune paharul înapoi pe noptieră și dispare imediat din câmpul lui vizual. Montalbano izbutește să se ridice puțin în capul oaselor. Livia stă în picioare lângă fereastră, cu doctorul Strazzera proțăpît lângă ea și vorbindu-i însuflețit. Deodată, o aude pe Livia chicotind. Ia te uită ce plin de duh e dom' doctor Strazzera al nostru! Și cum se face, mă rog frumos, că stă așa aproape, mai-mai că s-a lipit de Livia? Iar ailaltă, de ce nu

se simte să se dea un pas mai în spate? Ia stați voi nițel, că v-arăt eu.

— Apă, strigă el înfuriat.

Livia tresare, înspăimântată.

— Dar de ce-o fi bând oare atât de multă apă? îl iscodește Livia pe medic.

— O fi de la anestezie, spune Strazzera. Apoi adaugă: Uite ce e, Livia, operația a fost o nimica toată. Mai mult de atât, am făcut în așa fel încât să-i rămână o cicatrice practic invizibilă.

Recunoscătoare, Livia îi întoarce o privire surâzătoare, înfuriindu-l și mai tare pe comisar.

O cicatrice invizibilă? Mda, ce să zică, era numai bun pentru următorul concurs Mister Mușchi-de-Fier!

Apropo de mușchiul acela sau, în sfârșit, ce-o fi el acolo. Se apropie tiptil de Livia, lipindu-și trupul de spinarea ei. Care Livia pare să aprecieze atingerea – asta-i ușor de înțeles, judecând după murmurele îngânate prin somn.

Montalbano își întinde brațul spre crupa femeii, atingând-o ușor pe o fesă. Probabil dintr-un reflex condiționat, Livia își pune palma peste a lui. Numai că, în acest punct operațiunea, se blochează. Pentru că Montalbano știe bine un lucru: dacă ar îndrăzni să meargă mai departe, Livia ar spune imediat: „Stop!” Așa se întâmplase și în prima noapte când ajunseseră înapoi la Marinella.

— Nu, Salvo. Nici nu se discută. Mi-e frică să nu pățești ceva.

— Ei hai, Livia, am fost rănit la umăr, nu la...

— Nu fi vulgar, te rog. Tu chiar nu înțelegi? Nu m-aș simți în largul meu, mi-ar fi teamă să...

Numai că mușchiul acela sau, în sfârșit, ce-o fi el acolo nu înțelege deloc asemenea temeri. Nu dispune de cerebel și nici n-are înclinații către meditație. Nu acceptă scuze. Prin urmare, continuă să stea așa, umflat de furie și de dorință.

Spaimă. Teamă. Cam așa s-ar traduce sentimentul care-l încearcă a doua zi după operație, când, către ora nouă dimineața, rana începe să-l doară tot mai tare. Ah, oare de ce doare așa rău? Oare nu cumva doctorii uitaseră înăuntru – cum se întâmplă tot mai des – vreun pansament? Sau nu, nu un pansament, poate chiar un bisturiu lung de vreo treizeci de centimetri. Livia prinde ideea din zbor și aleargă să-l cheme pe Stazzera. Care dă fuga-fuguța să vadă ce se întâmplă – cine știe, poate chiar plecând din mijlocul unei operații pe cord deschis. Pentru că, deh, cam așa stăteau lucrurile acum: Livia lansa chemarea, Stazzera venea-ntr-un suflet. Doctorul zice că la mijloc e ceva absolut previzibil și că Livia n-are absolut niciun motiv să se alarmeze. Și jap!, îi trânteste o injecție lui Montalbano. Nu trec nici zece minute, că se întâmplă două lucruri. Primul este că durerea începe să-i treacă, iar al doilea, că Livia îi spune așa:

— A venit chestorul.

Și iese. În schimb, în salon își fac intrarea Bonetti-Alderighi și șeful lui de cabinet, domnul Lattes, care-și ține mâinile împreunate ca de rugăciune, de parc-ar fi venit la căpătâiul unui muribund.

— Ce mai faceți, ce mai faceți? îl iscodește chestorul.

— Ce mai faceți, ce mai faceți? i se face ecou Lattes, cu intonație ca de litanie.

Și chestorul se pune pe vorbit; și vorbește, și vorbește... Numai că Montalbano îl aude pe sărite, ca și cum rafale puternice de vânt ar risipi cuvintele rostite de celălalt.

— ...prin urmare, v-am propus pentru un panegiric solemn...

— ...solemn... repetă Lattes.

„Tiripom, pam, pam!” se aude o voce în capul lui Montalbano.

Rafală de vânt.

— ...în așteptarea reîntoarcerii dumneavoastră în serviciu, domnul Augello...

„O, da, ce bine, ce bine, ce bine!”, face aceeași voce din capul lui.

Rafală de vânt.

Ochii mijiți, a pampineddra, care, inexorabil, se închid.

Ochii îi sunt și acum mijiți. Poate-poate izbutește, în sfârșit, să pună geană pe geană. Exact așa cum stă, lipit de trupul cald al Liviei. Degeaba însă: nenorocitul de oblon continuă să jelească la fiecare rafală de vânt.

Ce-i de făcut? Să deschidă fereastra și să-l fixeze mai bine? Nici gând, Livia s-ar trezi cu siguranță. Și totuși, o soluție ar fi. Și nu are nimic de pierdut dacă o încearcă. Nu, nu-i nevoie să anihileze jelania oblonului, ci pur și simplu să-l imite, asimilând-o propriului ritm al respirației.

— Ihiiii! scârțâie oblonul.

— Ihiiii! scheaună el încetișor.

— Eheee! face oblonul.

— Eheee! i se face el ecou.

Numai că de data aceasta nu și-a controlat suficient nivelul vocii. În clipa următoare, Livia deschide ochii și se ridică în capul oaselor.

— Salvo! Ți-e rău?

— De ce întrebi?

— Te tânguiai.

— Cine știe, prin somn, poate. Scuză-mă. Hai, dormi.

Ah, fereastră blestemată!

Dinspre fereastra larg deschisă venea un frig de-ți îngheța sângele-n vine. Că doar așa-i la spital: te vindecă de apendicită și te omoară de pneumonie. Stă așezat într-un fotoliu – mai sunt doar două zile și se va putea întoarce, în sfârșit, acasă, la Marinella. Numai că azi, încă de pe la ora șase de dimineață, cohorte de femei s-au pornit pe făcut curat lună prin tot locul – coridoare, saloane, debarale –, freacă și lustruiesc geamuri, clante, cadre de pat și scaune. Parcă pe toți din spital i-a lovit brusc mania curățeniei: se schimbă lenjerii, perdele, pături, băile strălucesc de mai-mai că-ți trebuie ochelari de soare când intri-năuntru.

— *Ce se întâmplă? o iscodește pe infirmiera care a venit să-l ajute să se culce la loc în pat.*

— *Se vede treaba c-o să ne viziteze vreun ștab mare.*

— *Cine?*

— *N-am știință.*

— *Auțiți, n-ați putea să mă lăsați pe locul meu din fotoliu?*

— *Nu se poate.*

După un timp, își face apariția Strazzera: rămâne dezamăgit când nu dă cu ochii de Livia.

— *Eh, poate trage totuși o fugă-ncoa' mai spre amiază, îl liniștește Montalbano.*

Numai că acel „poate” e de-o parșivenie primantâi: l-a rostit numai și numai ca să-l țină pe doctor în priză. Livia îl asigurase că va veni peste zi, atât doar că va mai întârzia nițel.

— *Cine s-a anunțat că vine?*

— *Petrotto. Subsecretarul de stat.*

— *Vine ca să facă ce?*

— *Ca să vă felicite în mod oficial.*

Băga-mi-aș și iar băga-mi-aș! Asta mai lipsea! Onorevole¹²¹. Gianfranco Petrotto, avocat, în prezent subsecretar de stat la Interne, însă odată condamnat

pentru corupție, altă dată, pentru extorcare, iar a treia oară, pentru o infracțiune prescrisă între timp. Ex-comunist, ex-socialist, ales acum triumfal pe listele partidului majoritar.

— Nu mi-ați putea face o injecție care să mă adoarmă pentru, știu eu, vreo trei-patru ore? îl imploră pe Strazzera.

Celălalt își desfăce larg brațele, apoi pleacă.

Onorevole Gianfranco Petrotto, avocat, se prezintă punctual, precedat de o întreagă suită de aplaudaci care fac zaveră mare pe coridoare. Cu toate acestea, îi lasă să intre în salon doar pe prefect, pe chestor, pe medicul șef de secție și pe deputatul de colegiu.

— Ceilalți să mă aștepte afară, poruncește el ridicând vocea.

După care începe să-și deschidă și să-și închidă ritmic gura. Vorbește. Și vorbește. Și vorbește. Nu știe că Montalbano și-a îndesat în urechi vată hidrofîlă, atât de multă că mai-mai să-i facă explozie. Partea bună însă-i că nu poate auzi neroziile pe care le toarnă ipochimenul din fața lui.

De la o vreme nu se mai aud lamentațiile oblonului. Mai are timp doar să se uite la ceas – patru patruzeci și cinci –, după care, în sfârșit, adoarme.

În somn, cu greu își dădu seama că telefonul suna și răsuna întruna.

Deschise un ochi și se uită la ceas. Ora șase. Abia dacă dormise o oră și un sfert. Se ridică în grabă, cu gând să oprească telefonul din sunat înainte ca Livia să se trezească din somnul ei adânc. Ridică receptorul.

— Dom'le, domnicule, ce facerăți, vă sculai eu acum?

— Catarè, șase de dimineața-s ceasurile, șase bătute pe muchie, știi au ba?

— Aolică, apăi să știți c-al meu mi-arată că-i șase și trei minutele.

— Carevasăzică e nițeluș înainte.
— Sigur-sigurel sunteți, dom'le?
— Mie-n sută.
— Atuncea, mă duc să-l dau trei minute-ndărăt.
Mulțam, dom'le.

— Să fii sănătos.

Catarella închise, la fel și Montalbano, care dădu a face cale-ntoarsă-n dormitor. Pe drum, se opri brusc și se puse pe suduit. Apăi, futu-i și iar futu-i, ce fusese asta? Adicătelea Catarella îi dădea telefon cu noaptea-n cap ca să vadă că-i mergea bine ceasul? În clipa aceea, telefonul sună din nou, iar comisarul izbuti să ridice receptorul după prima țârâitură.

— Dom'le, domnicule, vă cer pardonanță, numa' că de la trebușoara cu ceasul uitai să vă spui motivul telefonatei pen' care vă făcui mai sus menționata telefonată.

— Spune-mi-l.

— Pare-se c-or sichiștratără motoreta la o fătucă.

— Or furat-o sau or secheștrat-o?

— Sichiștrată-i, dom'le.

Montalbano se înroși de furie. Numai că se vedea obligat să-și înăbușe răgetele care-i venea să le scoată.

— Adicătelea tu vii să mă scoli la șase de dimineață ca să m-anunți că Garda de Finanțe sau Carabinierii or pusără secheștru pe un scuter? Mie, tocmai mie vii să-mi spui una ca asta? Știi ceva? Mie, cu permisiunea dumatăle, mi se rupe exactelea în paișpe, na!

— Dom'le, domnicule, să știți că n-aveți niciun pic nevoie de pirmsiune de la mine ca să vi se rupă exact în paișpe, făcu celălalt, respectuos.

— Și, mai presus de toate, află că încă n-am reintrat în serviciu, sunt încă în concediu medical!

— Aiasta știu, dom'le, numa' că secheștrul nu l-or făcutără nici de la Garda de Finanțe, nici de la Bine-iubitoare.

— Bine-meritorie^[3], Catarè, bine-meritorie. Zi-mi, atunci: dacă nu ei, atunci cine?

— Aicia-i bizinisu', dom'le. Nu se știe, nu se are nicio cunoștință. Tocma' pentru aiastă treabă mi-or zisără să telefonez la 'mneavoastră pirsonalmente-n pirsoană.

— Ia ascultă. Fazio-i pe-acolo?

— Nu, să trăiți, la fața locului se duse.

— Și domnul Augello?

— Așijderea și el, la fața locului.

— Bine, dar la comisariat cine a mai rămas?

— Provizoriamente mă ocup eu, dom'le. Domnu'-domnicu' Augello îmi zise să preiau eu pre... purgativele.

Măiculiță sfântă! Țsta da, risc major, ăsta da, pericol public ce se cerea înlăturat cât se putea de repede – Catarella era capabil să declanșeze un conflict nuclear mondial pornind de la un banal furt de buzunare. Cum era oare cu puțință ca și Fazio, și Augello să se fi deranjat de la birou pentru o banală punere sub sechestru a unui scuter? Și, pe urmă: oare de ce îl mai chemau și pe el?

— Ascultă, fă cum îți spun eu: ia legătura cu Fazio și spune-i să mă sune aici, acasă, la Marinella.

Și puse receptorul în furcă.

— Aici e ca la piață, un târg de precupețe a ajuns casa asta! se auzi o voce din spatele său.

Se întoarse. Era Livia, cu ochii sticlindu-i de furie. Ca să vină-n sufragerie, nu-și luase pe ea halatul de casă, ci-și trăsese în grabă cămașa purtată cu o zi în urmă de Montalbano. Care, văzând-o în acea ipostază, simți cum învie în el dorința aprigă de a o lua în brațe. Se abținu însă, știa că dintr-un moment într-altul urma să vină apelul de la Fazio.

— Livia, te rog, serviciul meu...

— Serviciul tău ar trebui să ți-l faci la comisariat, nu aici. Și numai atunci când vei fi reintrat în serviciu.

— Ai dreptate, Livia. Acum, te rog, du-te înapoi în pat.

— Ce pat, care pat! Mi-a fugit tot somnul, gata! Mă duc la bucătărie să-mi fac o cafea, zise Livia.

Sună telefonul.

— Fazio, te rog, ești atât de bun să-mi explici ce, futu-i și iar futu-i, se întâmplă acolo? se răsti Montalbano în receptor – acum nu mai trebuia să fie precaut, din moment ce Livia nu doar că se trezise, dar era gata înfuriată.

— Nu vorbi porcos, îi strigă, de altfel, Livia din bucătărie.

— Apăi, nu v-a spus Catarella?

— Catarella nu mi-a spus niciun rahat, ni'ca...

— Ai de gând s-o termini sau nu? se auzi din nou vocea Liviei.

— ...mi-a spus ceva despre un scuter pus sub sechestru, dar cică n-au de-a face nici Carabinierii, nici Garda de Finanțe. Apăi, băga-mi-aș și iar băga...

— Termină, am spus!

— ...mi-aș, ce veniți să-mi cereți voi mie? Să mă duc să verific dacă nu cumva sechestru-i pus de la Rutieră?

— Nu, dom'le. De sechestrat, n-a fost sechestrat scuterul, ci proprietara scuterului.

— Nu, n-am înțeles.

— Dom'le, avem un caz de sechestrare de persoană.

Sechestrare de persoană?! La Vigàta?!

— Explică-mi unde sunteți, vin imediat, zise fără să mai stea pe gânduri.

— Dom'le, e tare complicat de ajuns. Uitați, dacă vă convine, în maximum o oră aveți mașina de serviciu în fața ușii. În felul ăsta, nici n-o să vă obosiți la volan.

— De acord.

Se duse în bucătărie. Livia pusese cafeaua la fiert. Iar acum își făcea de lucru cu fața de masă. Încercând s-o netezească, se aplecase mult în față, iar cămașa comisarului îi deveni prea scurtă.

Montalbano nu mai reuși să se abțină. Făcu doi pași în față și-și încolăci strâns brațele în jurul mijlocului ei, dinspre spate.

— Hei, ce-ți veni? făcu Livia. Hai, dă-mi drumul! Ce vrei să faci?

— Ghici.

— Dar rana ți se poa...

În ibric, cafeaua începu să se umfle. Nimeni nu se repezi să închidă aragazul. În ibric, cafeaua începu să șuiere amenințător. Focul continuă să ardă. În ibric, cafeaua începu să fiarbă. Nimeni nu se sinchisi. În ibric, cafeaua începu să dea pe dinafară, revărsându-se pe aragaz și stingând focul. Gazul metan continua să emane prin injector.

— Auzi, tu nu simți un miros ciudat, ca de gaz metan? întrebă după un timp Livia, pe ton languros, încercând să se desprindă din îmbrățișarea lui Montalbano.

— Nu, nu simt nimic, răspunse el, îmbătat de mirosul emanat de pielea femeii.

— Oh, Doamne! exclamă Livia repezindu-se să închidă aragazul.

Lui Montalbano îi rămăseseră mai puțin de douăzeci de minute pentru duș și bărbierit. Cafeaua – una nouă, proaspătă – și-o bău din mers, căci sunau deja la ușă. Nici gând ca Livia să-l întrebe unde pleca și de ce. Deschisese fereastra și, cu brațele ridicate, se întindea molatic sub o primă rază de soare.

Pe drum, Gallo îi povesti ce știa și el despre toată trășenia. După nume, fătucii răpite – pen' că asupra faptului că fusese răpită părea să nu mai planeze niciun dubiu – îi zicea Susanna Mistretta, era frumoasă coz, învăța la universitate, la Palermo și se pregătea de primele examene. Locuia cu mămică-sa și cu tăticu-su într-o vilă câmpenească, la vreo cinci kilometri de oraș, acolo unde de altfel se duceau ei acum. Cam de vreo lună, Susana mergea zilnic la Vigàta, acasă la o colegă de facultate, împreună cu care învăța pentru examene; se întorcea acasă seara, către ora opt, cu motoreta proprietate personală.

Cu o seară în urmă, văzând că fătuca nu-și face apariția la ora obișnuită, tătâne-su mai așteptase o oră și o sunase pe prietena ei de la oraș, care însă-i spusese că Susanna plecase de la ea la fel ca în fiecare seară, adică în jur de ora opt. Atunci, omul

nostru îl sunase pe tinerelul despre care fiică-sa spunea că-i este iubit, numai că flăcăiandrul se arătase surprins de întâmplare – se văzuse chiar în după-amiaza aceea cu Susanna, la Vigàta, înainte ca ea să se ducă acasă la colega de facultate, iar fătucă-l anunțase că n-avea să mai meargă seara cu el la film, pentru că voia să se întoarcă acasă ca să continue cu învățatul.

Auzind asta, tatăl devenise îngrijorat. Încercase de mai multe ori s-o sune pe telefonul mobil, care însă rezulta mereu a fi închis. La un moment dat, sunase telefonul fix din casă, iar omul se repezise să răspundă, crezând că la capătul firului era fiica sa. În realitate însă cel care suna era fratele.

— Susanna are un frate?

— Nu, să trăiți, e singură la părinți.

— Atunci, fratele cui a sunat? întrebă exasperat Montalbano, care, de la viteza cu care mergea Gallo și din cauza drumului tot numai serpentine, simțea că-l ia cu amețelă și că începea să-l doară serios rana.

Fratele în cauză se dovedi a fi fratele tatălui fătucii răpite.

— Bine, bine, dar toate persoanele astea n-au și ele un nume, ca toți oamenii? iscodi din nou comisarul nerăbdător, convins că ar urmări mai bine povestirea dac-ar ști cum se numesc personajele.

— Ba cum să nu, tre' să aibă mort-copt nume, numa' că mie nu mi le-a spus nimeni, răspunse Gallo. Apoi continuă: Fratele tatălui fetei răpite, care e medic de meserie...

— Atunci, spune-i „unchiul medic”, îi sugeră Montalbano.

Unchiul medic suna ca să afle cum se mai simte cumnata. Adicătelea mama fetei răpite.

— De ce? E bolnavă?

— Da, dom'le, da' bolnavă-bolnavă, rău de tot.

Atunci, tatăl îl informase pe unchiul medic despre situație...

— A, nu, în cazul de față trebuie să-l numești „fratele său”.

Atunci, tatăl îl informase pe fratele său despre dispariția Susannei, rugându-l să se prezinte de îndată acolo, ca să aibă grijă de femeia bolnavă, în așa fel încât el să poată pleca în căutarea fetei. Anulându-și toate programările, unchiul medic sosise la vilă după ora unsprezece noaptea.

Tatăl se urcase în mașină și începuse, lent, să bată-n sus și-n jos drumul pe care Susana venea de obicei către casă. La o asemenea oră târzie, iarna, nu întâlneai țiipenie de om, iar mașinile treceau foarte rar pe acolo. Refăcuse traseul înainte și-napoi, tot mai deznădăjduit pe măsură ce timpul trecea, fără niciun rezultat. La un moment dat, i se alătură și un scuter. Era iubitul Susannei, care telefonase mai devreme la vilă, unchiul medic spunându-i că nu primise încă nicio veste. Flăcăiandrul îi spusese tatălui că avea de gând să străbată toate străzile și străduțele din Vigàta, cu speranța de a da măcar de urma scuterului fetei, pe care-l știa foarte bine. Tatăl mai refăcu de alte patru ori, înainte și-napoi, drumul de la casa colegei către vila sa, oprindu-se din când în când și cercetând până și petele de pe asfalt. Însă nu observase nimic neobișnuit. Era trecut de ora trei dimineța când se hotărî să abandoneze căutările și să se întoarcă acasă. Unde îi sugeră fratelui medic să se folosească de influența sa și să ceară informații la toate spitalele din Montelusa și Vigàta. Toate răspunsurile au fost negative, lucru care, pe de o parte, îi liniștise, însă pe de alta îi alarmă și mai mult. Pierduseră în acest fel încă vreo oră.

Străbăteau de minute bune un drum de pământ bătătorit prin câmp deschis când, ajuns la acest punct cu povestirea, Gallo arătă cu mâna către o casă aflată la vreo cincizeci de metri în fața lor.

— Aia de colo-i vila.

Montalbano nu apucă s-o vadă bine, căci Gallo viră brusc la dreapta, înscriindu-se pe un alt drumeag de pământ, la fel de hrentuit precum cel dinainte.

— Încotro mergem?

— La locul unde au găsit motoreta.

De găsit, o găsise iubitul Susannei. Întorcându-se către vilă, după ce răscolise în zadar străzile din Vigàta, o apucase pe un drum ocolitor, mult mai lung decât cel obișnuit. Aici, la circa două sute de metri de casa Susannei, descoperise scuterul abandonat și dăduse fuga să-l anunțe pe tatăl fetei.

Ajunși la locul descris, Gallo opri în spatele celeilalte mașini de serviciu. Montalbano coborî, iar Mimì Augello îi veni în întâmpinare.

— Povestea asta nu-mi miroase deloc a bine, Salvo. De asta am hotărât să te deranjez. Oricum, treburile se prezintă destul de rău.

— Fazio unde-i?

— La vilă, cu tatăl fetei. Știi, în caz că răpitorii dau vreun semn de viață.

— Îmi spune și mie cineva cum se numește tatăl?

— Salvatore Mistretta.

— Și cu ce se ocupă?

— A fost geolog. A cutreierat tot globul. Ah, asta-i motoreta.

Stătea rezemată de un zid scund din piatră netencuită, care delimita o grădină. În perfectă stare: nicio îndoitură, doar un piculeț cam prăfuită. În grădină îl descoperi pe Galuzzo, care părea să caute nu se știa bine ce. Același lucru făceau Imbrò și Battiato, pe drumeagul de pământ.

— Prietenul Susannei... Apropo, pe el cum îl cheamă?

— Francesco Lipari.

— El unde-i?

— L-am trimis acasă. Era mort de oboseală și foarte îngrijorat.

— Voiam să zic: Lipari ăsta nu cumva a umblat la scuter? L-a mutat din loc? Mă gândesc că l-o fi găsit, știu eu, trântit în mijlocul drumului sau...

— Nu, Salvo. A jurat și pe mă-sa, și pe tat-su că a găsit scuterul exact așa cum îl vezi și tu.

— Lasă pe cineva de pază aici. Să nu se atingă nimeni de el. Altminteri, ăi de la Criminalistică fac un haraiman ca la nebuni. De găsit, n-ați găsit nimic?

— Nimica-nimicuța. Și tre' spus că fătuca avea cu ea un rucsac cu cărțile și toate lucrușoarele ei – telefonul mobil, portofelul pe care-l ținea mereu în buzunarul de la spate al blugilor, cheile casei... În sfârșit, nimica-nimicuța. Ca și cum s-ar fi întâlnit cu un cunoscut și, oprind scuterul, l-a rezemat de zid ca să mai stea nițel de vorbă cu respectivul.

Însă Montalbano părea că nu-l aude. Mimì ciuli urechile.

— Ce-i, Salvo?

— Nu știu, însă parcă-i ceva ce nu-mi pare în ordine, murmură Montalbano.

Și se dădu câțiva pași în spate, așa cum procedează cineva care are nevoie de spațiu ca să contemple un obiect în ansamblul său, din perspectiva cea mai potrivită. Augello îl imită, dar era un gest mecanic – îl făcea pentru că-l făcuse și comisarul.

— E pusă invers, trase concluzia într-un târziu Montalbano.

— Ce anume?

— Motoreta. Uită-te și tu, Mimì. Așa cum stă rezemată în fața noastră, primul gând care-ți vine în minte este că se îndrepta către Vigàta.

Mimì privi și el, apoi scutură din cap.

— Adevărat îi. Însă dac-ar fi circulat pe banda de mers dinspre zidul de colea, s-ar fi aflat pe contrasens. Prin urmare, dacă chiar s-ar fi îndreptat spre Vigàta, ar fi trebuit s-o găsim rezemată de zidul de vizavi.

— Îhî, că tare-i mai pasă unuia cu motoreta dacă-i pe contrasens au ba! Pe ăștia-i găsești și pe palierul tău, la bloc, în fața ușii de la apartament. ăștia-s în stare să treacă și prin tine, dacă-i nevoie. În sfârșit, s-o lăsăm baltă. Carevasăzică, dacă fătuca venea dinspre Vigàta, roata din față a motoretei ar fi trebuit să fie în cealaltă direcție. Acum vin eu și întreb: cum a ajuns motoreta să fie rezemată în felul acesta de zid?

— Oh, Salvo, motive pot fi multe. De exemplu, se poate să fi oprit și s-o fi întors pe loc... sau, și

mai probabil, se poate să se fi întors din drum câțiva metri, după ce a recunoscut pe cineva pe drum, sau...

— Mda, orice se poate, i-o reteză Montalbano. Eu mă duc la vilă. Vino și tu după ce terminați căutările aici. Și nu uita să lași pe cineva de pază.

Ridicată pe două niveluri, vila trebuia să fi fost o bijuterie cu ani în urmă, însă acum demonstra multe, cam prea multe urme de neîngrijire și paragină. Iar casele, atunci când nu te mai ocupi de ele, te simt și pare-se că se precipită intenționat într-o stare de îmbătrânire precoce. Poarta robustă din fier forjat era întredeschisă.

Comisarul pătrunse într-o sufragerie largă, cu mobilier masiv și întunecat de secolul al XIX-lea, care la prima vedere îi păru mai degrabă un fel de muzeu, într-atât de încărcată era cu statuete ale unor străvechi culturi sud-americe și cu măști africane. Suvenire de călătorie ale lui Salvatore Mistretta, de profesie geolog. Într-un colț al încăperii, două fotolii, o măsuță pe care trona un telefon și un televizor. Fazio și un bărbat care trebuia să fi fost Mistretta stăteau în fotolii, fără să-și dezlipească ochii de la telefon. La intrarea lui Montalbano, bărbatul îl privi interogativ pe Fazio.

— Domnul comisar Montalbano. Dumnealui este domnul Mistretta.

Bărbatul veni către el cu mâna întinsă. Montalbano i-o strânse fără să-i adreseze niciun cuvânt. Era un omuleț la vreo șaiszeci de ani, cu fața la fel de arsă ca a statuetelor lui sud-americe, adus de spate, cu părul alb în neorânduială, cu ochii străvezii mișcându-se întruna de colo colo, de parc-ar fi fost drogat.

I se citea limpede starea de tensiune care-l măcina pe dinăuntru.

— Nicio veste? iscodi Montalbano.

Neconsolat, geologul își desfăcu larg brațele.

— Aș vrea să discut cu dumneavoastră. Veniți cu mine în grădină?

Nu înțelegea de ce, însă dintr-odată parcă-i lipsea aerul: sufrageria era sumbră, apăsătoare, parcă lumina zilei refuza să pătrundă prin cele două uși mari de exterior cu geam. Mistretta ezită. Apoi se întoarce către Fazio.

— În caz că auziți clopoțelul sunând de la etaj... sunteți amabil să mă chemați?

— Bineînțeles, răspunse Fazio.

Ieșiră. Grădina, care se desfășura de jur împrejurul vilei, fusese abandonată cu totul, prezentându-se acum mai curând ca un câmp de plante sălbatice, până și ele îngălbenite.

— Pe aici, spuse geologul.

Și-l conduse pe comisar către un fel de oază verde, curată și ordonată, cu un grup de câteva bănci din lemn dispuse în semicerc.

— Susanna obișnuiește să vină aici să înve...

Nu izbuti să termine fraza, prăbușindu-se extenuat pe bancă. Comisarul se așează lângă el. Trase din buzunar pachetul de țigări.

— Fumați?

Apropo, ce-i recomandase oare doctorul Strazzera?

„Dacă puteți, încercați să vă lăsați de fumat.”

Ei bine, nu, acum-acum, chiar în momentul acela, nu putea.

— Mă lăsasem, dar în circumstanțele de față... se scuză Mistretta.

Apăi, vezi, scumpule și stimabilule domn doctor Strazzera? Vezi că uneori nu poți să te lași?

Comisarul îi întinse o țigară și-i dădu să aprindă. O vreme, fumară în liniște, apoi Montalbano îl iscodi:

— Soția vă e bolnavă?

— Trage să moară.

— I-ați spus ce s-a întâmplat?

— Nu. E sub tratament cu somnifere și tranchilizante. Fratele meu Carlo, care e medic, a stat peste noapte cu ea. Adineauri a plecat. Cu toate astea...

— Cu toate astea?

— ...cu toate astea, chiar și în această stare de somn indus, soția mea continuă s-o strige pe Susanna, ca și cum, într-un mod misterios, ar înțelege că se întâmplă ceva...

Comisarul simți că-l trec sudorile. Cu ce inimă să discute despre răpirea fiicei cu un bărbat a cărui soție trăgea să moară? Cine știe, poate că singura posibilitate era să adopte un ton oficial, birocratic, tonul acela care, prin natura sa, exclude orice formă de umanitate.

— Domnule Mistretta, este de datoria mea să anunț autoritățile competente despre acest caz de răpire de persoană. Respectiv pe judecătorul de instrucție, pe chestor, pe colegii mei de la Montelusa... În aceste condiții, fiți siguri că informația va ajunge și la urechile unor jurnaliști care nu se vor da înapoi să vină aici cu nelipsitele camere de luat vederi... Dacă vi se pare că întârzii cu procedurile, să știți c-o fac pentru că vreau să fiu sigur.

— Sigur de ce?

— Că avem evident de-a face cu un caz de răpire de persoană.

Bărbatul îl privea înmărmurit.

— Dar ce altceva ar putea fi?

— Vreau să vă avertizez de la începutul discuției că sunt obligat să recurg la supoziții, iar unele s-ar putea să fie neplăcute.

— Înțeleg.

— Am o întrebare: soția are nevoie de asistență permanentă?

— Da, zi și noapte.

— Și cine se ocupă de asta.

— Susanna și cu mine, cu schimbul.

— De când se află în starea asta?

— I s-a agravat în urmă cu circa șase luni.

— Excludeți oare posibilitatea ca sistemul nervos al Susannei, pus atât de mult timp la grea încercare, să fi cedat dintr-odată?

— Ce vreți să spuneți?

— Nu-i oare cu puțință ca fata, văzându-și mama în această stare și fiind extenuată după atâtea nopți albe și de atâta învățat, să fi dat în mod voluntar bir cu fugiții, scăpând astfel dintr-o situație căreia nu mai era capabilă să-i facă față?

Răspunsul veni pe loc.

— Exclus. Susana este o persoană puternică și generoasă. Nu mi-ar face un asemenea... rău. Niciodată. Și, pe urmă, unde să se fi dus să se ascundă?

— Avea bani la ea?

— Neah! Cel mult vreo treizeci de euro.

— Are cumva rude sau prieteni de care se simte mai atașată?

— Susanna îl vizita – și încă destul de rar, așa zice – doar pe fratele meu. A, și se mai întâlnea cu băiatul acela care m-a ajutat s-o caut. Mai ieșeau împreună la film sau la o pizza. Nu sunt alte persoane de care să fie, știu eu, mai apropiată.

— Și prietena la care mergea să învețe?

— O colegă oarecare, cred.

Acum se intra pe teren dificil și trebuia să dea dovadă de prudență, ca să nu-l rănească și mai mult pe bărbatul deja suferind. Montalbano trase zgomotos aer în piept: cu bunele și cu relele ei, dimineața aceea emana o mireasmă dulce, ca de parfum.

— Auziți, dar prietenul ăsta al fiicei dumneavoastră... Ăăă, cum îi spune?

— Francesco. Francesco Lipari.

— Susanna se înțelegea bine cu acest Francesco?

— Din câte am cunoștință, da, într-o bună măsură.

— Ce înseamnă asta, într-o bună măsură?

— Înseamnă că, de exemplu, i-am mai auzit din când în când certându-se la telefon... Nimicuri, chestii de tinerei amorezați, nimic altceva.

— N-ar fi oare posibil ca Susanna să fi întâlnit pe cineva care s-o fi momit cumva, s-o fi convins să...

— ...să plece cu el, spuneți? Domnule comisar, Susanna a fost dintotdeauna o persoană onestă. Dacă ar fi început o relație cu altcineva, l-ar fi informat pe Francesco și s-ar fi despărțit de el.

— Carevasăzică, sunteți convins că a fost răpită.

— Din păcate, da.

În pragul casei se ivi Fazio.

— Ce e? îl întreabă gazda.

— Am auzit clopoțelul sunând la etaj.

Mistretta dădu fuga înăuntru, urmat cu pași lenți de Montalbano, gânditor. Intră în sufragerie și se duse să se așeze în fotoliul liber de lângă telefon.

— Bietu' om, zise Fazio. Sărăcan de domnu' ista, Mistretta, mi se face o milă de el... da' o așa milă de el mi se face, că... că...

— Nu-ți pare straniu că răpitorii n-au sunat nici până la ora asta? E aproape ora zece.

— N-am competențe pe sechestrările de persoană, zise Fazio.

— Nici eu. Și nici Mimì.

Cum era zicala aceea? Vorbești de lup și Augello-i la ușă? Sau cum? Exact în clipa aceea, pe ușă intră

Mimì Augello.

— N-am găsit nimic. Ce facem acum?

— Anunță pe toți ăi de trebuie anunțați într-un caz de sechestrare de persoană. Dă-mi adresa iubitului Susannei, precum și numele și adresa fătucii la care se ducea să învețe.

— Și tu? îl iscodi Mimì în timp ce nota pe o hârtie ce-i ceruse Montalbano.

— Eu îmi iau rămas-bun de la domnul Mistretta când se întoarce și mă duc la birou.

— Bine, dar nu ești în concediu medical? se miră Mimì. Eu te-am chemat doar ca să ne sfătuim cu tine, nu ca să...

— Apăi, ia stai să-ți zic una: tu câtă minte ai de-ai lăsat comisariatul pe mâinile lui Catarella? Aud?

Nu veni niciun răspuns, ci se lăsă o liniște plină de îngrijorare.

— Dacă răpitorii dau curând un semn de viață, așa cum sper să se întâmple, anunță-mă de îndată, spuse pe un ton autoritar comisarul.

— Da' de ce sperați ca răpitorii să dea curând un semn de viață? îl iscodi Fazio.

Înainte să răspundă, comisarul citi ce scria pe peticul de hârtie pe care i-l dăduse Augello și-l strecură în buzunar.

— Pentru că în felul acesta ne asigurăm că răpirea s-a efectuat în scopul obținerii de profit. Hai să spunem lucrurilor pe nume. Pe o fătucă așa, ca Susanna, cineva o poate răpi pentru numai două motive: fie ca să facă bani de pe urma ei, fie ca s-o violeze. Gallo mi-a spus că fătuca-i frumoasă coz. În a doua variantă, există o mare probabilitate să fie omorâtă după ce a fost siluită.

Tăcere de gheață. În liniștea grea, se auziră pașii târșâiți ai geologului, care se întorcea. Dădu cu ochii de Augello.

— Ați găsit vreo...?

Mimì făcu semn din cap că nu.

Pe Mistretta îl luă cu vertijuri, se clătină, iar Mimì se repezi să-l susțină.

— Bine, dar de ce au făcut una ca asta? De ce? se lamentă el, acoperindu-și fața cu palmele.

— Cum adică, de ce? zise Augello, încercând să găsească vorbe de consolare. O să vedeți c-o să vă ceară o răscumpărare, probabil că judecătorul vă va îngădui s-o plătiți și apoi...

— Și cu ce să plătesc? Cu ce plătesc? strigă bărbatul, deznădăjduit. Oare nu știe toată lumea că de-abia o ducem de la o lună la alta din pensia mea! Și că n-avem nimic altceva decât casa asta?

Montalbano, care stătea lângă Fazio, îl auzi pe subalternul său murmurând:

— Măiculiță sfântă! Apăi, atunci...

Îi ceru lui Gallo să-l lase la adresa la care locuia partenera de studiu a Susannei, pe numele ei Tina Lofaro – chiar pe strada principală a orașului, într-o clădire de trei etaje, destul de veche. Ca, de altfel, mai toate clădirile din centru. Comisarul se pregăti să sune la interfon când, deodată, ușa grea de la intrare se deschise și din clădire ieși o *signora* la vreo cincizeci de ani, care ducea un cărucior gol de cumpărături.

— Țineți deschis, vă rog, spuse Montalbano.

Signora păru descumpănită preț de o clipă – rămase pe loc, cu un braț în urmă, ca să țină ușa care trăgea să se închidă, oscilând între politețe și sfânta prudență; totuși, după ce-l scrută din cap până-n picioare, se lăsă convinsă și apoi se îndepărtă. Comisarul intră, lăsând ușa să se închidă în urma sa. Clădirea nu avea lift; cum cutia de scrisori a familiei Lofaro purta numărul șase, iar pe fiecare palier se aflau câte două apartamente însemna că avea de urcat trei etaje pe scări. În mod intenționat nu-și anunțase vizita: știa din experiență că apariția intempestivă a oamenilor legii genera minimum minimorum o stare de disconfort chiar și celei mai cinstite persoane din lume, care ajunge să se întrebe: „Hait, oare ce am făcut rău?”. Pentru că da, oamenii cinstiți se gândesc întotdeauna că, fără să vrea, au făcut ceva rău. Cei necinstiți, în schimb, sunt ferm

convinși că au acționat mereu în mod cinstit. Carevasăzică, fie ei cinstiți sau nu, oamenii nu se simt tocmai în largul lor. O stare absolut necesară ca să creezi breșe în blindajul defensiv al oricui.

Prin urmare, când sună la ușă, comisarul spera să vină să-i deschidă chiar Tina în persoană. Luată pe nepusă masă, fătuca avea să-i mărturisească în mod sigur oareș'ce mici secrete ale Susannei ce puteau fi de folos anchetei. Ușa se deschise și în prag se iți o domnișorică la vreo douăzeci de ani, cu forme cam neregulate, mică la stat, neagră precum corbii la păr, grăsulie și cu ochelari de vedere cu lentile groase. Tina, în mod sigur ea era. Iar luatul pe nepusă masă funcționa ca la carte. Însă în sens invers.

— Comisarul Mon...

— ... talbano sunteți! strigă Tina, afișând un zâmbet care pur și simplu-i secționa fața-n două de la o ureche la alta. Măiculiță sfântă, ce surpriză frumoasă! Nici în vis nu mi-aș fi închipuit c-o să vă cunosc personal! Oh, Doamne! Am transpirat toată de emoție! Oh, ce fericire!

Montalbano părea să se fi transformat brusc într-o paiată fără sfori: pur și simplu nu putea face nici cea mai mică mișcare. Înmărmurit, era martorul unui fenomen: acolo, chiar în fața lui, fătuca începuse să sublimeze, să se transforme în vapori, în aburi umezi care îl învăluiau cu totul. Tina pur și simplu se topea, asemenea unui calup de unt expus la razele fierbinți ale soarelui de vară. Deodată, fetișcana întinse o mână udă toată de transpirație, îl prinse de încheietură pe comisar, îl trase spre ea obligându-l să intre în casă și închise ușa în urma lui. Apoi se proțăpi în fața lui extatică, mută, cu obraji la fel de roșii ca miezul unui pepene bine copt, cu mâinile împreunate ca de rugăciune și cu ochii sticlindu-i. Preț de o clipă, comisarul se simți totuna cu Maica Domnului de la Pompei.

— Aș dori... se hazardă el.

— A, dar bineînțeles, cum să nu? Îmi cer scuze! Veniți cu mine! făcu Tina, scuturându-se ca să iasă din starea de extaz și conducându-l spre sufragerie.

Mai-mai să leșin când v-am văzut în carne și oase în fața ochilor. Ce mai faceți? V-ați revenit? Oh, ce bine! Vă urmăresc mereu când apăreți la televizor, știți? Și citesc o mulțime de romane polițiste, sunt pasionată de ele, însă dumneavoastră, domnule comisar, sunteți mult mai bun decât Maigret, Poirot sau decât... O cafea?

— Cine? întrebă Montalbano buimac.

Cum fetișcana turuia întruna, fără pauză, comisarului i se păruse c-o aude spunând „O’Cafee” – cine știe, vreun polițist sau scriitor străin de care el încă n-auzise.

— O cafea, serviți o cafea?

Da, dinspre partea lui, chiar că se simțea nevoia.

— Da, dacă nu vă deranjea...

— Da’ de unde! Mama a ieșit chiar acum cinci minute la cumpărături, sunt singură acasă, menajera nu vine în dimineața asta, dar nu-i nimic: v-o prepar eu cât ai bate din palme!

Și dispăru. Adicăte! Cum, erau numai ei doi în casă? Comisarul deveni neliniștit. Fătucă aia era în stare de orice. Dinspre bucătărie auzi zgomot de ceșcuțe așezate pe tavă, dar și un soi de murmur continuu. Cu cine vorbea oare, din moment ce abia-i spusese că nu mai era nimeni altcineva acasă? Vorbea singură? Se ridică, ieși din salon – bucătăria era a doua ușă pe stânga – și se apropie cu pas ușor. Tina vorbea cu voce joasă la telefonul mobil.

— ...e aici, cu mine, ascultă ce-ți zic! Nu, nu glumesc deloc! Mi-a apărut brusc în față! Dacă vii în zece minute, îl găsești sigur aici. A, Sandra, ascultă: sun-o și pe Manuela să vină, sunt sigură că și ea vrea să-l vadă. Și adu și aparatul foto, să facem toate poze cu el.

Montalbano se întoarse la locul lui. Asta mai lipsea acum! Trei fătuci de douăzeci de ani care să-l ia cu asalt ca pe un rockstar la modă! Hotărî să se debaraseze de Tina în mai puțin de zece minute. Dădu peste cap cafeaua clocotită frigându-și buzele și-i dădu înainte cu întrebările. Numai că efectul-surpriză nu avusese loc, drept pentru care, din

conversația care urmă, comisarul nu se alegea cu mai nimic.

— Prietene-prietene, nu, n-aș zice. Ne-am cunoscut la facultate. Am descoperit că suntem amândouă din Vigăta și am hotărât să studiem împreună pentru primul nostru examen, așa că, de vreo lună, dacă nu mai mult, venea la mine acasă între orele cinci după-amiază și opt seara.

— Da, cred că ține foarte mult la Francesco.

— Nu, nu mi-a vorbit niciodată de alți băieți.

— Nu, nici de persoane care să-i fi făcut curte.

— Susanna e o fată generoasă, sinceră, însă n-aș caracteriza-o ca fiind o persoană expansivă. Are tendința să țină totul închis în sine.

— Nu, aseară a plecat de aici la ora obișnuită. Și ne-am dat întâlnire pentru azi după-amiază, la ora cinci.

— În ultima perioadă era la fel ca întotdeauna. Sănătatea mamei era preocuparea ei constantă. Vedeți dumneavoastră, în jur de ora șapte seara ne întrerupeam de la studiu, făceam o pauză. Iar Susanna profita de fiecare dată ca să sune acasă și să afle cum se mai simțea mama sa. Da, la fel a procedat și ieri.

— Domnule comisar, eu nu cred absolut deloc că ar fi vorba de răpire. Din acest punct de vedere, sunt destul de liniștită. Oh, Doamne, ce palpitant, să fiu interogată de dumneavoastră! Vreți să știți care-i părerea mea? Oh, măicuțiță sfântă, ce fericită sunt! Comisarul Montalbano vrea să afle care-i părerea mea! Ei bine, cred că Susanna a plecat de bunăvoie. Se va întoarce peste câteva zile. A vrut să-și ia o perioadă de repaus, nu mai suporta să-și vadă mama murind încetul cu încetul, zi de zi, nopți de nopți.

— Cum, deja plecați? Adică nu mă mai interogați? N-ați putea aștepta încă cinci minute, să facem o fotografie împreună? Nu mă convocați la comisariat? Nu?

Sări în sus în clipa când îl văzu pe comisar ridicându-se. Și făcu o mișcare pe care Montalbano

o interpretă în mod eronat drept un început de dans din buric. Împietri.

— Vă convoc, vă convoc, zise el repezindu-se către ușă.

Trezindu-se dintr-odată față-n față cu domnicu' comisariu, Catarella mai-mai să cadă lat pe podea, leșinat.

— Marie, măicuțiță mea, ce veseleală! Marie, măicuțița mea, da' ce bucurie pe mine să vă văd sănătos la loc iarăși din nou, pe aici, pe la noi, dom'le domnicule!

Abia intrase în birou, când ușa se deschise brusc, cu forță, izbindu-se violent de perete. Dezobișnuit, tresări speriat.

— Ce-a fost asta?

În prag stătea Catarella, pufnind greu.

— Ni'ca-nimicuța nu fuse, dom'le. Îmi scăpă mâna, mâna-mi scăpă...

— Ce vrei?

— Ah, dom'le domnicule! De-atâtea felicității cu ocazia revenirii de întoarcere a 'mneavoastră, îmi ieși din cap ce-avusei să vă spui. Îi că domnuțu' chestoriu v-o căutată ră. Urgente, urgentissimamente.

— În regulă. Fă-mi legătura și dă-mi-l la telefon.

— Domnul Montalbano? Întâi de toate, spuneți-mi cum vă mai simțiți.

— Binișor, mulțumesc.

— Mi-am luat permisiunea să vă caut acasă, însă soți... hm, doamna dumneavoastră mi-a spus că... și atunci...

— Vă ascult, domnule chestor.

— Am aflat despre cazul de răpire. Urâtă poveste, nu-i așa?

— Extraordinar de urâtă, da.

Cu domnuțu' chestoriu superlativele funcționau întotdeauna. Și totuși, unde bătea dumnealui cu telefonul ăsta pe nepusă masă?

— Uitați ce e... am sunat ca să vă rog să reintrați în serviciu, temporar și, desigur, dacă sunteți în deplinătate... Știți, mai devreme sau mai târziu,

domnul Augello va trebui să conducă cercetările în teren și nu am cu cine să-l substitui la Vigàta... mă înțelegeți?

— Desigur.

— Bravo. Vă informez în mod oficial că de ancheta în cazul sechestrării de persoană se va ocupa domnul Minutolo, care, calabrez fiind...

Da' de unde atâta calabrez! Minutolo era din Ali, provincia Messina.

— ...calabrez fiind, are experiență în răpiri.

Carevasăzică, dacă s-ar fi urmat cu rigurozitate logica domnului chestor Bonetti-Alderighi, era suficient ca unu' să fie din China, ca să fie specialist în febra galbenă.

— Fiți cu băgare de seamă – urmă chestorul –, să nu invadați ca de obicei teritoriul altora. Să vă limitați la acțiuni de sprijin în teren sau, cel mult, efectuați pe cont propriu doar anchete de mică amploare, colaterale, în așa fel încât să nu vă istoviți prea mult și să aduceți elemente noi, care să conflueze cu ancheta principală, condusă de domnul Minutolo.

— Mi-ați putea oferi oareșice exemplu practic?

— Ce fel de exemplu?

— Despre cum aş putea intra în confluență cu domnul Minutolo.

Se distra pe seama chestorului făcând-o pe idiotul sadea, însă problema era că domnuțu' chestoriu chiar îl credea un idiot sadea. Bonetti-Alderighi oftă atât de zgomotos, că Montalbano îl auzi. Hm, poate că era mai bine să nu insiste cu jocul acela.

— Cer scuze, cer scuze, cred c-am înțeles. Dacă Minutolo conduce ancheta principală, s-ar zice, deci, că dumnealui este Padul, iar eu, Dora. Că-s aia Mare, că-s aia Mică^[4] n-are nicio importanță. Corect?

— Corect, spuse chestorul, istovit.

Și închise.

Singura treabă pozitivă ieșită din convorbirea telefonică de mai devreme era că ancheta îi fusese încredințată lui Filippo Minutolo, zis și Fifi, o

persoană inteligentă, cu care se putea discuta rațional.

Sună acasă, atât ca să-i spună Liviei că fusese reconvocat în serviciu, cât și ca să-i relateze povestea cu Dora Mică și Dora Mare. Livia nu răspunse: se vedea treaba că luase mașina și se dusesse să se vânture prin valea templelor sau pe la muzee, cum făcea de fiecare dată când venea la Vigàta. Încercă și pe telefonul mobil, însă îi rezulta a fi închis. De fapt, pentru mai multă exactitate, vocea robotului îl informa că persoana apelată nu poate fi contactată. Și-l sfătuia să revină peste câteva minute. Apăi, la ce bun să încerce din nou, dacă persoana pe care vrei s-o contactezi nu poate fi contactată? Doar așa, încercând și tot reîncercând din zece în zece minute? Ca de obicei, cei de la compania de telefonie frizau absurdul. Mai spunea, de exemplu, așa: numărul format este inexistent... Apăi, cum de-și permiteau să facă o asemenea afirmație? Toate numerele la care se poate gândi un om sunt existente. Dacă un număr, unul singur din șirul infinit al numerelor, ar dispărea, universul întreg s-ar prăbuși în haos. Oare ai de la compania de telefonie își dădeau seama de grozăvie au ba?

Oricum, fără nicio legătură cu ora afișată de ceas, n-avea niciun rost să se ducă la Marinella la prânz. Nici în frigider, nici în cuptor n-ar fi găsit nimic preparat de Adelina. Odată ce luase act de prezența Liviei, femeia n-avea să se mai arate la față până când n-avea s-o știe plecată, căci antipatia dintre cele două era mult prea mare.

Cu gând să se ducă să ia masa la *trattoria* lui Enzo, tocmai dădea să se ridice, când Catarella îl anunță că-l căuta la telefon domnul Minutolo.

— Ceva noutăți, Fifi?

— Nimic, Salvo. Te sun în legătură cu Fazio.

— Te ascult.

— Mi-l poți împrumuta? Știi, chestorul nu mi-a alocat niciun om pentru ancheta asta. Doar tehnicienii care au pus sub supraveghere telefonul

de la vilă, dar care pe urmă au plecat. Mi-a zis că sunt de ajuns eu.

— Pentru că ești calabrez și, prin urmare, expert în răpiri, așa a ținut să-mi explice domnul chestor.

Minutolo murmură ceva care în mod sigur nu aducea a osana pentru superiorul său.

— Carevasăzică, mi-l împrumuți măcar până diseară?

— Da, dacă mai rezistă până atunci. Auzi, ție nu ți se pare ciudat că răpitorii n-au dat nici până acum vreun semn de viață?

— Nu, deloc. Mie mi s-a întâmplat, la un caz din Sardinia, să se deranjeze să ne transmită un mesaj abia după o săptămână; iar altă dată...

— Apăi, vezi că ești expert, cum bine zicea domnul chestor?

— Ia mai duceți-vă dracu' și tu, și el!

Montalbano profită în mod nedemn de evadarea în libertate și de faptul că Livia nu putea fi contactată.

— Bine ați revenit, dom'le! Haideți, c-ați picat la țanc azi!

În mod excepțional, Enzo preparase în ziua aceea cușcuș cu opt tipuri de pește, însă doar pentru clienții care-i erau pe plac. Printre aceștia se afla, bineînțeles, și comisarul pe care, în clipa în care se văzu cu farfuria dinainte și-i simți mireasma, îl lovi un puseu nestăvilit de emoție. Enzo observă, însă din fericire îi interpretează greșit pornirea.

— Dom' comisar, vă cam licăresc ochii! Nu cumva aveți olecuță de temperatură?

— Ba da, minți el fără să clipească.

Dădu gata două porții întregi. Apoi avu obrazul suficient de gros încât să spună că parc-ar pica bine și vreo doi-trei barbuni. După care plimbărica până sub far deveni de strictă necesitate pentru digestie.

Odată întors la comisariat, o sună din nou pe Livia. Robotul de pe telefonul mobil îl informă din nou că persoana apelată nu putea fi contactată. Asta-i treaba, răbdare și tutun!

Sosi Galuzzo, care-l informă despre un caz de furt dintr-un supermarket.

— Scuză-mă că te-ntreb, da' domnul Augello nu-i?

— Ba da, domnule, e dincolo.

— Apăi, du-te la el să-i spui povestea asta, până nu se duce să conducă cercetările din teren, cum bine zicea domnuțu' chestoriu.

Nu, n-avea niciun rost să se ascundă după deget: dispariția Susannei începea să-l pună serios pe gânduri. Cel mai mult îl speria gândul că fătucă fusese sechestrată de cine știe ce maniac sexual. Și poate că nu era rău să-i sugereze lui Minutolo să declanșeze imediat căutări, în loc să se pună pe așteptat un apel care probabil n-avea să vină niciodată.

Scoase din buzunar peticul de hârtie scris de Augello și formă numărul de telefon al iubitului Susannei.

— Alo? Casa Lipari? Comisarul Montalbano sunt. Aș vrea să vorbesc cu Francesco.

— A, chiar dumneavoastră? Eu sunt, domnule comisar.

I se simțea o undă de dezamăgire în voce: în mod evident, sperase ca la telefon să fi fost Susanna.

— Auziți, ați putea trece pe la mine?

— Când?

— Chiar și acum.

— Aveți noutăți?

De data aceasta, dezamăgirii îi luase locul neliniștea.

— Nu, nimic, însă aș vrea să discut puțin cu dumneavoastră.

— Vin imediat.

Într-adevăr, sosi după nici zece minute.

— Știți, cu scuterul ajungi repede oriunde.

Un flăcăiandru frumușel, înalt, elegant, cu privire limpede, deschisă. Se vedea însă că îngrijorarea îl mânca pe dinăuntru. Se așeză, abia atingând parcă stînghia scaunului: era cu nervii întinși la maximum.

— Ați fost deja interogat de colegul meu, domnul Minutolo?

— Nu m-a interogat nimeni. Dimpotrivă, l-am sunat eu pe tatăl Susannei către prânz, ca să aflu dacă... dar, din păcate, încă nu...

Se opri, privindu-l pe comisar drept în ochi.

— Iar tăcerea asta mă face să mă gândesc la ce-i mai rău.

— Adică?

— La faptul că s-ar putea să fi fost sechestrată de cineva care să abuzeze de ea. Prin urmare, ori se află și acum în mâinile lui, ori individul deja a...

— Ce vă face să vă gândiți la asta?

— Domnule comisar, toată lumea de pe aici știe că tatăl Susannei n-are un sfanț. Într-adevăr, odată a fost om bogat, însă a fost nevoit să vîndă totul.

— Care-i cauza? Nu i-au mers afacerile?

— Cauza n-o știu, dar nu, nu era om de afaceri; pusese de-o parte mulți bani, era bine plătit pentru munca lui. Pe urmă, mi se pare că și mama Susannei moștenise... nu știu cât, ca să fiu sincer.

— Continuați.

— Cum spuneam: credeți cumva că răpitorii nu sunt la curent cu situația economică reală a victimei? Credeți cumva c-au acționat la plesneală și s-au păcălit? Să fim serioși! Indivizii ăștia știu mai multe chiar și decât agenții fîscului.

Raționamentul era corect.

— Pe urmă, ar mai fi ceva, continuă flăcăiandrul. Am condus-o pe Susanna de cel puțin patru ori acasă după ce pleca de la Tina. Ne urcam fiecare pe

scuterul său și ne îndreptam către vila ei. Din când în când făceam câte un popas, apoi porneam mai departe. Ajunși în fața porții, ne luam rămas-bun, iar eu făceam cale-ntoarsă. De fiecare dată am parcurs același drum. Pe cel mai scurt, cel pe care Susanna mergea de fiecare dată. În schimb, aseară Susanna a luat-o pe un traseu diferit: un drum izolat, pe alocuri impracticabil – doar cu jeepul răzbești pe acolo –, prost luminat și mult mai lung față de celălalt. Habar n-am de ce. Însă drumul acela este locul ideal pentru o răpire. Cine știe, la mijloc o fi doar o întâlnire întâmplătoare, dar iată, una de coșmar.

Mda, creierașu-i funcționa brici flăcăiandrului nostru!

— Câți ani aveți?

— Douăzeci și trei. Însă v-aș ruga să nu-mi mai vorbiți cu „dumneavoastră”. Mi-ați putea fi tată.

Lovit în plin, Montalbano își spuse în gând că, strict în acel moment al vieții, era cu desăvârșire exclus să fi putut deveni tatăl unui flăcăiandru precum cel din fața sa.

— Ești student?

— Da, la drept. Anul care vine îmi iau licența.

— Și ce ai de gând să faci?

Îl întreba doar ca să-i mai domolească un pic starea de tensiune.

— Ce faceți și dumneavoastră.

Crezu că n-auzise bine.

— Ai de gând să intri în poliție?

— Da.

— De ce?

— Pentru că-mi place.

— Succes. Ascultă, revenind la ipoteza ta cu violatorul... o simplă ipoteză, repet ca să reții...

— La care dumneavoastră v-ați gândit cu siguranță, nu-i așa?

— Desigur. Susanna ți-a mărturisit vreodată că ar fi primit propuneri indecente, telefoane obscene sau, știu eu, alte lucruri de genul ăsta?

— Susanna e o persoană foarte rezervată. Complimente, da, i se făceau destule, cum să nu.

Cam pe oriunde mergea. E o fată frumoasă. Uneori, mi le relatea și râdeam împreună. Însă sunt sigur că mi-ar fi spus, în caz că s-ar fi petrecut lucruri care s-o îngrijoreze.

— Colega ei Tina e convinsă că Susanna a dispărut din proprie inițiativă.

Francesco se uită la el năuc.

— Păi, de ce?

— O cădere psihică bruscă. Suferința și tensiunea create de boala mamei, oboseala fizică pricinuită de îngrijirea ei îndelungată, examenele. Spune-mi, Susanna e o fată fragilă?

— Așa gândește Tina? În acest caz, e limpede că n-o cunoaște deloc pe Susanna! Da, sunt convins că, până la urmă, Susannei îi vor ceda nervii, dar la fel de sigur sunt și că acest lucru se va întâmpla abia după ce mama ei va muri! Până atunci, îi va sta la căpătâi, orice s-ar întâmpla! Pentru că, vedeți dumneavoastră, atunci când își pune în minte un lucru de care e convinsă, devine atât de hotărâtă, încât... Așadar, de unde atâta fragilitate la ea? Nu, credeți-mă, ipoteza este absurdă.

— Apropo, de ce boală suferă mama Susannei?

— Domnule comisar, ca să fiu sincer, eu, unul, n-am înțeles nimic. Acum cincisprezece zile, unchiul Susannei, Carlo, medicul, a organizat un soi de consultație în comun cu doi specialiști veniți unul de la Roma, celălalt de la Milano. Cei doi au ridicat din umeri, neputincioși. Susanna mi-a explicat că mama sa moare din cauza unei maladii incurabile, care ar fi refuzul de a mai trăi. Un fel de depresie mortală, dacă vreți. Iar atunci când am întrebat-o de cauza bolii – pentru că eu cred că întotdeauna trebuie să existe o cauză –, mi-a dat un răspuns evaziv.

Montalbano readuse discuția la subiectul principal – fetișcana.

— Cum ai cunoscut-o pe Susanna?

— Întâmplător, într-un bar. Era împreună cu o fată pe care o cunoșteam.

— Când?

— Acum șase luni.

— Și v-ați simpatizat imediat?

Francesco zâmbi ștregărește.

— Să ne simpatizăm? A fost dragoste la prima vedere.

— Și o făceați?

— Ce?

— Dragostea.

— Da.

— Unde?

— La mine acasă.

— Locuiești singur?

— Cu tata. Care e mai mult pe drumuri. Călătorește des în străinătate. E angrosist de materie lemnoasă. Acum e în Rusia.

— Și mama ta?

— Sunt divorțați. Mama s-a recăsătorit și locuiește acum la Siracusa.

Francesco păru că mai vrea să adauge ceva: deschise gura, apoi o închise la loc.

— Continuă, îl îndemnă Montalbano.

— Totuși, cu Susanna n-am...

— Spune, curaj.

Flăcăiandrul șovăi, era limpede că se simțea stânjenit să vorbească despre un subiect atât de intim.

— Când o să intri în Poliție, vei vedea și tu că suntem obligați să punem și întrebări indiscrete.

— Știu. Voiam să spun că dragoste am făcut doar de câteva ori.

— Nu vrea ea?

— Eh, nu e chiar așa. De fiecare dată, cel care a propus să mergem la mine acasă am fost eu. Însă de fiecare dată o simțeam, cum să vă spun, distantă, absentă. Venea la mine doar ca să-mi facă pe plac, asta-i. Am înțeles atunci că o apăsa boala mamei sale. Și mi s-a făcut rușine să-i mai pretind să... Doar ieri după-amiază...

Se întrerupse. Pe chip i se așternu o expresie mirată, de perplexitate.

— Ce ciudat, murmură el.

Comisarul ciuli urechile.

— Doar ieri după-amiază...? îl ațâță el pe celălalt.

— Ea a venit cu ideea să mergem la mine acasă. Iar eu am acceptat imediat. Aveam puțin timp la dispoziție, pentru că ieșise de la bancă și trebuia să se ducă la Tina, să învețe împreună.

Flăcăiandrul era încă buimac.

— Poate c-a vrut să-ți răsplătească răbdarea, zise Montalbano.

— Se poate s-aveți dreptate. Pentru că de data asta, pentru prima dată, Susanna era prezentă. Pe de-a-ntregul. Era acolo, cu mine. Înțelegeți?

— Da. O clipă, însă. Îmi pare c-ai spus mai devreme că, înainte să vă întâlniți, ea trecuse pe la bancă. Știi cumva de ce?

— Avea de retras niște bani.

— Și i-a retras?

— Bineînțeles.

— Știi cumva și câți bani a retras?

— Nu.

Și atunci, de ce-i spusese tatăl Susannei că fiica sa avea în buzunar cel mult vreo treizeci de euro? Să nu fi știut că trecuse pe la bancă? Se ridică, iar flăcăiandrul îl imită.

— În regulă, Francesco, poți pleca. A fost o adevărată plăcere să te cunosc. Dacă mai am nevoie de tine, te sun.

Și-i întinse mâna. Francesco i-o strânse.

— Îmi permiteți să vă întreb ceva? îl iscodi tânărul.

— Bineînțeles.

— Ce credeți, de ce scuterul Susannei era parcat așa cum ați văzut?

Mda, nu mai avea dubii, Francesco Lipari avea să devină un zbir de toată nădejdea.

Sună acasă, la Marinella. Livia abia se întorsese. Părea fericită.

— Știi, am descoperit un loc minunat, făcu ea. Îi spune Kolymbetra. Închipuie-ți, inițial era un fel de cuvă uriașă, săpată de prizonierii cartaginezi.

— Unde e?

— Chiar acolo, în zona templelor. Acum însă e un fel de grădină a edenului, deschisă de curând vizitatorilor.

— Ai mâncat de prânz?

— Nu, n-am mâncat. Mi-am cumpărat un sendviș acolo, la Kolymbetra. Tu?

— Și eu tot așa, doar un sendviș am mâncat.

Farfantaria aceea, minciuna sfruntată, îi venise pe buze instantaneu, în mod spontan. Care să fi fost oare motivul pentru care se ferea să-i spună că se ghiftuise cu cușcuș și barbuni, renunțând la dieta la care ea, Livia, îl obliga? Care? Probabil că era un amestec de rușine, ticăloșenie și dorință de a nu provoca cine știe ce sfadăreală.

— Oh, bietul de tine! Te întorci târziu?

— Nu, nu cred că-i cazul.

— Atunci îți pregătesc eu ceva.

Aha, iată sosind punctual și pedeapsa pe care trebuia s-o îndure pentru *farfantaria* de mai devreme: o cină preparată de Livia. Nu că n-ar fi avut nici în clin, nici în mănecă cu gătitul, numai că trăgea prea mult către mâncarea cu sare puțină, necondimentată, ușoară-ușoară, cu gust și nu prea. Cu alte cuvinte, despre Livia nu se putea spune că gătește, ci că pentru ea gătitul era mai curând o aluzie.

Hotărî să tragă o fugă până la vilă ca să vadă cum mai stăteau lucrurile pe acolo. Se urcă la volan și porni, însă ajuns în apropiere, observă că traficul devenise mai intens decât de obicei. De altfel, pe drumeagul de lângă vilă stăteau parcate cel puțin zece mașini, în vreme ce în fața porții închise se înghesuiau șase sau șapte persoane, dotate cu camere de luat vederi pe umăr, încadrând din toate unghiurile vila și curtea. Montalbano ridică geamurile mașinii și-și continuă drumul, claxonând nervos, până când mai-mai să se izbească de poartă.

— Domnule comisar! Domnule comisar Montalbano!

Voci în surdină îi invocau numele, iar un bou cu țâțe de fotograf aproape că-l orbi mitraliindu-i câteva flash-uri drept în față. Din fericire, polițistul din Montelusa lăsat de pază la intrare îl recunoscuse și-i deschise porțile. Comisarul intră cu mașina în curte, opri și coborî.

În sufragerie, îl găsi pe Fazio șezând în obişnuitul fotoliu, galben la față, cu cearcăne, în mod evident peste măsură de obosit. Stătea cu ochii închiși, capul pe spate, rezemat de spătar. La telefon erau acum conectate diferite accesorii – un magnetofon, o pereche de căști. Un alt agent, în mod sigur nu de la comisariatul din Vigàta, stătea în picioare lângă una din ușile mari de exterior cu geam, răsfoind o revistă. Chiar în clipa în care Montalbano intră, telefonul prinse să sune. Fazio sări în sus și, într-o clipită, își puse căștile, apăsă pe butonul de înregistrare al magnetofonului și ridică receptorul.

— Alo!

Rămase o clipă tăcut, ascultând.

— Nu, domnul Mistretta nu e acasă... Nu, nu insistați.

Puse receptorul la loc în furcă și în clipa aceea îl zări pe comisar. Își scoase căștile și se ridică.

— Ah, dom'le. De trei ore sună și iar sună telefonu'. Îs tehui de cap, nu alta! Nu-mi dau seama cum, da' parcă toată lumea, țara-ntreagă, nu altceva, a aflat de dispariția asta a fetei și ne sună întruna ca să-i ia interviuri bietului tătâne-su, 'aracan de el și vai de capu' lui!

— Unde-i domnul Minutolo?

— La Montelusa, să-și pregătească valijoara cu lucruri, că vrea să stea peste noapte aici. Adineauri a plecat.

— Și Mistretta?

— Acu', în clipa asta l-a sunat soția să se ducă sus. De vreo oră s-a trezit și el.

— A reușit să doarmă vreun pic?

— Nu prea, dar l-or adormitără forțat. Pe la ora prânzului se prezintă fratele 'mnealui, medicul, cu o asistentă care se vede treaba că va sta aici peste

noapte, cu bolnava. Iar el, medicul, a ținut morțiș să-i facă fratelui o injecție cu calmant. Se vede treaba că i-a dat ceva ca să-i vină somnul. A, și știți ceva, dom'le? Între cei doi frați s-a stârnit un fel de ceartă.

— De ce, n-a acceptat injecția?

— Și de asta. Însă înainte de asta, domnul Mistretta s-a zborșit când a dat cu ochii de asistentă. I-a spus fratelui că n-are bani s-o plătească, iar celălalt i-a răspuns c-o să se ocupe el. Și-atunci, domnul Mistretta se puse pe plâns, zicând c-a ajuns precum cerșetorii... Sărăcan de el, mi-e o milă de el... da' o așa milă de el mi-e, că... că...

— Ascultă, Fazio, ți-e milă sau nu, tu în seara asta lași totul așa cum e aici și te duci acasă, să te odihnești. De acord?

— De acord, de acord. A, uitați-l pe domnul Mistretta.

Nu, somnul nu-i priise cine știe ce domnului Mistretta. Se clătina în mers, pășea de parc-ar fi avut genunchi din brânză, iar mâinile-i tremurau. Văzându-l pe Montalbano, se panică brusc.

— Oh, Doamne, Dumnezeule! Ce s-a-ntâmpat?

— Nimic, nimic, credeți-mă pe cuvânt. Nu vă agitați. Însă, dacă tot sunt aici, aș vrea să vă mai întreb ceva. Credeți că faceți față?

— Încerc.

— Mulțumesc. Dacă vă amintiți, azi-dimineață mi-ați spus că Susanna avea la ea cel mult douăzeci sau treizeci de euro. Este suma pe care fiica dumneavoastră o are de obicei la ea?

— Da, confirm. Aceasta este suma, mai mult sau mai puțin.

— Știați că ieri după-amiază a fost la bancă?

Mistretta rămase perplex.

— După-amiază? Nu, nu știam. Cine v-a spus?

— Francesco, prietenul Susannei.

Domnul Mistretta părea într-adevăr surprins. Se așeză pe primul scaun care-i ieși în cale și-și duse mâna la frunte. Făcea eforturi mari să-și revină.

— Doar dacă nu cumva... murmură el.

— Doar dacă nu cumva?

— Ei, bine, i-am spus Susannei ieri-dimineată să treacă pe la bancă, să se intereseze dacă mi-au parvenit niște sume restante din pensia mea. Contul este deschis pe numele amândurora, al meu și al ei. Dacă banii erau intrați în cont, ea trebuia să retragă trei mii de euro și să plătească datoriile, pentru că, sincer vorbind, nu vreau să am restanțe. Mă apasă.

— Totuși, scuzați-mă că întreb, ce datorii aveți?

— A, medicamente, utilități... Nu c-ar fi făcut cineva presiuni, însă așa sunt eu... La prânz, când Susanna s-a întors acasă, n-am întrebat-o dacă se ocupase de ce i-am spus, mă gândesc că, poate...

— ...poate a uitat și și-a reamintit abia după-amiază, trase concluzia Montalbano.

— Cu siguranță așa a fost, spuse Mistretta.

— Asta înseamnă însă că Susanna avea la ea trei mii și mai bine de euro. Nu c-ar fi cine știe ce sumă mare, desigur, însă pentru un pierde-vară...

— Mă gândesc totuși că, poate, a plătit datoriile.

— Nu, n-a făcut-o.

— Cum de sunteți atât de sigur?

— Pentru că, după ce a plecat de la bancă, a fost să se... să stea la povești cu Francesco.

— Aha.

După o vreme, bătu brusc din palme.

— Și totuși... se poate afla dacă sun la...

Se ridică anevoios, se îndreptă spre telefon, formă un număr, apoi discută ceva cu persoana de la celălalt capăt al firului, însă cu voce atât de scăzută, încât Montalbano nu auzi decât atât:

— Alo? Farmacia Bevilacqua?

Închise aproape imediat.

— Aveți dreptate, domnule comisar, n-a trecut pe la farmacie ca să plătească restanța pe care o avem acolo... iar dacă n-a fost la farmacie, probabil că n-a fost nici în celelalte locuri.

Apoi, brusc, strigă:

— Oh, Măicuță! Măiculița mea!

Părea cu neputință, totuși fața lui, galbenă precum ceara, reuși să devină brusc și mai galbenă. Lui

Montalbano i se făcu teamă ca nu care cumva omul să cadă lat drept acolo, în fața lui.

— Ce e?

— Acum n-o să mă creadă! gemu Mistretta.

— Cine n-o să vă creadă?

— Răpitorii! Pentru că eu i-am spus ziaristului că...

— Care ziarist? Ați discutat cu ziariștii?

— Da, doar cu unul singur însă. Domnul Minutolo m-a autorizat s-o fac.

— Bine, dar de ce, Dumnezeu mare?!

Mistretta se uita la el înspăimântat.

— Nu trebuia? Am vrut doar să le transmit un mesaj răpitorilor... să le spun că au comis o enormă greșeală, că n-am bani de răscumpărare... iar acum, când or găsi-o cu banii... vedeți dumneavoastră, o fetișcană care merge cu atâția bani la ea... Nu, n-o să mă creadă! Biata... mea... fată!

Hohotele de plâns îl împiedică să mai continue, însă comisarul consideră că, de vorbit, Mistretta vorbise și așa prea mult.

— Bună seara, spuse.

Și ieși din casă, cuprins de o stare aproape incontrollabilă de furie. Oare ce, futu-i și iar futu-i, avusese Minutolo în cap, când îi permisesese lui Mistretta să dea presei declarații. Să te ții de-acum, ce povești vor țese ziarele și televiziunile! Și pe unde scoți cămașa dacă sechestratorii se înrăiesc și mai tare? Căci cea care ar fi avut cel mai mult de suferit ar fi fost biata Susanna. Asta, desigur, dacă toată afacerea se lăsa cu plata unei răscumpărări. Din curte, îl chemă pe agentul care citea lângă ușa mare de exterior cu geam.

— Du-te și spune-i colegului tău să-mi țină porțile deschise până ies cu mașina.

Urcă la volan, porni motorul, așteaptă o vreme, apoi demară de parc-ar fi fost Schumacher într-o cursă de Formula 1. Înspăimântați, ziariștii și operatorii de televiziune săriră în lături suduind.

— Ăsta-i nebun? Vrea să ne omoare?

În loc să parcurgă același drum ca la venire, viră la stânga, încadrându-se pe drumeagul unde fusese găsit scuterul fetei. Pur și simplu era imposibil de parcurs cu o mașină obișnuită: era obligat să înainteze cu viteza minimă, făcând manevre complicate și continue, ca să nu cadă cu roțile în vreuna din găurile uriașe din sol sau să rămână blocat în fosele rezultate din alunecări de teren. Însă ce era mai rău încă nu venise. Cam cu un kilometru înainte de intrarea în oraș, drumul era pur și simplu tăiat de un șanț larg. Era, evident, una dintre acele „lucrări în curs de finalizare” care aici, la noi, are particularitatea de a continua să fie în curs de finalizare chiar și-n eventualitatea c-ar veni sfârșitul lumii. Ca să treacă pe acolo, Susanna ar fi trebuit să coboare de pe scuter și să meargă pe lângă el, împingându-l. Sau ar fi fost obligată să facă un ocol încă și mai mare, pentru că tot circulând înainte și-napoi, ăi de avuseseră treabă pe acolo transformaseră un simplu șanț într-un drum-bretea, un soi de șosea ocolitoare în plin câmp. Bine, dar ce sens avea? De ce s-o fi luat Susanna pe drumul acela? Îl fulgeră un gând. Întoarse mașina, făcând atâtea manevre dificile, încât umărul rănit prinse din nou să-l doară, refăcu drumul îndărăt – traseul îi părea că nu se mai sfârșește – până când, în cele din urmă, se intersectă cu drumul principal și opri. Începea deja să se întunece. Nu izbutea să se hotărască. Dacă s-ar fi ocupat personal de ceea ce-i trecuse prin minte, ar fi avut nevoie minimum-minimorum de o oră, iar asta însemna că avea să ajungă târziu acasă, la Marinella, cu sfădeala de rigoare din partea Liviei drept consecință. Iar lui pur și simplu nu-i ardea de gâlceavă. Pe de altă parte, era vorba de o simplă verificare pe care orice agent de la comisariat o putea face. Porni din nou mașina și se îndreptă spre birou.

— Trimite-mi-l pe domnul Augello, îi spuse lui Catarella.

— Dom'le, apăi să știți că pirsonalmente-n pirsoană nu-i aicișă.

- Atunci, cine-i?
- Vi-i zic în ordine flebitică?
- Zi-mi-i cum îți vine.
- Apăi, ar fi cam așa: Gallo, Galluzzo, Germanà, Giallombardo, Grasso, Imbrò...
- Îl alese pe Gallo.
- Ordonăți, dom'le.
- Ascultă, Gallo, trebuie să faci cale-ntoarsă pe drumul acela pe care m-ai condus azi de dimineață.
- Ce am de făcut?
- Pe marginea drumului ăstuia sunt vreo zece-douăsprezece case mici de țară. Te oprești la fiecare și-i întrebi dacă o cunosc pe Susanna Mistretta sau dac-au văzut ieri trecând pe acolo o fătucă pe motoretă.
- Am înțeles, dom'le, mâine de dimineață...
- Nu, Gallo, poate nu m-am făcut suficient înțeles. Te duci acuma și pe urmă mă suni acasă.

Ajunse la Marinella un pic îngrijorat pentru întâlnirea de gradul III care-l aștepta cu Livia. De altfel, ea porni imediat atacul, după ce i-a dat o sărutare care lui Montalbano i s-a părut ușor distrată.

- De ce a trebuit să te duci azi la serviciu?
- Pentru că domnul chestor m-a rechemat în serviciu.
- Și adăugă, cu titlu de precauție:
- Temporar, doar.
- Te-ai obosit?
- Deloc.
- Ai condus mașina?
- M-am mișcat numai și numai cu mașina de serviciu.

Sfârșit de interogatoriu. Nici vorbă de întâlnire de gradul III, așadar! Dimpotrivă, parfum de trandafiri, s-ar putea spune.

— Ai urmărit știrile? o iscodi el, la rândul său, mulțumit că pericolul trecuse.

Livia îi răspunse că nici măcar nu dăduse drumul la televizor peste zi. Asta-nsemna că trebuia să aștepte telejurnalul de la zece și jumătate de la TeleVigăta, pentru că în mod sigur Minutolo îl alesese pe jurnalistul televiziunii proguvernamentale – pro, indiferent de guvernul în funcțiune. Cu excepția faptului că pasteles erau nițel cam răscoapte, iar sosul, cam acrit, cu excepția faptului că friptura semăna cu o bucată de carton și tot de carton – identic, bucățică ruptă, nu altceva! – îi era și gustul, cina preparată de Livia nu putea fi catalogată drept tentativă de omor. Cât dură masa, Livia îi povesti despre grădina Kolymbetra, încercând să-i transmită o fărâma din emoțiile pe care le încercase peste zi.

Deodată, se întrerupse, se ridică și se îndreptă glonț către verandă.

Montalbano își dădu seama cu o oarecare întârziere că ea încetase să-i mai vorbească. Fără să se ridice, o întrebă cu voce tare, convins că Livia ieșise pentru că o alarmase cine știe ce zgomot straniu de pe afară.

— Ce-i? Ce ai descoperit?

Livia reapăru în prag, aruncând parcă flăcări pe ochi.

— Nimic n-am auzit. Ce ar fi trebuit să aud? Tăcerea ta, asta da, am auzit-o! Eu vorbesc cu tine, iar tu nici gând să asculți ce spun sau, dacă te prefaci că mă auzi, răspunzi mereu cu aceleași bolboroseli neinteligibile!

Oh, Doamne, sfădeala, nu, te rog! Trebuia s-o evite cu orice preț! Oare dac-ar fi făcut-o pe truedianul...? În sfârșit, truedian sută la sută nu, pen' că de obosit, chiar se simțea obosit.

— Nu, nu, Livia, zise.

Cu coatele pe masă, își ascunse fața în palme. Brusc impresionată, Livia schimbă imediat tonul.

— Judecă și tu, Salvo, eu îți vorbesc și tu...

— Știu, știu. Iartă-mă, iartă-mă, dar așa-s făcut eu: pur și simplu nu-mi dau seama că...

Vorbea cu voce sufocată, apăsându-și din ce în ce mai tare ochii cu palmele. Apoi, brusc, sări de pe scaun și dădu fuga să se încuie în baie. Se spală pe față și ieși.

O găsi pe Livia chiar acolo, lângă ușă, pocăită. Aha, deci jucase bine teatru: spectatoarea era mișcată de emoție. Se îmbrățișară îndelung, cerându-și întruna unul celuilalt iertare.

— Scuză-mă, însă am avut o zi...

— Nu, tu să mă scuzi, Salvo.

Petrecură două ore întregi pe verandă, vorbind vrute și nevrute. Apoi se întoarseră în casă, iar comisarul deschise televizorul, potrivindu-l pe TeleVigăta. Bineînțeles că răpirea Susannei Mistretta era știrea de deschidere. Crainicul o descrie pe fetișcană, iar pe ecran apăru o fotografie de-a ei. În momentul acela, Montalbano își dădu seama că nu avusese nicio clipă curiozitatea să vadă cum arăta. Ei bine, era o fătucă frumoasă cozonac, blondă, cu ochi albaștri. Apăi, cum să nu i se facă atâtea complimente pe oriunde mergea, după cum spusese Francesco. Avea însă expresia cuiva sigur pe sine, o privire hotărâtă, care o făceau să arate cu câțiva ani mai mult decât avea. Urmără imaginile cu vila. Deși familiei nu-i parvenise nicio cerere de răscumpărare, crainicul nu avea nici cel mai mic dubiu că era vorba despre un caz de sechestrare de persoană. Își încheie comentariul anunțând o declarație în exclusivitate a tatălui fetei răpite. Și în cadru apăru domnul Mistretta, geologul.

Încă de la primele cuvinte pe care le rosti, Montalbano încremeni. Există persoane care în fața camerei de filmat se pierd, se bâlbâie, îi lovește strabismul, transpiră, scot pe gură numai trăsnași – iar el, Montalbano, aparținea acestei categorii de nefericiți ai sorții –, pe când alții, în schimb, se

comportă cât se poate de normal, vorbesc și se mișcă așa cum o fac în mod obișnuit. Pe urmă, însă, mai există și o a treia categorie, a aleșilor, adicătelea ăi de capătă luciditate și limpezime taman în fața obiectivului. Ei bine, domnul geolog aparținea acesteia din urmă. Cuvinte puține, răspicate, precise. Zise așa, că ăi de-i sechestraseră fiica, pe Susanna, făcuseră o greșală: indiferent ce sumă aveau de gând să ceară ca s-o lase liberă, trebuiau să știe că familia nu era absolut deloc în măsură s-o achite. Răpitorii ar fi trebuit să se informeze asupra situației. Prin urmare, singura ieșire era s-o elibereze imediat pe Susanna. Dacă totuși răpitorii doreau alt lucru, despre care el n-avea nici cunoștință și nici nu-și putea cu niciun chip imagina, n-aveau decât să-i transmită. Avea să facă tot posibilul și imposibilul să le satisfacă cererea. Cam asta era. Vocea îi era fermă, ochii, secătuiți. Tulburat, într-adevăr, însă îngrozit, nu. Cu declarația de adineauri, domnul geolog al nostru își câștigase respectul și considerația ălor de se uitaseră la el.

— Domnul de colo este un adevărat bărbat, se auzi comentariul Liviei.

Pe ecran reapăru crainicul știrilor, care anunță că alte informații aveau să urmeze după comentariul redacției asupra a ceea ce, neîndoielnic, putea fi denumită știrea zilei. Și uite-așa, în cadru apăru fața ca de cur de găină a lui Pippo Ragonese, editorialistul-șef al postului. Care începu cu un prolog, respectiv că erau știute și răsștiute de toată lumea mijloacele modeste de trai ale domnului geolog Mistretta, a cărui soție, acum grav bolnavă și căreia profitând de ocazie îi ura multă sănătate, fusese într-o vreme bogată, dar ulterior pierduse totul din cauza unei întorsături nefericite a sorții. Prin urmare, după cum în mod corect remarcase sărmanul tată în apelul său difuzat mai devreme, sechestrarea fetei – dacă fusese făcută pentru bani, iar pe el nu-l lăsa inima să facă altfel de supoziții și mai îngrozitoare – se dovedea a fi o tragică eroare. Acum totuși, oare cine să fie cei ce nu aveau

cunoștință de faptul că familia Mistretta era practic redusă la o stare de sărăcie lucie, purtată însă cu demnitate? Desigur, străinii, extracomunitarii care în mod evident sunt neinformați. Pentru că nimeni nu putea nega faptul că, de când începuseră toate debarcăările astea de clandestini – o adevărată invazie, nici mai mult, nici mai puțin –, criminalitatea atinsese, ba chiar depășise cota de atenție. Ce mai așteptau, oare, responsabilii locali ai guvernului ca să pună în aplicare o lege care, de altfel, exista deja? Cu toate acestea, el, personal, mai păstra o rază de speranță legată de acest caz de sechestrare de persoană, acum întărită și de informația conform căreia ancheta îi fusese încredințată comisarului Filippo Minutolo de la chestura din Montelusa, un om capabil, și nu așazisului comisar Montalbano, cunoscut mai curând pentru improvizațiile lui discutabile și pentru opiniile sale neortodoxe, dacă nu de-a dreptul subversive, decât pentru capacitatea de a rezolva cazurile ce-i erau încredințate. Cu acestea spuse, noapte bună tuturor.

— Ce nemernic! zise Livia închizând televizorul.

Montalbano preferă să nu spună nimic. De la o vreme, nu-i mai păsa nici cât negru sub unghie de ce spunea Ragone. Se auzi telefonul. Era Gallo.

— Dom'le, acu'-acușica terminai. Numa-ntr-o singură casă nu găsi pe nimenea, da-mi păru că-i de mult nelocuită. Răspunsul fuse același peste tot. N-o cunoaște niciunu' pe Susanna și ieri n-a văzut niciunu' vreo fătucă trecând cu motoreta pe drum. Da' stați s-auziți una: o doamnă-mi zise că, dacă ea, una, n-o văzu, asta nu-nseamnă mort-copt că fătuca chiar n-a trecut pe drum.

— Adicăte! ce vrei să zici?

— Dom'le, la toate casele de acolo bucătăria dă înspre grădina din spate, nu înspre drum.

Închise. O ușoară dezamăgire, care însă îl făcu să se simtă dintr-odată sleit de puteri.

— Ce-ai zice dac-am merge la culcare?

— Bine, zise Livia. Totuși, de ce nu mi-ai spus nimic despre răpirea asta?

„Pentru că n-am niciodată loc de tine”, îi veni să răspundă, însă izbuti să se abțină la timp. Asemenea vorbe ar fi însemnat fără doar și poate începutul unei sfădeli feroce. Se limită să facă un gest vag.

— E adevărat că ai fost exclus de la anchetă, așa cum a zis boul ăsta cu țâțe de Ragonese?

— Felicitări, Livia.

— Pentru ce?

— Văd că încet-încet te vigatizezi, te transformi într-una de-a noastră, din Vigàta. L-ai numit pe Ragonese bou cu țâțe. Aici, să-l faci pe unu' bou cu țâțe, ăsta e un obicei tipic al aborigenilor.

— În mod evident, m-ai molipsit. Spune-mi dacă-i adevărat că ai fost...

— Nu e tocmai formula exactă. Am sarcina să colaborez cu Minutolo. Ancheta i-a fost încredințată lui de la bun început. Eu eram în concediu.

— Hai, povestește-mi cazul cât fac eu puțină ordine pe aici.

Și comisarul îi povesti tot ce era de povestit. La final, Livia îi păru tulburată.

— Dacă se cere răscumpărarea, orice altă supoziție ar deveni inutilă, nu-i așa?

Altfel spus, se gândise și ea că era posibil ca fata să fi fost răpită ca să fie siluită. Montalbano ar fi vrut să-i spună că cererea unei răscumpărări nu excludea violul, însă prefera să se ducă la culcare fără un asemenea gând în minte.

— Bineînțeles. Te duci tu prima la baie?

— În regulă.

Montalbano deschise ușa dinspre verandă, ieși, se așeză pe un scaun și-și aprinse o țigară. Noaptea era senină precum somnul unui copil andru inocent. Izbuti să și-o alunge din minte pe Susanna, căreia, de bună seamă, noaptea aceea îi aducea doar groază.

După un timp, auzi zgomote stranii dinăuntru. Se ridică, intră în casă și încremeni. Goală pușcă, Livia stătea în mijlocul camerei. La picioarele sale, ditamai băltoaca. Evident, ieșise direct de sub duș,

intrigată de un gând care-i fulgerase prin cap. Frumoasă-țuț, nimic de zis, numai că lui Montalbano nu-i venea să facă nicio mișcare. Ochiul Liviei, reduși la două crăpături mijite, erau semn de furtună iminentă – acum îi era limpede.

— Tu... tu... făcu Livia, ațintindu-și spre el brațul cu degetul acuzator.

— Eu ce?

— Când ai aflat de răpire?

— Azi-dimineață.

— Când ai ajuns la comisariat?

— Nu, înainte.

— Înainte, când?

— Păi, cum, nu-ți mai amintești?

— Vreau să aud din gura ta.

— Când am fost căutat la telefon, iar tu te-ai trezit și te-ai dus să faci cafeaua. Mai întâi era Catarella, de la care n-am înțeles nimic, pe urmă, Fazio, care m-a informat despre dispariția fetei.

— Iar tu ce ai făcut atunci?

— Am făcut duș și m-am îmbrăcat de plecare.

— Eh, nu, ipocrit scârbavnic ce ești! Nu, ai venit la mine și m-ai întins pe masa din bucătărie, asta ai făcut! Monstrule! Cum ai putut să faci amor cu mine știind că biata fată...

— Livia, încearcă să gândești rațional. Când m-au sunat, eu n-am intuit gravitatea...

— Păi, vezi că are dreptate crainicul ăla, cum naiba-i zice, ăla de-a spus că ești un incapabil, unul care nu pricepe nimic! De fapt, nu, tu ești și mai rău de-atât! Ești o brută! O ființă hidoasă!

Și ieși, iar comisarul auzi imediat o cheie învârtindu-se în broasca ușii de la dormitor. Se urni și bătu la ușă.

— Hai, Livia, zău așa, nu ți se pare că exagerezi?

— Nu. Iar de dormit, la noapte dormi pe canapea.

— Se doarme foarte incomod pe canapea. Livia, zău așa! N-o să-nchid ochii toată noaptea!

Nicio reacție. Hotărî să joace cartea milogelii.

— O să mă doară rana, ai să vezi! îngână el, cu voce tânguită.

— Cu atât mai rău pentru tine.

Știa că n-avea să-i schimbe hotărârea. N-avea altceva de făcut decât să se resemneze. Sudui cu voce joasă. Drept răspuns, auzi telefonul sunând. Era Fazio.

— Apăi, nu-ți zisei să te duci la culcare?

— Nu m-a lăsat inima să las totul baltă aici, dom'le.

— Ce vrei?

— Acu' acușica or telefonatără. Dom' Minutolo întreabă dacă puteți da o fugă-ncoa'.

Ajunse într-un suflet, dar se pomeni în fața porții încuiate. Pe la jumătatea drumului își dăduse seama că n-o anunțase pe Livia că pleacă. Și ce dacă se sfădiseră, ar fi trebuit să-i spună! Fie și ca simplă prevedere, ca să evite o altă gâlceavă, pen' că Livia ar fi fost în stare să creadă că el, din răzbunare, se dusesse să doarmă la hotel. În sfârșit, avea s-o rezolve el cumva.

Acum însă, cum să procedeze ca să i se deschidă? La lumina farurilor, scrută împrejurimile: nu exista sonerie, nici interfon, nimica-nimicuța. Singura soluție care-i rămânea era să claxoneze, cu posibilitatea însă de a trezi tot satul. Dădu un prim, timid și rapid claxon și imediat din casă ieși un bărbat. Mănuind un mănunchi de chei, deschise larg poarta Montalbano intră cu mașina în curte, opri și coborî. Bărbatul veni apoi să se prezinte:

— Sunt Carlo Mistretta.

Fratele medic era un bărbat la vreo cincizeci și cinci de ani, bine îmbrăcat, destul de scund, cu ochelari cu ramă subțire, fața roșiatică, puțin păr în cap și un început de burtă care-l făcea să semene cu un episcop în civil. Continuă:

— Colegul dumneavoastră m-a anunțat despre apelul telefonic al răpitorilor și a trebuit să dau fuga-ncoace, pentru că lui Salvatore i s-a făcut rău.

— Cum se simte acum?

— Sper să fi reușit să-l adorm pentru un timp.

— Și doamna?

Medicul își desfăcu larg brațele, fără să scoată niciun cuvânt.

— N-a fost încă informată despre...?

— Nu, asta ar mai lipsi. Salvatore i-a spus că Susanna e la Palermo, pentru examene; din păcate, biata mea cumnată nu e prea lucidă, uneori este absentă ore la rând.

În sufragerie îi găsi doar pe Fazio, care ațipise în fotoliu, și pe Fifi Minutolo, care, așezat în celălalt fotoliu, fuma dintr-un trabuc. Ușile dinspre terasă erau larg deschise, lăsând să pătrundă aerul rece și aspru al nopții.

— Ați reușit să aflați de unde s-a sunat? iscodi întâi și-ntâi Montalbano.

— Nu. Apelul a fost prea scurt, răspunse Minutolo. Acum însă, ascultă înregistrarea și discutăm pe urmă.

— De acord.

Cu instinctul său aproape neomenesc, Fazio percepu prezența lui Montalbano, deschise brusc ochii și sări drept în picioare.

— Sosirăți, dom'le? Vreți s-auziți, așa-i? Hai, stați colea jos, în locul meu.

Și, fără să mai aștepte răspuns, apăsă pe unul din butoanele magnetofonului.

Alo? Cine-i la telefon? Aici, casa Mistretta. Cine-i la telefon?

...

Alo, cine-i la telefon?

Ascultă ce spun, fără să mă întrerupi. Fata este aici, cu noi, și deocamdată e bine, sănătoasă. Îi recunoști vocea?

...

Tată... tată... te rog... aju...

...

Ai auzit-o? Pregătește un sac cu bani. Te voi suna poimâine.

...

Alo? Alo? Alo?

— Pune-o de la început, zise comisarul.

Nu, n-avea chef să audă din nou toată deznădejdea aceea abisală din vocea fătucii, însă era obligat s-o facă. Prudent, își puse mâna paravan în dreptul ochilor, pentru eventualitatea că l-ar fi lovit vreun puseu de emoție.

La finalul celei de-a doua audieri a înregistrării, doctorul Mistretta, cu fața ascunsă în palme și umerii scuturându-i-se de plâns, ieși aproape în fugă în curte.

Minutolo comentă:

— Ține mult la nepoată. Apoi întorcându-și privirea spre Montalbano: Carevasăzică?

— Mesajul este înregistrat. Ești de acord?

— Total.

— Vocea bărbatului e modificată artificial.

— Evident.

— Sunt cel puțin doi. Vocea Susannei e în planul doi, ceva mai îndepărtată de sursa de înregistrare. După ce persoana care face înregistrarea spune „îi recunoști vocea?”, trec câteva secunde bune până să vorbească Susanna, timpul necesar complice ca să-i scoată călușul. Apoi i-l pune la loc, întrerupând-o la jumătatea cuvântului, care în mod cert era „ajută-mă”. Tu ce zici?

— Că e posibil să fie unul singur. Spune „îi recunoști vocea?”, apoi se duce să-i scoată călușul.

— Imposibil, căci atunci ar trebui să fie o pauză și mai mare între întrebarea bărbatului și momentul în care se aude vocea Susannei.

— Da, de acord. Știi ce cred?

— Nu, expertul ești tu.

— Indivizii nu urmează procedura obișnuită.

— Explică-mi.

— Carevasăzică, cum se face de obicei o luare de ostatici? Îi avem pe cei cu munca de jos – să-l numim grupul B – adică cei însărcinați să realizeze efectiv răpirea persoanei. Apoi, grupul B transferă ostaticul către grupul C, altfel spus către cei însărcinați să-l țină ascuns și să-l aibă în grijă – un alt gen de muncă de jos. Este momentul în care se

trezesc la viață cei din grupul A, adică ștabii, ăi de-au organizat totul, care vin și cer răscumpărarea. Pentru a trece prin toate aceste stadii, e nevoie de un interval serios de timp. Prin urmare, se poate întâmpla ca răscumpărarea să fie cerută la câteva zile după sechestrarea efectivă. În cazul nostru însă, au trecut în definitiv doar câteva ore.

— Și asta ce înseamnă?

— În opinia mea, înseamnă că grupul care a răpit-o pe Susanna este același care o ține ostatică și care cere răscumpărarea. Probabil că nu e o organizație prea numeroasă. N-ar fi exclus să fie o operațiune pusă la cale în familie, făcându-se economie. Însă dacă n-avem de-a face cu profesioniști, totul se complică, situația devenind și mai riscantă pentru fată. M-am făcut înțeleș?

— Perfect.

— Însă asta mai poate însemna ceva: că n-o țin ostatică prea departe de aici.

Făcu o pauză, rămânând pe gânduri. Apoi:

— Însă n-avem de-a face nici cu caracteristicile unei sechestrări-fulger. În astfel de cazuri, banii de răscumpărare se cer încă de la primul contact. Răpitorii n-au timp de pierdut.

— Povestea asta, cu difuzarea vocii Susannei – îl iscodi Montalbano –, e ceva normal? Mie nu-mi pare să...

— Ai dreptate, făcu Minutolo. Nu se întâmplă așa, e ceva ce se vede numai în filme. Lucrurile se petrec altfel: dacă nu vrei să plătești, după o vreme îți trimit două-trei rânduri scrise de ostatic, ca să te convingă. Sau îți trimit o bucată din urechea lui. Acestea sunt singurele modalități de contact dintre ostatic și familie.

— Ai remarcat cum vorbea? îl iscodi din nou Montalbano.

— Cum vorbea?

— Într-o italiană perfectă. Fără inflexiuni dialectale.

— Chiar așa, făcu Minutolo, gânditor.

— Și acum ce-o să faci?

— Păi, ce-ai vrea să fac? Îl sun repede pe chestor și-i spun noutățile.

— Hm, aş zice că, în loc să mă convingă, apelul ăsta mă face și mai confuz, rosti Montalbano concluzia gândurilor sale de până atunci.

— Și pe mine, încuviință Minutolo.

— Auzi, mă tot roade o întrebare: de ce i-ai dat voie lui Mistretta să discute cu presa?

— Ca să spargă gheața, să grăbim deznodământul. Nu-mi place să știu că o fătucă așa frumoasă se află prea mult timp în mâinile unor indivizi de teapa ăloră.

— O să anunți presa și despre apelul din seara asta?

— Nici pomeneală.

Pentru moment, nu mai era nimic de făcut. Comisarul se apropie de Fazio, care adormise la loc, și-l scutură de umăr.

— Hai, scoală, te conduc acasă.

Fazio încercă să opună o palidă rezistență.

— Bine, și dacă dă cineva vreun telefon important?

— Ei, hai, până una-alta, n-o să mai dea niciun semn de viață până poimâine. Doar așa au spus, nu?

Îl lăsa pe Fazio, apoi se îndreptă spre Marinella, acasă. Intră fără zgomot, se duse în baie, apoi se duse să se culce pe canapea. Atât de istovit era, încât nici să sudaie nu se mai simțea în stare. Dezbrăcându-se de cămașă, încremeni: observă că ușa dormitorului fusese lăsată deschisă pe jumătate – înspre camera cufundată în întuneric. Se vedea treaba că Livia se căise pentru faptul că-l trimisese în exil. Intră în baie, termină cu dezbrăcatul, apoi intră tiptil în dormitor. Câteva clipe mai târziu se strecură încet-încet lângă Livia, care dormea adânc. Închise ochii și porni de îndată în călătoria către tărâmul somnului. Când, deodată: țac! Obada timpului înțepeni în loc. Fără să se uite la ceas, știu că era ora trei, douăzeci și șapte de minute și patruzeci de secunde. Oare apucase să doarmă vreun

pic? Din fericire, recăzu aproape imediat în brațele somnului.

Către ora șapte de dimineață, Livia se trezi. La fel și Montalbano. Și făcură pace.

În fața comisariatului îl aștepta Francesco Lipari, amorezul Susannei.

Petele vineții ca de calmar fiert de sub ochi îi dădeau de gol nervozitatea și nopțile nedormite.

— Cer scuze, domnule comisar, însă dis-dimineață l-am sunat pe tatăl Susannei, care mi-a spus de telefonul primit și atunci...

— Păi, cum așa? Doar comisarul Minutolo spunea că nu vrea să se răspândească vorba.

Tânărul își strânse umerii.

— În regulă, hai înăuntru. Dar să nu mai spui nimănui că s-a dat un astfel de telefon.

Intrând, comisarul îl anunță pe Catarella că nu voia să fie deranjat.

— Ai ceva să-mi spui?

— Nimic special. Mi-am amintit însă că data trecută nu v-am spus ceva. Nu știu dacă este sau nu important...

— Într-un caz ca acesta, orice poate fi important.

— Când am descoperit scuterul Susannei, nu m-am dus imediat să-l anunț pe tatăl ei. Mai întâi am parcurs drumeagul până la Vigàta, apoi am făcut cale-ntoarsă.

— De ce?

— Păi... Inițial a fost ceva instinctual – m-am gândit că poate a leșinat sau a căzut și a avut o pierdere de memorie, așa că m-am dus s-o caut pe drumeag; la întoarcere însă, n-o mai căutam neapărat pe ea, ci mai curând...

— ... casca pe care o purta mereu, îl completă Montalbano.

Flăcăiandrul se uită la el cu ochii holbați.

— V-ați gândit și dumneavoastră la asta?

— Cine, eu? Hm, vezi tu, când am ajuns la fața locului, oamenii mei erau de mult acolo. Iar când au aflat de la tatăl Susannei că ea purta întotdeauna cască, am căutat-o peste tot, însă fără rezultat – a, și nu numai de-a lungul drumeagului, ci și pe câmp sau dincolo de garduri.

— Eu nu-i prea văd pe răpitori urcând-o cu forța în mașină pe Susanna, în vreme ce ea urlă și se zvârcolește cu casca pe cap.

— Nici eu, dacă-i s-o spun pe-a dreptă, zise Montalbano.

— Bine, totuși chiar n-aveți nicio idee despre cum au decurs lucrurile? îl iscodi Francesco, pe jumătate incredul, pe jumătate plin de speranță.

„Iha, tinerii din ziua de azi! Cum sunt ei oricând gata să-ți acorde încrederea, și cum ne-ncăpățânăm noi să facem tot ce ne stă în putere ca să-i dezamăgim!”, își spuse comisarul în sinea lui.

Ca să nu vadă celălalt că-l prinsese emoțiile (totuși, nu cumva la mijloc era o becisnicie senilă și nu o simplă consecință a răniilor de la umăr?), se aplecă să răsfoiască printre actele din sertar. Se hotărî să vorbească doar atunci când avu convingerea că vocea îi va fi răsunat ferm.

— Sunt prea multe lucruri încă inexplicabile. Prima ar fi următoarea: de ce a ales Susanna un drum pe care nu-l mai parcursese înainte?

— Poate că prin părțile acelea locuiește cineva care...

— Nu, n-o cunoaște nimeni. Și nici măcar n-a văzut-o cineva trecând pe acolo cu scuterul. Desigur, se poate ca vreunul să nu spună adevărul. În acest caz, persoana care nu spune adevărul este implicit responsabilă cu sechestrarea de persoană – cine știe, poate și numai ca simplu complice, fiind

unicul care știa că Susanna avea să treacă pe drum în ziua și la ora respective. E limpede?

— Da.

— Însă dacă Susanna a apucat-o pe drumul acela fără un motiv anume, rezultă că ideea răpirii s-a înfiripat dintr-o întâlnire cu totul întâmplătoare. Totuși, nu se poate ca lucrurile să se fi desfășurat în acest mod.

— De ce?

— Pentru că ne demonstrează că au un minimum de organizare, altfel spus, că au premeditat răpirea. Și, judecând după telefonul pe care l-au dat azi-noapte, se subînțelege că n-avem de-a face nici cu o răpire-fulger. Nu se grăbesc să scape imediat de Susanna. Acest lucru înseamnă că au un loc sigur unde s-o țină. Și e imposibil să fi găsit un asemenea loc în doar câteva ore.

Flăcăiandrul nu scoase niciun cuvânt. Medita asupra celor auzite cu o asemenea intensitate, încât comisarul avu sentimentul că aude un scârțâit de angrenaje provenit din cerebelul celui alt. Apoi, Francesco trase concluzia.

— Din raționamentul dumneavoastră rezultă că, foarte probabil, Susanna a fost răpită de cineva care știa dinainte că în seara aceea urma să se întoarcă acasă pe drumul respectiv. Cineva care locuiește prin împrejurimi. În cazul acesta, trebuie mers până la capăt, să se afle identitatea tuturor, să se stabilească dacă...

— Stop, oprește-te! Când începi să construiești raționamente, să faci ipoteze, trebuie să iei în calcul și un eventual eșec.

— Nu, nu înțeleg.

— Îți explic de îndată. Să presupunem că declanșăm investigarea amănunțită a tuturor celor care locuiesc de-a lungul drumeagului. Ajungem să aflăm despre ei și cât lapte au supt de la țâța mamelor lor, și câte fire de păr le-au crescut la cur, numai că-n cele din urmă ne reiese că n-a existat niciun contact între Susanna și vreunul dintre

respectivii. Niciunul. Ce faci atunci? O iei de la capăt? Renunți? Îți tragi un glonț în cap?

Băiețandrul nu se dădu bătut.

— Bine, și, în opinia dumneavoastră, ce-ar fi de făcut?

— Să construim concomitent și alte ipoteze, pe care să le verificăm, ducându-le pe toate deodată mai departe, fără să ai preferințe în favoarea uneia sau a alteia, nici chiar a celei care pare cea mai probabilă.

— Adică aveți și alte ipoteze?

— Desigur.

— Mi-ați putea dezvălui vreuna?

— Dacă asta te consolează în vreun fel... De exemplu: Susanna merge pe drumeagul cu pricina pentru că cineva i-a dat întâlnire acolo, într-un loc pe unde nu trece nimeni...

— Imposibil.

— Ce anume e imposibil? Ca Susanna să aibă o întâlnire? Chiar crezi că-ți cunoști prietena ca pe propriile buzunare, nu-i așa? Pui mâna-n foc pentru ea? Atenție însă: n-am spus c-ar fi vorba de o întâlnire amoroasă. Susanna voia, poate, să se întâlnească dintr-un motiv încă neștiut cu cineva. Se duce la întâlnire, fără însă să știe că i s-a întins o cursă. Sosește la locul cu pricina, își sprijină scuterul de parapet, își scoate casca, pe care însă continuă s-o țină în mână, pentru că în mod evident se așteaptă la o întâlnire scurtă; se apropie de celălalt și este răpită. Ți se pare posibil?

— Nu, răspunse Francesco pe un ton dur.

— Păi, de ce nu, mă rog frumos?

— Pentru că, și de data asta sunt sigur, când ne-am văzut după-amiază, mi-ar fi spus fără îndoială despre această întâlnire stabilită anterior. Credeți-mă pe cuvânt.

— Te cred. Însă se poate ca Susanna să nu fi avut posibilitatea să te anunțe.

— Nu înțeleg.

— Ai condus-o cumva acasă la colega împreună cu care învață pentru examene?

— Nu.

— Dar Susanna avea – deși noi nu i-am dat încă de urmă – un telefon mobil, nu-i așa?

— Corect.

— E posibil să fi primit un telefon pe drumul de la tine la casa prietenei și doar atunci să se fi pus de acord asupra întâlnirii. Și cum pe urmă nu v-ați mai întâlnit, n-a mai avut ocazia să-ți spună.

Flăcăiandrul medită o vreme asupra noii situații. Apoi se hotărăște:

— Nu pot exclude asta din calcul.

— Ei, și atunci? Mai slăbește-mă, te rog, cu îndoielile tale.

Francesco nu răspunse. Își prinse capul între palme. Montalbano își pregăti cu migală lovitura de grație.

— Cu toate acestea, se prea poate să ne înșelăm de la cap la coadă.

Flăcăiandrul sări-n sus de pe scaun.

— Ce vreți să spuneți?

— Spun pur și simplu că n-ar fi exclus să plecăm de la o ipoteză falsă. Aceea că Susanna s-a întors acasă parcurgând drumeagul cu pricina.

— Bine, dar în momentul în care scuterul a fost găsit acolo?

— Asta nu înseamnă neapărat că Susanna a apucat-o pe drumeagul respectiv când a plecat de la Vigàta. Îți dau primul exemplu care-mi vine în minte. Când pleacă de la colega sa, Susanna o pornește pe drumul obișnuit, pe care-l parcurge zilnic. Acest drum este foarte circulat, fiind folosit de cei ce locuiesc în casele rânduite înainte și după vila familiei Mistretta, terminându-se la trei kilometri după aceasta, într-un cartier campestru al Vigàtei – La Cucca, îmi pare că-i spune. Este un drum pentru navetiști, țărani și persoane care, deși lucrează la Vigàta, preferă să locuiască la țară. Toți se cunosc între ei și probabil că au același orar și la plecare, și la întoarcere.

— Bine, dar ce are-a face asta cu...

— Lasă-mă să termin. Răpitorii o urmăresc de mai mult timp pe Susanna, ca să-și dea seama cât de circulat este drumul la ora ei obișnuită de întoarcere și care ar fi locul cel mai potrivit unde să acționeze. În seara respectivă au noroc: planul poate fi pus în practică chiar acolo, la intersecția cu drumeagul. Reușesc să-i ațină cumva calea Susannei. Sunt cel puțin trei. Doi coboară și o obligă să urce în mașină, care pornește apoi pe drumeag, probabil în direcția Vigătei. Unul dintre cei doi rămâne însă în urmă și recuperează scuterul, abandonându-l undeva, de-a lungul drumeagului. Iar acest lucru ar explica și faptul că scuterul era poziționat ca și cum s-ar fi deplasat către Vigăta. Mai târziu, se urcă și el în mașină și pe-ací ți-e drumul.

Pe Francesco păreau să-l încerce dubiile.

— Bine, dar de ce să-i preocupe atât de mult scuterul? Ce le pasă? Interesul lor este să-și piardă urma cât mai repede cu putință.

— Și doar abia ți-am spus că drumul principal este unul de navetiști! Nu, nu puteau lăsa scuterul răsturnat în drum. Cine l-ar fi găsit s-ar fi gândit că avusese loc un accident sau poate c-ar fi recunoscut scuterul Susannei... în sfârșit, ar fi dat imediat alarma, iar ei n-ar fi avut timp suficient ca să-și facă pierdută urma. Și, dacă tot erau acolo, de ce să nu-l mute pe drumeagul pe care nu trece nici țipenie? Însă la fel de bine putem face și alte ipoteze.

— Altele?

— Câte vrei. Până una-alta, nu facem decât să... vorbim ca să ne-aflăm în treabă. Înainte de asta însă, vreau să te întreb ceva. Mi-ai spus la un moment dat că ai condus-o de câteva ori acasă pe Susanna.

— Da.

— Când ajungeați, poarta era încuiată sau nu?

— Încuiată. Susanna o deschidea cu cheia.

— În cazul ăsta, am putea presupune că Susanna, sprijinindu-și scuterul și căutându-se de chei ca să deschidă poarta, este ajunsă din urmă, pe jos și în fugă, de cineva pe care ea l-a mai văzut eventual pe acel drum – un navetist, de exemplu. Omul o

imploră să-l ducă iute cu scuterul până la intersecția cu drumeagul ocolitor, îndrugându-i o minciună oarecare – că nevastei i s-a făcut rău în mașină pe drumul spre Vigàta, iar el a fost să cheme ajutor prin telefon, că fiul i-a fost lovit de o mașină... în sfârșit, povești dintr-astea. Susanna nu poate da înapoi, îi face semn să urce în spatele ei, intră pe drumeag și treaba-i ca și făcută. Și iată că și de data asta avem o explicație pentru poziția în care am găsit scuterul. Sau...

Montalbano se întrerupse brusc.

— De ce nu continuați?

— Pentru că m-am plictisit. Îți vine sau nu să crezi, nu e prea important să știm cum s-au întâmplat exact lucrurile.

— Nu?!

— Nu, pentru că, cu cât analizezi mai amănunțit... Cu cât le examinezi mai mult, cu atât detaliile care par esențiale încep să-și mai piardă din contur, să se defocalizeze. Iată, tu, de exemplu: nu cumva veniseși ca să mă-ntrebi ce s-a întâmplat cu casca Susannei?

— Cu casca? A, ba da.

— Ei, după cum vezi, cu cât discuțiile noastre au mers înainte, cu atât casca a mers îndărăt, și-a pierdut din importanță. Până-ntr-acolo încât n-am mai pomenit nimic despre ea. În realitate, adevărata problemă în astfel de situații nu este „cum”, ci „de ce”.

Francesco se pregătea să deschidă gura ca să-l mai iscodească nițel, când, deodată, sări îngrozit de pe scaun, speriat de bubuitura ușii care se dăduse brusc în lături, lovindu-se violent de perete.

— Ce a fost asta? făcu el.

— Îmi scăpă mâna, îmi scăpă, zise din prag Catarella, cu mutră pocăită.

— Ce-i? îl iscodi la rându-i Montalbano.

— Cum pen' că 'mneavoastră-mi spuserăți că nu vreați nicio disturbantă, orișicine ar fi disturbatorii, tre' să vin ca să vă fac o-ntrebăciune.

— Fă-o.

— Ziaristul pe nume domn Zito aparține categoriei de disturbatori sau îi în caz contrar, adicătelea nu?

— Nu, nu disturbă. Dă-mi-l la telefon.

— *Ciao*, Salvo, Nicolò sunt. Îți cer scuze, însă voiam să-ți spun că abia am ajuns la birou...

— Și de ce m-ar freca grija de orarul tău de lucru, mă rog frumos? Discută cu angajatorul tău.

— Nu, Salvo, nu-i de șagă. Abia am ajuns la birou, iar secretara-mi spuse că... în sfârșit, e vorba despre ceva ce privește răpirea fetei aceleia.

— În regulă, te ascult.

— Nu, mai bine vii tu-ncoa'.

— O să încerc să trec când mă mai eliberez.

— Nu, acum.

Montalbano puse receptorul la loc în furcă, se ridică și-i întinse mâna lui Francesco.

Retelibera, televiziunea privată la care lucra Nicolò Zito, avea sediul la Montelusa, într-o zonă periferică. Pe drum, în mașină, comisarul intui ce anume se întâmplase și de ce ținea prietenul său să-l înștiințeze. Și avu dreptate pe de-a-ntregul. Nicolò îl aștepta în prag, iar când zări mașina lui Montalbano sosind, veni să-l întâmpine. Părea agitat.

— Ce e?

— Azi de dimineață, nici nu venise bine secretara la birou, că a primit un telefon anonim. O voce bărbătească a întrebat dacă suntem dotați cu aparatură de înregistrare a telefoanelor, ea i-a răspuns că da, iar celălalt a spus să pregătească tot ce trebuie pentru o înregistrare, pentru că urma să sune din nou peste cinci minute. Și chiar a sunat.

Intrară în biroul lui Nicolò. Pe masă stătea un reportofon portabil profesional. Jurnalistul apăsă pe un buton. Iar lui Montalbano îi fu dat să asculte, exact așa cum își închipuise pe drum, copia identică și precisă a înregistrării pe care o auzise acasă la familia Mistretta. Niciun cuvânt în plus, niciunul în minus.

— Ți se face pielea ca de găină, zău așa. Biata fătucă... comentă Zito. Apoi îl iscodi pe Montalbano: Pe familia Mistretta au sunat-o? Sau nemernicii vor să fim noi intermediari?

— Au telefonat și acolo, aseară, târziu.

Zito răsuflă ușurat.

— Slavă Domnului! Bine, dar atunci de ce ne-au trimis și nouă înregistrarea?

— Sincer vorbind, mi-am făcut o imagine exactă despre situație, spuse Montalbano. Adicătelea răpitorii vor ca toată lumea, nu doar tatăl, să afle că fătuca se află în mâinile lor. În general, ăi de pun la cale o sechestrare de persoană au numai de câștigat dacă păstrează tăcerea. Ăștia, în schimb, fac tot ce-i omeneste și supraomeneste posibil să provoace zaveră mare. Parc-ar vrea ca vocea Susannei cerând ajutor să impresioneze pe toată lumea.

— Bine, dar de ce?

— Aicea-i tot biznesu'.

— Și eu ce fac acum?

— Dacă vrei să le faci jocul, transmite înregistrarea.

— Eu nu sunt în slujba infractorilor.

— Bravo ție! Voi face tot ce ține de mine ca să ai sculptate aceste nobile cuvinte pe piatra de mormânt.

— Ticălos mai ești! îi replică Zito, cu un gen obscen.

— Păi, dacă tot te declari jurnalist cinstit, îi suni pe judecătorul de instrucție și pe chestor, îi anunți și le pui la dispoziție înregistrarea.

— Chiar așa o să fac.

— N-ar fi rău s-o faci chiar acum.

— Da' de ce, te grăbești undeva? îl iscodi Zito, formând în același timp numărul chesturii.

Montalbano nu-i răspunse.

— Te aștept afară, zise el ridicându-se și ieșind.

Era o dimineață într-adevăr plăcută, cu adieri de vânt blânde, delicate. Comisarul își aprinse o țigară, însă n-apucă s-o termine, că Zito și apăru.

— Zis și făcut.

— Ce ți-au spus?

— Să nu transmit absolut nimic. Trimit imediat un agent să preia caseta.

— Intrăm înapoi? întrebă comisarul.

— De ce, vrei să-mi ții de urât?

— Nu, vreau să văd ceva.

Intrând din nou în birou, Montalbano îi ceru lui Nicolò să dea drumul la televizor și să-l potrivească pe *TeleVigàta*.

— De ce, ce vrei să vezi la nerozii ăia?

— Așteaptă puțin și ai să înțelegi imediat de ce te-am zorit să suni la chestură.

Pe ecran apăru un mesaj care zicea așa: „În câteva minute, o ediție extraordinară a Buletinului de știri.”

— *Minchia!* exclamă Nicolò. Să vezi că au telefonat și la ei! Iar boii ăștia cu țâțele cât casa, uite-i că transmit!

— Și ce, nu te așteptai?

— Nu. Iar tu... Tu m-ai făcut să ratez știrea!

— Acum ce faci, te tragi îndărăt? Hotărăște-te: ești jurnalist cinstit sau necinstit?

— Cinstit, cinstit, numa' că nu-i deloc ușor când dai cu piciorul unei știri, mai ales când o faci din proprie inițiativă.

Mesajul de pe ecran dispăru, începu genericul de știri și, fără niciun avertisment pregătitor, apăru figura domnului Mistretta. Era reluarea apelului făcut a doua zi după răpire. Apoi, pe ecran se iți mutra unui crainic.

„Am redifuzat acest apel al tatălui Susannei cu un scop precis. Acum vă vom supune atenției un document teribil parvenit azi-dimineață redacției noastre.”

Pe fondul unor imagini cu vila, se auzi aceeași, identică și precisă, înregistrare pe care o ascultase mai devreme, la *Retelibera*. Imediat, obiectivul se focaliză asupra feței ca de cur de găină a lui Pippo Ragonese.

„Vă voi spune de la bun început că aici, în redacție, am combătut dramatic între noi, înainte de a hotărî să transmitem convorbirea telefonică pe

care tocmai ați ascultat-o. Vocea tulburată și totodată tulburătoare a Susannei Mistretta este ceva ce cu greu poate suporta conștiința noastră de oameni trăitori în ambientul unei societăți civile. În cele din urmă, a avut câștig de cauză dreptul la informare. Publicul are dreptul sacrosanct de a ști ce se întâmplă, iar noi, jurnaliștii, avem datoria sacrosanctă de a respecta acest drept. Altminteri, ne-am pierde mândria de a ne putea numi jurnaliști aflați în serviciul publicului. Înaintea convorbirii telefonice, am difuzat în reluare apelul deznădăjduit al tatălui. Sechestratorii nu înțeleg, sau nu vor să înțeleagă, că cererea lor de răscumpărare e sortită să cadă pe un teren sterp, având în vedere binecunoscutele condiții economice ale familiei Mistretta. Ajunși într-o astfel de cumpănă tragică, ne punem toată speranța în forțele noastre de ordine. Și mai ales în persoana domnului comisar Minutolo, un bărbat cu mare experiență, căruia îi adresăm pe această cale o însuflețită urare de mult, mult succes.”

Reapăru crainicul de mai devreme, care spuse:

„Această ediție extraordinară va fi retransmisă din oră în oră.”

Și cu asta basta, morții cu morții, viii cu viii: începu un program de muzică rock.

Montalbano nu înceta să se minuneze, gândindu-se din ce aluat îs plămădiți ai de-și fac veacul în televiziune. De-un *par exemple*, îți arătau imagini de la un cutremur cu mii de morți, sate întregi rase de pe fața pământului, copilași răniți plângând, cadavre și resturi umane, și imediat după aceea: „Vă oferim acum imagini superbe de la carnavalul de la Rio.” Care alegorice multicolore, veselie, samba, cururi de muieri.

— Nemernic și bou cu țâțe ce ești tu! îl auzi apoi pe Zito, roșu la față și lovind cu picioarele un scaun.

— Așteaptă o țără, că i-o coc de-o să mă țină minte-n veci! zise Montalbano.

Formă rapid un număr de telefon, rămânând câteva clipe în așteptare, cu receptorul la ureche.

— Alo? Montalbano sunt. Cu domnul chestor, vă rog. Da, mulțumesc. Da, rămân la telefon. Da. Domnul chestor? Bună ziua. Vă cer scuze pentru c-am îndrăznit să vă deranjez, vă sun de la postul de televiziune *Retelibera*. Da, știu că v-a sunat și domnul Zito. Desigur, este un cetățean care și-a făcut onest datoria. A pus înaintea propriilor interese de jurnalist... desigur, îi voi aduce la cunoștință... Să vedeți, domnule chestor, voiam să vă spun că, în timp ce mă aflam aici, a parvenit un alt apel telefonic anonim.

Nicolò îl privi înmărmurit și-și flutură către el mâna cu degetele împreunate, ceea ce însemna: „Da’ pe asta de unde-ai mai scos-o?”

— Aceeași voce de mai devreme – continuă Montalbano la telefon –, care a cerut să se facă toate pregătirile pentru o înregistrare. Atât doar, că după cinci minute, când a sunat din nou, nu doar că linia era deranjată și n-am reușit să înțelegem nimic, dar nici reportofonul de aici nu a funcționat.

— Hei, ce rahat de scorneli sfruntate inventezi tu acolo? îi spuse pe ton coborât Zito.

— Da, domnule chestor, eu rămân în obiectiv, în așteptarea vreunei alte tentative din partea lor. Ce spuneți? *TeleVigàta* tocmai a transmis apelul telefonic? Ah, nu se poate una ca asta, zău așa! Ba chiar au redifuzat și apelul făcut de tată? Nu, nu știam nimic. Bine, dar, dacă-mi permiteți, așa ceva este de neimaginat! Întrunește condițiile unei infracțiuni! Trebuiau să predea înregistrarea autorităților, nu s-o transmită pe post! Așa cum corect a procedat domnul jurnalist Zito! Ce spuneți? Că judecătorul studiază cazul și urmează să ia măsuri? Bine! Foarte bine! Ah, domnule chestor, să știți că m-a fulgerat așa, o bănuială. Însă este numai o bănuială, luați-o ca atare. Dacă indivizii au telefonat din nou adineauri aici, la *Retelibera*, cu siguranță că vor fi făcut același lucru și la *TeleVigàta*. Și n-ar fi exclus ca ăi de la *TeleVigàta* să fi fost mai norocoși, reușind să înregistreze al doilea apel... Numai că ei, în mod sigur, o să nege c-au

primit ceva, pentru că vor să joace cartea cea mare la momentul oportun... Un joc murdar, da, foarte bine ați remarcat... Departe de mine gândul de a vă sugera ceva, dată fiind îndelungata dumneavoastră experiență, însă tind să cred că o percheziție la sânge în birourile de la *TeleVigàta* ar putea scoate la iveală... da... da... Primiți cuvenita mea considerație, domnule chestor.

Nicolò îl privi admirativ.

— Ești un maestru de operă fină.

— Ai să vezi că acum, având pe cap și procedurile declanșate de judecător, și percheziția ordonată de chestor, n-o să aibă timp nici să se ducă la baie, darămite să retransmită ediția extraordinară!

Râseră, însă chipul lui Nicolò redeveni imediat serios.

— Când îl asculți mai întâi pe tată – zise –, iar apoi auzi ce spun răpitorii, parc-ai asista la un dialog între surzi. Tatăl zice că n-are să le dea nicio liră barem, pe când ăilalți îi spun să pregătească gologanii. Hai să zicem că omu-și vinde vila: câte parale ar putea scoate pe ea?

— Văd că ești de aceeași părere cu eminentul tău coleg Pippo Ragonese.

— Adicătelea?

— Cum că răpirea ar fi opera unor imigranți nerozi, care habar n-au că din toată afacerea asta n-au nimic de câștigat, ci numai de pierdut. Așa-i?

— Nici gând.

— S-ar putea, de exemplu, ca răpitorii să n-aibă televizor și să nu fi văzut apelul tatălui Susannei.

— Mda, s-ar putea și asta... începu Nicolò, însă se opri, ros de îndoieli.

— Carevasăzică? îl încurajă Montalbano.

— Mi-a venit un gând. Numa' că nu prea măncumet să ți-l zic.

— Te asigur că oricât de mare-i gogomânia pe care te pregătești s-o spui, din camera asta nu va ieși în veci.

— Ei bine, îi un gând cam ca de filme americane. Știi, umblă vorba prin târg că până cu cinci, șase ani în urmă, de-alde Mistretta o duceau foarte bine. Numai că la un moment dat s-au văzut obligați să vândă tot-tot. Nu s-ar putea, zic, ca ăl de puse la cale răpirea să fie vreunul de se-ntoarce la Vigàta după o absență lungă și care n-are habar de situația în care se află familia Mistretta?

— Bleah, gândul ăsta al tău îmi pare mai degrabă demn de peliculele cu Toto și Peppino^[5], decât de un film american. Păi, ia gândește-te puțin! O sechestrare de persoană nu se face de unul singur, Nicolò! Iar vreunul dintre complici l-ar fi avertizat, nu-i așa, pe acest personaj care se-ntoarce după mult timp că alde Mistretta n-au uneori nici după ce bea apă! Apropo, știi să-mi spui ce s-a-ntâmplat cu ei de au pierdut tot-tot?

— Hm, știi ceva? N-am nici cea mai vagă idee! Îmi pare doar să fi auzit în trecere că au fost siliți să vândă totul, așa, dintr-odată...

— Ce să vândă?

— Terenuri, case, acareturi...

— Siliți, zici! Hm, straniu...

— Apăi, de ce-ți pare așa straniu?

— Ca și cum, cu șase ani în urmă, ar fi avut nevoie urgentă de bani ca să plătească, nu știu, o răscumpărare, de exemplu.

— Cu șase ani în urmă însă n-a existat nicio răpire.

— N-a existat sau n-a știut nimeni de ea.

În ciuda faptului că judecătorul de instrucție se mișcase rapid, *TeleVigàta* reuși să transmită în reluare ediția extraordinară înainte să parvină ordinul de interdicție din partea magistratului. Iar de data asta, nu doar toată Vigàta, ci întreaga suflare a provinciei Montelusa s-a aflat în fața televizoarelor, privind și ascultând cu gura căscată: vorba se dusese fulgerător din gură-n gură. Dacă răpitorii își propuseseră cumva să aducă situația la cunoștința tuturor, ei bine, reușiseră cu vârf și îndesat.

O oră mai târziu, în locul celei de-a treia transmisiuni a ediției extraordinare, pe ecranul televizoarelor se iți mutra lui Pippo Ragonese, cu ochii ieșindu-i din orbite. Simțea că e de datoria lui – zise cu voce dogită – să aducă la cunoștința lumii întregi că, chiar atunci, în acel precis moment, entitatea transmițătoare era supusă „unui abuz de neimaginat, unei crase violări, unui act de intimidare și unui început de persecuții”. Le explică telespectatorilor că înregistrarea cu apelul telefonic al răpitorilor fusese pusă sub sechestru prin ordin judecătoresc și că forțele de poliție procedau la un act de percheziție a sediului, în căutarea a nu se știa bine ce. Își încheie discursul spunând că nu, în veci și-n pururi nu vor reuși să înăbușe vocea libertății de informare, voce reprezentată de el și de *TeleVigàta*, anunțând că avea să continue să informeze publicul în privința evoluției acelei „grave situații”.

Mulțumit, Montalbano urmări întreaga tărășenie de el provocată chiar acolo, în biroul lui Nicolò Zito. Apoi se întoarse la comisariat. Nu intrase bine în birou, când primi telefon de la Livia.

— Alo? Salvo?

— Livia! Ce e?

Când Livia îl suna la birou nu era de șagă: voia să-nsemne că se petrecuse ceva serios.

— M-a sunat Marta.

Marta Gianturco era muierea unui ofițer de la Căpitănie, una dintre puținele prietene pe care Livia și le făcuse la Vigàta.

— Așa, și?

— Mi-a spus să dau drumul repede la televizor și să urmăresc ediția extraordinară a știrilor difuzate de *TeleVigăta*. Și așa am făcut.

Pauză.

— A fost groaznic... vocea sărmanei fete... sfâșietor... continuă ea după un timp.

Așa, și el? El să zică acu'?

— Ei, da... eh, așa-i... făcu Montalbano, mai mult ca să-i dea de înțeles că încă era acolo, s-o asculte.

— Apoi l-am auzit și pe Ragonese spunând că v-ați apucat să-i percheziționați birourile.

— Păi... ca să fiu sincer...

— În ce stadiu sunteți?

„Suntem în rahat până-n gât”, ar fi vrut să-i răspundă. Cu voce tare însă zise așa:

— Avansăm.

— Așa, și-l suspectați pe Ragonese c-a răpit-o pe biata fată? îl iscodi Livia, pe un ton ironic.

— Livia, nu-i cazul să fii sarcastică. Ți-am spus că avansăm.

— Așa sper și eu, făcu Livia, de data aceasta pe un ton care prevestea furtuna, o voce care s-ar fi potrivit la fel de bine unui nor negru, încărcat și la joasă distanță de pământ.

Și închise.

Iacă-tă că acu' o avea pe cap și pe Livia, care-l suna ca să-l insulte și să-l amenințe. Hm, totuși nu era oare cam excesiv să considere convorbirile amenințătoare? Nu, nu era. Pasibilă de denunț era dumneaei, așa să știe! Ei, hai, nu fi și tu un bou cu țâțe, lasă-ți mânia să treacă. Așa, acum ești suficient de calm? Da? În cazul acesta, ocupă-te de ceea ce aveai de gând să faci. Sună pe cine trebuia să suni și las-o-n plata Domnului pe Livia.

— Alo? Domnul Carlo Mistretta? Comisarul Montalbano sunt.

— Aveți noutăți?

— Nu, niciuna, îmi pare rău. Însă aş vrea să stau puțin de vorbă cu dumneavoastră, domnule doctor.

— De dimineață sunt foarte ocupat. După-amiază, la fel. Știți, am cam început să-mi neglijez pacienții în ultima vreme. Am putea s-o lăsăm mai spre seară? Da? Atunci, uitați, ne putem vedea acasă la fratele meu, undeva, către ora...

— Scuzați-mă, domnule doctor, însă aş vrea să discutăm singuri.

— Vreți să mă prezint la comisariat?

— Nu, nu-i nevoie să vă deranjați.

— În regulă. În cazul acesta, vă aștept pe la mine acasă în jur de ora opt seara. De acord? Locuiesc pe strada... Hm, uitați care-i treaba, e greu de explicat. Știți cum facem? Ne vedem la prima benzinărie de pe șoseaua către Fela, chiar la ieșirea din Vigàta. La ora opt.

Telefonul sună din nou.

— Alo, dom'le? Îi un fel de signioară care vroiește-a vorbi cu 'mneavoastră pirsonalmente-n pirsoană. Zice c-are să vă spuie o treabă pirsonală în pirsoană.

— A zis cum o cheamă?

— Piripipò îmi pare că-i zice, dom'le.

Ei, nu, așa nu se mai putea continua! Ros de curiozitate să afle cum se numea în realitate doamna de la telefon, ceru să i se facă legătura.

— Domnuțu', mneatale sunterăți? Cirrincio Adelina mi-s eu.

Menajera! Tii, n-o mai văzuse la față de când aterizase Livia! Oare ce să i se fi întâmplat? Sau te pomenești că suna ca să-i arunce vreo amenințare de genul: dacă n-o liberezi pe fătucă în maximum două zile, eu nu mai vin în vecii vecilor acasă la tine ca să-ți fac de crăpelniță. Perspectiva îl îngrozi. Mai mult, își aminti că una din zicalele ei preferate era: „Telefon sau telegramă – veste rea, de bună-seamă.” Carevasăzică, dacă Adelina pusese mâna pe telefon ca să-l sune însemna că era groasă rău treaba pe care voia să i-o aducă la cunoștință.

— Adeli, ce fuse?

— Domnuțu', apăi vrui să vă dau de știință c-alde Pippina noastră liberă pruncu-afar'.

Hait, da' cine era oare Pippina asta? Și de ce venea să-l anunțe tocmai pe el că femeia odrăslise? Menajera păru să perceapă colapsul pe care-l suferise mintea comisarului.

— Apăi, domnuțu', uitarăți? Pippina-i fimeia lu' alde ficior-miu Pasquali.

Adelina avea doi băieți, amândoi infractori care băteau periodic calea înspre și dinspre închisoare. Iar el, Montalbano, chiar și participase la nunta fiului mai mic, Pasquale. Adicătelea cum, trecuseră deja nouă luni de atunci? Măiculiță sfântă, da' cum se mai trecea vremea, zău așa! Și-l cuprinse brusc melancolia, în special din două motive mari și late: primul era bătrânețea care se apropia tot mai mult, iar al doilea era că bătrânețea asta aducea cu ea gânduri banale și fraze-șablon precum cea pe care tocmai o terminase de formulat. Iar mânia generată de faptul că se putuse gândi la o asemenea platitudine îi retează brusc drumul către starea de înduioșare.

— Băiet sau fată?

— Băiet, domnuțu', băiet.

— Felicitări și să vă trăiască!

— Așteptați o țără, domnuțu'. Pasquali și Pippina or zisără așa, că vrerea lor îi ca 'mneatale să-i fiți naș la botezare.

Bun, de acord, le dăduse un deșt mergând la nuntă, d-apăi acu' ce vor, să le dea toată mâna? Adicătelea cum vine aia, să-i fie pruncului naș?

— D-apăi când îi botezarea asta?

— Cam de azi peste vreo zece zile.

— Adeli, dă-mi vreo două zile să mă gândesc, bine?

— Bini. Da' mai pot întreba una? Când îi că pleacă don'șoara Livia la casa ei?

Se prezentă la obișnuitul lui birt după ce Livia se așezase deja la o masă. Intui de departe, după

căutătura pe care i-o aruncase, că pur și simplu n-avea rost să se-ncontreze cu ea.

— În ce stadiu sunteți? îl asaltă ea direct.

— Zău așa, Livia, n-a trecut nici măcar o oră de când am vorbit!

— Ce vrea să-nsemne asta? Într-o oră se pot întâmpla multe!

— Auzi, ți se pare locul potrivit pentru o asemenea discuție?

— Da. Și asta, pentru că atunci când vii acasă nu mi spui nimic despre ce ai făcut la serviciu. Sau doriți cumva să mă prezint la comisariat, domnule?

— Livia, dacă vrei neapărat să știi, află că se face tot posibilul. Chiar în momentul ăsta, o mare parte dintre oamenii mei, inclusiv Mimì, împreună cu cei de la Montelusa, bat câmpurile din vecinătate în căutarea unor...

— Și cum se face că, în vreme ce oamenii tăi bat coclaurii, tu stai bine-mersi în birt, să iei prânzul cu mine?

— Chestorul a dorit asta.

— Adică a dorit chestorul ca, în vreme ce oamenii tăi muncesc pe brânci, iar fătucă aceea, sârmana, trăiește în groază, tu să de duci la birt?

Bleah, ce belea!

— Livia, *non smurritiare!*^[6]

— Aha, te ascunzi în spatele dialectului, da?

— Știi ceva? Ai fi impecabilă în rol de agent provocator, zău dacă nu. Treaba stă așa: chestorul a împărțit sarcinile. Eu colaborez cu domnul Minutolo, cel ce conduce ancheta, în vreme ce Mimì Augello și ceilalți se ocupă de căutarea indiciilor. O treabă deloc ușoară, așa să știi!

— Sărmanul Mimì!

Aha, carevasăzică pentru Livia toți ălalți erau „sărmanii de ei”. Fătucă, acu’ Mimì... El singur, doar el nu era demn de compătimire. Dădu deoparte farfuria cu porția de *spaghetti* simple, *all’aglio e olio*, pe care fusese nevoit s-o comande, dată fiind prezența Liviei, iar Enzo, birtașul, se precipită către el, îngrijorat foarte:

— Ce-i, dom'le, ce s-a-ntâmplat?

— Ni'ca, nu prea mi-i foame, minți el.

Livia nu spuse nici câr, nici mâr, văzându-și mai departe de farfuria ei. În tentativa de a mai destinde atmosfera și de a-și crea dispoziția cea bună ca să se poată desfăta cu felul doi – comandase *aiole*^[2] cu un sosuleț despre care îi parveneau vești bune, judecând după mireasma ce adia dinspre bucătărie –, se hotărî să-i relateze Liviei convorbirea avută cu menajera. Porni însă cu stângul.

— Azi-dimineață m-a sunat la birou Adelina.

— Ah.

Sec, precis ca un foc de revolver.

— Adicăte! ce vrea ca să-nsemne acest „ah”?

— Vrea să-nsemne că Adelina te sună la birou, și nu acasă, pentru că acasă există posibilitatea de a-i răspunde eu, ceea ce i-ar provoca o mare tulburare.

— Bine, bine, hai s-o lăsăm baltă.

— Ba nu, m-ai făcut curioasă. Ce voia?

— Vrea să-i fiu naș de botez nepoțelului său, copilul fiului ei, Pasquale.

— Și tu ce i-ai răspuns?

— I-am cerut un răgaz de două zile ca să mă gândesc. Dar îți mărturisesc că aş înclina să-i spun că da.

— Ai înnebunit de tot?! explodă Livia.

Vorbise prea tare. La masa din stânga, *ragionier* Militello rămase cu gura căscată și cu furculița în aer, în vreme ce la masa din dreapta, doctorul Piscitello se înecă cu vinul pe care tocmai îl dusesese la gură.

— Apăi, de ce? o iscodi descumpănit Montalbano, care nu se așteptase la o reacție atât de violentă.

— Cum adică, de ce? Nu cumva Pasquale ăsta, fiul multiubitei tale femei de serviciu, e infractor de meserie? Oare nu cumva tu însuși l-ai arestat de vreo două-trei ori?

— Așa, și? Aș fi nașul unui nou-născut care, până la proba contrarie, n-a avut timp s-ajungă infractor de meserie, precum tătâne-su.

— Nu la asta mă refer. Ia zi-mi, știi ce înseamnă să fii naș de botez?

— Apăi, ce să-nsemne? Nu știu, să ții copilul în brațe în vreme ce preotul...

Cu arătătorul, Livia făcu *'nziga*, semn că nu.

— Scumpule, a fi naș de botez presupune să-ți asumi unele responsabilități clare. Știai asta?

— Nu, recunoscui Montalbano, sincer.

— În cazul indisponibilității tatălui, nașul de botez trebuie să i se substituie acestuia în tot ceea ce îl privește pe copil. Devine, cum s-ar zice, un fel de vicetată.

— Zău? făcu Montalbano, impresionat.

— Mai informează-te, dacă nu mă crezi pe cuvânt. Prin urmare, se poate întâmpla ca, pe de o parte, să-l arestezi pe Pasquale ăsta, iar pe de alta, în vreme ce el stă bine-mersi la închisoare, tot tu să te-ngrijești să nu-i lipsească nimic copilului, să-i călăuzești pașii în viață... Îți dai seama de situație?

— Ce fac, v-aduc comanda de *aiole*? întrebă Enzo.

— Nu, zise Montalbano.

— Da, zise Livia.

Livia îi refuză invitația de a o duce acasă cu mașina și se întoarse la Marinella cu autobuzul. Cât despre Montalbano, dat fiind că n-apucase să mănânce nimic, renunță la plimbarea pe țarm și se prezentă la birou când înainte să se fi făcut măcar ora trei. La intrare, Catarella îi aținu calea.

— Dom'le, domnicule, îi vai și aoleu, domnicule. Domnuțu' chestoriu dădu telefon încoa'.

— Când?

— Acu-acușica, în telefon aici'șa îi.

Preluă apelul chiar de acolo, din odăița ce ținea loc de centrală telefonică.

— Montalbano? Te reactivezi de urgență! auzi în receptor vocea imperioasă a lui Bonetti-Alderighi.

Dumnezeule mare, apăi cum să facă să se reactiveze? Să apese pe un buton? Să tragă de vreo manetă sau altceva? Dar faptul că vedea negru-n

fața ochilor de cum auzea vocea chestorului nu tot o reactivare se chema că este?

— Execut ordinul, am înțeles.

— Mi s-a comunicat chiar în acest moment că, în cursul operațiunilor de căutare, domnul Augello a căzut și s-a rănit. Trebuie înlocuit imediat. Cu titlu provizoriu, te desemnez pe dumneata. Să nu iei inițiative. Voi lua măsuri să trimit în câteva ore pe cineva mai tânăr.

Ah, da' cât de amabil și de delicat știa să fie onor domnuțu' chestoriu! „Cineva mai tânăr”, da? Adicăte! 'mnealui cine se credea, mă rog frumos? Vreun june, vreun țânc în pelinci și cu biberonul-n gură?

— Gallo!

Puse în chemarea aceea toată mânia care se adunase în el. Gallo își făcu apariția numaidecât.

— Ce fuse, dom'le?

— Află pe unde-i domnul Augello. Pare-se că a fost rănit. Trebuie să mergem imediat să-l preluăm.

Gallo deveni livid.

— Măicuță sfântă! exclamă.

Tii, apăi ce aveau oare cu toții, de-i purtau atâta de grijă lui Mimì Augello? Comisarul se grăbi să-l liniștească.

— Știi, nu cred deloc să fie ceva grav. Probabil că a alunecat și...

— Dom'le, mie de mine-mi era!

— De ce, ce ai?

— Dom'le, nu știu ce-oi fi mâncat, da'... cum să vă spui eu, treaba-i că am stomacu-ntors pe dos... mă duc la ieșitoare tot la cinci minute.

— Asta-i treaba, o să te ții și gata.

Celălalt ieși murmurând ceva nedeslușit; se întoarse câteva minute mai târziu.

— Domnul Augello și echipa 'mnealui îs localizați pe intrarea Cancellu, pe șoseaua spre Gallotta. Cam trei sferturi de oră de aici.

— Să mergem. Ia mașina de serviciu.

Trecuse mai bine de jumătate de oră de când se așternuseră la drum pe șoseaua provincială, când

Gallo se întoarse spre Montalbano și spuse:

- Dom'le, nu mai poci ca să mă țiiu.
- Cât mai avem până pe intrarea Cannello?
- Mai puțin de trei kilometri, da' să știți că eu...
- Bine, trage pe dreapta unde găsești liber.

Din șosea, către dreapta pornea un soi de drumeag, semnalat de un copac cu o scândură bătută-n cuie pe care, cu vopsea roșie, stătea scris: „Oo proaspitate”. De jur împrejur, câmp pustiu, sterp și o îngrămădire nesfârșită de tufe sălbatice.

Gallo se încadră pe drumeag, frână după doar câțiva metri, coborî în grabă din mașină și se făcu nevăzut după o tufă de cicoare sălbatică. Coborî și Montalbano, aprinzându-și o țigară. Treizeci de metri mai încolo se zărea, ca un zar alb, o căsuță țărănească, cu o ogradă mică în față. Aha, care va să zică, acolo se vindeau ouă proaspete! Se trase la marginea drumeagului și dădu să-și desfacă fermoarul pantalonilor. Care însă se blocă într-un colț de cămașă, refuzând să se deschidă. Când Montalbano își lăsă capul în jos, încercând să înțeleagă de ce se înțepenise fermoarul, lama tăioasă a unei reflexii de lumină aproape că-l orbi. Odată treaba terminată, istoria cu fermoarul blocat se repetă întocmai: comisarul își lăsă capul în jos, iar lama de lumină îi săgetă din nou privirea. Agasat, cercetă locul dinspre care provenea reflexia. Pitulat pe jumătate la baza unui tufiș, zări un obiect cu forme rotunjite. Înțelegând pe loc despre ce era vorba, din două salturi ajunse lângă tufiș: o cască de motociclist. Micuță, ca de damă. Și probabil că nu zăcea de mult, judecând după puținul praf depus pe ea. Nouă, fără zgârieturi. Își trase batista din buzunar, și-o potrivi pe palma dreaptă, se aplecă, apucă dintr-o parte casca și o întoarse cu deschizătura în sus. Se lăsă pe burtă ca să cerceteze de aproape interiorul. Părea foarte curat, nici cea mai mică urmă de sânge. Contorsionate, două sau trei fire lungi de păr blond contrastau cu fondul negru al căptușelii. Avu pe loc certitudinea – ca și

cum ar fi văzut semnătura de autentificare – că aceea era casca Susannei.

— Dom'le, unde-i că sunterăți?

Era vocea lui Gallo. Reașeză casca în poziția în care o găsisese și se ridică.

— Fă-te-ncoa'.

Gallo se apropie, ros de curiozitate. Montalbano îi arată casca.

— Cred că-i a fătucii noastre.

— Tii, băga-mi-aș, ăsta da, bulan! nu se putu abține Gallo.

— Al tău, zise comisarul. E rodul meritelor tale investigative.

— Apăi, de vreme ce casca-i aici'șa, asta vrea ca să-nsemne că fătuca-i ținută zălog pe aici, prin împrejurimi! Ce fac, chem întăriri?

— Exact asta au vrut să crezi atunci când au aruncat casca aici. Caută să creeze o pistă falsă.

— Bun, și atunci ce facem?

— Ia legătura cu echipa lui Augello și spune-le să ne trimită urgent un agent care să rămână aici de pază. Până sosește el, tu nu te miști de aici, să nu ne trezim c-a trecut vreunul și ne-a luat casca de sub nas. Apropo, mută mașina din loc, că blochezi circulația.

— Apăi cine credeți că trece prin părțile astea?

Fără să-i răspundă, Montalbano îi întoarse spatele și-o luă la pas.

— Da' 'mneavoastră încotro o luarăți?

— Mă duc până colea, să văd dacă ouăle chiar îs proaspete.

Pe măsură ce se apropia de căscioară, auzea din ce în ce mai limpede un cot-cot-cot de găini, însă nu zărea nici urmă de păsări; se vedea treaba că poiata era în partea dindărăt a casei. Ajuns pe tăpșanul din fața căscioarei, pe ușa deschisă zări ieșind o fătucă. Avea ca la treizeci de ani, părul negru, dar pielea albă, cu o siluetă prima-ntâi, îmbrăcată decent, cu o anumită eleganță chiar, și purtând pantofi cu toc înalt. Preț de o clipă, Montalbano crezu că-i vreo

clientă venită să cumpere ouă. Numai că fătucă, zâmbind, îl întrebă:

— De ce lăsarăți mașina așa departe? Puteați s-o trageți aici, în față.

Montalbano făcu un gest vag.

— Haideți în'untru, făcu femeia, luând-o înainte.

Un zid de rezistență împărțea căscioara în două odăi. Cea din față, care trebuie că ținea loc și de sală de prânz, avea în mijloc o masă pe care tronau patru panere cu ouă proaspete, apoi câteva scaune de paie, un bufet pe care stătea telefonul, un frigider și, într-un colț, aragazul. Un alt colț era dosit după o perdea din plastic. Unicul lucru disonant din sala de prânz era un pat pliant, aranjat ca un fel de canapea. În rest, totul în jur strălucea de curățenie. Femeia îl privea fix, fără însă să zică nici păs. După un timp, se hotărî să-l iscodească, cu un surâs pe care comisarul nu știu cum să-l interpreteze:

— Doriți ouă sau...?

Adicătelea ce voia ca să zică acel „sau”? Singura cale să afle era să vadă ce-avea să se-ntâmple.

— Sau, zise Montalbano.

Femeia se urni din loc, se duse să tragă o căutătură rapidă în camera dindărăt, apoi închise ușa. Comisarul se gândi că, de bună seamă, dincolo – camera de dormit, probabil – se afla careva, poate vreun *picciliddro* adormit. Tânăra se așeză apoi pe patul pliant, își lepădă pantofii și începu să-și descheie nasturii bluzei.

— Închide ușa din față. Dacă vrei să te speli, găsești tot ce trebuie după perdea, îi zise lui Montalbano.

Abia atunci pricepu comisarul semnificația acelui „sau”. Ridică brațul.

— Suficient, spuse.

Femeia îl privea înlemnită.

— Comisarul Montalbano sunt.

— Măiculiță sfântă! făcu ea, roșind instantaneu și sărind în picioare asemenea unui arc.

— Nu te speria. Permis pentru vânzarea ouălor ai?

— Da, dom'le. Mă duc acu' să-l aduc.

— Asta-i important. Nu, n-am nevoie să-l văd, însă alți colegi de-ai mei cu siguranță ți-l vor cere.

— Apăi, de ce? Făcui ceva rău?

— Mai întâi răspunde ce te-ntreb eu. De locuit, locuiești numai tu aici?

— Nu, dom'le, cu-alde bărbată-miu.

— Și el pe unde-i acuma?

— Colea, dindărăt.

Dincolo? În odaia din spate? Montalbano încremeni. Adicătelea cum așa, 'mnealui stătea bine-mersi dincolo, la răcorică, în vreme ce dincoace muiera lui și-o trăgea cu primul venit?

— Cheamă-l încoa'.

— Nu poa' ca să vie.

— Apăi, de ce?

— *Unn'avi gammi.*

Îi făr' de picioare.

— I le-or tăiată ră jos după năcazu' ăl rău, continuă femeia.

— Ce necaz?

— Ara cu tractoriu' pe câmp și tractoriu' se dădu peste cap.

— Când îi că s-a-ntâmplat?

— Cu trei ani în urmă. La doi ani după ce ne-om luată ră.

— Du-mă să-l văd.

Femeia deschise ușa dinspre cealaltă odaie și se dădu-ntr-o parte. Intrând, o boare cu damf de medicamente îl izbi în plin. În patul mare, matrimonial, zăcea un bărbat pe jumătate adormit,

cu răsuflare grea. Într-un colț, un televizor, cu un fotoliu tras dinainte. Pe un raft întreg al comodei erau stivuite un munte de medicamente și seringi.

— I-or tăiată ră jos și mâna cea stângă, zise cu voce joasă femeia. Nu-i zi și nu-i noapte să nu îndure cazne cum nu vă-nchipuiți.

— De ce nu-l ții în spital?

— Mă-ngrijesc mai bine eu de el. Numa' că doctoriile costă. Și eu vreau ni'ca să nu-i lipsească. Și de-ar fi să-mi vând un ochi, așa să știți. De ce credeți că-ncepui să primesc bărbați? Dom' doctor Mistretta-mi zise să-i fac câte-o injecție când nu mai suportă durerile. Cu o oră în urmă făcea ca Doamne iartă-mă, bocea, se ruga de mine să-i curm zilele, voia să se ducă pe ceea lume. Ș-apăi îi făcui o injecție.

Montalbano trase o căutătură înspre raftul comodei. Morfină.

— Hai înapoi, dincolo.

Se întoarseră în odaia din față.

— Ai aflat de fătucă răpită?

— Da, dom'le. De la televizor.

— În ultimele zile ai observat primprejur ceva nelalocul său?

— Nu, ni'ca.

— Sigur?

Femeia șovăi.

— Acu' o noapte... totuși poate că-i numa' o prostie...

— Spune-mi-o oricum.

— Acu' o noapte stăteam încă trează, când auzii o mașină venind... Crezui că-i vreunul de mă caută și mă sculai din pat.

— Primești clienți și noaptea?

— Da, dom'le. D-apăi să știți că-s oameni de bine, civilizați, care nu vreau ca să se facă văzuți ziua-n amiaza mare. Totuși, înainte să vină-ncoa', telefonează. De aia mă și miram de mașina asta de vă spusei, pen' că nu telefonase nimenea înainte. Numa' că mașina veni până ici, în fața casei și se-

ntoarse-ndărăt, pen' că numai ici, în faţă, e loc de-ntors.

Mda, era cu neputinţă ca sărmana muiere din faţa lui şi oropsitul ei de bărbat care zăcea pe fundul patului să aibă ceva de-a face cu răpirea Susannei. În plus, era mult prea expusă, căci persoane străine o frecventau şi ziua, şi noaptea.

— Uite care-i treaba – făcu Montalbano în locul unde am parcat maşina am găsit ceva ce, probabil, aparţine fetei răpite.

Femeia se făcu albă ca varul.

— *Nuatri nun ci trasemu*, zise ea cu ton hotărât.

— Da, ştiu că voi n-aveţi niciun amestec. Şi totuşi, vei fi interogată. Să spui povestea cu maşina, dar să nu pomenşti cumva că noaptea mai vine unul sau altul pe la tine. Şi nu te arăta îmbrăcată aşa, renunţă la sulemeneli şi la pantofii cu toc înalt. Patul pliant du-l dincolo, în dormitor. Tu vinzi ouă şi atâta tot, clar?

Auzind zgomotul unei maşini, ieşi din casă. Sosise agentul solicitat de Gallo. Iar odată cu agentul, sosise şi Mimì Augello.

— Veneam să te schimb, îi spuse Montalbano.

— Nu mai e nevoie, făcu Mimì. L-au trimis pe unul, Bonolis, însărcinat cu coordonarea activităţii de căutare. Ți-e clar, nu-i așa, că domnu' chestoriu n-avea de gând să te lase niciun minut barem la comandă. Ne putem întoarce liniștiți la Vigàta.

Cât timp Gallo îi arată colegului unde era casca de motociclist, Mimì trecu în cealaltă maşină, ajutat de Montalbano.

— Şi totuşi, ce păţişi?

— Am căzut într-o râpă plină cu pietroaie. Nu-i exclus să-mi fi fisurat vreo două-trei coaste. Ai anunţat că ai găsit casca?

Montalbano îşi trase zgomotos o palmă peste frunte.

— Să vezi, al naibii, că uitai!

Augello îl cunoştea prea bine pe Montalbano ca să priceapă că, atunci când comisarul uita să facă un

lucru, uita pentru că pur și simplu n-avea priință să-l facă.

— Vrei să anunț eu?

— Da. Sună-l pe Minutolo și povestește-i.

Abia porniseră pe drumul de întoarcere, când Augello spuse cu un aer indiferent:

— Vrei să știi ceva?

— O faci special?

— Ce anume?

— Să mă-ntrebi dacă vreau să știu ceva. Întrebarea asta mă-nfurie al naibii.

— Bine, bine. Cu vreo două ore în urmă, carabinierii au comunicat că au găsit rucsacul fătucii noastre.

— Sigur e vorba de rucsacul ei?

— Apăi, cum altfel, dacă înăuntru stătea bine-mersi cartea ei de identitate?

— Și ce altceva?

— Nimic. Gol-goluț în rest.

— Foarte bine, făcu comisarul. Acu-i unu la unu.

— Nu, n-am înțeles.

— Un obiect l-am găsit noi, celălalt, carabinierii. Meci nul. Unde se afla rucsacul ăsta?

— Pe drumul către Montereale. Îndărătul bornei care indica kilometrul patru. Oarecum la vedere, se zice.

— Altfel spus, în direcția opusă locului în care am găsit casca.

— Întocmai.

Se lăsă tăcere.

— Acest „întocmai” al tău înseamnă că te gândești precis, identic, la același lucru la care mă gândesc și eu, nu-i așa?

— Întocmai.

— Hm, mă hazardez să traduc modul tău concis de comunicare în cuvinte ceva mai clare. Carevasăzică, toate căutările acestea, toate cutreierările pe coclauri sunt o simplă pierdere de timp, un uriaș și solemn rahat?

— Întocmai.

— De acord, continui traducerea. În opinia noastră, a amândurora, în noaptea ce a urmat răpirii, făptașii s-au urcat într-o mașină și au dat o raită prin împrejurimi, aruncând ici-colo obiecte ce aparțineau Susannei, ca să creeze o serie de piste false. Ceea ce vrea ca să-nsemne...

— ... că fătuca nu e ținută ostatică în preajma locurilor în care se găsesc obiectele sale personale, trase concluzia Mimi. Și adăugă: Numai c-ar trebui să-l convingem de asta și pe domnuțu' chestoriu, altminteri ăla-i în stare să ne trimită la puricat și Sfântul Munte.

La birou îl găsi, așteptându-l, pe Fazio, care aflase deja noutățile. Ținea în mână o valijoară.

— Pleci?

— Nu, dom'le, să trăiți. Mă întorc la vilă, domnul Minutolo vrea să mă ocup tot eu de telefoane. Aici am niște lenjerie de schimb.

— Aveai să-mi spui ceva?

— Da, să trăiți. Dom'le, după transmisiunea extraordinară de pe *TeleVigata*, telefonul de la vilă mai-mai că s-a-nfundat de atâtea apeluri... Ni'ca interesant, cereri de interviu, vorbe de îmbărbătare, oameni care zic că se roagă la Ăl de Sus, treburi dintr-astea. Totuși, avurăm și două apeluri pe un ton mai altfel. Primul fuse de la un fost funcționar administrativ de la Peruzzo.

— Da' Peruzzo cine-i, mă rog frumos?

— Asta nu pot ca să știu, dom'le. Da' așa mi se prezentă, anunțându-mă apoi că numele lui nu importă. Și-mi zise așa, că cică să-i spun lu' alde domnu' Mistretta așa: mândria-i bună, nu-i vorbă, însă prea multă mândrie strică. Atâta tot.

— Bleah. Și apelul celălalt?

— O voce de femeie în etate. Voia să stea de vorbă cu madam Mistretta. Cu greu o încredințai că biata fimeie nu putea veni la telefon, iar dânsa-mi spuse că trebuie mort-copt să-i repet întocmai vorbele astea: viața Susannei se află în mâinile tale, renunță la ce-ți stă în cale și fă tu primul pas.

— Tu pricepi ceva?

— Nu, ni'ca. Dom'le, eu de-acu' mă duc încolo. Treceți și 'mneavoastră pe la vilă?

— În seara asta nu cred. Ia ascultă, i-ai spus domnului Minutolo despre apelurile astea?

— Nu, să trăiți.

— De ce?

— Pen' că m-am gândit așa, că 'mnealui n-avea să le judece drept importante, în vreme ce 'mneavoastră vi s-ar putea părea interesante.

Și ieși.

Zbir de toată nădejdea, Fazio al nostru, care pricepuse o treabă: da, apelurile cu pricina or fi fost ele de neînțeles, însă aveau ceva-ceva în comun — puțin, dar sigur. De altfel, atât fostul funcționar administrativ de la Peruzzo, cât și femeia vârstnică îi invitau pe alde Mistretta, soț și soție, să-și schimbe atitudinea. Primul îl îndemna pe soț la o mai mare smerenie, iar cea de-a doua îi sugera soției, nici mai mult, nici mai puțin, să preia inițiativa, „să renunțe la ce-i stă în cale”. Oare nu cumva ancheta aceasta, îndreptată până acum către factori exteriori, ar fi trebuit să-și schimbe cursul, adicătelea să privească nițel și în sânul familiei ostatice. Pentru asta era important să poată discuta cu *signora* Mistretta. Bine, dar bolnava, ea în ce stare era? Pe urmă, cum avea să-și justifice întrebările, din moment ce *signora* nu știa nimic despre răpirea fiicei sale? Poate că doctorul i-ar putea fi de ajutor. Se uită la ceas: opt fără douăzeci.

O sună pe Livia ca s-o anunțe că întârzie la cină. Cum n-avea chef de sfadă, înghiți fără să riposteze reacția ei iritată:

— La naiba, o dată măcar nu se poate mânca la timp în casa asta!

Telefonul sună din nou: era Gallo. Pe Mimì îl opriseră la Montelusa, la spital, sub observație.

Cu punctualitate de ceas elvețian, la opt fix ajunse la prima benzinărie de pe șoseaua către Fela, însă acolo nici umbră de doctorul Mistretta. Zece minute

și două țigări mai târziu, comisarul începu să se îngrijoreze. Niciodată să nu ai încredere în medici, asta-i. Dacă te programează la cabinetul lor la o anumită oră, minimum-minimorum te fac s-aștepți o oră; dacă îți dai întâlnire cu ei undeva, în oraș, se prezintă tot cu o oră întârziere, de data asta cu scuza unui pacient sosit în ultima clipă.

4x4-ul doctorului Mistretta frână lângă mașina lui Montalbano cu o întârziere de numai o jumătate de oră.

— Vă cer scuze, însă în ultima clipă, un pacient...

— Înțeleg.

— Mă urmați?

Și porniră, unul în față, celălalt în spate. Și uite-așa, unul în față, celălalt în spate, merșeră și iar merșeră, lăsară în urmă șoseaua națională, lăsară în urmă și șoseaua provincială, pătrunseră pe drumeaguri și poteci, lăsându-le în urmă și pe acestea. Într-un târziu, ajunseră într-un loc solitar, în plin câmp, în fața porților închise ale unei vile mult mai mari decât cea a fratelui, geologul. De jur împrejurul ei, un gard înalt. Pfui, Doamne iartă-mă, da' oare alde Mistretta ăștia se simțeau betegi dacă nu locuiau într-un conac, la țară? Doctorul coborî, deschise porțile, intră cu mașina în curte, făcându-i semn lui Montalbano să procedeze la fel.

Își lăsară mașinile acolo, în curte, o curte nu atât de părăginită precum cea a fratelui – însă nici prea departe nu era.

În dreapta se zărea o altă construcție mare, cu acoperiș jos, probabil foste grajduri. Doctorul deschise ușa de la intrare, aprinse luminile și-l invită pe comisar într-o sufragerie largă.

— O clipă, mă duc să închid porțile.

Era limpede că n-avea familie, trăia singur. Sufrageria era mobilată cu gust și bine întreținută, cu un perete întreg ocupat de o colecție bogată de picturi pe sticlă. Montalbano rămase să admire fermecat culorile vii, tușele ingenuie, dar în același timp rafinate. Un alt perete era aproape acoperit de

rafturi înțesate cu cărți. Nu, nu de medicină sau științifice, cum își închipuise Montalbano, ci romane.

— Scuze încă o dată, spuse doctorul reintrând în încăpere. Vă ofer ceva de băut?

— Nu, mulțumesc. Spuneți-mi, domnule doctor, dumneavoastră nu sunteți căsătorit?

— Tânăr fiind, n-am avut niciodată intenția să mă însor. Apoi, într-o bună zi mi-am dat seama că am avansat prea mult în vârstă ca s-o mai fac.

— Iar de locuit, locuiți singur aici?

Doctorul zâmbi.

— Înțeleg ce vreți să spuneți. Conacul acesta din mijlocul câmpiei e prea mare pentru o singură persoană. Eh, într-o vreme, de jur împrejur erau podgorii, plantații de măslini... În clădirea pe care ați zărit-o lângă casă mai sunt și acum, abandonate, bazine de fermentație, linuri de zdrobit strugurii sau prese de ulei... Iar etajul e închis din vremuri de-acum imemoriale. Da, în ultimii ani locuiesc aici singur. De treburile casei se ocupă o menajeră, care vine dimineața, de trei ori pe săptămână. Iar cu mâncatul... deh, mă descurc.

Făcu o pauză.

— Sau merg la masă la o prietenă. Oricum, mai devreme sau mai târziu veți afla de ea. Este o prietenă, văduvă, cu care am o relație ce durează, iată, de mai bine de zece ani. Cam asta-i tot.

— Vă mulțumesc, domnule doctor, numai că scopul vizitei mele este acela de a afla ceva referitor la boala cumnatei dumneavoastră. Asta, desigur, dacă doriți sau dacă puteți să...

— Uitați care-i treaba, domnule comisar, aici nu se pune problema respectării secretului profesional. Pe scurt, cumnata mea a fost otrăvită. O otrăvire ireversibilă, care o poartă în mod inexorabil către moarte.

— Au otrăvit-o?

O lovitură de măciucă în moalele capului, o cărămidă picată din înaltul cerului, un upercut drept în bărbie. Lovitura neașteptată și violența acelei

revelații, exprimate pe un ton resemnat, aproape fără niciun fel de implicare emotivă, îl vătămă pur și simplu fizic pe comisar, care-și simți urechile emițând un: „driiin”. Sau poate că acel „driiin” se auzise aidoma? Să fi sunat cineva la poartă? Ori poate că telefonul pe care-l zărise pe un scrin prinsese să sune? Însă doctorul nu părea să fi auzit nimic.

— De ce folosiți pluralul? întrebă, pe același ton temperat, asemenea unui profesor care remarcă o mică eroare în demonstrarea unei teoreme. De otrăvit, a otrăvit-o un om, unul singur.

— Știți și cum îl cheamă?

— Desigur, făcu celălalt, zâmbind.

De fapt, nu, pe fața lui Carlo Mistretta nu era întipărit un zâmbet, ci un rictus. Sau, mai precis, un rânjet.

— De ce nu l-ați denunțat?

— Pentru că nu este pasibil de nicio pedeapsă legală. Cine ne dă crezare nu poate face altceva decât să-l denunțe Tatălui Ceresc, care, de altfel, ar trebui să aibă deja cunoștință despre tot ce s-a întâmplat.

Montalbano începea să înțeleagă.

— Când ați spus că *signora* a fost otrăvită, ați recurs la un soi de metaforă, nu-i așa?

— Să zicem mai bine că nu mă limitez strict la terminologia științifică. Recurg la cuvinte și expresii pe care n-ar trebui să le folosesc în calitate de medic. Însă dumneavoastră n-ați venit până aici pentru un raport medical.

— Și cine s-o fi otrăvit pe *signora*, mă rog frumos?

— Viața. După cum vedeți, continui să folosesc cuvinte de neacceptat la stabilirea unui diagnostic. Viața. Sau, mai bine: cineva atât de crud că a obligat-o să traverseze un teritoriu pur și simplu obscen al existenței sale. Iar la un moment dat, Giulia a refuzat să mai continue. A abandonat orice fel de apărare, de rezistență și s-a lăsat în voia sorții.

Meșter mare la vorbe, dom' Carlo Mistretta al nostru! Însă comisarul avea nevoie de fapte concrete, nu s-audă discursuri frumoase.

— Vă cer scuze, domnule doctor, mă văd însă obligat să vă întreb mai multe. Să fi fost oare soțul doamnei cel care, poate în mod involuntar, a...

Buzele lui Carlo Mistretta îi dezveliră abia-abia dinții. Se părea că acela era felul lui de a zâmbi.

— Fratele meu? Glumiți? Și-ar da viața pentru soția lui. Când veți afla întreaga poveste, vă veți da seama cât de absurd a fost să-l suspectați.

— Atunci, un amant?

Doctorul îl privi năuc.

— Ce?

— Spuneam dacă nu cumva un alt bărbat, vreo dezamăgire în dragoste. Vă cer scuze, dar...

— Cred că fratele meu a fost singurul bărbat din viața Giuliei.

Montalbano își pierdu răbdarea. Era sătul de jocul acela absurd de „apă, apă, foc, foc”. În plus, Carlo Mistretta nu-i era simpatic și pace! Deschise gura, pregătindu-se să treacă la întrebări mai fără perdea, când, brusc, doctorul își ridică brațul, ca și cum ar fi înțeles schimbarea de atitudine a comisarului.

— Fratele, spuse.

Iisuse! Da' fratele ăsta de unde naiba apăruse? Ah, da, și-ncă ceva: al cui frate era, mă rog frumos?

Mda, intuise el bine la început că avea să-și piardă busola în povestea aceasta cu atâția frați, unchi, cumnați și nepoți.

— Fratele Giuliei, continuă doctorul.

— *Signora* are un frate?

— Da. Antonio.

— Bine, și cum de nu...

— Nu s-a arătat la față nici măcar în aceste circumstanțe dramatice pentru că nu mai țin legătura de mult. De foarte mult timp.

În clipa aceea, lui Montalbano i se întâmplă un lucru pe care-l mai trăise uneori, în timpul anchetelor. Anume că, acolo, în adâncurile creierului, unele date aparent disparate se sudau

instantaneu între ele și, ca într-un puzzle, toate piesele se așezau la locul lor. Iar toate astea aveau loc înainte ca el să realizeze exact ce i se întâmpla. Așa și acum, când, aproape independent de voința lui, buzele comisarului roșiră:

— Cam de șase ani, să spunem?

Doctorul îl privi surprins.

— Oare să știți deja totul?

Montalbano făcu un gest care nu semnifica nimic.

— Nu, nu de șase ani, preciză doctorul. Însă acum șase ani a început totul. Vedeți dumneavoastră, cumnata mea Giulia și fratele ei Antonio, mai mic cu trei ani decât ea, au rămas orfani de mici. O nenorocire – părinții le-au murit într-un accident de tren. De lăsat, le-au lăsat câteva mici proprietăți. Orfanii au fost luați în custodie de un unchi din partea mamei, burlac, care s-a ocupat cu multă afecțiune de ei. Crescând, Giulia și Antonio erau foarte legați unul de altul, așa cum se întâmplă adesea în cazul orfanilor. La puțin timp după ce Giulia a împlinit șaisprezece ani, unchiul a murit. Cum bani le rămăseseră foarte puțini, Giulia a abandonat școala și, ca să-l țină pe mai departe la studii pe Antonio, s-a angajat vânzătoare. Salvatore, fratele meu, a cunoscut-o când ea avea douăzeci de ani și s-a îndrăgostit pe loc. De fapt, s-au îndrăgostit pe loc. Însă Giulia n-a vrut să se căsătorească înainte de a-l vedea pe Antonio cu facultatea terminată și pus la punct cu toate. N-a acceptat nici cel mai mic ajutor economic de la viitorul ei soț, ci s-a ocupat ea de tot. Apoi, Antonio a ajuns inginer, și-a găsit o slujbă bună și astfel Giulia a putut să se mărite cu Salvatore. Trei ani mai târziu, fratele meu a primit o ofertă de lucru în Uruguay. A acceptat-o și a plecat acolo cu tot cu soție. Între timp...

În liniștea desăvârșită a vilei și a câmpiei întinse dimprejur, țârâitul strident al telefonului avu efectul unei rafale de kalașnikov. Doctorul sări ca ars și se grăbi către scrinul pe care stătea telefonul.

— Alo?... Da, vă ascult... Când?... Da, vin imediat... Domnul comisar Montalbano este aici, cu

mine. Doriți să vorbiți cu el?

Devenise livid la față. Se întoarse și, fără să scoată niciun cuvânt, îi întinse comisarului receptorul. Era Fazio.

— Alo, dom'le? V-am căutat și la comisariat, și acasă, dar nimeni n-a știut să-mi spună unde... Răpitorii au sunat adineauri, să fie maximum zece minute... Ar fi mai bine să veniți și dumneavoastră.

— Sosesc.

— O clipă, îi spuse Carlo Mistretta. Mă duc dincolo să iau câteva medicamente pentru Salvatore. E complet dat peste cap.

Și ieși. Carevasăzică, răpitorii telefonaseră mai devreme. Bine, dar de ce? Să fi mers oare ceva rău și să se fi trezit acum că nu mai aveau timp de pierdut?

Sau era o simplă tactică, ca să nu mai înțeleagă nimeni nimic? Doctorul reveni, ținând în mână o valijoară.

— O iau eu înainte și mă urmați cu mașina dumneavoastră. De aici avem un drum mai scurt către casa fratelui meu.

Ajunseră în mai puțin de o jumătate de oră. Veni să le deschidă porțile un agent de poliție din Montelusa care nu-l cunoștea pe comisar. Îl lăsa pe doctor să treacă, apoi se postă în fața mașinii lui Montalbano.

— 'Mneavoastră cine sunteți?

— Ah, ce n-aș da să aflu și eu! Dar să zicem că, în mod convențional numai, sunt comisarul Montalbano.

Agentul se holbă înmărmurit la el, apoi îl lăsa să intre cu mașina în curte. În sufragerie se aflau numai Minutolo și Fazio.

— Fratele meu unde e? întrebă doctorul.

— Să vedeți — zise Minutolo —, în timp ce ascultam cu toții înregistrarea convorbirii telefonice, el mai-mai c-a leșinat. Am chemat-o pe asistenta de deasupra, care l-a readus în simțiri, apoi l-a convins să se ducă să se odihnească.

— Eu urc la etaj, spuse doctorul.

Și ieși, cu valijoara lui, cu tot. Între timp, în apropierea telefonului, Fazio pregătise înregistrarea.

— Și ăsta tot un mesaj înregistrat este, începu Minutolo. Numai că de data asta au trecut la subiect. Hai să ascultăm și discutăm pe urmă.

Ascultați-mă cu atenție. Susanna e bine, sănătoasă și-și dorește cu disperare să fie alături de mama sa. Pregătiți șase miliarde. Repet: șase miliarde. Familia Mistretta știe de unde să facă rost de bani. Pe data viitoare.

Aceeași voce masculină distorsionată ca prima dată.

— Ați reușit să localizați apelul? întrebă Montalbano.

— Ce întrebare inutilă! zise drept răspuns Minutolo.

— De data asta nu ne-au mai lăsat să auzim vocea Susannei.

— Într-adevăr.

— Și vorbesc de miliarde de lire.

— Și ce-i cu asta? Despre ce ai vrea să vorbească?

— Despre euro.

— Bine, dar nu-i același lucru?

— Nu, nu este. Decât dacă aparții acelei categorii de negustori care echivalează o mie de lire cu un euro.^[8]

— Fii mai clar.

— Nu, lasă, poate-i doar o impresie de-a mea.

— Spune-o.

— Cel care a trimis mesajul are un creier care-i funcționează pe stil vechi, cum s-ar zice: îi vine natural să numere în lire, și nu în euro. Carevasăzică, n-a spus trei milioane de euro, ci a spus șase miliarde. În fine, pentru mine asta ar putea însemna că persoana care ne telefonează e destul de înaintată în vârstă.

— Sau că e atât de vicleană, încât să ne incite la a face astfel de raționamente, zise Minutolo. Își bate joc de noi, așa cum a procedat și cu casca, pe care a lăsat-o într-o parte, și cu rucsacul, pe care l-a abandonat în cu totul altă parte.

— Pot să ies nițel? interveni Fazio. Am nevoie de aer curat. Cinci minutele numai, și mă întorc. Oricum, în caz că sună cineva, sunteți 'mneavoastră aici.

Nu, nu avea neapărat nevoie de aer, numai că nu i se părea în regulă să rămână acolo și să asiste la disputa celor doi superiori ai săi.

— Du-te, du-te, îl îndemnară în cor Minutolo și Montalbano.

— Totuși, apelul acesta aduce un element de noutate care mie îmi pare suficient de serios, reluă discuția Minutolo.

— Exact, replică Montalbano. Omul e convins că alde Mistretta știu de unde să facă rost de cele șase miliarde.

— În vreme ce noi n-avem nici cea mai vagă idee.

— Însă ne-am putea face.

— Cum așa?

— Plasându-ne de partea răpitorilor.

— Îți arde de șagă?

— Nici vorbă. Zic că am putea și noi să obligăm familia Mistretta să facă pașii necesari în direcția cea bună, adicătealea spre locul de unde poate obține banii de răscumpărare. Odată făcuți acești pași, s-ar clarifica multe lucruri.

— Nu, nu te-nțeleg.

— Fac un rezumat, așa ai să pricepi. Răpitorii știau foarte bine, de la bun început, că familia Mistretta nu este în măsură să plătească răscumpărarea, dar chiar și în condițiile acestea tot au răpit-o pe fătucă. De ce, te întreb eu. Pentru că știau un lucru: în caz de extremă necesitate, familia Mistretta are totuși posibilitatea să recurgă la o sumă mare de bani. Până aici, ești de acord cu mine?

— Da, de acord.

— Află că nu doar răpitorii au cunoștință de această posibilitate a familiei Mistretta.

— A, nu?

— Nu.

— Dar tu de unde știi, mă rog frumos?

— Fazio mi-a relatat despre două apeluri stranii pe care le-a primit. Zi-i să ți le repete și ție.

— Păi, mie de ce nu mi-a spus nimic de ele?

— Eh, o fi uitat, minți Montalbano.

— Concret, ce ar trebui să fac acum?

— L-ai anunțat pe judecătorul de instrucție despre ultimul apel?

— Încă nu. O fac acum.

Și dădu să ridice receptorul.

— Așteaptă. At trebui să-i sugerezi așa: acum, că răpitorii au înaintat o cerere precisă, ar trebui să dispună blocarea tuturor bunurilor domnului Mistretta și ale soției sale. Și să informeze de îndată presa despre această măsură.

— Ce rost are? Familia Mistretta n-are nicio lețcaie – știu asta până și câinii din sat. Ar fi un act pur formal.

— Desigur. Ar fi formal dacă ar rămâne doar între noi doi, judecător și familia Mistretta. Însă eu am spus că măsura luată de judecător trebuie răspândită, să afle toată lumea despre ea. O fi opinia publică o gogomănie cât casa, nu zic nu, însă contează mult, să știi. Iar în cazul nostru, opinia publică va începe să se întrebe dacă nu cumva familia Mistretta chiar poate face rost de bani și, prin urmare, de ce întârzie să intre în posesia lor. N-ar fi exclus ca, astfel, răpitorii înșiși să se vadă obligați să-i spună lui Mistretta ce are de făcut. Ceva-ceva tot o să iasă la suprafață. Pentru că, dragă colega, mie toată trebușoara asta nu-mi miroase deloc a simplă sechestrare de persoană.

— Dacă nu, atunci a ce?

— Nu știu. Îmi dă impresia unui joc de biliard, când trimiți bila în manta din față, ca s-o faci să ricoșeze până pe latura opusă.

— Vrei s-auzi una? Îl mai aștept să-și revină nițel, pe urmă să vezi cum îți pun eu biciul pe tatăl Susannei.

— N-ai decât. Ține însă minte un lucru: chiar și de-am afla în următoarele cinci minute adevărul de la Mistretta, tot trebuie să-l convingi pe judecător să acționeze cum am stabilit. Eu, dacă-mi permiți, o să discut cu doctorul când coboară. Când l-a sunat Fazio, eram acasă la el. Îmi spunea o poveste interesantă, a cărei continuare merită s-o aud.

Carlo Mistretta își făcu chiar atunci apariția în sufragerie.

— E adevărat ce am auzit, că au cerut șase miliarde?

— Da, răspunse Minutolo.

— Ah, sărmana mea nepoată! exclamă doctorul.

— Haideți să luăm puțin aer, îl invită Montalbano.

Doctorul îl urmă asemenea unui somnambul. Se așezară pe o bancă. Montalbano îl văzu pe Fazio

grăbindu-se să reîntre în casă. Tocmai se pregătea să spună ce avea de spus, când doctorul Mistretta i-o luă din nou înainte:

— Apelul acesta, de care mi-a spus fratele meu, vine să se încadreze perfect în povestea pe care v-o relatam la mine acasă.

— M-am convins și eu, zise comisarul. De aceea, dacă vă simțiți în stare, ar fi necesar...

— Mă simt, mă simt. Unde rămăsesem?

— La momentul când fratele dumneavoastră s-a mutat cu soția în Uruguay.

— A, da. După mai puțin de un an, Giulia i-a scris o scrisoare lungă lui Antonio, propunându-i să vină și el în Uruguay, pentru că erau perspective excelente de lucru, țara se afla în plin avânt economic, Salvatore își câștigase respectul unor personalități importante și era în măsură să-l ajute... A, am uitat să vă spun că Antonio absolvise ingineria civilă; știți dumneavoastră, poduri, viaducte, șosele... În sfârșit, el a acceptat și li s-a alăturat. La început, cumnata mea l-a susținut fără nici cea mai mică rețineră. Una peste alta, a rămas în Uruguay cinci ani. Închipuiți-vă că și-au cumpărat apartamente în același bloc, ca să fie vecini. Pe de altă parte, Salvatore, stând departe de casă luni întregi, în interes de serviciu, era mult mai liniștit știind că tânăra lui soție nu era singură. Ca s-o scurtez: în cei cinci ani, Antonio a făcut o adevărată avere. Nu atât în calitate de inginer – mi-a explicat mai târziu fratele meu –, cât datorită abilității sale de a jongla cu zonele de liber schimb, care nu erau deloc rare acolo... o modalitate mai mult sau mai puțin legală de a evita taxele.

— De ce a plecat de acolo?

— Din spusele lui, l-ar fi măcinat nostalgia pentru Sicilia. Spunea că nu mai rezista. Și că, cu toți gologanii pe care-i făcuse acolo, putea să-și deschidă acum propria afacere. Numai că fratele meu suspecta – însă mai târziu, nu chiar atunci – că la mijloc ar fi fost un motiv mult mai serios.

— Cum ar fi?

— C-ar fi călcat pe bec, de exemplu. Că se temea pentru propria viață. În cele două luni de dinaintea întoarcerii în țară, devenise pur și simplu imposibil, însă Giulia și Salvatore i-au pus starea continuă de indispoziție pe seama iminentei despărțiri. Practic, alcătuiau o adevărată și unică familie. De altfel, Giulia a suferit mult după plecarea fratelui ei. Atât de mult, încât Salvatore a acceptat o ofertă de lucru în Brazilia, numai și numai ca ea să trăiască într-un mediu nou, diferit.

— Și nu s-au mai văzut până în clipa în care...

— Hei, dar ce tot spuneți acolo? Lăsând la o parte faptul că vorbeau la telefon și-și scriau mereu, Giulia și Salvatore veneau în Italia cel puțin o dată la doi ani, petrecându-și vacanțele cu Antonio. Imaginați-vă că, la nașterea Susannei...

Rostind acel nume, vocea doctorului se înmuie.

— ...la nașterea Susannei, care a venit pe lume târziu, când cei doi nu mai sperau să aibă copii, au adus copilul până aici, ca să fie botezat de Antonio, acesta fiind prea ocupat ca să tragă o fugă până la ei. În urmă cu opt ani, fratele meu și cu Giulia s-au întors definitiv în țară. Obosiseră după ce, practic, colindaseră prin toată America de Sud; pe urmă, voiau ca Susanna să crească aici, la noi, ca să nu mai pomenesc de faptul că Antonio pusese mulți bani deoparte.

— Se putea considera un om bogat?

— Ca să fiu sincer, da. M-am ocupat eu de toate. I-am investit economiile în obligațiuni, terenuri, case... Nici nu sosiseră bine, când Antonio îi informă că se logodise și că avea să se căsătorească foarte curând. Vestea pur și simplu a lăsat-o pe Giulia cu gura căscată: oare de ce fratele său nu-i pomenise absolut nimic până atunci despre fata cu care intenționa, iată, să se însoare? Răspunsul veni când Antonio le-o prezentă pe Valeria, viitoarea soție. O fetișcană frumoasă cox, la vreo douăzeci de ani. În vreme ce el, Antonio, naviga către cincizeci. Pur și simplu își pierduse capul după domnișorica aceea.

— Sunt căsătoriți încă? întrebă Montalbano pe un ton involuntar malițios.

— Da. Însă Antonio avea să descopere curând că, dacă voia s-o țină lângă el, trebuia s-o acopere cu daruri, să-i îndeplinească absolut orice dorință.

— Așa că s-a ruinat?

— Nu, lucrurile n-au stat așa. Pe scurt, a picat peste noi povestea aceea cu *Mâinile curate*.¹⁹¹

— O clipă, îl întrerupse Montalbano. Operațiunea *Cu mâinile curate* s-a declanșat la Milano, acum mai bine de zece ani, pe vremea când fratele dumneavoastră și soția locuiau încă în străinătate. Și înainte ca Antonio să se căsătorească.

— De acord. Totuși, nu știți cum stau lucrurile în Italia? Tot ce se întâmplă sus, în nord – că-i fascism, că-i eliberare de sub jug străin, că-i industrializare –, totul sosește la noi cu mare întârziere, asemenea unei unde de șoc domoale, leneșe. Așa se face că aici, la noi, unii judecători s-au trezit din letargie. Antonio câștigase multe contracte publice – nu măntrebați cum, pentru că nu știu; dar e ușor de intuit, nu-i așa?

— A fost anchetat?

— S-a grăbit să facă el prima mutare. E un tip foarte abil, să știți. Ca să nu ajungă la o anchetă care cu siguranță ar fi dus la arestarea și condamnarea lui, trebuia să facă dispărute o serie de documente. Cel puțin așa i-a mărturisit el, în lacrimi, surorii sale, într-o seară de acum șase ani. Adăugând totodată și costul întregii operațiuni: două miliarde de lire. De care trebuia să facă rost în maximum o lună, pentru că pentru moment nu dispunea de bani lichizi și nici nu voia să se împrumute la bănci. În zilele acelea, indiferent ce mișcare ar fi făcut, i-ar fi fost greșit interpretată. Spunea așa, că-i venea să plângă și să râdă totodată, pentru că două miliarde erau o nimica toată în comparație cu sumele uriașe care-i treceau prin mână. Și totuși, cele două miliarde reprezentau acum salvarea sa. Ca să nu mai pomenească de faptul că era vorba de un simplu împrumut. Se obliga ca în maximum trei luni să

returneze întreaga sumă, majorată cu o despăgubire pentru pierderile cauzate de vânzarea proprietăților în regim de urgență. Giulia și fratele meu au stat treji toată noaptea, certându-se. Însă Salvatore și-ar fi dat și cămașa de pe el, numai să nu-și vadă soția cuprinsă de deznădejde. A doua zi de dimineață m-au chemat și pe mine, punându-mă la curent cu cererea lui Antonio.

— Și dumneavoastră?

— Mărturisesc că în primul moment am reacționat urât. Apoi mi-a venit o idee.

— Care?

— Le-am spus că o asemenea cerere mi se părea o nebunie, de domeniul absurdului. De ce? Pentru că Antonio putea face cu ușurință rost de două miliarde dacă soția sa Valeria catadicsea să-și vândă Ferrari-ul, iahtul și câteva bijuterii. Sau, dacă totuși nu reușea să atingă întreaga sumă, Giulia și Salvatore puteau acoperi diferența, dar atâta tot. În sfârșit, am încercat să limitez daunele.

— Și ați reușit?

— Nu. Cei doi au discutat în aceeași zi cu Antonio, prezentându-i propunerea mea. Numai că Antonio al nostru s-a pus pe plâns – în zilele acelea îi dădeau ușor lacrimile – și a spus că, nu doar c-ar fi pierdut-o pe Valeria, însă vestea că-și vinde din bunuri avea să se răspândească, făcându-l să-și piardă și reputația. Lumea avea să spună că a ajuns în pragul falimentului. Și uite-așa, fratele meu s-a hotărât să vândă tot.

— Așa, din pură curiozitate: câți bani a obținut?

— Un miliard șapte sute cincizeci de milioane. În decurs de numai o lună nu mai aveau nimic. Doar pensia lui Salvatore, atât.

— Scuzați-mă, dar mai am o curiozitate: Aveți idee ce reacție a avut Antonio în clipa în care i s-a înmănat o sumă mai mică decât cea cerută de el?

— A, păi lui i s-au dat cele două miliarde pe care le voia!

— Și diferența cine a pus-o?

— Chiar e nevoie să spun?

— Da.

— Eu, făcu într-un târziu doctorul, mâhnit.

— Și pe urmă ce s-a întâmplat?

— S-a întâmplat că, odată trecute cele trei luni convenite, Giulia l-a întrebat pe Antonio dacă-i putea restitui, măcar în parte, împrumutul. Fratele i-a cerut păsuire încă o săptămână. Vă reamintesc că nu existau dovezi scrise – niciun angajament, cambii sau cecuri postdatate, nimic. Singura hârtie scrisă era o chitanță de două sute cincizeci de milioane care mi-a fost eliberată la insistențele fratelui meu. Patru zile mai târziu, Antonio a primit sechestru asigurător pe conturi. Era acuzat de mai multe infracțiuni, printre care coruperea unui funcționar public, fals în bilanțul contabil și așa mai departe. Când, după cinci luni, Giulia, care ar fi vrut s-o trimită pe Susanna să studieze la un colegiu de elită din Florența, a revenit să-i ceară o parte din împrumut, Antonio i-a replicat pe un ton tăios că nu era momentul potrivit pentru o asemenea cerere. Așa că Susanna a rămas să studieze aici. În sfârșit, ca s-o scurtez, momentul potrivit n-a mai venit niciodată.

— Vreți să spuneți că banii, cele două miliarde, n-au fost încă restituiți?

— Întocmai. Antonio s-a descurcat cu procesul, foarte probabil pentru că făcuse dispărute documentele incriminate, dar, cu totul misterios, una din firmele sale a dat faliment. Urmare a unui straniu efect de domino, și celelalte firme ale sale au avut același sfârșit. Toată lumea a rămas cu buzele umflate, trași pe sfoară – creditori, furnizori, funcționari, muncitori. În plus, soția i se molipsise de patima jocurilor de noroc, pierduse sume pur și simplu de neimaginat. Acum trei ani s-a produs o scenă violentă între frate și soră, relațiile dintre cei doi s-au rupt, iar pe Giulia a început s-o doboare încet-încet boala. Nu-și mai dorea să trăiască. Și, după cum probabil vă va fi ușor să înțelegeți, la mijloc nu mai era o simplă chestiune de bani.

— Cum îi merg acum afacerile lui Antonio?

— Din plin. În urmă cu doi ani a făcut rost de bani – eu, unul, cred că falimentele au fost de fapt intenționate, el exportându-și ilegal capitalul în străinătate. Apoi, cu legea nouă, l-a reintrodus în țară, a plătit un anumit procent drept taxe și a reintrat în legalitate. Asemenea altor indivizi necinstiți care au procedat la fel, de vreme ce, prin lege, ce era înainte ilicit a devenit licit. Din cauza falimentelor anterioare, noile societăți sunt acum trecute pe numele soției. Însă noi, vă repet, n-am văzut nici măcar o liră.

— Care e numele de familie al lui Antonio?

— Al lui Antonio? Peruzzo. Antonio Peruzzo.

Numele acela îi era cunoscut. Îl rostise Fazio atunci când îi relatase apelul fostului „funcționar administrativ de la Peruzzo”, care-i amintea domnului Mistretta, geologul, că prea multă mândrie poate aduce cu sine mult rău. Acum, totul începea să capete sens.

— Înțelegeți și dumneavoastră, nu-i așa, că boala Giuliei complică foarte mult situația.

— În ce fel?

— Păi, mama-i mamă, orice s-ar spune.

— Adicăte! Ce, tata-i tată numai pe jumătate sau cum? îl întreabă brusc comisarul, urzicat parcă de fraza-șablon abia auzită.

— Nu, voiam să spun doar că, dacă n-ar fi fost atât de bolnavă, Giulia n-ar fi ezitat nicio secundă să ceară ajutorul lui Antonio într-o situație ca asta, în care viața Susannei este în pericol.

— Credeți, în schimb, că fratele dumneavoastră nu va apela la el?

— Salvatore e un bărbat cu multă mândrie.

Același cuvânt folosit și de anonimul ex-funcționar de la Peruzzo.

— Pronosticați că nu va ceda nici în ruptul capului?

— Oh, Doamne, nici chiar așa, în ruptul capului! Mă gândesc însă că, în fața unei presiuni puternice...

— Cum ar fi, de exemplu, să primească un colet cu urechea tăiată a fiicei?

Frază rostită dinadins. Modul în care doctorul îi relatase toată povestea îl iritase: individul dădea impresia că n-are nici în clin, nici în mănecă cu toată tărăşenia aceea, deşi el, cu mânuţa lui, vârase-n afacere două sute cincizeci de milioane. Devenea agitat doar atunci când rostea numele Susannei. De data aceasta însă, doctorul tresări atât de puternic, încât Montalbano simţi cum banca pe care se aşezaseră se cutremură.

— Pot ajunge până acolo?

— Dacă vor, pot merge chiar şi mai departe.

Reuşise să-l urnească pe dom' doctor al nostru! În lumina plăpândă care venea dinspre uşile-fereastră ale sufrageriei, îl zări strecurându-şi mâna în buzunar şi trăgând afară o batistă, pe care şi-o trecu peste frunte. Acum, trebuia să forţeze breşa creată în blindajul domnului Carlo Mistretta.

— Domnule doctor, o să spun limpede ce am de zis. Aşa cum stau lucrurile în clipa asta, nu avem nici cea mai vagă idee despre cine ar putea fi răpitorii şi nici despre locul în care Susanna este ţinută ostatică. Nici măcar o idee aproximativă, cu toate că am găsit casca şi rucsacul nepoatei dumneavoastră. Apropo, ştiaţi despre aceste descoperiri?

— Nu, aflu acum de la dumneavoastră.

În clipa următoare, între cei doi se lăsă o tăcere adâncă. Asta în primul rând pentru că Montalbano aştepta ca medicul să-i pună o întrebare. O întrebare anume, o întrebare care trebuia să vină în mod natural, o întrebare pe care oricine altcineva i-ar fi pus-o. Şi totuşi, medicul nu zise nici păs. Atunci, Montalbano se hotărî să continue.

— Dacă fratele dumneavoastră nu ia nicio iniţiativă, răpitorii ar putea interpreta aceasta drept declaraţie voluntară de a nu colabora cu ei.

— Şi ce se poate face?

— Încercaţi să vă convingeţi fratele să facă un pas înainte în direcţia lui Antonio.

— Va fi greu.

— Avertizați-l că, în caz contrar, pasul cu pricina veți fi obligat să-l faceți dumneavoastră. Sau și dumneavoastră vi se pare prea mult?

— Da, și mie mi-e greu, să știți. Însă cu siguranță nu atât de greu ca lui Salvatore.

Se ridică, țeapăn.

— Intrăm?

— Rămân să mai iau puțin aer.

— Atunci, eu mă duc. Trec mai întâi să văd ce face Giulia și, dacă Salvatore s-a trezit, ceea ce nu cred, îi transmit ce mi-ați spus. Dacă nu, rămâne pe mâine-dimineată. Noapte bună.

Montalbano nu apucase să termine țigara când zări umbra doctorului strecurându-se afară din casă, urcându-se în 4x4 și plecând.

Evident, nu-l găsisese pe Salvatore treaz, așa că nu putuse discuta cu el.

Se ridică și el de pe bancă, intrând în casă. Fazio citea un ziar, Minutolo era afundat în paginile unui roman, în vreme ce agentul de la Montelusa răsfoia o revistă de călătorii.

— Regret că trebuie să întrerup liniștea din cadrul acestui cerc de lectură, zise Montalbano.

Apoi, întorcându-se către Minutolo:

— Trebuie să-ți vorbesc.

Se îndepărtară către un colț al salonului, iar comisarul îi povesti tot ce discutase cu doctorul.

În timp ce conducea spre casă, la Marinella, se uită la ceas. *Matre santa*, da' târziu se mai făcuse! Cu siguranță că Livia se dusesese deja la culcare. Mai bine, altminteri, dac-o găsea deșteaptă, mort-copt îl păștea clasică sfadăreală. Deschise ușa fără zgomot. În casă era întuneric, însă lumina palidă de pe verandă rămăsese aprinsă. Livia stătea acolo, pe băncuță, cu un pulover gros pe ea și cu un pahar de vin în față.

Montalbano se aplecă s-o sărute.

— Iartă-mă.

Ea îi întoarse sărutarea. În sinea sa, comisarul prinse deja să cânte: n-avea să fie nicio sfadăreală în seara aceea. Și totuși, Livia îi părea cam melancolică.

— Ai rămas acasă să mă aștepti?

— Nu. M-a sunat Beba și mi-a spus că Mimi e internat în spital. Am fost să-l văd.

Criză de gelozie instantanee. Și neîntemeiată, bineînțeles, dar ce putea el face? Să fi fost totuși Livia atât de melancolică pentru că Mimì zăcea într-un pat de spital?

— Cum se simte?

— Are două coaste rupte. Măine-dimineață îl externează. Se va trata acasă.

— Ai luat cina?

— Da, n-am mai rezistat să te aștept, zise Livia și se ridică.

— Unde te duci?

— Mă duc să-ți încălzesc...

— A, nu. Îmi iau singur ceva din frigider.

Se întoarce cu o farfurie plină de măsline, *passaluna* și cașcaval de Ragusa. În mâna cealaltă, un pahar și o sticlă cu vin. Pâinea o ținea la subsuoară. Se așază la masă. Livia scruta marea.

— Mă gândesc întruna la fetișcana aceea răpită, zise ea fără să se întoarcă. Și nu reușesc să-mi scot din minte ceva ce mi-ai spus prima dată când am discutat despre răpire.

Dintr-un punct de vedere, Montalbano simți că-i mai venise inima la loc. Livia nu era melancolică din cauza lui Mimì, ci a Susannei.

— Ce ți-am spus?

— Că în după-amiaza zilei în care a fost răpită, fata s-a dus acasă la prietenul ei și au făcut dragoste.

— Așa, și?

— Însă tot tu mi-ai spus că, până atunci, băiatul era cel care insista de fiecare dată să se iubească, pe când, în ziua aceea, Susanna a fost cea care a preluat inițiativa.

— Și asta ce ar putea însemna, în opinia ta?

— Că poate a avut așa, un presentiment legat de ce urma să se întâmple.

Montalbano preferă să nu răspundă: el în presentimente, visuri premonitorii și alte trebur

dintr-astea nu credea nici cât negru sub unghie.

După o perioadă de tăcere, Livia îl iscodi:

— Cum stați cu ancheta?

— Până acum două ore, n-aveam de unde să mă agăț.

— Și acum ai?

— Așa sper.

Și începu să-i povestească ce aflase. La sfârșit, Livia îi aruncă o privire uimită.

— Nu pot pricepe ce concluzii ai putea trage din relatarea acestui doctor Mistretta.

— Nu trag nicio concluzie, Livia. Însă acum am mai multe puncte de plecare, multe ponturi pe care înainte nu le aveam.

— Cum ar fi?

— De exemplu, și în această privință sunt convins, că nu pe fiica lui Salvatore Mistretta au vrut s-o răpească, ci pe nepoata lui Antonio Peruzzo. La el îs paralele cele multe. Iar răpirea nu e neapărat o chestiune exclusiv de bani, ci și de răzbunare. De bună seamă că, atunci când a cerut falimentul, Peruzzo a nenorocit multă lume. Iar răpitorii au ales tehnica atragerii lente în scenă a lui Antonio Peruzzo. Lent, pentru a nu da de înțeles că, de fapt, ei doreau încă de la bun început să ajungă la el. Cine a pus la cale răpirea știa ce s-a întâmplat între Antonio și sora lui, știa că Antonio avea unele obligații față de familia Mistretta, știa că Antonio, care-i și nașul de botez al Susannei...

Se întrerupse brusc – ah, mai bine și-ar fi mușcat limba! Livia îl învălui cu o privire suavă, ai fi zis că-i un înger și alta nu!

— Păi, de ce nu-ți continui ideea? A, stai, nu cumva ți-ai amintit că ai acceptat și tu să fii naș de botez pentru fiul unui infractor, motiv pentru care va trebui să-ți asumi pe viitor anumite obligații greu de dus la îndeplinire?

— Te rog, hai să schimbăm subiectul!

— A, nu, draguțule, o să discutăm ce avem de discutat pe tema asta!

Și discutară, apoi se sfădiră, făcură pace și se duseră la culcare.

La ora trei, douăzeci și șapte de minute și patruzeci de secunde se declanșă angrenajul temporal. De data aceasta însă, obișnuitul „țac” nocturn răsună undeva, departe, trezindu-l numai pe jumătate.

Ai fi zis că niște păsărele îi șoptiseră ceva la ureche comisarului. Niște gaițe, mai exact, pentru că la Vigàta și prin împrejurimi se crede că gaițele, păsări gureșe de felul lor, le comunică ălor de le-nțeleg graiul ultimele noutăți – prinse din zbor, evident – despre muritorii de rând, și asta pentru că, de felul lor, au o viziune clară asupra situației în ansamblu. Adevărat sau nu, cert este că, pe la ora zece de dimineață, în vreme ce Montalbano-și vedea de ale lui la birou, explodează bomba. Îi telefonă Minutolo.

— Știi ceva de *TeleVigàta*?

— Nu. De ce?

— Pentru că și-au întrerupt transmisia. Au pus doar un stop-cadru cu un mesaj care spune că peste zece minute vor difuza o ediție extraordinară a jurnalului.

— Se vede treaba că nu s-or învățată minte.

Închise, apoi îl sună pe Nicolò Zito.

— Ce-i povestea asta cu ediția extraordinară?

— Nu știu nimic.

— Răpitorii au luat cumva legătura și cu voi?

— Nu. Bine, dar, din moment ce data trecută nu le-am dat satisfacție...

La bar, televizorul fusese deja fixat pe *TeleVigàta* și afișa mesajul scris. Să tot fi fost vreo treizeci de persoane în așteptarea ediției extraordinare – în mod evident, se dusesse buhul cât ai zice pește. Deodată, mesajul dispăru, apăru genericul jurnalului cu mențiunea „Ediție extraordinară”. După generic, pe ecran se materializă fața ca de cur de găină a lui Pippo Ragonese.

„Dragi telespectatori, în urmă cu o oră, cu poșta de dimineață ne-a parvenit la redacție un plic absolut normal expediat din Vigàta, fără indicații despre expeditor și cu adresa destinatarului scrisă cu majuscule. În plic se afla o fotografie executată cu un Polaroid. Fotografia o înfățișa pe Susanna, ostatica. Nu suntem în măsură să v-o prezentăm întrucât, fideli legii, cum suntem, am trimis-o *immediatamente* oficialităților însărcinate cu efectuarea anchetei. Considerăm însă că este datoria noastră de jurnaliști să vă aducem la cunoștință acest fapt. Fata este legată de gleznă cu un lanț greu și zace pe fundul unui fel de puț secăt. Nu e legată la ochi și nici nu i s-a pus căluș la gură. Stă direct pe pământ, pe niște cârpe flendurite, cu brațele cuprinzându-și genunchii, privind în sus și plângând. Pe spatele fotografiei, tot cu litere mari de tipar, stă scrisă o propoziție aparent enigmatică: cui se știe.”

Făcu o pauză, timp în care camera focaliză pe chipul lui. Gros-plan sută la sută. Montalbano avu sentimentul că, dintr-un moment în altul, din gura lui Ragonese urma să iasă un ou. Cald, proaspăt.

„Din prima clipă în care am aflat despre răpirea sărmanei tinere, redacția noastră s-a pus în mișcare cu promptitudine. Ce sens are – ne-am întrebat atunci cu toții – să răpești o tânără a cărei familie nu are sub nicio formă posibilitatea să achite răscumpărarea? Și astfel, ne-am îndreptat imediat cercetările în direcția corectă.”

„Ba pe-a mă-tii, bou cu țâțe ce ești”, îi răspunse în gând Montalbano. „Prima și prima dată te-ai dus cu gândul la imigranții extracomunitari.”

„Și iată că astăzi suntem în posesia unui nume”, continuă Ragonese cu vocea unui țângău din filmele horror. „Numele celui în măsură să plătească răscumpărarea cerută. Care cu siguranță nu este tatăl natural al fetei, ci tatăl ei spiritual, nașul de botez. Lui i se adresează propoziția scrisă pe spatele fotografiei: cui se știe. Noi, grație respectului pe care întotdeauna l-am avut și-l avem pentru viața

privată, nu-i vom rosti numele. Însă iată, îl implorăm să intervină, așa cum se cuvine și cum poate, dar s-o facă *im-me-dia-ta-men-te*.”

Mutra lui Ragonese dispăru, în bar se așternu tăcerea, iar Montalbano ieși, întorcându-se la comisariat. Răpitorii obținuseră ce și-au propus. Nu intrase bine în birou, când Minutolo sună din nou.

— Montalbano? Mi-a parvenit chiar acum de la judecătorul de instrucție fotografia despre care a vorbit boul cu țâțe de la televizor. Vrei s-o vezi?

În sufrageria vilei, Minutolo era singur.

— Fazio?

— S-a dus în oraș, avea nevoie de o semnătură, în sfârșit... ceva legat de contul său bancar, răspunse Minutolo, întinzându-i fotografia.

— Și plicul?

— L-a păstrat Criminalistica.

Față de cele povestite de Ragonese, fotografia prezenta unele diferențe. În primul rând, era cât se poate de evident că fata nu se afla pe fundul unui puț secăt, ci într-un fel de bazin cimentat, cu adâncimea de cel puțin trei metri. Cu certitudine că era de mult timp nefolosit, pentru că din stânga, chiar de sub marginea de sus, pornea o crăpătură lungă care cobora circa patruzeci de centimetri, lărgindu-se spre partea inferioară.

Susanna, da, stătea în poziția descrisă, însă nici vorbă să plângă. În expresia de pe chipul ei, Montalbano intui o hotărâre încă și mai puternică decât cea remarcată în singura fotografie în care o văzuse până atunci pe fetișcană. Iar de stat, stătea nu pe niște cârpe ponosite, ci pe o saltea veche.

Iar de glezna ei nu era legat niciun lanț. Partea asta o inventase Ragonese – probabil ca să dea o pată de culoare, cum se zice. Cu toate acestea, fata n-ar fi reușit în veci și-n pururi să iasă singură de acolo. Lângă ea, pe jumătate ieșite din cadru, se vedeau o farfurie și un pahar din plastic. Hainele erau aceleași din ziua în care fusese răpită.

— Tatăl ei a văzut fotografia?

— Ha, te ții de bancuri? Nu numai că nu i-am arătat poza, dar nici la televizor nu l-am lăsat. I-am spus asistentei să nu-i dea voie să iasă din cameră.

— Pe unchiul fetei l-ai anunțat?

— Da, mi-a spus că poate ajunge abia peste vreo două ore.

În timp ce-și formula întrebările, comisarul continua să cerceteze fotografia.

— Probabil că o țin într-un bazin de retenție a apei pluviale, acum scos din uz, zise Minutolo.

— Undeva, în câmp? îl întrebă comisarul.

— Păi, da. Vezi tu, poate că la Vigàta se foloseau odată bazine dintr-astea, însă acum chiar nu cred să mai existe. Pe urmă, n-are căluș. Ar putea striga după ajutor. Într-o zonă locuită, țipetele ei s-ar putea auzi.

— Dacă-i să judecăm așa, bagă de seamă că nici măcar nu-i legată la ochi.

— Asta nu înseamnă nimic, Salvo. E posibil, de exemplu, ca răpitorii să-și tragă o glugă pe cap atunci când intră la ea.

— Ca s-o coboare în bazin au avut nevoie de o scară portabilă, reflectă Montalbano. Pe care o pun la loc atunci când trebuie să iasă să-și facă nevoile. Cât despre hrană, probabil că i-o coboară într-un coș legat de o sfoară lungă.

— Atunci, dacă suntem de acord – făcu Minutolo –, o să-i cer chestorului să intensifice căutările în zona rurală, în câmp. În special în preajma caselor țărănești. Iată, din fotografia asta am aflat, cel puțin, că fata nu e ținută, nu știu, în vreo grotă.

Montalbano dădu să-i restituie fotografia, apoi se răzgândi și continuă s-o examineze cu atenție.

— Ceva ce nu cadrează?

— Lumina, răspunse Montalbano.

— Eh, cine știe, or fi folosit un bec obișnuit atârnat de un cablu!

— De acord. Însă nu, nu e un bec obișnuit.

— Doar nu vrei să-mi spui că au folosit un reflector!

— Nu, au folosit o lampă precum cele folosite de mecanicii auto... știi tu, când se uită la motor, în atelier... din acelea cu fir lung... uite, vezi aceste umbre regulate care se intersectează... sunt proiecția grătarului de protecție al lămpii, cu ochiuri largi.

— Și ce-i cu asta?

— Nu lumina aceasta mă intrigă. În mod sigur mai există și o a doua sursă de lumină, care proiectează o umbră pe marginea opusă. Aici, vezi? Uite cum văd eu lucrurile. Cel care face fotografia nu stă în picioare pe marginea bazinului, ci stă întins, aplecat puțin peste margine, ca s-o poată încadra pe Susanna, aflată pe fundul bazinului. Asta înseamnă că marginile bazinului sunt suficient de largi și ușor ridicate față de restul pardoselii. Pentru ca umbra să fie proiectată în acest fel, trebuia ca fotograful să aibă sursa de lumină în spatele său. Atenție însă, dacă lumina ar fi fost sub forma unui fascicul concentrat, umbra ar fi mai intensă și mai bine definită.

— Nu, nu pricep și pace unde bați.

— Vreau să spun că în spatele fotografului era o fereastră deschisă.

— Așa, și?

— Așa, și! Ți se pare logic ca indivizii să se pună pe fotografiat cu fereastra deschisă o fătucă pe care tocmai au răpit-o, fără să-i pună căluș?

— Bine, dar asta nu face decât să-mi întărească și mai mult ipoteza. Dacă o țin undeva, într-o construcție pierdută în pustietatea câmpiei, n-are decât să strige cât poștește! N-o aude nici naiba, cu toate ferestrele casei deschise, cu tot!

— Bleah, făcu Montalbano, întorcând fotografia.

CUI SE ȘTIE

Scris cu majuscule, cu pixul, de către o persoană obișnuită în mod cert cu limba literară. Și totuși, grafia avea ceva ciudat, forțat.

— Am observat și eu asta, zise Minutolo. N-au vrut să folosească un scris contrafăcut; mie îmi pare

mai degrabă scrisul unui stângaci care se forțează să scrie cu dreapta.

— Mie, în schimb, îmi pare un scris încetinit.

— Cum adică?

— Nu știu cum să-ți explic mai bine. Ca și cum unul cu o grafie urâtă, ilizibilă chiar, s-ar fi forțat să scrie fiecare literă cât mai clar cu putință, fiind nevoit, prin urmare, să-și încetinească ritmul natural al scrisului. Și mai e ceva. Litera Ș, de la „știe” a fost modificată. Înainte, se vede limpede, scrisese un C. Avea în minte expresia „cui se cuvine”, pe care apoi a schimbat-o în „cui se știe”. Care e o expresie mai bine țintită. Cel care a răpit-o sau a comandat răpirea Susannei nu e chiar un fitecine, ci o persoană care cunoaște greutatea cuvintelor.

— Ești genial, spuse Minutolo. Totuși, acum, în clipa asta, încotro ne conduc deducțiile acestea ale tale?

— Acum, în clipa asta, nicăieri.

— Atunci, hai mai bine să ne gândim ce avem de făcut acum! În opinia mea, întâi și-ntâi ar trebui să luăm legătura cu Antonio Peruzzo. De acord?

— În totalitate. Ai numărul lui?

— Da. Cât te-am așteptat, am săpat după informații. Așadar: în prezent, Peruzzo deține trei sau patru societăți, toate subordonate unui fel de consorțiu, cu sediul central la Vigàta, numită „Progres Italia”.

Montalbano rânji.

— Ce-i?

— Oare cum altfel să se fi numit? În pas cu vremurile, nu-i așa? Progresul Italiei, pe mâinile unui escroc.

— Te înșeli, pentru că, oficial, totul este înregistrat pe numele soției, Valeria Cusumano. Chiar dacă eu, unul, sunt sută la sută convins că doamna nu a pus niciodată piciorul în birourile de acolo.

— În regulă, sună-l.

— Nu, sună-l tu. Vă dați întâlnire și te duci să discuți cu el. Ai numărul aici.

Pe peticul de hârtie pe care i-l întinse Minutolo erau notate patru numere de telefon. Îl alese pe cel în dreptul căruia stătea scris: „Director general”.

— Alo? Comisarul Montalbano sunt. Aș dori să vorbesc cu domnul inginer.

— Care anume?

— De ce, sunt mai mulți?

— Bineînțeles. Domnul inginer Di Pasquale, domnul inginer Nicotra.

Apăi, în cazul ăsta, drăguțul de Antonio ce era? O nălucenie?

— De fapt, voiam să vorbesc cu domnul inginer Peruzzo.

— Domnul inginer este plecat.

— Plecat din birou? Din oraș? Plecat cu capul? Plecat la cur...

— Plecat din oraș, i-o reteză brusc secretara, pe un ton ferm, ușor ofensat.

— Când se întoarce?

— N-aș ști să vă spun.

— Dar unde a plecat?

— La Palermo.

— Știți și unde s-a cazat?

— La Excelsior.

— Telefon mobil are?

— Da.

— Dați-mi numărul.

— Ca să fiu sinceră, nu știu dacă...

— În cazul ăsta, știți cum facem? zise Montalbano, cu vocea șuierătoare a celui care, în penumbră, își trage pumnalul din teacă. Vin până acolo și vi-l cer personal.

— Nu, nu, vi-l dau imediat!

Își notă numărul, apoi sună la Excelsior.

— Domnul inginer nu e în camera sa.

— Știți cumva când se întoarce?

— Sincer vorbind, n-a revenit la hotel nici azi-noapte.

Telefonul mobil se dovedi a fi închis.

— Și acum, ce facem? îl întrebă Minutolo.

— O batem frumușel în cap, aia facem, răspunse nervos Montalbano.

În clipa aceea intră Fazio.

— Tii, da' mare zaveră se mai stârni în oraș! Lumea numa' despre alde dom' inginer Peruzzo vorbește, despre unchiul fătucii. Pen' că l-or recunoscută cu toții, batâr că nu i-or spusă pe nume la televizor. Acu' s-or făcută două partide: unu' care zice că așa se cuvine, ca alde domn' ingineriu să plătească scumpărarea, iar al doilea care zice că dimpotrivă, 'mnealui n-are nicio obligație față de nepoată. Ai dintâi însă îs mulți, mult mai mulți. Adineauri, la cafeneaua *Castiglione* mai-mai să se lase cu capete sparte.

— Și uite-așa, băieții i-au tras-o cum scrie la carte lui dom' Peruzzo al nostru, veni comentariul lui Montalbano.

— Eu dau dispoziție să i se pună telefoanele sub supraveghere, zise Minutolo.

Restul se dovedi o simplă formalitate: ploicica de vară care-l abia de-l stropise nițel pe dom' ingineriu Peruzzo se transformă într-un adevărat diluviu. Iar de data aceasta, dom' ingineriu al nostru neglijase să-și construiască în timp util o arcă a lui Noe.

Patre Stanzillà, ăl mai bătrân și mai înțelept preot din oraș, le spunea unul și același lucru enoriașilor care se duceau la el, la biserică, să-i ceară părerea: nu exista dubiu, nici omenesc, nici divin, că stătea în sarcina unchiului să plătească răscumpărarea, dat fiind că el îi era naș de botez fătucii. Mai mult, plătind pretențiile răpitorilor, nu făcea alta decât să le restituie mamă-sii și lui tătâne-su, părinților Susannei adică, suma uriașă de bani pe care odată, demult, îi amăgise să i-o împrumute. Apoi le istorisea tuturor întreaga poveste a împrumutului de ordinul miliardelor, poveste cu care era la curent, ba chiar până la cele mai mici amănunte. Cu alte cuvinte, turnă gaz peste foc cu găleata. Montalbano era însă mulțumit de altceva, că Livia n-avea

prietene printre bisericile satului, altminteri i-ar fi putut ajunge la urechi opiniile lui *patre* Stanzillà.

La *Retelibera*, Nicolò Zito aduse la cunoștința țării și a lumii întregi că, pus în fața situației de a-și îndeplini o datorie de onoare, domnul inginer Peruzzo devenise de negăsit. Iată că, o dată în plus, nu se dezmințea. Însă dând bir cu fugiții în fața unei situații pe viață și pe moarte, 'mnealui nu numai că nu era exonerat de responsabilitate, ci dimpotrivă, dădea o și mai mare greutate acestei responsabilități.

La *TeleVigàta*, Pippo Ragonese proclamă următoarele: dat fiind că onor domnul inginer fusese o victimă a justiției roșii, dar care reușise să-și reclădească averea datorită impulsului pe care noul guvern îl dăduse antreprenoriatului privat, era de datoria lui morală să demonstreze că încrederea de care se bucura în fața instituțiilor statului și a băncilor era una pe deplin meritată. Aceasta, cu atât mai mult cu cât se intensificaseră zvonurile – și cu siguranță nu mai era un secret pentru nimeni – privind candidatura sa la viitoarele alegeri generale, din partea partidului care, iată, aducea prefacerea în bine a țării. Iar un gest de-al său pe care opinia publică l-ar interpreta drept fugă de responsabilitate ar putea avea consecințe fatale asupra aspirațiilor sale viitoare.

Titomanlio Giarizzo, venerabilul ex-președinte al Tribunalului din Montelusa declară pe un ton ferm, în fața celorlalți membri-asociați ai Cercului de șah, că, dacă pe vremea sa s-ar fi pomenit față în față în sala de judecată cu răpitorii, i-ar fi condamnat, firește, la pedepse foarte aspre, dar în același timp i-ar fi felicitat pentru că au arătat adevărata față a unui șnapan cu acte în regulă, așa cum era musiu inginer Peruzzo.

Doamna Concetta Pizzicato, cea care, la piața de pește, ținea o tarabă pe care avea un carton cu mesajul „La Cuncetta clarvăzătoarea, unde vezi clar

că peștii îs vii”, le răspundea așa clienților care o întrebau dacă dom’ ingineriu avea să plătească scumpărarea: „*Cu al sangu sò fa mali /mori mangiatu da li maiali*”.^[10]

— Alo? Progres Italia? Comisarul Montalbano sunt. Aveți cumva vești despre domnul inginer?

— Nu, niciuna, niciuna.

Era aceeași voce tânără de data trecută, cu deosebirea că acum avea un ton acut, aproape isteric.

— Atunci, revin.

— Nu, mai bine nu. Uitați ce e, n-are rost, domnul inginer Nicotra a dat ordin ca în zece minute să deconectăm toate telefoanele.

— De ce?

— Primim zeci și zeci de apeluri, întruna... insulte, cuvinte obscene.

Încă nițel și se puna pe plâns.

Către ora cinci după-amiază, Gallo veni să-l anunțe pe Montalbano că în oraș umbla un zvon care-i îndârjise și mai mult – dacă mai era nevoie – pe oameni împotriva lui dom' inginer: cum că alde Peruzzo, ca să nu plătească răscumpărarea, îi ceruse judecătorului de instrucție să instituie sechestrul pe propriile bunuri. Și că judecătorul refuzase. Ei bine, una ca asta nu stătea în picioare cât îi cerul și pământul – își spuse Montalbano. Cu toate acestea, dori să se convingă.

— Minutolo? Montalbano sunt. Știi cumva ce are de gând judecătorul în privința lui Peruzzo?

— Uite care-i treaba, judecătorul tocmai mi-a telefonat, c-o falcă-n cer și cu una-n pământ. Cineva i-a relatat un zvon care umblă prin...

— L-am auzit și eu.

— Ei bine, mi-a spus că n-a avut niciun contact cu domnul inginer, nici direct, nici indirect. Și că, la momentul actual, el nu are calitatea să dispună sechestrul nici pe bunurile rudelor familiei Mistretta, nici pe ale prietenilor lui Mistretta, nici ale cunoștințelor lui Mistretta, nici ale consătenilor lui Mistretta... Pur și simplu nu-i mai tăcea gura, era ca un râu revărsat.

— Auzi? Mai ai fotografia cu Susanna?

— Da.

— Mi-o poți împrumuta până mâine? Aș vrea s-o analizez mai bine. Îl trimit pe Gallo s-o ia.

— Ai făcut o fixație pe chestia aia cu lumina?

— Da.

Asta chiar că era o *farfantaria*, o gogonată de-a lui: nu de lumină îl durea pe el, ci de umbră.

— Să fii cu băgare de seamă, Montalbà. Nu mi-o pierde. Altminteri, cine mai are curaj să dea ochii cu judecătorul?

— V-am adus poza, spuse Gallo o jumătate de oră mai târziu, întinzându-i un plic.

— Mersi. Trimite-mi-l pe Catarella.

Catarella apărură imediat, cu limba scoasă, precum câinii când aud fluieratul stăpânului.

— Ordonat', dom'le!

— Catarè, amicul acela de încredere al tău, care e meșter la... acela care se pricepe să mărească fotografiile... cum ziceai că-l cheamă?

— Numele care se numește că-l cheamă îi Cicco De Cicco, dom'le.

— Mai lucrează la chestura din Montelusa?

— Da, să trăiți, dom'le. Îi încă de permanență la post.

— Foarte bine. Lasă-l pe Imbrò la centrală, iar tu du-i chiar acum amicului tău fotografia asta. Hai să-ți explic ce are de făcut.

— Am aici un flăcăiandru care vrea să vorbească cu 'mneavoastră. Francesco Lipari îl cheamă.

— Trimite-l încoace.

Francesco se făcuse parcă și mai uscat decât era de felul său, calmarii vineți de sub ochi păreau acum să i se fi întins pe jumătate de față – parc-ar fi fost un mascat din benzile desenate.

— Ați văzut fotografia?

— Da.

— În ce stare e?

— Uite ce e, în primul rând nu era prinsă cu niciun lanț, așa cum zicea boul ăla cu țâțe de Ragonese. Și n-o țin în niciun puț secăt, ci într-un bazin adânc de peste trei metri. Având în vedere circumstanțele, mi s-a părut în stare bună.

— Pot s-o văd și eu?

— Eh, dacă veneai ceva mai devreme... Am trimis-o adineauri la Montelusa pentru o analiză.

— Ce analiză?

Ei, hai, doar n-avea acum să se apuce să-i istorisească tot ce-i trecuse lui prin tărtăcuță!

— Nu o privește pe Susanna, ci ambientul în care a fost făcută fotografia.

— Se poate înțelege cumva dacă... dacă i-au făcut ceva rău?

— Eu, unul, aş exclude asta.

— I se vedea fața?

— Firește.

— Cum îi era privirea?

Hm, flăcăiandrul acesta chiar avea șanse mari să devină un zbir de toată isprava.

— Nu era speriată. Asta am observat întâi și-ntâi. Dimpotrivă, avea o privire foarte...

— ... hotărâtă? îl iscodi Francesco Lipari.

— Exact.

— O cunosc bine. Înseamnă că n-o să se lase doborâtă de situație, că mai devreme sau mai târziu va încerca să iasă din necaz. În opinia mea, răpitorii ar trebui să fie cu mare băgare de seamă.

Făcu o pauză. Apoi îl întrebă:

— Credeți că domnul inginer o să plătească?

— După cum văd că se aşază lucrurile, nu are altă ieșire decât să-și asume răscumpărarea.

— Știți ce-i curios? Că Susanna nu mi-a povestit niciodată despre situația creată între unchiul și mama sa. Și nu mi-a picat tocmai bine.

— De ce?

— Mi se pare lipsă de încredere.

După ce Francesco ieși din birou, cu inima parcă ceva mai ușoară decât atunci când intrase, Montalbano rămase să mediteze la spusele flăcăiandrului. Fără îndoială că Susanna era o tânără curajoasă, iar privirea ei din fotografie o confirma. Curajoasă și îndârjită. Și atunci, de ce vocea ei din prima înregistrare răsunase ca a unei persoane deznădăjduite care imploră ajutor? Nu era totuși o contradicție între sunet și imagine? Într-adevăr, putea fi doar o contradicție aparentă. Probabil că înregistrarea fusese făcută la doar câteva ore după răpire și probabil că în clipele acelea Susanna încă nu-și recăpătase autocontrolul, fiind încă în stare de șoc. La urma urmelor, nimeni nu poate fi curajos

douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru. Într-adevăr, aceasta era singura explicație posibilă.

— Dom'le domnicle, Cicco De Cicco zice uite-așa: că se apleacă pe dată la lucrul la futuigrafii și c-or să fie gătate mâne de dimineațălea, înspre în jur de ora nouă.

— Tot tu te duci și le iei.

Instantaneu, Catarella căpătă un aer misterios, se aplecă înspre el și rosti cu voce joasă:

— Domnicle, aiasta-i trebușoară segretă, care tre să rămâie între noi doi?

Montalbano făcu semn din cap că da, iar Catarella se întoarse și ieși, cu mâinile acum depărtate de trup, cu degetele deschise în evantai și cu mersul rigid. Mândria de a împărtăși o taină cu superiorul său îl ridicase brusc de la statutul de câine la cel de păun cu coada înfoiată.

Ca să se întoarcă acasă, la Marinella, se urcă în mașină prins în meandrele unui gând. Totuși, putea fi numit oare gând amestecul acela confuz de cuvinte fără sens și frânturi de imagini imposibil de definit care-i fulgerau pe alocuri tărtăcuța? Se simțea ca atunci când, stând la televizor, ecranul începe să fie străbătut de niște contururi vagi, în zigzag, un soi de interferență agasantă ca o nebuloasă, care îți obstrucționează vizionarea programului la care te uiți, sugerându-ți în schimb recepționarea abia pâlپită a unui alt program transmis concomitent și obligându-te să-ți faci de lucru cu butoanele, să-nțelegi cauza acelui deranjament și să-l remediezi.

Și deodată, comisarul se trezi că nu mai știa unde se află: nu mai recunoștea obișnuitul peisaj de pe drumul spre Marinella, casele erau diferite, magazinele la fel, oamenii așijderea. Iisuse, totuși încotro mergea oare? Da, era limpede acum c-o luase pe un drum greșit. Totuși, cum Doamne sfinte era posibil una ca asta, de vreme ce, iată, ani și ani

de-a rândul parcursese drumul acela de cel puțin două ori pe zi?

Trase pe dreapta, opri mașina, privi o vreme de jur împrejur și în cele din urmă înțelese. Fără voie, fără gând, o apucase către vila familiei Mistretta. Preț de o clipă, mâna sprijinind volanul și picioarele apăsând pedalele acționaseră după propria voință, fără ca el să fi băgat ceva de seamă. Într-adevăr, uneori i se mai întâmpla asta, corpul lui să acționeze pe deplin autonom, ca rupt de *ciriveddro*. Iar când i se întâmpla una ca asta, n-avea niciun rost să se opună, pentru că, până la toată urma, un motiv tot trebuia să existe. Bine, bine, și acum ce era de făcut? Să se întoarcă din drum sau să meargă mai departe? Bineînțeles că își continuă drumul.

Intrând în sufragerie, dădu cu ochii de șapte persoane care stăteau în poziție de drepti ascultându-l pe Minutolo, cu toții în jurul unei mari mese rotunde ce fusese mutată din colțul în care stătea de obicei înspre centrul încăperii. Pe masă, o gigantică hartă topografică a Vigătei și a împrejurimilor, dintr-acelea de tip militar, pe care sunt marcați până și stâlpii de electricitate, până și cotloanele unde doar caprele și câinii vagabonzi se mai aventurează din când în când, ca să-și facă nevoile.

La cartierul său general, comandantul în exercițiu, domnul Minutolo, împărțea în stânga și-n dreapta ordine vizând cercetări mai temeinice și, se spera, mai eficiente. Fazio era la locul său, devenit parcă totuna cu fotoliul din fața măsuței cu telefonul și echipamentele de înregistrări. Minutolo păru surprins să-l vadă pe Montalbano acolo. Fazio dădu și el să se ridice.

— Ce-i? Ce s-a-ntâmplat? îl iscodi Minutolo.

— A, nimic, nimic, făcu Montalbano, la fel de surprins și el să se regăsească în locul acela.

Cineva dintre cei prezenți îl salută, iar el răspunse vag.

— Împărțeam ordinele cu privire la... începu Minutolo.

— Înțeleg, înțeleg, îl întrerupse Montalbano.

— Vrei să le transmiți și tu ceva? îl invită amabil Minutolo.

— Da. Să nu tragă. Sub niciun motiv.

— Pot să te întreb de ce?

Întrebarea venise de la un *picciotteddro*, un flăcăiaș, vicecomisar cu evoluție fulminantă, cu ciuf pe frunte, elegant, sclipitor, cu bustul atent lucrat în săli de forță, cu aer de manager parvenit. În ultima vreme, de-alde ăștia se găseau din belșug prin tot locul – o specie de ticăloși cu ștaif care prolifera rapid. Lui Montalbano îi deveni pe loc antipatic.

— Pentru că, odată, unul ca dumneata a împușcat mortal un nenorocit care răpise o puștoaică. Cercetările au continuat, dar în zadar. Singurul care putea spune unde se afla tânăra ținută ostatică nu mai era în măsură să vorbească. A fost găsită o lună mai târziu, cu mâinile și picioarele legate, moartă de foame și de sete. Mulțumit?

În încăpere se lăsă o tăcere apăsătoare. Totuși, ce mama naibii venise el să facă acolo, la vilă? Să se fi moșnegit oare într-atât, încât tărtăcuța să fi-nceput să se-nvârtă în gol, ca un șurub ros de uzură?

Simțea nevoia să bea puțină apă. O bucătărie, ceva, trebuia să fie prin preajmă. O descoperi la capătul unui coridor: înăuntru, o infirmieră la vreo cincizeci de ani, grăsulie, cu o expresie deschisă pe chip, de muiere care leagă ușor prietenie.

— 'Mneata tre pen' ca să fii dom' comisariu Montalbano, așa-i? Aveți trebuință de ceva? îl iscodi ea, cu un zâmbet de simpatie.

— Da, un pahar cu apă, vă rog.

Femeia îi turnă dintr-o sticlă de apă minerală scoasă din frigider. Și, în timp ce Montalbano sorbea din pahar, umplu o buiotă cu apă fierbinte și dădu să iasă.

— Un moment, zise comisarul. Domnul Mistretta?

— Doarme. Dom' doctor a rânduit așa. Da' a făcut-o cu mare temei, așa să știți. Eu îi dau

somniferele și tranchilizantele așa cum îmi zise 'mnealui să le fac.

— Și *signora*?

— Adicătelea ce vreți ca să ziceți?

— E mai bine? E mai rău? Sunt ceva noutăți?

— Apăi, singura noutate pentru sărmană fimeia asta nu poate fi decât moartea.

— Cu mintea-i întreagă?

— Acu' da, acu' nu. Numa' că eu așa cred, că și atunci când pare că pricepe ce-i spui, de fapt nu-nțelege ni'ca.

— Aș putea s-o văd?

— Haideți după mine.

În mintea lui Montalbano se iți un semn de întrebare. Însă știa foarte bine că era o falsă îndoială, dictată de dorința lui de a amâna o întâlnire foarte grea pentru el.

— Și dacă mă-ntreabă cine sunt?

— Vă arde de șagă? Apăi, aiasta minune de la Dumnezeu ar fi.

La jumătatea coridorului, o scară largă și ușor de urcat ducea către etaj. Sus, un alt coridor, de data aceasta cu șase uși pe ambele laturi.

— Aici îi dormitoriu lu' alde dom' Mistretta, aici îi baia, iar aici îi odaia doamnei. Îi mai bine pentru noi, pentru asistente. Alea din față sunt odaia fetei, sărăcuța de ea, altă baie și înc-o cameră pentru musafiri, îl lămuri infirmiera.

— Pot s-arunc o privire în camera Susannei? îi veni brusc ideea să întrebe.

— Apăi, cum nu?

Răsuci clanța, vârî capul înăuntru și aprinse lumina. Un pat mic, un șifonier, două scaune, o măsuță cu cărți pe ea și o bibliotecă. Totul în perfectă ordine. Și cu o înfățișare aproape anonimă, ca o cameră de hotel ocupată doar provizoriu. Nimic personal, vreun poster sau o fotografie. Chilia unei măicuțe laice. Stinse lumina și închise ușa la loc. Infirmiera deschise cu delicatețe cealaltă ușă. Instantaneu, comisarului i se umeziră fruntea și palmele de transpirație. Întotdeauna se întâmpla așa:

îl cuprindea o spaimă imposibil de stăpânit atunci când se găsea în fața cuiva aflat în pragul morții. Nu știa ce să facă și se vedea nevoit să dea ordine drastice propriilor picioare, ca să le împiedice s-o ia din proprie inițiativă la sănătoasa, târându-l după ele. Un corp gata mort nu-l impresiona, dar iminența morții îl copleșea până-n străfundul ființei sau, mai bine zis, dinspre străfunduri abisale.

Izbuti să se controleze, păși peste prag și-și începu propria coborâre către infern. Îl izbi imediat același damf insuportabil pe care-l simțise în odaia bărbatului fără picioare, soțul vânzătoarei de ouă, doar că acum damful era încă și mai dens, de parcă i s-ar fi lipit pe nesimțite de piele, de o nuanță maroniu-gălbuie străbătută de striții de un roșu-aprins. O culoare în mișcare. Nu i se mai întâmplase până atunci: întotdeauna, culorile corespundeau mirosurilor ca și cum ar fi alcătuit un tablou – erau statice. Acum, în schimb, strițiile roșii păreau să alcătuiască un soi de vârtej. Cămașa îi era deja îmbibată de sudoare. Patul original fusese înlocuit cu unul de spital, a cărui culoare albă îi sparse lui Montalbano memoria în două, ducându-l înapoi în timp, la propria perioadă de convalescență. De jur împrejur, butelii de oxigen, stative pentru perfuzii, o mașinărie complicată undeva, pe o măsuță. O masă cu roțile (albă și asta, Dumnezeu?!) era pur și simplu ticsită cu flacoane, sticlute, comprese, păhărele gradate, recipiente de toate mărimile. Din poziția în care se oprise, la numai doi pași de ușă, avea sentimentul că în pat nu stătea nimeni. Sub pătura regulamentară întinsă nu se ghicea nicio umflătură care să amintească de o siluetă umană – nici măcar cele două movițe cu vârf pe care le formează picioarele atunci când stai întins pe spate. Iar chestia aceea ca o bilă cenușie uitată pe pernă era atât de mică, încât n-avea cum să fie un cap de om – poate că era, mai curând, un vechi clistir în formă de pară, decolorat de vreme. Înaintând încă doi pași, sentimentul de oroare pur și simplu îl paraliză. Ei bine, da, pe pernă zăcea un cap uman, care însă n-

avea nimic uman în aspect, o căpățână fără păr, uscată, o masă de riduri, unele atât de adânci, încât păreau sculptate cu un boraci. Gura – o cavitate neagră, fără niciun licăr de albeață care să amintească de dinți – era deschisă. Odată, văzuse într-o revistă ceva similar – rezultatul muncii unor vânători de capete asupra prăzilor lor. În timp ce stătea și privea, incapabil de vreo mișcare, parcă nevenindu-i să-și creadă ochilor, din cavitatea care ținea loc de gură veni afară un sunet, obținut de bună seamă doar din gâtul secat, pârjolit de-a dreptul.

— Ghanna...

— Își strigă fata, îl lămuri infirmiera.

Montalbano se dădu îndărăt cu mișcări rigide – genunchii pur și simplu refuzau să se îndoie. De teamă să nu cadă, se rezemă de comodă.

Și în clipa aceea se petrecu ceva neașteptat. „Țac!”. Resortul blocat din țeastă bubui mai tare ca un foc de revolver. Bine, dar de ce? N-avea cum să fie ora trei, douăzeci și șapte de minute și patruzeci de secunde, de asta era sută la sută sigur. Și atunci? Panica îl încolți cu înverșunarea unui dulău furios. Roșul disperat al damfului din încăpere se transformă într-o vâltoare gata-gata să-l înghită cu totul. Bărbia prinse să-i tremure, picioarele, din rigide îi deveniră ca de brânză și, ca să nu se prăbușească, se prinse vârtos de marginile comodei. Din fericire, ocupată cum era cu muribunda, infirmiera nu observă nimic. În cele din urmă, partea aceea din creier ce nu-i fusese încă prinsă în vâltoarea spaimei orbești reacționează, permițându-i să interpreteze corect ceea ce i se întâmpla. Nu fusese decât un semnal, acel Ceva care-l însemnase precum un stigmat în clipa în care glonțul îi sfâșia carnea ținea să-l informeze că era prezent și acolo, în acea încăpere. Pitit într-un cotlon, pregătit să apară la momentul oportun, sub forma cea mai adecvată – un glonț de pistol, o tumoare canceroasă, un foc ce mistuie carnea pe om, apă numai bună de înecat. Nu era decât o formă de manifestare a prezenței. Nu-l

privea pe el, nu cu el avea treabă. Concluzia aceasta avu darul să-i dea un strop de forță. În clipa aceea, zări pe tăblia comodei o fotografie în ramă de argint. Un bărbat – domnul Mistretta, geologul –, care ținea de mână o fetișoară de vreo zece ani, Susanna, care la rândul său ținea de mână o femeie frumoasă, sănătoasă, surâzătoare și plină de viață – mama, adică *signora* Giulia. Comisarul continuă să privească o vreme chipul radiind de fericire, sperând să șteargă imaginea celui alt chip, dacă mai putea fi numit astfel, cel de pe pernă. Apoi se răsuci brusc și ieși, uitând s-o mai salute pe infirmieră.

Goni ca scos din minți către Marinella, ajunse acasă, opri, coborî din mașină, însă nu intră, ci o luă la fugă către țarm, se dezbracă, așteptă o vreme, până când aerul rece al nopții îi pătrunse prin piele, apoi începu să înainteze, lent, spre larg. Cu fiecare pas, fiori de gheață îl tăiau cu mii de lame, însă trebuia mort-copt să-și curețe pielea, carnea, oasele și ce-o mai fi având pe dinăuntru, până la cea din urmă picătură de suflet, dacă se putea.

Apoi prinse să înoate. Apucase să dea de vreo zece ori din brațe când, deodată, o mână înarmată cu zeci de pumnale ieși din apa întunecată, izbindu-l în același, identic și precis loc în care fusese rănit. Cel puțin așa i se păru, într-atât de violentă fusese durerea. De la locul rănii, durerea se răspândi instantaneu în tot corpul – implacabilă, paralizantă. Brațul stâng i se blocă; cu greu izbuti să se-ntoarcă cu fața-n sus și să ia poziția mortului plutitor.

Sau te pomenești că, de fapt, tocmai murea de adevăratelea? Nu, acum știa bine – într-un mod cam mistic, într-adevăr! – un lucru: soarta lui nu era să moară de apă.

Puțin câte puțin, începu să se miște.

Se întoarse la țarm, își culese hainele de pe plajă, își mirosi brațul și i se păru că încă se mai simțea miasma din odaia muribunde: apa sărată n-o risipise, se vedea treaba că era nevoie să-și curețe

porii unul câte unul; urcă gâfâind scările verandei și bătu la ușa din spate a casei.

— Cine e? se auzi dinăuntru vocea Liviei.

— Deschide, că-ngheț.

Livia deschise și-l văzu așa cum era: gol-pușcă, murat din cap până-n picioare, vânăt de frig. Se puse pe plâns.

— Hai, Livia, zău așa...

— Ești nebun! Dus de-a binelea cu capul, Salvo, asta ești! Vrei să mori și ți-ai pus în minte să mă omori și pe mine! Ce ai făcut? De ce? De ce?

Deznădăjduită, îl urmă în baie. Bărbatul se frecă pe tot corpul cu săpun lichid și, când în sfârșit pielea îi deveni galbenă de spumă, intră sub duș, dădu drumul la apă și începu să se frece peste tot cu o bucată de piatră ponce. Livia încetase să mai plângă și acum îl privea împietrită. Apa curgea și tot curgea întruna, rezervorul de pe acoperiș aproape că se golise. Când într-un târziu ieși de sub duș, Montalbano o întrebă, cu ochii scoși din orbite:

— Vrei să mă miroși?

Dar, în timp ce rostea întrebarea, își mirosea el însuși brațul. A câine de vânătoare, așa arăta.

— Îmi spui ce te-a apucat? făcu Livia, înfricoșată.

— Miroase-mă, te rog.

Livia se supuse și-și trecu nasul pe deasupra pieptului lui Salvo.

— Ce simți?

— Mirosul pielii tale.

— Sigur-sigur?

În cele din urmă, comisarul se lăsă convins, își trase pe el lenjerie de corp curată, apoi o cămașă și o pereche de blugi.

Se duseră în sufragerie. Montalbano se așeză într-un fotoliu, Livia în cel de alături. Un timp, niciunul nu deschise gura. Apoi, Livia îl iscodi, cu o voce încă șovăitoare:

— Ți-a trecut?

— Mi-a trecut.

Din nou tăcere, încă o vreme. Apoi, din nou Livia:

— Ți-e foame?

— Sper să-mi fie curând.

Iarăși tăcere, o perioadă. Apoi, Livia se încumetă:

— Îmi spui?

— Mi-e greu.

— Încearcă totuși, te rog.

Iar el îi spuse. Numai că-i luă mult timp, pentru că-i era într-adevăr greu să găsească cele mai potrivite cuvinte pentru a povesti ceea ce văzuse și simțise.

La final, Livia a avut de formulat doar o întrebare, care însă surprindea pe de-a-ntregul întreaga situație.

— Spune-mi: de ce te-ai dus s-o vezi? De unde necesitatea asta?

Necesitate. Să fi fost termenul corect? Sau dimpotrivă? Nu, nu fusese nicio necesitate, într-adevăr, dar în același timp și într-un mod inexplicabil, da, fusese.

„Întreabă-mi mâinile și picioarele”, ar fi vrut să răspundă. Însă era de preferat să nu între și mai mult în amănunte – în mintea sa era o confuzie prea mare. Își desfăcu brațele.

— Nu știu cum să-ți explic, Livia.

În timp ce rostea aceste cuvinte, înțelese că erau adevărate doar într-o mică măsură.

Continuă să discute, însă lui Montalbano nu-i mai veni deloc foamea – își simțea stomacul strâns ca-ntr-o gheară.

— Tu ce spui, dom' inginer al nostru o să plătească sau nu? îl iscodi Livia în timp ce se pregăteau de culcare.

Întrebarea zilei, ce mai tura-vura!

— O să plătească, o să plătească.

„Plătește de pe-acum”, ar fi vrut el să adauge, însă nu mai spuse nimic.

În timp ce o ținea strâns în brațe, apoi când o săruta și, în cele din urmă, pe când o pătrundea, o auzi pe Livia cerându-i cu disperare un semn că totul era în regulă:

— Nu simți că sunt aici, cu tine? îi șopti ea la ureche.

Când se trezi, era ziuă de-a binelea. Probabil că, în noaptea aceea, nu se declanșase obișnuitul „țac” al resortului blocat sau, dacă se declanșase, nu făcuse suficient zgomot ca să-l deștepte din somn. În mod normal, ar fi trebuit să sară din pat, însă preferă să rămână mai departe culcat. Liviei nu-i spuse nimic, însă îl dureau rău oasele – o consecință, în mod sigur, a partidei de înot în mare de cu seară. Mai mult, cicatricea proaspătă de la umăr i se învinețise și-l durea. Livia intui că nu era în ordine ceva, însă preferă să nu pună întrebări.

Tot luându-se cu una, cu alta, ajunse cu întârziere la comisariat.

— Iha, dom’le, domnicule! Măririle futuigrafice de le trimiserăți să le facă Cicco De Cicco îs deasupra pe masa ’mneavoastră, acolo-s, să știți! făcu Catarella când îl zări intrând, privind de jur împrejur cu un aer conspirativ.

Ei bine, De Cicco făcuse efectiv o treabă primantâi! Din care rezulta că, da, crăpătura în ciment de sub marginea de sus a bazinului părea o spărtură în perete, însă nici vorbă să fie așa ceva. În realitate, era un efect înșelător de lumini și umbre, obiectivul surprinzând de fapt o bucată de sfoară groasă prinsă de un cui. La rândul ei, de sfoară era prins un termometru mare, dintr-acelea folosite ca să măsoare temperatura mustului. Și sfoara, și termometrul erau acum înnegrite, mai întâi de prea multă folosință, apoi din cauza prafului ce se acumulase în timp.

Montalbano nu avea niciun dubiu: răpitorii o azvârliseră pe fătucă într-un bazin de fermentare a mustului, scos de mult timp din uz. Carevasăzică, undeva, în apropiere – și într-o poziție supraînălțată – trebuia să existe și un lin, un jgheab de piatră în care vin zdrobiți strugurii. Totuși, de ce nu

avuseseră grijă să înlăture termometrul? Probabil că nu-i dăduseră atenție, obișnuiți fiind cu priveliștea actuală a bazinului. De altfel, așa se întâmplă mereu, nu-i așa? – sfârșești prin a nu mai băga în seamă un obiect aflat mereu sub ochii tăi. Una peste alta, această descoperire reducea semnificativ aria de căutări: acum nu mai era nevoie să cerceteze casele mici țărănești, ci trebuiau să caute o adevărată fermă tradițională, eventual pe jumătate în paragină.

Îl sună imediat pe Minutolo, informându-l despre descoperire, acesta apreciind-o drept foarte importantă; spuse că, în acest fel, aria de căutări se restrângea foarte mult, urmând să dea noi dispoziții oamenilor săi care încă mai băteau la pas câmpurile.

Apoi îl iscodi:

— Ce zici de noutățile zilei?

— Care noutăți?

— N-ai urmărit știrile *TeleVigàta* de la ora opt dimineața?

— Fii serios, apăi ce, mă vezi pe mine punându-mă la în fața televizorului cu noaptea-n cap?

— Răpitorii au sunat la *TeleVigàta*. Cei de acolo au înregistrat convorbirea și au difuzat-o pe post. Aceeași voce distorsionată. Zice așa, ăl de „se știe el” mai are timp până mâine-seară. Altminteri, n-o va mai revedea nimeni pe Susanna.

Montalbano simți cum un șarpe de gheață i se repede-n sus, pe șira spinării.

— Ăștia au inventată răpirea multimedia, zău așa! Alte cele n-au zis?

— Ți-am redat întocmai mesajul telefonic, niciun cuvânt în plus sau în minus. De fapt, în scurt timp trebuie să-mi parvină înregistrarea, dacă vrei, vino s-o asculți cu urechile tale... Judecătorul de instrucție zici că-i ieșit din minți, voia să-l bage la zdup pe Ragonese. Oricum, vrei să-ți spun părerea mea? Încep să-mi fac griji cât se poate de serios.

— Și eu, spuse Montalbano.

Acum, răpitorii nu se mai oboseau să sune acasă la familia Mistretta. Până una alta, scopul lor – acela de a-l implica pe inginerul Peruzzo, fără însă să-l

nominalizeze vreodată – fusese atins. Opinia publică era sută la sută împotriva lui. Până-ntr-acolo chiar, încât Montalbano era convins că, dacă răpitorii ar fi ucis-o în cele din urmă pe Susanna, lumea nu cu ei s-ar fi răfuit, ci cu unchiul care refuzase să se implice în afacere, făcând ce era de datoria lui să facă. S-o ucidă? Stop, o clipă! Ei bine, nu, răpitorii nu folosiseră acel verb. Și nici „a lichida”. Iar oamenii aceia cunoșteau bine limba literară, îi știau subtilitățile. Spuseseră doar atât, că nimeni n-avea s-o mai revadă pe fătucă. Iar când te adresezi oamenilor obișnuiți, un verb ca „a ucide” ar face cu certitudine mai multă impresie. Și atunci, de ce evitaseră să-l folosească? Se agăța de acea găselniță lingvistică cu forța pe care ți-o dă deznădejdea. Se simțea ca și cum s-ar fi ținut doar de un fir de iarbă ca să nu cadă în hău. Cine știe, nu era exclus ca răpitorii să vrea să lase loc de negocieri, evitând astfel să apeleze la un termen definitiv, fără putință de revenire. Oricare ar fi fost explicația, trebuia însă să se grăbească. De acord, dar de unde să înceapă?

Plictisit să mai piardă vremea pe acasă, Mimi Augello își făcu apariția după prânz la comisariat, aducând două vești noi.

Prima era că, de dimineață, în timp ce-și făcea de lucru la mașină într-o parcare din Montelusa, doamna Valeria, nevasta domnului inginer Antonio Peruzzo, fusese recunoscută de trei femei care, înconjurând-o, au început s-o împingă încoace și-n colo, trântind-o la pământ și tratând-o cu scuipați, strigându-i apoi să-i fie rușine și îndemnând-o să-și sfătuiască bărbatul să plătească numai decât răscumpărarea. Între timp, alte persoane au ajuns la fața locului, dându-le o mână de ajutor femeilor sus-menționate. Doamna fusese salvată în cele din urmă de o patrulă a carabinierilor aflată în trecere. La spital, s-a constatat că nevasta domnului inginer prezenta echimoze, contuzii și excoriații.

A doua veste era că două camioane mari ale societății lui Peruzzo fuseseră incendiate. Ca să se evite orice echivoc sau interpretările greșite, la fața

locului fusese găsit și următorul mesaj scris pe un zid: „Plătește imediat, javră!”

— Nu-ncape vorbă – trase concluzia Mimì –, dacă Susanna va fi cumva ucisă, dom’ inginer al nostru o să crape linșat de oameni.

— Chiar crezi că povestea asta se poate sfârși atât de rău? îl întrebă Montalbano.

Răspunsul lui Mimì Augello veni imediat, parcă pe negândite:

— Nu.

— Și dacă dom’ inginer al nostru nu scoate niciun gologan din buzunar? Indivizii tocmai i-au dat un fel de ultimatum.

— Ultimatumurile sunt făcute tocmai pentru a nu putea fi respectate. Ai să vezi că până la urmă vor cădea de acord.

— Beba ta cum se mai simte? schimbă vorba comisarul.

— Binișor. În sfârșit, e chestiune de câteva zile. Apropo, Livia a fost pe la noi în vizită, iar Beba a anunțat-o că vrem să te rugăm să fii nașul de botez al copilului nostru.

Uf, ce mai forfoteală cu botezarea asta, zău așa! Oare tot orașul își făcuse un țel din a-l pune pe el naș sau cum venea treaba asta?!

— Și mi-o trănțești așa, pe nepusă masă? reacționează comisarul.

— Adicăte! Ce, trebuia să-ți înaintez o cerere semnată și ștampilată? Nu ți-a dat prin minte că Beba și cu mine o să-ți cerem asta?

— Ba da, cum să nu, numai că...

— Eh, Salvo, știu bine ce-ți poate pielea! Dacă, pe de altă parte, nu te-aș întreba, te-ai oțărî și ai face-o pe mutaciul.

Montalbano își spuse că era mai bine să deturneze discuția de la descrierea propriului caracter, căci puteau apărea multe interpretări contradictorii.

— Și Livia ce a avut de spus?

— A spus că ai fi foarte fericit, mai ales că în felul ăsta vei putea egala scorul. Eu, unul, fraza asta n-am priceput-o.

— Nici eu, minți Montalbano.

În realitate însă, pricepuse, și încă foarte bine: fiul unui infractor și fiul unui polițist, ambii botezați de el. Cu alte cuvinte, meci egal – conform raționamentului Liviei care, când își punea mintea, știa să fie la fel de ticăloasă ca el, dacă nu chiar și mai și.

Se lăsase seara. Se pregătea să iasă din comisariat ca să se întoarcă acasă, la Marinella, când îl sună Nicolò Zito.

— N-am timp să-ți explic, trebuie să intru în direct, îi spuse pe un ton grăbit. Uită-te la știrile noastre.

Se grăbi la barul de alături. Înăuntru, vreo treizeci de clienți și televizorul fixat pe *Retelibera*. Pe ecran, un mesaj: „În câteva minute, o declarație importantă în cazul de răpire Mistretta.” Comandă o bere. Mesajul de pe ecran dispăru și porni genericul știrilor. Apoi, apăru Nicolò, îndărătul obișnuitei sale măsuțe din sticlă. Avea mutra pe care o afișa numai la marile ocazii. „Astăzi după-amiază am fost contactați de domnul avocat Francesco Luna, cel care a apărut în mai multe rânduri interesele domnului inginer Antonio Peruzzo. Dumnealui ne-a rugat să-i acordăm spațiul necesar pentru difuzarea unui comunicat. Atenție, nu este vorba despre un interviu. De asemenea, dumnealui a mai pus următoarea condiție: comunicatul să fie prezentat așa cum a fost el înregistrat, fără a fi urmat de un eventual comentariu al redacției. Am luat hotărârea să acceptăm condițiile, în ciuda acestor limitări la libera exprimare, întrucât, în acest moment crucial pentru soarta Susannei Mistretta, declarația avocatului Luna ar putea aduce o seamă de clarificări extrem de necesare, putând constitui o contribuție importantă la soluționarea într-un mod fericit a acestui caz delicat și dramatic.”

Întuneric. Apăru interiorul tipic al unui cabinet de avocatură. Stelaje mari din lemn negru, înțesate cu cărțoaie niciodată deschise, culegeri de legi ce datau

de la sfârșitul anilor o mie opt sute, dar cu siguranță încă în vigoare, pentru că așa stau treburile-n țara asta, a noastră: din legile vechi de o sută de ani nu se aruncă nimic, niciodată, că doar nu-s mâncare de dat la porci, nu-i așa? Avocatul Luna era întocmai cum îl descria numele său de familie: ca o lună. Față ca de lună plină, trup de lună obeză. Sfătuit în mod evident de cineva, luministul televiziunii învăluisese întregul ambient într-o lumină ca de clar de lună. Avocatul pur și simplu se revărsa peste marginile fotoliului în care se așezase. În mână ținea un petic de hârtie peste care arunca din când în când câte o privire.

„Vorbesc în numele și în interesul clientului meu, domnul inginer Antonio Peruzzo, care se vede obligat să iasă din discreția cuvenită în astfel de momente pentru a contracara valul din ce în ce mai mare de minciuni și de răutăți revărsat asupra sa. Domnia sa dorește să aducă la cunoștința tuturor că, încă din a doua zi după sechestrarea nepoatei sale, s-a pus la dispoziția răpitorilor, cunoscând îndeaproape realele și vitregele condiții economice ale familiei Mistretta. Din nefericire și într-un mod inexplicabil, disponibilitatea imediată a domniei sale nu a primit o apreciere pe măsură din partea răpitorilor. Așa stând lucrurile, domnul inginer Peruzzo nu poate face altceva decât să-și reînnoiască oferta privind disponibilitatea sa, un angajament asumat atât față de răpitori, cât și în fața propriei conștiințe.”

Toată lumea din bar izbucni într-un hohot de râs atât de zgomotos, încât știrea următoare nu se mai auzi.

— Apăi, dacă dom' ingineriu se angajează față de conștiința 'mnisale, fătucă noastră-i moartă și-ngropată, rosti unul, rezumând ceea ce gândeau cu toții.

Momentan, situația se prezenta cam așa: dacă dom' ingineriu se hotăra să achite răscumpărarea sub privirile tuturor, la televizor, toată lumea ar fi crezut că plătește cu bancnote false.

Se întoarce la comisariat și-l sună pe Minutolo.

— Uite-acu', chiar în clipa asta, m-a sunat judecătorul de instrucție, care a urmărit și el declarația avocatului. Mi-a cerut să mă duc imediat la domnul Luna pentru lămuriri suplimentare, explicații și așa mai departe... În sfârșit, o vizită informală, să-i spunem așa. A, și în termeni respectuoși, neapărat. În sfârșit, trebuie să umblăm cu mănuși. L-am sunat pe Luna, cu care mă cunosc, și s-a arătat disponibil. Voi doi vă cunoașteți?

— Mda, din vedere.

— Vii și tu?

— Desigur. Dă-mi adresa.

Minutolo îl aștepta în fața intrării: ca și Montalbano, venise cu mașina personală. O măsură de precauție înțeleaptă, căci, la vederea unei mașini inscripționate „Poliția”, cei mai mulți dintre clienții lui Luna probabil c-ar fi făcut infarct pe loc. O casă de un lux apăsător. O slujnică echipată chiar în straie de slujnică îi introduse în biroul pe care cei doi îl cunoșteau deja de la televizor. Le făcu semn să ia loc.

— Domnul avocat sosește imediat.

Minutolo și Montalbano se așezară în fotoliile dispuse într-un colț al încăperii, într-un fel de salonaș intim. Sau, mai bine zis, se afundară în fotoliile gigantice, confecționate pe măsura unor elefanți și a domnului avocat. Peretele din spatele biroului era cu totul acoperit cu fotografii, diferite ca mărime, dar toate înrămate adecvat, cu condescendență. Trebuie să fi fost minimum-minimorum cincizeci de bucăți – păreau ofrande atârnate acolo întru slavă și mulțumire pentru cine știe ce sfinți făcători de minuni. Din unghiul în care stăteau, lumina nu le permitea să vadă cine erau persoanele din fotografii. Probabil clienți salvați de la a înfunda pușcăriile patriei de către acea mixtură de oratorie, viclenie, corupție și știință de „a se descurca”, toate întrupate în avocatul Luna. Cum stăpânul casei întârzia să se arate, comisarul nu

rezistă ispitei. Se ridică și se duse să privească fotografiile de aproape. Toate înfățișau politicieni, senatori, deputați, miniștri sau secretari de stat, foști sau în exercițiul funcțiunii. Toate semnate și cu dedicație, pornind de la „cu drag” și terminând cu „multiubitului meu prieten”. Întorcându-se la locul său, Montalbano înțelese de ce chestorul le recomandase prudență.

— Multiubiții mei prieteni! făcu avocatul intrând în încăpere. Nu vă ridicați, nu vă ridicați! Pot să vă ofer ceva de băut? Am de toate, tot ce vă doriți.

— Nu, mulțumesc, făcu Minutolo.

— Eu, da, mulțumesc, aș vrea un daiquiri, zise Montalbano.

Avocatul îl privi perplex.

— Ca să fiu sincer, nu...

— Eh, lăsați, nu contează, se arătă comisarul îngăduitor, făcând un gest larg, ca și cum ar fi alungat o muscă.

În timp ce avocatul se lăsa să cadă pe canapea, Minutolo îi aruncă o căutătură aspră lui Montalbano, atenționându-l parcă să nu se mai dea în stambă.

— Așadar, cum facem, spun eu sau mă întrebați voi?

— Spuneți dumneavoastră, spuse Minutolo.

— Pot să iau notițe? întrebă Montalbano, ducându-și mâna la buzunarul în care nu ținea absolut nimic.

— A, nu! De ce? sări Luna.

Minutolo îl imploră din priviri pe Montalbano să nu-l mai ia pe celălalt în târbacă.

— În regulă, în regulă, făcu el pe un ton conciliant.

— Așadar, unde rămăseserăm? întrebă avocatul, revenindu-și cu greu.

— Păi, nici măcar nu porniserăm, zise Montalbano.

Se vedea treaba că Luna intuise înțepătura, însă se făcu că plouă. Montalbano intui și el că celălalt

înțelesese ce avea de înțeles și se hotărî să înceteze cu luatul primprejur.

— A, da. Deci. A doua zi după ce nepoata sa a fost luată ostatică, în jurul orei zece dimineața, clientul meu a primit un telefon anonim.

— Poftim?! Când?! săriră în cor Minutolo și Montalbano.

— În jurul orei zece dimineața, a doua zi după răpire.

— La nici paisprezece ore de la răpire, vreți să spuneți? făcu Minutolo, nevenindu-i încă să creadă.

— Exactamente, continuă avocatul. O voce de bărbat care îl anunța că, deoarece răpitorii știau că familia Mistretta nu avea posibilitatea să plătească răscumpărarea, unica persoană – investită cu drepturi depline – în măsură să le satisfacă pretențiile rămăsese el. Urma să sune din nou la ora trei după-amiază. Clientul meu...

De fiecare dată când rostea „clientul meu”, își lua mina unei măicuțe-infirmiere care stă la căpătâiul unui muribund, ștergându-i din când în când fruntea de sudoare.

— ... a dat fuga la mine. Foarte repede am ajuns la următoarea concluzie: clientul meu fusese prins cu abilitate într-o capcană. Iar răpitorii aveau în mână toate atuurile ca să-l implice în afacere. Sustragerea de la responsabilitate ar fi fost un grav *vulnus* la adresa propriei imagini, deja afectate, de altfel, de unele episoade neplăcute din trecut. Prin urmare, și-ar fi putut compromite iremediabil ambițiile politice. Ceea ce, din păcate, probabil că s-a întâmplat acum. Știți, urma să fie trecut pe liste la următoarele alegeri, într-un colegiu sută la sută sigur.

— Inutil să vă întreb din partea cărui partid, nu-i așa? zise Montalbano, aruncând o privire către fotografia prim-ministrului^[1] în ținută de jogging.

— Da, într-adevăr, întrebarea dumneavoastră este inutilă, replică pe un ton dur avocatul. Apoi adăugă: I-am dat unele sugestii. Apoi, la ora trei, răpitorii au sunat din nou. La o cerere punctuală, sugerată de

mine, de la capătul firului ni s-a spus că dovada că fata este în viață avea să fie făcută publică prin intermediul televiziunii *TeleVigàta*. Fapt care, de altfel, a survenit cu exactitate. Au cerut șase miliarde. I-au cerut clientului meu să-și cumpere un telefon mobil nou și să plece de îndată la Palermo, fără să ia legătura cu absolut nimeni, cu excepția băncilor. O oră mai târziu, au sunat ca să-i ceară numărul de mobil. Clientul meu nu a avut altceva de făcut decât să se supună, retrăgând în timp record cele șase miliarde solicitate. A doua zi, seara, a fost sunat din nou, iar el le-a transmis răpitorilor că este gata să plătească. Însă, așa cum am spus de altfel și la televizor, într-un mod total inexplicabil, nu a mai primit niciun fel de dispoziție.

— Spuneți-mi, de ce domnul inginer nu v-a autorizat să transmiteți mai devreme comunicatul de astăzi? întrebă Minutolo.

— Pentru că răpitorii l-au avertizat să nu procedeze în acest sens. Nu avea voie nici să dea interviuri, nici altceva, ba chiar urma să se facă nevăzut pentru o vreme.

— Iar acum, interdicția despre care vorbiți i-a fost ridicată?

— Nu. Clientul meu s-a hotărât să preia inițiativa, asumându-și astfel un mare risc... Însă, nu, nu mai rezistă, s-a săturat... mai ales după agresiunea mișlească asupra soției și incendierea celor două camioane.

— Știți unde se află dumnealui acum?

— Nu.

— Îi știți numărul noului telefon mobil?

— Nu.

— Atunci, cum luați legătura cu el?

— Mă sună el. De la telefoane publice.

— Are adresă de e-mail?

— Da, însă și-a lăsat calculatorul acasă. Așa i s-a spus să procedeze, iar el s-a executat.

— Cu alte cuvinte, vreți să ne spuneți, nu-i așa, că o eventuală procedură de blocare a conturilor n-ar

avea niciun efect practic, întrucât dumnealui are asupra sa întreaga sumă solicitată.

— Exact.

— Ce credeți, o să vă sune când află unde și când trebuie depusă răscumpărarea?

— Ca să ce?

— Știți, nu-i așa, că dacă acest lucru se va întâmpla, aveți obligația să ne informați imediat?

— Sigur că știu. Și sunt gata să procedez întocmai. Cu un singur amendament: clientul meu nu mă va suna, decât, eventual, după ce totul se va fi terminat.

Până atunci, numai Minutolo pusesse întrebări. De data aceasta, Montalbano se hotărî să deschidă și el gura.

— Ce format?

— Nu înțeleg, făcu avocatul.

— Știți ce fel de bancnote au solicitat?

— A, da. De cinci sute de euro.

Asta era o treabă stranie. Bancnote mari. Mai ușor de manevrat, însă mult mai greu de cheltuit.

— Știți cumva dacă clientul dumneavoastră...

Avocatul își luă numaidecât mina de măicuță-infirmieră.

— ...și-a notat seriile bancnotelor?

— Nu, nu știu.

Avocatul își privi Rolexul din aur și făcu o grimasă.

— Cam asta a fost tot, spuse.

Mai rămaseră o vreme în fața casei avocatului, comentând noua situație.

— Sărmanul dom' engeneriu – observă comisarul –, cum a-ncercat 'mnealui repede să-și apere curu', nu-i așa? Și-ar fi dorit o răpire-fulger, în așa fel încât lumea să nu afle nimic, și când colo...

— Acesta este unul din aspectele care mă îngrijorează, zise Minutolo, apoi veni cu lămuriri: Dacă răpitorii au luat legătura imediat cu Peruzzo, așa cum spune avocatul...

— Adicăte! Cu aproape douăsprezece ore înainte de primul telefon înregistrat de noi, îl întrerupse Montalbano. Ne-au tratat exact ca pe niște marionete de la teatrul de păpuși. Ne-au folosit pe post de figuranți. Pentru că asta au făcut cu noi, teatru! Au știut cu exactitate de la bun început de la cine să stoarcă banii de răscumpărare. Pe noi doi ne-au făcut să ne pierdem vremea, iar pe Fazio, să piardă noțiunea de somn. S-au descurcat excelent, așa zice. Una peste alta, mesajele trimise familiei Mistretta nu erau altceva decât o punere în scenă a unui scenariu clasic. Era ceea ce voiam noi să vedem, ceea ce ne așteptam să auzim.

— După spusele avocatului — își relua ideea Minutolo —, la mai puțin de douăzeci și patru de ore de la prinderea ostaticii, răpitorii aveau deja controlul asupra situației. Era suficient să-l mai sune o dată pe domnul inginer și omul nostru le pune banii în brațe. Numai că, iată, nu i-au mai dat niciun semn de viață. De ce, oare? Să se afle în dificultate? Să fie oare din cauza oamenilor noștri care fac căutări în teren și care le limitează libertatea de mișcare? Oare n-ar fi mai bine s-o lăsăm nițel mai moale cu căutările?

— Totuși, de ce te temi, în fond?

— Ca nu cumva, văzându-se în pericol, indivizii să facă vreo ticăloșie.

— Cred că uiți un amănunt fundamental.

— Adică?

— Că în tot acest timp, răpitorii și-au făcut simțită prezența prin intermediul televiziunii.

— Bine, și atunci de ce nu iau legătura cu Peruzzo?

— Pentru că, mai întâi, vor să-l lase o vreme să fiarbă în suc propriu, spuse comisarul.

— Totuși, cu cât trece timpul, cu atât răpitorii riscă mai mult!

— Știu și ei foarte bine asta. Și cred că mai știu la fel de bine un lucru: că au întins coarda la maximum. Eu cred așa, că e o chestiune de ore până când Susanna se va întoarce acasă.

Minutolo se uita la el nătâng.

— Păi, cum așa? Azi de dimineață nu păreai deloc atât de...

— Azi de dimineață domnul avocat încă nu vorbise la televizor și nici nu folosise un anumit adverb, pe care l-a repetat și în timpul discuției cu noi doi. S-a dovedit viclean, în sensul că le-a transmis indirect răpitorilor c-ar fi timpul să-și înceteze jocul.

— Scuză-mă că întreb – făcu Minutolo, complet năucit –, dar care-i adverbul acela pe care zici că l-a repetat avocatul?

— Inexplicabil.

— Și asta ce ar trebui să însemne?

— Înseamnă că el, domnul avocat al nostru, are o explicație exactă pentru toată tărășenia asta.

— N-am înțeles niciun rahat, ni'ca.

— Las-o baltă. Tu ce faci acum?

— Mă duc să-i dau raportul judecătorului.

Livia nu era acasă. Masa era aranjată pentru două persoane; lângă farfuria din dreptul locului său găsi un bilețel: „M-am dus la cinema cu prietena mea. Așteaptă-mă să cinăm împreună.” Intră la duș, apoi se postă în fața televizorului. Pe *Retelibera*, o dezbatere pe tema răpirii Susannei, moderată de Nicolò. Participau un monsenior, trei avocați, un judecător aflat acum la pensie și un jurnalist. După o jumătate de oră, dezbaterea se transformă în mod deschis într-un soi de proces contra inginerului Peruzzo. Ba nu chiar un proces, ci un adevărat linșaj. Pe scurt, nimeni nu credea spusele avocatului Luna. Niciunul dintre cei prezenți nu se arăta convins de povestea conform căreia Peruzzo stătea cu banii pregătiți, numai că răpitorii nu-i mai dădeau niciun semn de viață. Logic și în interesul lor ar fi fost, nu-i așa, să pună mâna pe bani cât mai repede posibil, s-o elibereze pe fată și să se facă nevăzuți. Cu cât pierdeau mai mult timp, cu atât riscul lor era mai mare. Și atunci? Gândul te ducea instantaneu la faptul că responsabil de întârzierea eliberării fetei era chiar domnul inginer, care – așa cum insinua monseniorul – trăgea probabil de timp, ca să obțină cine știe ce mizerie de discount la suma pentru răscumpărare. Numai că, după ce se comportase așa cum se comportase, întrebarea era: avea oare el să primească vreun rabat în ziua în care se va înfățișa în fața judecății lui Dumnezeu? În concluzie, apăsarea cât se poate de limpede că, odată fătuca eliberată, lui Peruzzo nu-i rămânea altceva de făcut decât să-și schimbe cuibul și să plece spre țările calde.

Mda, i se cam duseseră pe apa sâmbetei toate ambițiile politice! De-acum, Montelusa, Vigàta și împrejurimile nu mai erau de nasul lui.

De data aceasta, „țac”-ul de la ora trei, douăzeci și șapte de minute și patruzeci de secunde îl trezi.

Realizând că avea mintea lucidă, perfect funcțională, profită de ocazie ca să recapituleze întregul caz, începând chiar de la primul telefon al lui Catarella. Se opri din raționament pe la cinci și jumătate, datorită unui puseu neașteptat de somn. Se pregătea să se lase dus de val când, deodată, auzi telefonul sunând; din fericire, Livia nu auzi nimic. Ceasul arăta ora cinci și patruzeci și șapte. Era Fazio, foarte emoționat.

— Susanna a fost eliberată.

— A, da? În ce stare e?

— Bună.

— Vorbim mai târziu, încheie discuția Montalbano.

Și se întoarse în pat.

O informă pe Livia de cum o văzu mișcând-se în pat, dând primele semne de trezire. Ea sări ca arsă drept în picioare, ca și cum ar fi dat în așternut peste un păianjen.

— Când ai aflat?

— A sunat Fazio. Era aproape ora șase.

— Și de ce nu mi-ai spus imediat?

— Trebuia să te trezesc?

— Da. Doar știi bine cu câtă emoție am trăit cazul acesta! M-ai lăsat intenționat să dorm!

— Bine, bine, dacă pui problema așa, îmi recunosc vina și hai s-o lăsăm baltă. Acum, calmează-te!

Însă Livia n-avea de gând să facă pace. Îl privi disprețuitor.

— Pe urmă, nu înțeleg un lucru: cum se face că zaci liniștit în pat și nu te duci la Minutolo, să te informezi...

— Despre ce? Dacă vrei informații, dă drumul la televizor.

— Uneori, cu indiferența asta a ta îmi vine să-mi iau câmpii, zău așa!

Și se duse să dea drumul la televizor. Dinspre partea lui, Montalbano intră în baie și-și văzu de-ale lui în voia cea bună. Cu scopul evident de a-l înfuria, Livia ținea sonorul la maximum, bându-și

liniștită cafeaua: dinspre bucătărie se auzea o bătăieală asurzitoare de voci distorsionate, sirene, zgomot de frâne. Abia-abia reuși să audă soneria telefonului. Se duse în sufragerie: totul în jur prinsese să vibreze din cauza zgomotului infernal de la televizor.

— Livia, te rog, dă mai încet!

Murmurând ceva pentru sine, Livia se execută. Comisarul ridică receptorul.

— Montalbano? Ce faci, nu vii încoace’?

Era Minutolo.

— Ca să fac ce?

Minutolo păru luat ca din oală.

— Păi... nu știu... credeam că ți-ar face plăcere să...

— Pe urmă, observ că parcă v-ați afla sub asediu.

— Asta cam așa e. În fața porții sunt câteva zeci de jurnaliști, fotografi, cameramani... Am fost nevoit să cer întăriri. În scurt timp trebuie să sosească judecătorul de instrucție și domnul chestor. Ca la nebuni, ce mai la deal, la vale!

— Susanna cum se simte?

— E destul de afectată, dar în linii generale se simte bine. Unchiul ei, doctorul, a consultat-o și consideră că e într-o condiție fizică bună.

— Cum au tratat-o răpitorii?

— Spune că n-au recurs nici măcar la un singur gest de violență. Dimpotrivă.

— Câți erau?

— Contact a avut doar cu două persoane, care se prezentau întotdeauna mascate. Cu certitudine băștinași.

— Cum au eliberat-o?

— Ne-a povestit că azi-noapte au trezit-o din somn, i-au pus o glugă pe cap, i-au legat mâinile la spate, au scos-o din bazinul sec și au obligat-o să intre în portbagajul unei mașini. După părerea ei, au mers cu mașina mai bine de două ore. Apoi, mașina s-a oprit, au dat-o jos, au obligat-o să mai meargă pe jos preț de încă vreo jumătate de oră, apoi i-au spus

să se așeze pe pământ, i-au slăbit legătura de la mâini și s-au făcut nevăzuți.

— Și în tot acest timp nu i-au adresat niciun cuvânt?

— Nimic. Fetei i-a luat ceva timp să-și elibereze mâinile și să-și dea gluga jos. De jur împrejur, beznă totală. Habar n-avea unde se află, dar cu toate acestea nu s-a pierdut cu firea. A reușit să se orienteze și s-o apuce la pas înspre Vigăta. La un moment dat a înțeles că se afla în apropiere de La Cucca, știi tu, satul acela care...

— Da, știu, continuă.

— Până acasă mai avea vreo trei kilometri sau poate ceva mai mult. I-a parcurs, a ajuns la poartă, a sunat, iar Fazio s-a dus să-i deschidă.

— Totul conform scenariului, carevasăzică.

— Ce vrei să spui?

— Că indivizii continuă piesa de teatru cu care ne-au obișnuit. Un fals spectacol, l-aș numi, pentru că pe cel real l-au pus în scenă pentru un singur spectator, inginerul Peruzzo, pe care de altfel l-au și vârat în horă. Pe urmă, a mai existat și un al treilea spectacol, cel adresat opiniei publice. Iar despre Peruzzo știi cumva cum s-a achitat de propriul rol?

— Montalbà, ca să-ți spun sincer, habar n-am ce tot vorbești tu acolo.

— Ați reușit să luați legătura cu el, cu Peruzzo?

— Nu încă.

— Și acum ce urmează să se întâmple?

— Urmează ca judecătorul de instrucție s-o audieze pe Susanna, iar după-amiază se va organiza o conferință de presă. Vii și tu?

— Nici să mă-mpuști!

N-apucase să intre bine în birou, că deja telefonul sună.

— Dom'le, domnicule! La tilifon îi unu' care zice că-i luna. D-apăi eu crezui că se ține de goange și-i spusei așa: că eu mi-s soarili. Vai de mini, da' ce s-o mai inervat, zău așa! Zici că-l lovi damblaua, nu alta!

— Dă-mi-l.

Oare ce să vrea de la el preacucernica infirmieră a onor clientului dumisale?

— Domnul Montalbano? Bună ziua. Sunt avocatul Luna.

— Bună ziua, domnule avocat, vă ascult.

— Înainte de toate, vă felicit pentru agentul de la centrala telefonică.

— Vedeți dumneavoastră...

— Eh, nu-ți pleca urechea la ce zice lumea – spune proverbul. Să trecem peste asta. V-am sunat doar ca să vă reamintesc că ieri ați dat dovadă de un sarcasm inutil și ofensator, atât față de mine, cât și de clientul meu. Știți, am nenorocul – sau, dimpotrivă, norocul – să am o memorie de elefant.

„Bine, dar chiar sunteți un elefant”, ar fi vrut să-i răspundă comisarul, însă reuși să se abțină.

— Ce vreți să spuneți?

— Ieri, când ați venit la mine acasă împreună cu colegul dumneavoastră, erați convins că domnul Peruzzo, clientul meu, nu va plăti răscumpărarea, dar, după cum ați constatat...

— Domnule avocat, vă înșelați. Eu eram sută la sută sigur că, de voie, de nevoie, clientul dumneavoastră va plăti. Apropo, ați reușit să luați legătura cu el?

— M-a sunat azi-noapte, după ce și-a făcut datoria de cetățean, așa cum se aștepta toată lumea de la dumnealui.

— Putem sta de vorbă cu el?

— Încă nu se simte în stare, având în vedere experiența îngrozitoare prin care a trecut.

— Care experiență îngrozitoare? Cele șase miliarde, în bancnote de cinci sute de euro?

— Da, puse într-o valiză sau o geantă mare, n-aș ști să vă spun cu exactitate.

— Știți cumva în ce loc i s-a spus să lase banii?

— Uitați cum a fost: l-au sunat aseară în jur de ora nouă, i-au descris până în cele mai mici amănunte drumul pe care-l avea de parcurs până la un mic pasaj rutier suprateran, unicul de altfel de pe

șoseaua către Brancato. Foarte puțin frecventat. Sub pasarelă urma să găsească un fel de puț sec, acoperit cu un fel de lespede, ușor de ridicat. N-avea altceva de făcut decât să pună valiza sau geanta înăuntru, să pună capacul la loc și să plece. Clientul meu a ajuns la locul indicat cu puțin înainte de miezul nopții, a executat întocmai ordinele și s-a îndepărtat în grabă.

— Mulțumesc, domnule avocat.

— Scuzați-mi îndrăzneala, domnule comisar, însă e rândul meu să vă cer o favoare.

— Care?

— Să colaborați cu onestitate, declarând ceea ce știți – atât doar, nimic mai mult – în scopul reabilitării imaginii atât de grav afectate a clientului meu.

— Pot să vă-ntreb cine sunt ceilalți restauratori de imagine?

— Eu, domnul Minutolo, dumneavoastră, toți prietenii noștri politici, în sfârșit, toți aceia care au avut ocazia să-i cunoască...

— Când se va ivi ocazia, cu plăcere.

— Vă rămân recunoscător.

Telefonul sună din nou.

— Dom'le, domnicule! La telefon îi 'mnealui dom' Lapte, ăl cu un „es” în fund.

Adicăte! domnul Lattes, șeful de cabinet al chestorului, căruia toată lumea îi spunea „laptel și mieres”, un bărbat lingușitor și bisericos, abonat la *Observatorul roman*.

— Hei, dragule, drăguțule! Dar ce mai faceți, cum o mai duceți?

— A, n-am a mă plânge.

— O, slavă Preasfintei noastre Fecioare! Și familia?

Iha, o luăm de la capăt? Lui Lattes i se fixase-n minte ideea că Montalbano avea o familie și nu era cale să-i scoată ideea aceasta din cap. Probabil c-ar fi suferit un infarct dac-ar fi înțeles că, în realitate, comisarul era burlac.

— Bine, bine, slavă Preasfintei!

— Iată, în numele domnului chestor, vă invit la conferința de presă ce va fi susținută la sediul chesturii astăzi, de la orele șaptesprezece treizeci, cu ocazia fericitului deznodământ al cazului de sechestrare de persoană din dosarul Mistretta. Domnul chestor ține însă să facă precizarea că dumneavoastră vă veți limita la a fi prezent, nefiind programat pentru luarea de cuvânt.

— Slavă Preasfintei noastre Fecioare, murmură Montalbano.

— Cum, cum ați spus? N-am înțeles.

— Spuneam că mă roade o îndoială. După cum bine știți, eu mă aflu în convalescență, fiind rechemat în serviciu numai pentru...

— Da, știu, știu. Așa, și?

— Mă întreb dac-aș putea fi scutit de prezența la conferința de presă. Știți, m-am forțat mai mult decât trebuia.

Lattes nu reuși să-și ascundă imensa bucurie pe care i-o provoca solicitarea comisarului. Realitatea era că, în contextul unor astfel de comunicări oficiale, Montalbano era considerat un adevărat pericol public.

— Cum să nu, cum să nu? Aveți grijă cu sănătatea, drăguțule! Atât doar, să nu uitați că, până la noi ordine, vă aflați încă în serviciu.

Cineva trebuie să se fi gândit negreșit să scrie „Manualul anchetatorului perfect”. Mort-copt trebuia să existe așa ceva, din moment ce pe piață puteai găsi, de exemplu, un „Manual al tinerelor marmote”^[12]. Iar de scris, în mod cert trebuie să-l fi scris americanii, singurii în stare, de altfel, să conceapă manuale până și despre cum să vâri nasturii în butoniere. Una peste alta, lui Montalbano nu-i picase în mână până atunci un asemenea manual. Cu siguranță însă că, într-unul sau altul din capitolele sale, autorul îl atenționa pe anchetator că, cu cât efectuează mai repede o recunoaștere la locul delictului, cu atât mai bine va fi pentru ancheta lui. Cât mai devreme cu putință, adică înainte ca stihiile

naturii, ploaia, vântul, soarele sau sălbăticiunile să altereze scena delictului, făcând semnele indescifrabile, și așa abia perceptibile uneori.

Iată cum relatarea avocatului Luna făcuse din Montalbano singurul anchetator care avea acum cunoștință despre locul în care inginerul Peruzzo lăsase banii pentru răscumpărare. Acum, raționă el, era de datoria lui să-i aducă imediat la cunoștință lui Minutolo această informație. Și totuși... Cu siguranță că, înainte să se aventureze în câmp deschis ca să recupereze valiza cu bani, răpitorii zăboviseră îndelung, ascunși, prin împrejurimile pasajului rutier de pe șoseaua spre Brancato – mai întâi ca să verifice dacă nu cumva locul era bătătorit de polițiști, apoi ca să aștepte sosirea mașinii lui Peruzzo, iar în cele din urmă ca să se asigure că totul era în regulă. Prin urmare, trebuie să fi lăsat și ceva-ceva urme ale prezenței lor la fața locului, înainte ca scena delictului să fie alterată (vezi indicațiile din sus-pomenitul „Manual”). O clipă – își spuse el chiar în momentul în care mâna sa apucă receptorul telefonului –, dar dacă Minutolo, bietul și ’aracan de el, nu are cum să se ducă acolo imediat? Nu ar fi fost oare mult mai simplu să se urce el personal la volan, să tragă o fugă până la fața locului și s-arunce așa, o primă privire constatatoare? O simplă recunoaștere – superficială doar, ca să nu existe discuții! – în teren? Iar dacă avea să descopere ceva important, nicio grijă, îl va anunța pe Minutolo, ca să pună el la cale o acțiune de recunoaștere aprofundată.

Încerca astfel să-și împace conștiința, care de la o vreme cam începuse să mârâie a nemulțumire.

Care conștiință însă, încăpățânată cum o știa, nu numai că nu se lăsa împăcată ci, dimpotrivă, își exprimă deschis opinia despre întreaga tărășenie.

„N-are rost să tot cauți scuze, Montalbà; de fapt, acum, că fătuca nu mai este în niciun pericol, tu nu vrei altceva decât să i-o tragi lui Minutolo, așa, ca să te țină minte cât o trăi!”

— Catarella!

— Ordonăți, dom'le!

— Știi cumva care-i drumul cel mai scurt spre Brancato?

— Apăi, cari Brancato, dom'le? Brancato de din susu' ori Brancato de din giosu'?

— De ce, îi așa de mare?

— Nu, să trăiți, domnicule. Cinci sute de-nlocuitori până ieri. Treaba-i așa: cum Brancato de din susu' se duce de pe munte la vale-n giosu'...

— Asta ce vrea ca să-nsemne, mă rog frumos? Alunecare de teren, cumva?

— Apăi da, să trăiți! Dat fiind pentru că fuse ce ziserăți 'mneavoastră că fuse, or vinită ră unii și-or fabricată ră un sat nou-nouț înspre giosu' muntelui. Numa' că cincizeci în cap de oameni bătrâni n-or vrută ră în ruptu' capurilor să-și lase casele, așa că-n ziua de azi, 'nlocuitorii stau să-nlocuiască despărțiți, adicătelea patru sute patruzăci și nouă de din gios' și cincizeci de din susu'.

— O clipă! Lipsește un locuitor.

— D-apăi eu ce zisei adineaurea? zisei cinci sute până ieri, așa-i? Pen' că ieri muri unu', domnicule. M-a științat alde un verișoriu de-al meu, Michele, care-nlocuiește în Brancato de din giosu'.

Hm, ar fi fost de mare mirare ca alde Catarella să n-aibă vreo rubedenie până și-n locul acela uitat de Ȃl de Sus.

— Ia spune, Catare, venind dinspre Palermo, unde ajungi mai întâi? La Brancato de Sus sau la Brancato de Jos?

— La Ȃl de din giosu', domnicule!

— Și cum se ajunge?

Explicația se dovedi lungă și laborioasă.

— Uite ce e, Catare, dacă mă caută domnul Minutolo, spune-i să mă sune pe telefonul mobil.

Se încadră pe șoseaua expres către Palermo: ca de obicei, trafic infernal. Era o șosea normală cu două benzi, ceva-ceva mai largi decât cele obișnuite, dar, Dumnezeu știe de ce, toată lumea o considera un fel de autostradă. Și, drept consecință, se comportau exact ca pe autostradă. TIR-uri care se depășeau

unele pe altele, mașini care alergau cu o sută cincizeci la oră (dat fiind că un ministru, ăl considerat mai competent decât toți, declarase că aceasta ar trebui să fie viteza normală pe autostrăzi), tractoare, motorete, camionete flendurite, toate în mijlocul unui potop de scutere. Și pe stânga, și pe dreapta, șoseaua era mărginită din loc în loc cu mici lespezi ornate cu jerbe de flori, al căror rost nu era să înfrumusețeze locul, ci să marcheze locul exact în care zeci de ghinionști ai sorții – fie ei în mașini sau pe scuter – își pierduseră viața. Un *memento* continuu, de care însă tuturor, dar absolut tuturor de treceau pe-acolo, li se rupea fix în paișpe.

La cea de a treia bifurcație, viră la dreapta. De asfaltat, drumul era asfaltat, însă n-avea marcaje. N-avea-ncotro, trebuia să se încreadă în indicațiile lui Catarella. Peisajul se schimbase, acum urca și cobora mici delușoare, însuflețite din loc în loc de câte o plantație de viță-de-vie. Cât despre așezări omenești, nici umbră măcar. Nici de mașini – batâr cu una să se fi intersectat, zău așa! Începu să se îngrijoreze: întâi și-ntâi pentru că nu se vedea niciun suflet de creștin care să-i dea măcar o informație, ceva. Deodată, simți că nu mai are nicio tragere de inimă să meargă mai departe. Însă chiar când se pregătea a face cale-ntoarsă spre Vigàta, zări în depărtare o căruță care înainta în aceeași direcție ca și el. Se hotărî să-l întrebe totuși pe căruțaș. Își continuă drumul, ajunsese în dreptul calului, opri, deschise portiera și coborî.

— *Buongiorno*, i se adresă el căruțașului.

Care căruțaș părea să nici nu-l fi observat: cu hăturile în mâini, privea drept în față.

— La fel, îi întoarse salutul celălalt, un sexagenar pârjolit de soare, uscat, cu veșminte de postav și cu o incredibilă pălărie Borsalino pe cap, din fetru și cu boruri largi, datând probabil din anii cincizeci.

Omul nu catadicsi să oprească.

— Voiam să vă cer o informație, zise Montalbano, alăturându-i-se la pas.

— Mie? îl iscodi omul, pe jumătate surprins, pe jumătate cataplectic.

D-apăi altcuiva, cui? Mârtoagei dinaintea lui?

— Da.

— Ihaaa, făcu căruțașul trăgând de hățuri.

Mârtoaga se opri-n loc.

Omul nu deschise gura. Continuând să privească drept în față, aștepta întrebarea.

— Auziți, mi-ați putea indica drumul către Brancato de Jos?

Fără nicio tragere de inimă, ca și cum treaba asta l-ar fi costat un efort uriaș, căruțașul zise:

— Tot înainte. Al treilea drum pe mâna stângă. Bună ziua! Ihaaa!

Acel „ihaaa” se adresa mârtoagei, care se puse din nou în mișcare.

O jumătate de oră mai târziu, Montalbano zări apărând în depărtare ceva ce părea pe jumătate pasarelă, pe jumătate pod. Ca să fie pod, n-avea parapete, în loc de care se montaseră plase mari de protecție; ca să fie pasarelă, n-avea forma, fiind construită în arc, asemenea unui pod. În fundal se ițea o colină de pantele căreia, răsfirate într-un echilibru imposibil, abia-abia dacă se țineau câteva căsuțe ca niște zaruri albe. În mod sigur, era Brancato de Sus, în timp ce din cel de jos nu se zărea nici măcar un acoperiș de casă. Oricum, se vedea treaba că ajunsese unde trebuia s-ajungă. Opri la câteva zeci de metri de pasarelă, coborî din mașină și privi cu atenție de jur împrejur. Drumul era dezolant de gol – practic, de când virase la răscruce se întâlnise doar cu căruțașul. Apoi realizează că mai zărise și un țăran dând la sapă pe câmp. Și *basta*. Probabil că, după apus, când se lăsa întunericul, pe acolo orbecăiai și alta nu! Nu exista nicio formă de iluminat și nici măcar vreo colibă de la care să provină fie și o biată licărire. Și atunci, unde se ascuseseră oare răpitorii, ca să verifice dacă inginerul Peruzzo se ținea de cuvânt, venind cu mașina până acolo? Și, mai ales, cum ar fi putut ști

cu certitudine că era vorba de mașina lui Peruzzo și nu a unuia care, în mod miraculos, era în trecere pe acolo?

În vecinătatea pasarelei – despre care ar fi greu de spus de ce și cum de-i trecuse cuiva prin minte s-o construiască acolo – nu existau nici tufișuri, nici ziduri după care să se poată piti cineva. Nici chiar în bezna nopții, locul acela nu putea oferi cuiva posibilitatea să se ferească de farurile de automobil. Bine, bine, și atunci?

Deodată, auzi un lătrat. Împins de dorința de a vedea o creatură vie, Montalbano își roti privirea de jur împrejur, în căutarea câinelui. Și-l zări. I se zărea doar capul, înspre un capăt al pasarelei, cel dinspre dreapta. Acela să fi fost oare rolul pasarelei, să permită trecerea câinilor și a pisicilor? Apăi, da, de ce nu, că doar în materie de investiții publice, în țărișoara noastră orice pare imposibil devine peste noapte posibil. Și, instantaneu, comisarul înțelese că răpitorii se pitiseră taman în locul în care stătea acum câinele.

Porni la pas peste câmp, dădu peste o cărare, o urmă și, în cele din urmă, ajunse la locul de unde pornea pasarela, construită într-un arc unic, de tip îndoit, cu o curbă foarte accentuată. Prin urmare, cineva care se posta la capătul pasarelei nu putea fi zărit de pe șosea. În timp ce câinele se îndepărta rânjind, comisarul cercetă cu atenție locul, însă nu descoperi nimic, nici măcar un chiștoc minuscul de țigară. D-apăi cum să mai găsești vreun chiștoc de țigară pe jos în ziua de azi, când oamenilor le e frică să mai fumeze din cauza inscripțiilor de pe pachetele de țigări, de genul „Din cauza fumatului mori de cancer”? În ritmul ăsta, până și infractorii ajung să renunțe la viciul fumatului, iar bietul polițist ajunge să fie privat de indicii esențiale în munca sa de investigație. Hm, ce-ar fi să-i scrie un expozeu pe tema asta onor domnului ministru al sănătății?

Cercetă și capătul opus al pasarelei. Nimic. Se întoarce la prima locație și se întinse direct pe asfalt,

cu fața-n sus. Ridicându-și puțin capul, putea privi în jos, prin plasa de protecție. Zări, aproape perpendicular sub el, o lespede de piatră care acoperea un fel de puț de mici dimensiuni. Cu siguranță – își spuse – că, zărind mașina domnului inginer sosind, răpitorii se pitiseră sus, pe pasarelă, întinzându-se, ca și el, pe asfalt. De acolo îl urmăriseră pe Peruzzo ridicând lespede, lăsând valiza în puț și apoi îndepărtându-se. În mod cert așa stătuseră lucrurile. Însă scopul pentru care venise până acolo nu fusese atins, căci răpitorii nu lăsaseră deloc urme.

Coborând de pe pasarelă, se duse dedesubt, la lespede care acoperea puțul. I se păru prea mică, nu era încredințat că o valiză cu bani putea fi strecurată pe acolo. Făcu rapid un calcul mintal: șase miliarde de lire însemnau, mai mult sau mai puțin, trei milioane o sută de mii de euro. Presupunând că fiecare fișic era format din câte o sută de bancnote a cinci sute de euro, asta însemna un total de șazeci și două de fișicuri. Pentru care nu era nevoie de o valiză mare. Dimpotrivă. Cu un fel de inel din fier încastrat în centru, lespede era ușor de ridicat. Introducând un deget prin inel, trase. Lespedea se dădu în lături. Scrutând interiorul puțului, Montalbano încremeni, înăuntru, o geantă de voiaj, aparent plină. Oare banii lui Peruzzo să se fi aflat încă acolo? Să fie oare cu puțință ca răpitorii să nu-i fi ridicat? Și atunci, de ce o mai eliberaseră pe fătucă?

Îngenunche, își vârî brațul în puț, apucă geanta care nu era deloc ușoară, o trase afară și o lăsă jos, la picioare. Trase adânc aer în piept și o deschise. Plină ochi cu fișicuri. Însă nu de bancnote, ci de tăieturi din reviste vechi, îngălbenite.

Surpriza parcă-i dădu un brânci, căci pur și simplu căzu pe spate. Rămas cu gura deschisă de stupeoare, începu să-și pună întrebări. Adicătelea ce vrea să-nsemne descoperirea asta? Că dom' inginer al nostru pusese în geantă maculatură în loc de bani? Așa puțin cât știa despre el – se întrebă Montalbano –, era oare Peruzzo omul capabil de un asemenea joc de noroc extrem, încât să riște viața nepoatei sale? Rămase o vreme pe gânduri și ajunsese la concluzia că da, dom' inginer era capabil, și nu doar de atâta lucru, ci chiar de mult mai multe. În acest caz, devenea inexplicabil modul în care reacționaseră răpitorii. Pentru că alternativele erau doar două, niciuna în plus: ori răpitorii deschiseseră geanta acolo, la fața locului, pricepuseră că fuseseră trași pe sfoară, dar, în ciuda celor întâmplăte, hotărâseră s-o elibereze pe fătucă, ori căzuseră în capcană, adică îl zăriseră pe Peruzzo depunând geanta la locul stabilit, dar, neputându-i verifica imediat conținutul, merseseră pe încredere, ordonând eliberarea Susannei.

Dar dacă Peruzzo știa într-un fel sau altul că răpitorii n-aveau posibilitatea să ajungă imediat la geantă și să vadă ce era înăuntru, așa că jucase totul pe cartea tragerii de timp? Nu, calmează-te, un asemenea raționament e sută la sută greșit. Nimeni nu-i putea împiedica pe răpitori să se ducă să verifice puțul atunci când le venea lor bine. Plata răscumpărării nu însemna în mod necesar că fătuca trebuia să fie lăsată liberă imediat, așa că despre ce carte a tragerii de timp se mai putea vorbi? Despre niciuna. Din orice unghi era privită problema, trucul inginerului nu avea niciun sens.

Tot stând așa, năucit, cu mii de întrebări care-i mitraliau nemilos tărtăcuța, auzi dintr-odată o larmă ciudată, ca de clopote bătând, venind nu se știa de unde. Era încredințat că de locul în care se afla se

apropia o turmă de oi. Numai că zgomotul, deși persista în preajmă, nu se apropia defel. Într-un târziu, își dădu seama că de sunat, îi suna telefonul mobil, pe care în general nu-l folosea, punându-l în buzunar doar pentru ocazia asta.

— Dom'le, 'mneavoastră sunterăți? Sunt Fazio.

— Da, ce-i?

— Dom'le, domnul Minutolo vrea așa, că să vă informez asupra unui fapt petrecut circa trei sferturi de oră în urmă. V-am căutat pe la comisariat, acasă, pe urmă, într-un târziu, Catarella și-a amintit că...

— Bine, bine, spune ce ai de spus.

— Uitați care-i treaba, dom'le: domnul Minutolo îi dete telefon avocatului Luna, ca să afle vești despre inginerul Peruzzo. Iar avocatul îi spuse așa, că inginerul nostru a plătit răscumpărarea azi-noapte, indicându-i și locul în care au fost lăsați banii. Și atunci, domnul Minutolo a pornit valvârtej spre locul cu pricina, care se află undeva, pe drumul către Brancato, în dreptul unui pasaj rutier. Din păcate, 'mnealui îi luă și pe ziariști după el.

— Bine, bine, și ce vrea de la mine?

— Apăi, zicea că i-ar face plăcere să mergeți și 'mneavoastră cu el acolo. Uitați, vă explic acum care-i drumul cel mai scurt către...

Însă comisarul închisese deja. Minutolo, oamenii săi și cârdul de ziariști, fotografi și cameramani puteau ajunge acolo dintr-o clipă într-alta. Iar dacă-l găseau acolo, cum ar fi putut el oare explica prezența sa la fața locului? „Vai, ce surpriză plăcută! Știți, eram prin zonă, trăgeam cu plugul pe câmp...”

Vârî grabnic geanta la loc în puț, acoperindu-l cu lespedea, îi sfârâiră călcâiele până la mașină, porni motorul, învârti de volan ca să se-ntoarcă-ndărăt, dar se opri brusc. Dacă se întorcea pe același drum, cu siguranță avea să dea nas în nas cu caravana sărbătorească de mașini avându-l în frunte pe Minutolo. Ei bine, nu, cel mai bine era să-și continue drumul către Brancato de jos.

Ajunse în mai puțin de zece minute. Un sătuc curat, cu o piață centrală mică-mititică, biserică,

primărie, o bancă, o *trattoria*, un magazin de pantofi. De jur împrejurul pieței, bănci din granit, acum ocupate ici-colo de câțiva vârstnici – nu mai mult de zece cu totul, trecuți, decrepiți. Nu vorbeau, nu se mișcau. Preț de o secundă, Montalbano crezu că se afla în fața unor grupuri statuare, un exemplu magnific de artă hiperrealistă. Însă deodată, unul dintre ei, aparținând categoriei decrepiților, își lăsă capul pe spate, sprijinindu-și-l zgomotos de spătar. Ori murise, ceea ce părea destul de probabil, ori îl luase subit somnul.

Aerul de țară îi făcuse foame. Se uită la ceas: aproape ora unu. Își îndreptă pașii către *trattoria*, dar în clipa următoare se blocă. Și dacă vreunui ziarist îi trecea prin minte să bată drumul până la Brancato de Jos, eventual ca să sune la redacție? Cu siguranță că la Brancato de Sus nu era nici urmă de restaurant, însă nici să rămână cu stomacul gol nu se-ndura; singura scăpare era să-și asume riscul și să intre în *trattoria* din față.

Cu coada ochiului observă cum o persoană care tocmai ieșise din bancă se opri și-l cerceta cu privirea.

— Auziți, d-apăi 'mneavoastră nu cumva sunterăți comisariu' Montalbano?

— Ba da, numai că...

— Plăcere să vă cunosc! Eu mi-s Michele Zarco.

Își declamă numele și prenumele pe tonul ăluia de până și copiii de țâță știu cine-i și ce poate. Dar cum comisarul continua să se uite la el fără să zică nici câr, nici mâr, omul clarifică situația:

— Eu mi-s vericu' lui Catarella.

Michele Zarco, topograf și viceprimar în Brancato, se dovedi a fi salvarea lui Montalbano. Unu la mână, îl duse acasă la el – „să mănânce ca oamenii, adicătelea ce se găsește pe-acolo, ni'ca de special”, zise el. *Signora* Angila Zarco, aproape albinos de blondină, scumpă la vorbă, îi servi cu paste *cavatuna* cu sos, care puteau fi caracterizate oricum, numai deloc speciale nu, urmate de câte o porție de iepure în *caponata*^[13] dulce-acrișoară,

rămas din ziua anterioară. Acum, să gătești iepure în sos dulce-acrișor nu-i deloc o treabă ușoară, dat fiind că totul se bazează pe proporționarea la mililitru a oțetului și a mierii, și pe mixtura exactă a bucăților de iepure cu *caponata* în care trebuie să fiarbă. Însă *signora* Zarco făcuse o treabă primantăi, iar ca să-ngroașe sosul, presărase deasupra o mână bună de migdale prăjite pisate. În plus, e știut și răștiut că una-i să mănânci iepurele în sos dulce-acrișor atunci când abia l-ai scos de la cuptor și cu totul altceva-i să-l mănânci în ziua următoare, când gustul și aroma sunt mult mai intense. Una peste alta, lui Montalbano îi prii prânzul cum nu se putea mai bine.

Doi la mână, ca să le priască și digestia, viceprimarul Zarco îi propuse comisarului să viziteze împreună Brancato de Sus. Bineînțeles că luară mașina lui Zarco. După ce parcurseră un drum tot numai curbe și serpentine, de-ai fi zis că-i radiografia unui intestin, se opriră în mijlocul unui pâlc de case care l-ar fi făcut fericit pe orice scenograf de filme expresioniste. Niciuna nu stătea dreaptă, toate erau înclinate fie spre dreapta, fie spre stânga, în unghiuri atât de largi, încât Turnul din Pisa ar fi părut perfect perpendicular. Ba chiar trei sau patru dintre ele se sprijineau direct de peretele colinei dindărăt, ieșind în afară pe orizontală – cine știe, poate că se țineau doar în niște ventuze ascunse în fundație. Doi vârstnici umblau pe uliță vorbind între ei, însă strigând unul la altul, dat fiind că mergeau înclinați de mijloc – unul către stânga, celălalt către dreapta, condiționați probabil de înclinația propriilor locuințe.

— Ne-ntoarcem acasă, să luăm o cafeluță? Muiera mea o face tare bună, îi propuse domnul Zarco, văzând că Montalbano începuse și el să meargă într-o parte, influențat probabil de ambient.

Când *signora* Angila le deschise ușa, Montalbano avu parcă viziunea unui desen naiv făcut de mâna unui mucos: albinoasă de-a binelea și cu părul

împletit în codițe, avea pomeții îmbujorați și părea peste măsură de agitată.

— Ce pățiși? o întrebă soțul.

— Iaca chiar acu' ziseră la televizor că fătucă fusese liberată, numa' că răscumpărarea rămase neplătită.

— Poftim?! exclamă bărbatul, privindu-l întrebător pe Montalbano.

Care strânse din umeri și-și desfăcu larg brațele, ca și cum ar fi spus că el nu știa nimica-nimicuța despre toată trășenia aceea.

— Da, dom'le, continuă femeia. Zice că poliția găsi geanta domnului ista, ingineriu, ba chiar o găsiră pe aici, pe-aproape de noi, numa' că-năuntru erau numa' hârtii de ziar. Crainicul se întrebă atunci cum se făcea că fătucă fusese liberată și din ce motiv? Numa' că un lucru-i limpede acu': putoarea de unchi i-a riscat viața fetei!

Nu mai era Antonio Peruzzo. Nu mai era dom' ingineriu. Ci era „putoarea de unchi”, un rahat care nu merita să i se pomenească numele, scursura din fosele septice. Dacă era adevărată presupunerea lui că Peruzzo jucase totul pe-o mână, ca la un joc de noroc, era limpede că pierduse partida. Chiar dacă fătucă fusese eliberată, el rămăsese pe vecie prizonierul disprețului absolut, total al oamenilor.

Hotărî să nu se mai întoarcă la comisariat, ci se îndreptă direct spre casă, la Marinella, ca să se uite în sfânta pace la televizor, la conferința de presă a chestorului. Trecând pe lângă pasarelă, se uită de jur împrejur cu băgare de seamă, să nu mai fi rămas vreun întârziat prin preajmă. Întârziați nu, însă semne ale trecerii hoardei de polițiști ziariști, fotografii și cameramani erau peste tot – cutii goale de coca-cola, sticle de bere sparte, pachete mototolite de țigări. O adevărată groapă de gunoi, ce mai la deal, la vale! Până și lespedea care acoperea puțul o spărseseră!

În timp ce descuia ușa casei, încremeni: toată dimineața n-o sunase nici măcar o dată pe Livia, uitase cu desăvârșire s-o anunțe că n-avea să se

întoarce la timp pentru prânz. Acum să te ții sfadăreală! – era inevitabilă, iar el n-avea nicio justificare. Numai că, ce să vezi, casa era goală, nici urmă de Livia. Intrând în dormitor, remarcă valiza ei, pe jumătate făcută. Brusc, își aminti că a doua zi de dimineață Livia trebuia să plece înapoi la Boccadasse – zilele de concediu luate în avans ca să-i fie alături pe perioada spitalizării și a convalescenței se terminaseră. Simți o strângere de inimă instantanee, un puseu de emoții puternice care îl lovea, ca de obicei, mișelește. Bine că Livia nu era acasă, pentru că așa își putea da frâu liber furiei fără să se rușineze pe urmă. Și așa și făcu. Apoi se duse să se spele pe față și în cele din urmă se așeză pe scaunul de lângă telefon. Cercetă cartea de telefon: avocatul avea două numere, unul acasă și altul la cabinet. Se hotărî pentru cel din urmă.

— Cabinetul avocatului Luna, se auzi o voce feminină.

— Comisarul Montalbano sunt. Domnul avocat este?

— Da, însă este într-o întâlnire cu niște clienți. Încerc să-l sun să vedem dacă-mi răspunde.

Zgomote de tot felul, o înregistrare muzicală.

— Multiubitul meu prieten, se auzi apoi vocea avocatului Luna. Acum, în clipa asta, nu pot discuta cu dumneavoastră. Sunteți la birou?

— Nu, sunt acasă. Să vă dau numărul?

— Da.

Montalbano i-l dădu.

— Vă sun înapoi în maximum zece minute, spuse avocatul.

Comisarului nu-i scăpă din vedere că, pe durata scurtei lor conversații, Luna se ferise să-i pomenească numele sau funcția. Cine știe, își spuse Montalbano, cu ce fel de clienți se afla în ședință domnul avocat al nostru! Oricum, cu siguranță unii pe care se vedea treaba că i-ar fi deranjat să audă cuvântul „comisar”.

Trecu mai bine de o jumătate de oră până să sune din nou telefonul.

— Domnul Montalbano? Scuzați-mă pentru întârziere, însă mai întâi eram cu câteva persoane în birou, apoi m-am gândit că-i mai bine să caut un telefon sigur.

— Dar ce-mi tot spuneți acolo, domnule avocat? Să înțeleg că telefoanele vă sunt puse sub supraveghere?

— Nu sunt sigur, însă având în vedere vremurile pe care le trăim... În sfârșit, ce voiți să-mi spuneți?

— Nimic ce dumneavoastră să nu știți deja.

— Vă referiți la geanta cu tăieturi de ziar?

— Exact. Probabil că vă dați seama, nu-i așa, că această descoperire îngreunează foarte mult activitatea pentru care mi-ați cerut ajutorul, cea de reabilitare a imaginii domnului inginer.

Liniște ca de convorbire întreruptă.

— Alo? făcu Montalbano.

— Da, tot aici sunt. Domnule comisar, spuneți-mi sincer, credeți că dac-aș fi știut că în acel puț se află o geantă cu maculatură, v-aș mai fi trimis pe dumneavoastră și pe domnul Minutolo acolo?

— Nu.

— Ei bine, și atunci? În clipa în care s-a difuzat știrea cu descoperirea genții, clientul meu m-a sunat. Era întors cu totul pe dos, plângea. Înțelesese imediat că descoperirea aceea era ca și cum fusese aruncat în apă cu un bolovan legat de picioare. Lăsat să se înece, fără nicio șansă să mai iasă la un liman. Domnule comisar, geanta cu pricina nu-i aparține, el banii îi pusese într-o valiză.

— Poate demonstra?

— Nu.

— Și ce explicație are pentru faptul că în locul valizei s-a găsit o geantă de voiaj?

— Niciuna.

— În valiza cu pricina pusese banii de răscumpărare?

— Întocmai. Să zicem așa: șaizeci și două de fișicuri de bancnote de cinci sute de euro, adică trei milioane, nouăzeci și opt de mii de euro și 74 de

eurocenți, rotunjiți la un euro, echivalentul a șase miliarde de lire vechi.

— Și dumneavoastră îl credeți?

— Domnule comisar, eu trebuie să-mi cred clienții. Problema însă nu este dacă îl cred eu sau nu. Problema este că nu-l crede lumea.

— Și totuși, există o modalitate prin care clientul dumneavoastră poate demonstra că spune adevărul.

— A, da? Care?

— Foarte simplu. Singur mi-ați spus că domnul inginer a trebuit să strângă banii pentru răscumpărare într-un timp foarte scurt. Prin urmare, sunt sigur că există documente bancare, datate și răzdate, care să demonstreze că s-a ridicat suma cu pricina. Clientul dumneavoastră nu trebuie decât să le facă publice, demonstrând astfel tuturor buna sa credință.

Tăcere grea.

— Domnule avocat, ați auzit ce am spus?

— Bineînțeles. Este exact aceeași soluție pe care și eu i-am sugerat-o imediat clientului meu.

— Deci, după cum vedeți...

— Există o problemă.

— Care?

— Aceea că domnul inginer nu s-a adresat băncilor.

— A, nu? Cui, atunci?

— Clientul meu s-a angajat să nu dezvăluie numele celor care, cu generozitate, s-au oferit să-l ajute într-un moment atât de delicat. Ca să fiu mai scurt: nu există nimic scris.

Ah, oare din ce smâcuri scârnavе și fetide ieșise mâna care-i dăduse banii lui Peruzzo?

— În cazul acesta, îmi pare că situația dumnealui e disperată.

— Și mie la fel, domnule comisar. Într-atât de disperată, încât mă întreb dacă domnului inginer îi mai este de vreun folos asistența mea.

Aha, carelevasăzică șobolanii se pregăteau a părăsi corabia fumegândă.

Conferința de presă începu la cinci și jumătate punct. În spatele unei mese mari stăteau Minutolo, judecătorul de instrucție, chestorul și Lattes. Sala chesturii era plină ochi de jurnaliști, fotografi și operatori TV. Erau acolo și Nicolò Zito, și Pippo Ragonese, la o distanță regulamentară unul de celălalt. Primul luă cuvântul chestorul Bonetti-Alderighi, care consideră oportun să înceapă cu începutul, adică să povestească cum se petrecuse sechestrarea de persoană, precizând că această primă parte a relatării sale se baza pe declarațiile făcute de tânără. În seara răpirii, Susanna Mistretta se întorcea către casă, conducându-și scuterul proprietate personală pe același drum pe care-l parcurgea în mod obișnuit, când, la intersecția cu drumul San Geraldo, la mică distanță de propria locuință, a fost flancată de un automobil și, pentru a evita coliziunea cu acesta, s-a văzut obligată să vireze pe drumeagul respectiv. Aici, agitată și confuză încă în urma incidentului, Susanna nu apucase bine să oprească scuterul, când din mașină au coborât în grabă doi bărbați cu fețele acoperite cu cagule. Unul din ei a imobilizat-o, a ridicat-o în brațe și a aruncat-o în mașină.

Pierzându-se cu firea, Susanna n-a avut posibilitatea să reacționeze. Bărbatul i-a scos casca de pe cap, i-a apăsât pe nas și gură un tampon de vată, i-a pus căluș, i-a legat mâinile la spate și a silit-o să se întindă pe podeaua mașinii, la picioarele sale.

Din ce în ce mai confuză, tânăra l-a auzit pe celălalt bărbat urcând la volan și demarând. Apoi își pierduse cunoștința. În mod evident – dar aceasta era doar o supoziție a anchetatorilor –, cel de-al doilea bărbat se ocupase de scuter, luându-l din drum.

Mai târziu, Susanna se trezise într-o beznă totală. Avea în continuare căluș, însă mâinile îi fuseseră dezlegate. Înțelese că se afla într-un loc izolat. Bâjbâind pe întuneric, realizase într-un târziu că fusese depusă într-un fel de bazin de ciment, cu o

adâncime de peste trei metri și având pe jos o saltea. Își petrecuse noaptea într-o adâncă disperare, nu atât pentru situația sa personală, cât pentru muribunda sa mamă. Apoi, probabil că ațipise, pentru s-a trezit în clipa în care cineva a îndreptat o lumină spre fața ei. Era o lampă dintr-acelea utilizate de mecanicii auto la verificarea motoarelor. Dezmeticindu-se, a observat doi bărbați mascați care se uita la ea. Unul din ei a scos un reportofon de buzunar, în timp ce celălalt a lăsat o scară mobilă în bazin și a coborât spre ea. Cel cu reportofonul a spus câteva cuvinte, apoi celălalt i-a scos călușul, dar Susanna a strigat după ajutor și bărbatul a legat-o din nou la gură. Nu mult timp după aceea, cei doi s-au întors. Unul din ei a coborât din nou pe scara mobilă, i-a scos călușul și a urcat înapoi. Celălalt i-a făcut o fotografie cu un aparat Polaroid. N-au mai legat-o la gură. Ca să-i aducă de mâncare – nimic altceva decât conserve –, foloseau aceeași scară pe care o coborau în bazin, apoi o ridicau la loc. Într-un colț al bazinului îi lăsaseră o oală de noapte. Din momentul acela, lumina rămăsese tot timpul aprinsă.

Pe toată durata captivității, Susanna nu a avut de suferit rele tratamente, însă n-a avut posibilitatea să se îngrijească de igiena personală. Și nu i-a auzit niciodată vorbind pe cei doi răpitori – nu discutau între ei în prezența tinerei, nu i-au răspuns la întrebări și nici nu i-au adresat vreun cuvânt. Nici măcar nu au informat-o, atunci când au scos-o din bazin, că urma să fie eliberată. Susanna a reușit să le indice anchetatorilor locul în care a fost abandonată de răpitori. De altfel, anchetatorii au descoperit la fața locului frânghia cu care fusese legată și batista folosită pe post de căluș. În încheiere, chestorul informă audiența că tânăra se afla în condiții bune de sănătate, judecând după îngrozitoarea experiență pe care o trăise.

Apoi, Lattes arată cu degetul către un jurnalist, care se ridică și întreabă de ce tinerei nu i se permitea să acorde interviuri.

— Pentru că ancheta este încă în plină desfășurare, răspunse judecătorul de instrucție.

— Una peste alta, răscumpărarea de care s-a vorbit atâta a fost sau nu plătită? veni întrebarea lui Zito.

— Secret judiciar, spuse din nou judecătorul.

În clipa aceea, se ridică Pippo Ragonese. Gura lui ca de cur de găină părea atât de strâmtă, încât ai fi zis că și cuvintele îi ieșeau cu nevoință, sfărâmate parcă.

— În ageast situaț, mă văd nefoit să fac, nu o întrubari, ci o decralație...

— Mai clar, mai clar, se auzi corul jurnaliștilor.

— Mă văd nevoit să fac o declarație, nu să vă adresez o întrebare. Cu puțin timp înainte să vin încoace, la redacția noastră s-a primit un telefon, iar eu am fost chemat să discut cu apelantul. Am recunoscut vocea răpitorului, aceeași persoană care ne contactase și anterior. El a declarat textual că răscumpărarea nu a fost plătită, că persoana care trebuia să plătească i-a tras pe sfoară, dar că ei au hotărât totuși s-o elibereze pe fată, pentru că nu vor s-o aibă pe conștiință.

În clipa aceea se iscă o larmă îngrozitoare. Oameni în picioare care gesticulau energic, oameni care se grăbeau afară din sală, judecătorul care profera amenințări la adresa lui Ragonese... Nu se mai înțelegea nimic. Montalbano închise televizorul și se duse să se așeze pe verandă.

O oră mai târziu, sosi și Livia, care-l găsi privind pierdut spre larg. Nu părea deloc supărat.

— Unde ai fost?

— Am fost să-mi iau rămas-bun de la Beba, apoi și de la grădina Kolymbetra. Promite-mi că într-o zi ai să tragi o fugă până acolo, de acord? Dar tu? Nici măcar un telefon nu mi-ai dat, să știu și eu că nu vii la prânz...

— Iartă-mă, Livia, dar...

— Nu, nu-ți cere scuze, n-am nicio tragere de inimă să mă cert iar cu tine. Sunt ultimele ore pe

care le petrecem împreună. Și n-am de gând să le irotesc. Se mai învârti nițel prin casă, apoi făcu ceva ce rareori se întâmpla să facă. Se duse să se așeze pe genunchii lui și-l îmbrățișă strâns-strâns. O vreme rămase așa, în tăcere. Apoi:

— Mergem înăuntru? îi susură ea la ureche.

Ca să n-aibă vorbe mai târziu, Montalbano scoase telefonul din priză înainte să intre în dormitor.

Îmbrățișați, în pat, uitară de ora cinei. Ba chiar și de următoarele.

— Mă bucur că s-a rezolvat cazul Susannei înainte să plec, zise la un moment dat Livia.

— Mda, făcu Montalbano.

Preț de câteva ore, uitase cu totul de răpirea fetei. Instinctiv, simți că-i era recunoscător Liviei că-i amintise de caz. Bine, dar de ce? Ce amestec avea recunoștința aici? Nu știa să-și explice.

Apăsăți de despărțirea iminentă, mâncară schimbând doar când și când câte o vorbă.

Livia se ridică și se duse să-și termine de făcut bagajul. La un moment dat, o auzi întrebând pe un ton ridicat:

— Salvo, ai luat tu cumva cartea pe care o citeam?

— Nu.

Era un roman de Simenon, *Domnul Hire se logodește*.⁽¹⁴⁾

Livia veni să se așeze lângă el pe verandă.

— N-o găsesc și pace. Aș vrea s-o iau cu mine, s-o termin.

Pe comisar îl fulgeră o idee: era posibil să știe unde se găsea cartea. Se ridică.

— Unde te duci?

— Mă întorc imediat.

Cartea era exact acolo unde intuise el: în dormitor, căzută de pe noptieră și încastrată între perete și piciorul patului. Se aplecă, o ridică și o lăsă pe valiza închisă, apoi se întoarse pe verandă.

— Am găsit-o, spuse.

Și dădu să se așeze.

— Unde era? îl iscodi Livia.

În clipa următoare, Montalbano rămase ca paralizat. Curentat pur și simplu. Cu un picior puțin ridicat și torsul ușor aplecat în față. Ca într-o criză de spondiloză cervicală. Rămase atât de imobil, încât pe Livia o cuprinse spaima.

— Salvo, ce ai?

Nu putea să facă absolut nicio mișcare, picioarele îi deveniseră grele ca de plumb; în schimb, tărtăcuța, creierașul, *ciriveddro* era în plin demaraj, prinsese viteză și toate roțile i se-nvârtteau ceas, fericite parcă pentru că descoperiseră, în sfârșit, drumul cel bun.

— Oh, Dumnezeu! Salvo, ți s-a făcut rău?

— Nu.

Încetul cu încetul, simți cum sângele i se lichefiază parcă la loc, reluându-și curgerea obișnuită. Reuși să se așeze la loc. Probabil însă că expresia de pe chip îi era într-atât de răvășită, încât nu voia ca Livia să i-o vadă.

Își ascunse fața la umărul ei, spunând:

— Mulțumesc.

În aceeași clipă înțelese de ce mai devreme, pe când zăboveau lungiți în pat, îl încercase acel sentiment de recunoștință, aparent inexplicabil.

În noaptea aceea, „țac”-ul de la ora trei, douăzeci și șapte de minute și patruzeci de secunde nu-l putea trezi, dat fiind că Montalbano era deja priveghind; nu izbutise cu niciun chip s-adoarmă, deși tare și-ar mai fi dorit să se poată întoarce pe-o parte, lăsându-se extras din puhoaiile de gânduri care i se succedau unul după altul în minte, precum talazurile înfuriate ale mării agitate; senzația era atât de puternică, încât mai-mai că-i venea să dea nebunește din mâini și din picioare, numai că se silea să nu se miște ca să n-o deranjeze pe Livia, care, dinspre partea ei, se pornise aproape imediat către tărâmul visurilor.

Deșteptătorul sună la ora șase: ziua se prezenta discretă, iar pe la șapte și un sfert se aflau deja pe drum către aeroportul Punta Raisi. De condus, conducea Livia. Pe drum, abia dacă schimbară câteva vorbe: Montalbano, cu mintea la cele ce avea de făcut ca să înțeleagă dacă gândul care-l fulgerase de cu seară fusese o fantezie absurdă sau, dimpotrivă, era un la fel de absurd adevăr; Livia, gândindu-se la ce o aștepta acasă, la Genova, la serviciul pe care-l neglijase și la lucrurile lăsate neterminate din cauza necesității neprevăzute de a zăbovi atât de mult timp la Vigàta, alături de Salvo.

Se îmbrățișară ca doi tinerei îndrăgostiți, pe culoarul dinspre sala de îmbarcare. Ținând-o așa, în brațe, pe Montalbano îl încercau două sentimente contradictorii, două sentimente care era contra naturii să se regăsească laolaltă în același timp, dar care iată că se regăseau. Pe de o parte, o adâncă melancolie pentru faptul că Livia pleca – în mod sigur casa de la Marinella n-avea să piardă nicio ocazie să-i amintească de absența ei, iar el, acum că se angajase pe calea transformării în domn respectabil, începea să simtă apăsarea singurătății; al doilea sentiment, în schimb, îl percepea ca pe un fel de grabă, o nerăbdare de a o vedea odată pe Livia

plecată, pentru ca el să se poată întoarce imediat la Vigàta, să facă ce avea de făcut, complet liber, fără să mai fie obligat să se supună cererilor ei și să se încadreze în orarul impus de ea.

Apoi, Livia se desprinsese de el și porni către poarta de control. Montalbano rămase pe loc, stană de piatră. Și nu, nu ca s-o petreacă cu privirea până-n ultima clipă, ci din cauza unei stări de stupoare instantanee care-l împiedica să mai facă vreo mișcare, inclusiv cea pe care și-ar fi dorit-o atunci – aceea de a întoarce spatele și a o tui pe ușile de ieșire. I se părea că zărise, în adâncul privirii ei, dar nu un adânc oarecare, ci în adâncul cel mai adânc, o străfulgerare, un licăr timid care n-avea ce căuta acolo. Durase doar cât ai clipi o dată, se stinsese îndată la loc, camuflat de vâlul opac al emoției. Și totuși, fulgerarea aceea, așa timidă cum fusese, comisarul avusese timp s-o perceapă și să rămână, iată, încremenit. Să vezi – își zise – că, în timp ce stăteau îmbrățișați, Livia încerca aceleași sentimente contrare care-l stăpâneau și pe el! Probabil că și pe ea o amăra despărțirea de el, însă în același timp ardea de nerăbdare să se bucure iar de libertate.

Întâi și-ntâi se înfurie, dar apoi îl pufni râsul. Oare cum era zicala aceea latinească? *Nec tecum nec sine te*. Nici cu tine, nici fără tine.

— Montalbano? Sunt Minutolo.

— *Ciao*. Ați obținut vreo informație importantă de la fată?

— Montalbà, tocmai ăsta-i baiul. Fie pentru că încă se resimte după răpire, ceea ce de altfel e logic, fie pentru că n-a închis un ochi de când s-a întors acasă, adevărul este că mare lucru n-a reușit să ne spună.

— De ce n-a dormit?

— Pentru că starea mamei era din ce în ce mai gravă, iar ea n-a vrut în ruptul capului să plece de la căpătâiul ei. Așa că de dimineață, când mi s-a spus la telefon că *signora* Mistretta a murit azi-noapte...

— ...te-ai grăbit, cu tactul și prezența de spirit care te caracterizează, să te duci s-o interoghezi pe Susanna.

— Montalbà, eu așa ceva nu obișnuiesc să fac. Am venit aici pentru că așa am considerat că e de datoria mea. La urma urmelor, judecând după cât timp mi-am petrecut în casa asta...

— ...ai ajuns să te simți ca un membru al familiei, nu-i așa? Bravo ție. Și totuși, tot n-am reușit să înțeleg de ce m-ai sunat.

— Uite, cum înmormântarea doamnei Mistretta are loc mâine-dimineață, eu aș vrea să-ncep s-o interoghez serios pe Susanna de poimâine. Judecătorul s-a arătat de acord. Tu ce zici?

— Ce amestec am eu?

— Păi, nu trebuie să vii și tu?

— Habar n-am. De hotărât, chestorul hotărăște dacă trebuie sau nu trebuie să vin. Chiar așa, fă-mi o favoare, te rog: sună-l, cere-i instrucțiuni și pe urmă dă-mi un telefon și mie.

— Domnuțule, 'mneatale sunterăți? Cirrincio Adelina mi-s.

Hait, Adelina, menajera! Oare cum de aflase așa repede că Livia plecase? Adulmecase aerul? Îi șoptise vântul la ureche? Mai bine să nu cerceteze, altminteri, cine știe, putea afla că în sat se știe până și refrenul pe care-l fredonează când stă pe veceu.

— Ia zi, Adeli!

— Domnuțule, ce fac, viu după-masă să curățasc casa și să vă fac de-ale gurii?

— Nu, Adeli, azi nu, treci mâine de dimineață.

Simțea nevoia să rămână o vreme doar el cu gândurile lui, să nu-i fie nimeni prin preajmă.

— Domnuțule, altminterea, cum v-ați orânduitără trebile cu botezu' lu' alde nipotu' meu? continuă menajera.

N-avu nicio urmă de șovăială. Când Livia o făcuse pe interesanta zicând ceva despre un scor de egalitate, nu reușise decât să ofere un argument imbatabil pentru hotărârea lui.

— Am orânduit, sunt de acord.

— Maică Precistă, mare bucurie-mi făcurăți, așa să știți!

— Ați stabilit data?

— Domnuțule, apăi de 'mneatale ține treaba asta!

— De mine?

— Apăi da, o să fie atunci când sunterăți 'mneatale liber.

„A, nu, depinde de când o să fie liber alde fii-tu”, ar fi vrut să-i răspundă comisarul, dat fiind că Pasquale, tatăl adicătelea, era într-un permanent dute-vino spre și dinspre pușcărie. Se limită însă să spună:

— Stabiliți voi tot ce trebuie, pe urmă mă anunțați și pe mine. Că eu, acuma, am timp liber de-aș putea da și la alții.

Francesco Lipari mai mult se prăbuși decât se așeză pe scaunul din fața comisarului. Era galben precum ceara, motiv pentru care calmarii de sub ochi erau acum de un negru dens, ca și cum ar fi fost frecăți cu cremă de ghete. Hainele de pe el erau boțite – probabil că dormise îmbrăcat. Montalbano se uita foarte mirat la el: se aștepta să-l vadă senin și scăpat de poveri după eliberarea prietenei sale și, când colo...

— Te simți bine?

— Nu.

— De ce?

— Susanna nu vrea să stea de vorbă cu mine.

— Dă-mi lămuriri.

— Ce lămuriri să vă dau? Din clipa în care am aflat că a fost eliberată, am sunat-o de cel puțin zece ori. Mi-au răspuns fie tatăl, fie unchiul ei, fie alte persoane, dar niciodată ea. Și de fiecare dată mi se spunea că Susanna este ocupată și că nu poate veni la telefon. Chiar și azi-dimineață, când am aflat că mama sa a murit...

— De unde ai aflat?

— Un post local de radio a dat știrea. Imediat mi-am spus: bine măcar că s-a întors la timp ca s-o mai

prindă în viață! Și am sunat-o, voiam să-i fiu alături, numai că am primit același răspuns. Era ocupată.

Își ascunse fața în palme.

— Bine, dar ce, ce i-am făcut de mă tratează în felul ăsta?

— Tu nu i-ai făcut nimic, zise Montalbano. Însă ar trebui să te forțezi și s-o înțelegi. Trauma provocată de răpire este greu de vindecat. O spun toți cei care au trecut prin această experiență. E nevoie de timp.

Și bunul samaritean pe nume Montalbano tăcu, mulțumit de el însuși. Pentru că, aflându-se în plină fază de elaborare a unei opinii îndrăznețe și strict personale asupra întregului caz, n-ar fi vrut să se deconspire în fața flăcăiandrului, ci era de preferat să se mențină în limita unor simple generalități.

— Și totuși, faptul că ar avea lângă ea pe cineva care o iubește n-ar ajuta-o să treacă mai curând peste această traumă?

— Vrei să-ți mărturisesc ceva?

— Desigur.

— Ia-o ca o experiență personală: cred că și eu, ca și Susanna, aș vrea să stau o vreme singur, să-mi alin rănile.

— Rănile?

— Da. Și nu doar rănile suferite, ci și pe cele provocate altora.

Flăcăiandrul îl privi complet interzis.

— N-am înțeles nimic.

— Hai s-o lăsăm baltă.

Bunul samaritean pe nume Montalbano nu avea totuși intenția să consume dintr-odată întreaga sa rație de mărinimie cotidiană.

— Voiai să-mi mai spui și altceva?

— Da. Ați aflat că domnul Peruzzo a fost exclus de pe lista de candidaturi a partidului său?

— Nu.

— Dar că Garda de Finanțe se află încă de ieri după-amiază în control la firmele lui? Umblă vorba că au găsit încă de la primele cercetări suficient material cât să-l trimită imediat la închisoare.

— Nu, nu știam nimic. Și ce-i cu asta?

— Păi, toate astea mă fac să-mi pun unele întrebări.

— Și vrei răspunsuri de la mine?

— Dacă se poate.

— Uite, sunt dispus să-ți răspund la una singură, desigur, dacă sunt în măsură s-o fac. Alege.

Flăcăiandrul formulă întrebarea imediat, semn c-o avea prima pe listă.

— Credeți că Peruzzo a fost cel care a înlocuit banii din geantă cu tăieturi de ziar?

— Tu nu crezi asta?

Francesco încercă să schițeze un zâmbet, însă nu reuși decât să afișeze un rictus.

— Nu răspundeți la o întrebare cu o altă întrebare.

Expert prima-ntâi, flăcăiandrul nostru, isteț și de perspectivă. O adevărată plăcere să discuți cu el.

— De ce n-ar trebui să cred? zise Montalbano. Din câte s-a aflat despre el, domnul Peruzzo este un om fără prea multe scrupule, cu apetit pentru acțiuni periculoase. Nu-i deloc exclus să fi jucat la cacealma. Pentru el ar fi fost esențial să nu fi fost deloc implicat în toată afacerea asta, pentru că, odată atras în joc, nu mai avea cum să iasă. Prin urmare, dacă tot intrase în horă, de ce să nu riște din nou, economisind șase miliarde de lire!

— Bine, dar așa risca viața Susannei.

— Ar fi susținut cu disperare că a plătit răscumpărarea și că răpitorii au fost cei ce nu s-au ținut de cuvânt. Motivul fiind, de exemplu, că Susanna i-a recunoscut, iar lichidarea ei devenise necesară. S-ar fi pus pe plâns, și-ar fi smuls părul din cap în fața camerelor de luat vederi și poate că unii ar fi sfârșit prin a-l crede.

— Printre aceștia v-ați fi numărat și dumneavoastră, domnule comisar?

— Fac apel la cel de-al cincilea amendament, răspunse Montalbano.

— Montalbano? Sunt Minutolo.

— Ei, ce-a zis?

— Că nu vrea să abuzeze de amabilitatea și disponibilitatea ta.

— Ceea ce, tradus în limba comună, înseamnă: cu cât plimb ursu' mai curând, cu atât mai bine, nu-i așa?

— Exactamente.

— Amice, acum ce-mi mai rămâne de spus? Mă întorc la concediul meu medical și îți urez succes.

— Totuși, dacă am nevoie să schimb câteva păreri cu tine, aş putea...

— Când vrei tu.

— Ai auzit că Garda de Finanțe a descoperit un adevărat balamuc prin documentele onor domnului inginer Peruzzo? Opinia generală este că, de data asta, omul nostru a belit sparanghelu' definitiv și irevocabil.

Luă fotografiile cu detaliile mărite făcute de Cicco De Cicco, le puse într-un plic, pe care reuși cu greu să-l vâre în buzunar.

— Catarella!

— Comandați, dom'le.

— Domnul Augello-i aici?

— Nu, să trăiți. La Montelusa-i 'mnealui, că fuse chemat acolo de domnuțu' chestoriu, dat fiind că el, alde dom' Augello, îi țitor în loc.

Aha, carevasăzică domnuțu' chestoriu reușise în cele din urmă să-l marginalizeze, să-l excludă: acum discuta numai cu Mimì, țitorul în loc.

— Și Fazio?

— Apăi nici el nu-i dom'le. Numaidecâtamente-i dus în strada Palazzolo, față-n față de vizavi de școala alimentară.

— De ce?

— Cic-ar fi acolo un negustoriu care refuză să vrea să plătească *pizzo*, taxa protectoare, și-l împușcă pe ăl de-i cerea paralele, numa' că nu-l ținti.

— Mai bine.

— Mai bini, mai bini, domnicule. Numa' că îl ținti în braț pe unu' de era tranzitor pe acolo.

— Ascultă, Catarè, eu o să mă întorc în concediu medical, acasă, la Marinella.

— Subit, de-ndată?

— Da.

— Da' mie-mi dați voie să mai trec în vizită pe la 'mneavoastră, când îmi vine ghes să vă văd pironalmente-n pironoană.

— Treci când vrei tu.

Înainte să plece către casă, trecu pe la dugheana de la care-și mai lua uneori de-ale gurii. Cumpără niște măslina verzi, ulei, cașcaval, pâine proaspătă cu susan și un borcan de sos *pesto* de Trapani.

Acasă, la Marinella, în timp ce pasteles erau la fiert, își pregăti masa pe verandă. După câteva acte matinale de răzvrătire, ziua părea să se fi lăsat definitiv pradă soarelui de primăvară târzie. Niciun nor, nicio adiere. Scurse pasteles, le aseasonă cu sosul *pesto*, se duse cu farfuria pe verandă și începu să înfulece. Zări pe cineva care, aflat în trecere pe țărm, se opri preț de o clipă privind fix către veranda casei lui. Oare ce era atât de straniu la el, încât omul acela să se oprească și să se uite la el ca la un tablou, o pictură de expoziție? Poate că exact asta era cu adevărat, o pictură, care nu s-ar fi putut intitula altfel decât „Pensionar singuratic luând prânzul”. Gândul îi alungă instantaneu foamea.

Continuă totuși să-și mănânce pasteles, însă fără nicio tragere de inimă.

Sună telefonul. Era Livia, care îl anunță că sosise cu bine acasă, totul era în regulă, acum se apucase de curățenie prin casă, urma să-l mai sune către seară. Convorbire scurtă, suficient însă ca pasteles să i se răcească.

Foamea îi pieri de tot, îl lovi un val greu de indispoziție întunecată, atât de apăsător că mai-mai se cerea un pahar de vin și un codru de pâine cu susan. Mărunți pâinea, vârî în gură o bucățică, o mestecă îndelung, apoi sorbi o gură de vin, în timp

ce cu arătătorul mâinii drepte căuta firele de susan căzute pe masă și-l apăsa pe ele până i se lipeau de piele, apoi le ducea la gură. Pentru că, nu-i așa, atunci când mănânci pâine cu susan, toată frumusețea constă tocmai în acest ritual.

Lipită de latura sa exterioară, lângă veranda casei dăinuia de ani de zile o tufă sălbatică; în timp, tufișul se îndesise și crescuse atât de mult, încât acum, când stătea pe băncuță, îi masca priveliștea.

Nu de puține ori o auzise pe Livia spunând că ar trebui să-l smulgă din pământ, numai că între timp o asemenea întreprindere devenise a naibii de grea, pentru că tufa de odinioară trebuia să fi avut acum rădăcini la fel de lungi și de groase ca un copac în toată regula. Montalbano nu știu să-și explice de ce, așa, hodoronc-tronc, i se năzări să se uite cu atenție la el. N-a trebuit decât să-și rotească nițel capul la dreapta și iată-l apărându-i în câmpul vizual în toată splendoarea sa. Tufa sălbatică renăștea: din frunzișul îngălbenit de uscăciune se șteau ici și colo câteva puncte verzi. Sus, între două ramuri dinspre vârf, zări licărind în soare argintiul unei pânze de păianjen. Montalbano era sigur că în urmă cu o zi nu era acolo, altminteri Livia s-ar fi sesizat și, cu frica de păianjeni pe care-o avea, ar fi distrus-o cu mătura. Asta-nsemna că fusese țesută în cursul nopții.

Comisarul se ridică și, rezemându-se de balustradă, se dădu mai aproape ca să cerceteze pânza. Într-adevăr, o construcție de o precizie geometrică care te lăsa mut.

Vrăjit pur și simplu, comisarul număra vreo treizeci de fire țesute în cercuri concentrice, cu circumferințe din ce în ce mai mici pe măsură ce se apropiau de centrul pânzei. Distanța dintre cercuri, la început egală, se mărea vizibil înspre zona centrală. În plus, structura de cercuri concentrice era întărită și atent rostuită cu ajutorul unor fire lungi, radiale, care plecau dinspre centru, ajungând până la circumferința exterioară a pânzei.

Montalbano estimează circa douăzeci de fire radiale, cu o distanță uniformă între ele. Centrul pânzei era format din punctele de convergență ale tuturor firelor, toate ținute laolaltă de un fir special, spiralat.

Hm, tare răbdător trebuie să mai fi fost păianjenul nostru!

Pentru că, în mod cert, obstacole trebuie să fi avut destule – o rafală de vânt care să-i rupă firele, vreo dihanie aflată în trecere care să scuture ramurile... Dar el, nimic, își văzuse mai departe de truda lui nocturnă, hotărât să-și țeară cu orice preț pânza, încrâncenat, mut și surd la totul din jur.

Și totuși, unde era el, păianjenul, acum? Oricât se strădui, comisarul nu reuși să-i afle ascunzișul. Să fi plecat deja, lăsându-și baltă toată muncușoara? Să fi fost mâncat de vreo altă dihanie? Sau te pomenești că se cocoțase undeva, pe vreo frunză uscată, privind acum atent de jur împrejur cu cei opt ochi ai săi dispuși ca o diademă, și cu cele opt picioare ale sale gata să se repeadă.

Deodată, pânza începu să vibreze, să tremure ușor. Și nu, nu din cauza vreunei rafale neașteptate de vânt, pentru că nicio frunză din tufă, nici chiar cele mai ușoare, nu se clintise. Ei bine, da, era o mișcare artificială, provocată intenționat. Și de cine altcineva, dacă nu de păianjen însuși? Era evident că păianjenul cel invizibil voia ca pânza țesută de el să fie luată drept altceva – un vâl de brumă, un norișor de aburi –, așa că o scutura cu picioarele. O cursă.

Montalbano se întoarse către masă și luă o bucățică minusculă de miez, o făcu firmituri, pe care le aruncă înspre pânza de păianjen. Erau însă prea ușoare și se împrăștiară în aer, doar una singură prinzându-se chiar de firul central, unde rămase însă numai o fracțiune de secundă – un fel de uite-o, nu-i! Țâșnind fulgerător dinspre partea de sus a pânzei, agățată de marginea câtorva frunze, un punctuleț cenușiu înhăță firimitura și se făcu nevăzut. Comisarul mai mult îi intuise mișcarea decât să i-o fi văzut. Rămase descumpănit de repeziciunea cu care se mișcase acel punctuleț cenușiu oarecare. Se

hotărî s-o analizeze mai bine. Dintr-o altă fărâmbă de pâine confectionă o biluță ceva mai mare decât cea de mai devreme și o lansă cu precizie drept în centrul pânzei, care vibră puternic. Punctulețul cenușiu țâșni iarăși, ajunsese în mijloc, acoperi firimitura de pâine cu corpul său, însă de ascuns, nu mai fugi să se ascundă. Rămase pe loc, în câmp deschis, în mijlocul incredibilei sale structuri de arii geometrice. Lui Montalbano i păru că păianjenul se așezase acolo ca să se uite triumfător la el. În clipa următoare, cu încetineala cu care se petrece acțiunea într-un coșmar, ca într-o interminabilă înlănțuire de *fonduri* cinematografice, căpșorul păianjenului începu să-și schimbe culoarea și forma, de la cenușiu trecând către roz, perii transformându-i-se în fire de păr, ochii, din opt restrângându-se doar la doi – totul ajungând să înfățișeze acum o minusculă față umană care zâmbea, mulțumită de prada pe care pusese laba. Montalbano rămase încremenit. Oare chiar trăia un coșmar sau doar dăduse peste cap prea multe pahare cu vin, fără să-și dea seama? Fără veste, din negura anilor i se iți în minte un pasaj din Ovidiu pe care-l studiasse la școală – cel despre țesătoarea Arachne, transformată în păianjen de Atena... Să fi fost oare cu puțință ca timpul să fi curs atât de mult înapoi, până în tenebroasa noapte a miturilor? Simți un soi de amețală – un vertij, probabil. Din fericire, priveliștea aceea monstruoasă dură puțin, imaginea începând imediat să devină incertă, odată cu începutul transformării în sens invers. Înainte însă ca păianjenul să redevină păianjenul care era, înainte să se facă din nou nevăzut în frunziș, Montalbano avusese suficient timp să recunoască chipul acela. Și nu, nu era chipul lui Arachne, de asta era mie-n sută convins.

Simțind că picioarele nu-l mai țin, se lăsă să cadă pe băncuță; simți nevoia să dea peste cap un pahar plin cu vin, ca să mai prindă nițică vlagă.

Îi trecu prin minte că, de bună seamă, și celuilalt păianjen, ăluia de-i întrezărise pentru o clipă chipul, ideea de a țese o pânză uriașă de păianjen îi venise

tot noaptea – probabil una din multele sale nopți încărcate de neliniște, de frământare și furie.

Și, cu răbdare, cu tenacitate, cu încrâncenare, fără să dea înapoi de la nimic, ajunsese în cele din urmă să-și desăvârșească opera. O încununare a științei geometriei, o capodoperă a logicii.

Și totuși, era imposibil ca acea structură să nu prezinte măcar o eroare, fie ea și una minusculă, o imperfecțiune abia-abia vizibilă.

Se ridică, intră în casă și se puse pe căutat: știa bine că pe undeva trebuia să fi avut o lupă. Pentru că de la Sherlock Holmes încoace, niciun polițai nu-i un zbir de ispravă dacă n-are la îndemână o lupă.

Deschise sertarele unul câte unul, răscoli totul prin ele, descoperi chiar și o scrisoare de la un vechi prieten, primită cu mai bine de șase luni în urmă, dar pe care încă n-o deschisese... O desigilă, o citi, află că prietenul său Gaspano devenise bunic (fir-ar și iar fir-ar! Oare se înșela sau el și Gaspano erau același leat?), își continuă căutarea, apoi, într-un târziu hotărî că n-avea niciun sens s-o mai țină așa. Evident, din toată tărășenia asta nu putea deduce altceva decât că el, Montalbano, nu era un zbir de ispravă. Elementar, Watson. Se întoarse pe verandă, se aplecă peste balustradă și-și întinse bustul în față până când se poziționă cu nasul în dreptul pânzei, chiar înspre mijlocul ei. Deodată, se trase înapoi, speriat că bestia s-ar fi putut repezi să-l piște de nas, confundându-l cu o pradă. Cercetă pânza cu atâta minuțiozitate, încât îi dădură lacrimile. Mda, geometric, părea perfectă, însă în realitate nu era. Existau cel puțin trei sau patru puncte în care distanța dintre fire nu era egală și, în plus, două fire erau din loc în loc încurcate între ele.

Răsuflă ușurat, apoi zâmbi. După care zâmbetul i se transformă într-un hohot de râs. O pânză de păianjen! Ei bine, nu putea exista o metaforă-șablon mai uzată și mai abuzată decât aceasta pentru a desemna acțiunea de plăsmuire a unui plan obscur, a unei conspirații. Și cu toate acestea, el, Montalbano, metafora asta tocmai o folosise. Așadar, locul

comun, frazele-șablon și ideile preconcepute găsiseră o cale să se răzbune pentru disprețul cu care el le trata, concretizându-se și obligându-l să le ia în considerare.

Două ore mai târziu se afla la volan, pe drumul către Gallotta, căscând ochii de jur împrejur, dat fiind că nu-și mai amintea locul în care trebuia să părăsească șoseaua principală. Deodată, zări pe dreapta copacul cu bucata de scândură pe care, cu vopsea roșie, stătea scris: „Oo proaspitate”.

Drumeagul care pornea din șosea nu ducea altundeva decât la căscioara țărănească pe care o vizitase data trecută. Acolo se și termina. De departe, remarcă pe tăpșanul din fața căscioarei o mașină parcată. Parcurse drumeagul în pantă, frână lângă cealaltă mașină și coborî.

Ușa era încuiată – cine știe, poate că femeia se întreținea cu un client care venise cu altfel de intenții, nu ca să cumpere ouă.

Nu bătu la ușă, ci hotărî să mai aștepte preț de o țigară, pe care o fumă sprijinit de capota mașinii. Taman când aruncă chiștocul, i se păru că observă ceva apărând și apoi dispărând imediat în dreptul ferestruicii de lângă intrare folosite la aerisirea casei atunci când ușa era închisă. Să fi fost oare fața cuiva? Apoi, ușa se deschise, lăsând să iasă un bărbat la vreo cincizeci de ani, cu aer distins, grăsuliu, ochelari cu ramă de aur, roșu-purpuriu de rușine. În mână-și ținea alibiul – un paner cu ouă. Deschise portiera mașinii sale, se urcă la volan și porni cu scrâșnet de roți. Ușa rămase deschisă pe jumătate.

— Apăi, di ce nu viniți înuntru, dom' comisariu?

Montalbano intră. Femeia stătea pe patul pliant acoperit cu o pătură, acum boțită și în dezordine, în vreme ce o pernă se zărea zăcând pe podea. Cu părul negru și lung lăsat liber pe spate și cu rujul întins peste colțurile gurii, femeia își încheia fără grabă nasturii bluzei.

— Mă uitai pe geam și vă recunoscui de-ndată. Un moment numa' să mă scuzați acu'.

Se ridică și începu să deretice prin odaie. Comisarul constată că era îmbrăcată la fel de elegant ca prima dată.

— Cum se mai simte bărbată-tu? o iscodi Montalbano făcând un semn cu capul către ușa închisă dinspre cealaltă odaie.

— Apăi cum ați vrea să se simțească, 'aracan de el?

Termină de robotit prin încăpere, se șterse la gură cu un șervețel, apoi îl întrebă pe comisar, zâmbind:

— Binevoiți o cafeluță?

— Mulțumesc, dar n-aș vrea să deranjez.

— Iha, vă arde de șagă? Numa' zbir nu păreți 'mneavoastră, așa să știți. Haideți, stați colea jos, făcu ea împingând către el un scaun de paie.

— Mulțumesc. Auzi, nici măcar nu știu cum te cheamă.

— Angela. Di Bartolomeo Angela.

— Colegii mei te-au interogat?

— Domnuțule, eu făcui cum îmi spuserăți 'mneavoastră să fac, mă schimbai de haine, pusei pe mine niște bulendre și strânsei pătucul ista și-l dusăi în odaia de dincoala... Digeaba. Or răsturnată ră toată casa cu curu-n sus, până și sub patu' lu' alde bărbată-miu or cotrobăitără, pe urmă m-or luatără la-ntrebări patru ore pe ceas, or cătatără până și-n poiată, de mi-or scăpatără găinile din curte. Mi-or spartără trei panere de oo, mi-or spartără... Pe urmă, era unu' cu ei, mare bou cu țâțe, să mă iertați că vă spui, da' o țără dacă rămâneam numa' noi doi, imediat venea să profite de mine.

— Să profite? Adicătelea cum?

— Da, dom'le, mă prindea de piept. Pe urmă, la un moment dat, nu mai rezistai și mă pusei pe plâns. Degeaba ziceam și le repetam că eu în veci și-n pururi nu i-aș face ceva rău nepoatei lu' dom' doctor Mistretta, care-mi dă uneori și gratis doctorii pentru alde bărbată-miu... Ni'ca, n-aveai cu cine să te-nțelegi și cu asta basta!

Cafeaua îi ieșise foarte bună.

— Ascultă, Angela, am nevoie de ajutorul tău și-o să te rog să faci un efort de memorie.

— Pentru 'mneavoastră, orice.

— Îți amintești când mi-ai spus, data trecută, că într-o noapte, după ce Susanna a fost răpită, ai auzit sosind o mașină, iar tu ai crezut că-ți venea un client?

— Da, dom'le.

— Uite, acum, că lucrurile s-au liniștit, te rog să-ți amintești, cu calm, ce ai făcut exact când ai auzit zgomotul de motor.

— D-apăi, nu vă zisei?

— Mi-ai zis doar că te-ai sculat din pat, crezând că-i vreun client.

— Apăi, da.

— Un client care nu și-a anunțat în prealabil vizita.

— Da, dom'le.

— Carevasăzică, te-ai sculat din pat și pe urmă ce ai făcut?

— Am venit încoa' și am aprins becu'.

Asta era ceva nou, detaliul în căutarea căruia pornise de fapt comisarul. Prin urmare, ceva-ceva trebuie să fi văzut femeia, nu doar că a auzit una-alta.

— Stop. Care bec?

— Apăi, al de-afar', de deasupra ușii. Când se lasă întunericul, îl mai aprind, că luminează tot tăpșanu' din față. Ehe, când bărbată-miu era zdravăn, vara pregăteam să mâncăm afară. Uitați, butonul îi coala.

Și arată spre întrerupătorul de pe peretele dintre ușă și ferestruică.

— Și pe urmă?

— Pe urmă, aruncai o privire pe geam, că era pe jumate deschis. Numa' că mașina făcuse deja cale-ntoarsă, apucaii s-o mai văd o țără din spate.

— Angela, te pricepi vreun pic la mașini?

— Eu? Da' de unde atâta, Doamne iartă-mă!

— Totuși, spui c-ai apucat să vezi mașina din spate, nu-i așa?

— Da, dom'le.

— Îți amintești culoarea?

Angela tăcu o vreme, gânditoare.

— Dom' comisariu, nu știu ca să vă spui. Putea să fie albastră, neagră, verde-nchis... De un singur lucru știu sigur că nu mă înșel: nu era de culoare deschisă.

Acum venea întrebarea cea mai dificilă.

Montalbano trase adânc aer în piept și o rosti. Iar Angela-i răspunse, surprinsă parcă de faptul că nu se gândise până atunci la una ca asta.

— Da, dom'le, că bine ziceți.

Imediat însă expresia de pe fața ei deveni confuză, speriată:

— Bine, da'... ce are-a face cu treaba asta?

— De fapt, nu, n-are de-a face, se grăbi s-o asigure comisarul. Te-am întrebat pentru că mașina pe care o caut seamănă foarte mult cu a persoanei respective.

Se ridică și-i întinse mâna.

— La revedere.

Angela se ridică și ea.

— Să v-aduc un oușor proaspăt? Îi ouat adineauri, așa să știți!

Și înainte ca Montalbano s-apuce să răspundă ceva, extrase oul dintr-un paner aflat la îndemână. Comisarul îl luă, îl lovi scurt de două ori de marginea mesei și-l sorbi. Mda, de ani de zile nu mai gustase un ou așa de bun.

Pe drumul de întoarcere, zări la o bifurcație un indicator: „Montereale km 18”. O luă în direcția aceea. Probabil că gustul oului proaspăt îi amintise că nu mai trecuse de mult pe la dugheana lui don Cosimo, o prăvălie minusculă, însă unde se mai puteau găsi încă lucruri de-ale gurii care la Vigàta dispăruseră de mult – legături de origano proaspăt, bulion din roșii uscate la soare și, mai ales, oțet obținut din fermentarea naturală a vinului roșu cu concentrație alcoolică mare, din care, în bucătărie, abia dacă-i mai rămăseseră două-trei degete într-o

sticlă. Carevasăzică, se impunea fără întârziere o reaprovizionare.

Nu-i veni să creadă cât de mult timp îi luase ca să ajungă la Montereale: parcursese drumul cu viteza melcului, mai întâi pentru că medita la implicațiile celor descoperite de el și confirmate de Angela, și apoi pentru că nimic nu-i plăcea mai mult decât să admire un peisaj nou. Ajuns în sat, dând să se încadreze pe drumeagul către dugheană, observă un indicator de acces interzis. O noutate, căci la ultima vizită nu era acolo. Calculă că avea de făcut un ocol mult prea mare, așa că era de preferat să lase mașina în piață și să meargă mai departe pe jos. Făcu manevrele de parcare, opri motorul, deschise portiera și, coborând, dădu nas în nas cu un agent de circulație în uniformă.

— Nu se poate parcă aici.

— Nu? De ce?

— Nu vedeți indicatorul? Oprirea interzisă.

Comisarul se uită de jur împrejur. În mica piață comunală stăteau parcate bine-mersi trei vehicule: o camionetă, un Volkswagen „buburuză” și o mașină de teren.

— Da’ alea de colea?

Agentul își luă o mutră severă.

— Au autorizație.

Oare de unde apăruse moda asta, de fiecare cătun, c-avea sau nu o sută-două de suflete, se credea minimum-minimorum New York, instituind o seamă de reguli complicate de circulație, pe care apoi le modifica tot la două săptămâni?

— Uitați cum stau lucrurile, spuse pe un ton conciliant comisarul. Las mașina aici numai câteva minute. Trebuie s-ajung doar până la dugheana lui don Cosimo, ca să cumpăr...

— Nu se poate.

— Hait! Adicăte-lea-i interzis și de mers la dugheana lui don Cosimo? întrebă Montalbano, luat ca din oală.

— De interzis, nu-i interzis, spuse agentul. Numa’ că prăvălia-i închisă, asta-i.

— Și când se deschide?
— Nu cred că se mai deschide. Don Cosimo a murit.
— Iisuse! Când?
— Sunteți rudă cu dumnealui cumva?
— Nu, dar...
— Atunci, ce-aveți de vă mirați așa? Don Cosimo, 'mnezău să-l ierte, avea nouășcinci de ani. Așa că acu' trei luni se duse pe ceea lume.

Reporni motorul suduind. Ca să iasă din sat, se văzu nevoit să parcurgă un labirint de străzi atât de încurcat, încât simți că i se urcă tot sângele la cap. Se mai calmă abia când se încadră pe șoseaua de coastă care ducea spre casă, la Marinella. Deodată, își aminti că, atunci când îl informase că rucsacul Susanei fusese găsit de carabinieri, Mimì Augello îi specificase și locul descoperirii – îndărătul bornei care indica kilometrul patru, de pe șoseaua pe care tocmai o parcurgea. Se apropia. Încetini, apoi trase pe dreapta chiar în punctul indicat de Mimì. Coborî. Nu se zărea nicio casă prin preajmă. Pe dreapta, o lizieră de tufe sălbatice, după care, în zare exploda plaja aurie care se întindea până acasă, la Marinella. Și, încă și mai încolo, marea care acum mângâia țărmul ca o respirație leneșă, anunțând parcă asfințitul. Pe stânga însă se ridica un zid înalt, întrerupt doar de o pereche de porți mari din fier forjat, acum larg deschise, din dreptul cărora pornea un drum asfaltat ce se pierdea apoi în mijlocul unei pădurici foarte bine îngrijite, către vila proprietății, care însă nu era la vedere. În dreptul porților se zărea o placă mare de bronz cu o inscripție în relief.

Montalbano n-avea nevoie să traverseze ca să citească inscripția. Se sui înapoi în mașină și demară.

Cum zicea oare Adelina? „Omu-i lăsat de la 'mnezău să fie ca un bou”. Asemenea unui animal de jug care, făcând mereu același drum, numai cu acela se învață, așa și omul are tendința să parcurgă consecvent aceleași trasee, să facă aceleași gesturi

fără să cugete, doar din pură obișnuință. Și totuși, ceea ce tocmai descoperise întâmplător și cele spuse de Angela puteau oare constitui probe la dosar?

Nu, hotărî el, cu siguranță nu. Însă confirmări, ei bine, confirmări, da.

La șapte și jumătate dădu drumul la televizor, pentru prima ediție a știrilor de seară.

Ziceau că nu, noutăți în cadrul investigației nu apăruseră, că Susanna nu era încă aptă să colaboreze cu anchetatorii și că se preconiza o mulțime uriașă de participanți la funeraliile sărmanei *signora* Mistretta, în ciuda faptului că familia anunțase că nu dorea prezența niciunei persoane din afară, nici la biserică, nici la cimitir. În completare, mai spuseră că numitul Peruzzo se făcuse nevăzut, fugind de arestul iminent, însă știrea nu avea deocamdată confirmări oficiale. Buletinul de știri al celeilalte televiziuni, cel de la ora opt, repetă aceleași lucruri, însă într-o ordine diferită: prima era știrea despre dispariția inginerului, apoi cea despre familia care dorea funeralii cât mai discrete cu putință. Nimeni nu era agreat în biserică, nimeni nu putea pătrunde în cimitir.

Telefonul sună exact în clipa în care ieșea ca să se ducă la masă. I se făcuse foame – la urma urmelor, la prânz nu mâncase practic nimic, iar oul crud de la Angela fusese un simplu aperitiv.

— Domnul comisar? Eu su... sunt, Francesco.

Nu recunoștea vocea aceea răgușită, ezitantă.

— Care Francesco?

— Francesco Li... Lipari.

Prietenul Susannei. Bine, dar de ce vorbea în felul acela?

— Ce s-a întâmplat?

— Susanna...

Se întrerupse. Montalbano îl auzi limpede trăgându-și nasul. Plângea.

— Susanna mi-a sp... spus...

— V-ați văzut?

— Nu. Până la urmă mi-a răș... răspuns la te... telefon.

De data aceasta plânsul se auzi venind în hohote.

— Mă... mă... scu...

— Liniștește-te, Francesco. Vrei să vii până aici, la mine?

— Nu, mul... mulțumesc. Nu sunt... Am cam bă... băut. Mi-a spus că nu... vrea să nu ne mai vedem.

Montalbano îngheță pe loc – poate mai tare decât Francesco însuși, când i se dăduse vestea. Adicăte! Ce voia să-nsemne treaba asta? Că Susanna avea pe altcineva? Pentru că, dacă avea un alt iubit, toate supozițiile sale de până atunci se duceau pe apa sâmbetei. N-ar mai fi însemnat decât niște simple fantezii, ridicele și meschine, ale unui comisar bătrân de poliție care începea s-o cam ia razna cu căpățâna.

— E îndrăgostită de altul?

— Mai rău.

— Cum adică, mai rău?

— Nu e... nu există un alt bărbat. Există însă un jurământ, o hotărâre pe care ea a luat-o în perioada când a stat ostatică.

— E atât de religioasă?

— Nu. Ar fi vorba de o promisiune făcută ei înseși... dacă urma să fie eliberată la timp ca să-și mai vadă mama în viață... în sfârșit, în maximum o lună pleacă. Însă de vorbit, îmi vorbea de parc-ar fi fost deja plecată, de parc-ar fi fost undeva, departe.

— Ți-a spus unde pleacă?

— În Africa. Re... renunță la facultate, renunță la gândul de a se căsători, de a avea copii, re... renunță la tot.

— Și ce se duce să facă acolo?

— Să se facă utilă. Chiar așa mi-a spus: „Mă duc ca să mă fac și eu, în sfârșit, utilă.” Va porni într-acolo alături de o organizație de voluntariat. Și vreți să știți ceva? Cererea preliminară o făcuse încă de acum două luni, dar mie nu mi-a spus nimic. Eram împreună, dar în tot acest timp ea știa că mă va

părăsi pentru totdeauna. Oh, Doamne, ce o fi apucat-o?

Aha, carevasăzică nu era niciun alt bărbat la mijloc. În cazul acesta, piesele se potriveau din nou la locul lor. Ba chiar și mai bine ca înainte.

— Crezi că s-ar putea răzgândi?

— Nu, domnule comisar. Dacă i-ați fi auzit vocea... Pe urmă, eu o cunosc bine, când ia o ho... o hotărâre... Dar, Iisuse Hristoase, ce-nseamnă asta, domnule comisar? Ce-nseamnă asta?

Ultima întrebare fusese, de fapt, un strigăt. Dinspre partea lui, Montalbano știa foarte bine acum ce însemna toată tărășenia asta, însă de spus, nu putea să-i spună și lui Francesco. Ar fi fost prea complicat și, mai ales, imposibil de crezut. Însă pentru el, Montalbano, totul se simplificase acum. Balanța, până atunci într-un îndelung echilibru, căzuse brusc și cu toată forța într-o parte. Cele abia spuse de Francesco veneau să confirme faptul că următoarea mișcare pe care o avea de făcut era cea corectă. Și care trebuia făcută imediat.

Înainte să facă însă primul pas, trebuia să aibă conștiința împăcată în privința Liviei. Puse mâna pe receptor, însă nu-l ridică încă. Mai avea nevoie de puțin timp ca să stea de vorbă cu el însuși. Oare ceea ce urma să facă – se întrebă el – avea cumva să însemne în ochii superiorilor, în ochii legii înseși, că acum, ajuns la final de carieră (sau, mă rog, pe acolo!), renega de fapt principiile pe care le respectase atâția și atâția ani? Și totuși, el, Montalbano, respectase oare *întotdeauna* principiile respective? Nu cumva odată se întâmplase ca Livia să-l acuze cu asprime că acționează asemenea unui zeu mai mititel, care se distrează alterând faptele sau dispunându-le în mod incorect? Nu, Livia se înșela, nu era niciun fel de zeu. Era doar un om cu criterii personale de judecare a ceea ce era drept și ce nu. Iar de multe ori se întâmplase ca lucrurile pe care el le considera juste să fie greșite pentru justiție. Și viceversa. Carevasăzică, cum era mai bine? Să se arate de acord cu justiția, aia scrisă-n cărți, sau cu

propria conștiință? Nu, probabil că Livia nu l-ar fi înțeles, ba chiar ar fi fost în stare ca, din vorbă-n vorbă, să-l conducă la concluzia opusă celei la care dorise el să ajungă. Cel mai bine ar fi să-i scrie. Luă o hârtie și un pix și începu.

Livia, dragostea mea...

Însă nu știu cum să continue. Făcu ferfeniță foaia și luă alta.

Liviamea cea adorată...

Și din nou se blocă. Luă o a treia foaie.

Livia...

Însă pixul refuză să continue.

Nu, nu era chip și cu asta basta! Avea să-i povestească totul prin viu grai, la următoarea lor întâlnire, privind-o în ochi.

Odată hotărârea luată, se simți liniștit, senin, eliberat. O clipă – își spuse. Cele trei adjective, „liniștit, senin, eliberat” nu-ți aparțin, ci tocmai ai enunțat un citat. În regulă, dar de unde-i luat? Prinzându-și capul cu palmele, se forță să-și amintească. Apoi, mândru de memoria sa vizuală, se ridică și se duse la sigur. Se opri în fața bibliotecii, alese *Codicele egiptean* de Leonardo Sciascia și începu s-o răsfoiască. Aha, uite-l aici, la pagina o sută douăzeci și doi, din prima ediție, cea din 1966, pe care o citise pe la șaisprezece ani și pe care o păstrase, special ca s-o mai recitească din când în când.

Era acea extraordinară pagină în care abatele Vella ia hotărârea să-i mărturisească monseniorului Airolodi un lucru care avea să-i răscolească întreaga existență, anume că vestitul codice arăbesc era o simplă impostură, un fals fabricat chiar de el. Însă înainte să-l viziteze pe monseniorul Airolodi, abatele Vella face o baie și bea în sfânta pace o cafea. La urma urmelor, și el, Montalbano, se afla acum într-un moment de cotitură.

Zâmbind, se dezbracă și se vâri sub duș. Apoi se schimbă de toate hainele de pe el, inclusiv de chiloți, punându-și un rând de veșminte curate. Pentru o ocazie ca aceea, își puse chiar și o cravată

de om serios. Apoi își făcu o cafea, pe care o bău pe îndelete. Iar de data aceasta, cele trei adjective, „liniștit, senin, eliberat”, îi aparțineau complet. Îi mai lipsea însă unul, care în cartea lui Sciascia nu se găsea: sătul.

— Ce să vă servesc azi, dom'le?

— Tot ce ai.

Râseră.

Antipasto din fructe de mare, *zuppa* de pește, caracatiță fiartă, stropită cu ulei și zeamă de lămâie, patru barbuni (doi prăjiți, doi fripți), două pahare mari dintr-un lichior de mandarine cu o concentrație alcoolică explozivă, mândria și lauda lui Enzo, hangiul. Care nu-ntârzie să-l felicite pe comisar.

— Văd că vă reveniți la forma 'mneavoastră bună.

— Mulțumesc. Enzo, îmi faci un serviciu? Caută, te rog, în cartea de telefoane numărul doctorului Mistretta și scrie-mi-l pe o bucată de hârtie.

Cât timp Enzo își făcea de lucru în locul lui, comisarul sorbi pe îndelete și al treilea pahar de lichior. Hangiul se întoarse și-i întinse un petic de hârtie.

— Prin sat umbl-o vorbă despre dom' doctor.

— Care?

— Că se duse de dimineață la notariu, să facă actele ca să-și doneze vila. Cică el se duce să stea cu alde frățâne-su, geologul, de vreme ce bietu' de el rămase văduv.

— Și cui își donează vila, se știe cumva?

— Păi, din câte auzii, unei case de copii din Montelusa.

De la telefonul din *trattoria* sună mai întâi la cabinet, apoi acasă la doctorul Mistretta. Nu i se răspunse la niciunul din numere. Se vedea treaba că doctorul se afla la vila fratelui, pentru priveghi. Era aproape sigur că acolo nu se aflau decât membrii familiei, fără polițiști sau jurnaliști. Formă numărul. Telefonul sună îndelung înainte ca receptorul să fie, în sfârșit ridicat.

— Casa Mistretta.
— Comisarul Montalbano sunt. Dumneavoastră sunteți, doctore?
— Da.
— Trebuie să vă vorbesc.
— Uitați, mâine după-amiază ne-am putea...
— Nu.
După voce, se părea că doctorul rămăsese perplex.
— Vreți să ne întâlnim acum?
— Da.
Doctorul lăsa să treacă o vreme înainte să vorbească din nou.
— De acord, deși nu-mi pică deloc bine insistența dumneavoastră. Știți că mâine este înmormântarea, nu-i așa?
— Da.
— O să dureze mult?
— N-aș ști să vă spun.
— Unde vreți să ne vedem?
— Ajung eu acolo, în cel mult douăzeci de minute.
Ieșind din *trattoria*, observă că vremea se schimbase. Nori încărcăți cu apă înaintau dinspre mare.

ULTIMUL

Privită din drum, vila părea cu totul cufundată în întuneric – o masă de materie neagră pe fondul negru de noapte înnorată. Doctorul Mistretta deschisese larg porțile, așteptând mașina comisarului. Montalbano intră în curte, parcă mașina și coborî, însă rămase să aștepte până când doctorul încuie la loc porțile. De la o singură fereastră se strecurau, printre obloanele întredeschise, câteva raze firave de lumină – era camera moartei, unde soțul și fiica făceau de priveghi. Una dintre cele două uși-fereastră ale sufrageriei avea oblonul tras, însă cea de-a doua era deschisă, prin ea răzbind până în grădină o rază de lumină abia pâlpâită, căci lustra centrală era stinsă.

— Intrați.

— Prefer să rămân afară. Dacă începe să plouă, intrăm, îl asigură comisarul.

Se îndreptară în tăcere către băncile de lemn, așezându-se pe aceleași locuri ca data trecută. Montalbano trase din buzunar pachetul de țigări.

— Vreți una?

— Nu, mulțumesc. Am hotărât să mă las.

Aha, se vedea treaba că, de când cu răpirea asta, și unchiul, și nepoata își făcuseră propriile jurăminte.

— Ce aveți atât de urgent să-mi spuneți?

— Fratele dumneavoastră și Susanna unde sunt?

— În camera cumnatei mele.

Oare fereastra o lăsaseră întredeschisă ca să se mai aerisească odaia? Mai dăinuia oare acea miasmă grea, înspăimântătoare și insuportabilă de medicamente și boală?

— Știu că am venit?

— Pe Susanna am anunțat-o. Pe fratele meu, nu.

Ah, bietul dom' geologu', oare câte i se ascuseseră până atunci și i se mai ascundeau încă?

— Așadar, îmi spuneți?

— Trebuie să încep cu o introducere. Nu sunt aici în calitate oficială. Însă dacă vreau, pot fi, vă rog frumos să rețineți.

— Nu, nu înțeleg.

— O să-nțelegeți imediat. Depinde de răspunsurile dumneavoastră.

— În cazul acesta, vreți să vă hotărâți odată să formulați întrebările?

Hm, apăi ăsta era tot biznesu'. În astfel de cazuri, prima întrebare este asemenea primului pas într-un hățiș fără întoarcere. Închise ochii – la urma urmei, celălalt nu-l putea vedea – și începu.

— Aveți un pacient care locuiește într-o casupola pe drumul spre Gallotta, un bărbat prins sub tractor în timp ce...

— Da.

— Știți clinica „Păstorul cel bun”, situată la patru kilometri de...

— Ha, ce întrebări, zău așa! Bineînțeles c-o știu, merg foarte des acolo. Acum, ce faceți? Enumerați lista pacienților mei?

Nu. Nu-i nicio listă cu pacienți. „Omu-i lăsat de la 'mnezău să fie ca un bou”. Iar tu, în noaptea aceea, în 4x4-ul tău, speriat de ceea ce erai nevoit să faci, cu inima bătându-ți nebunește pentru că aveai de lăsat casca și rucsacul în două puncte diferite, oare pe ce drumuri s-o fi apucat, dacă nu pe cele pe care le parcurgeai deja, cu consecvență? Îți pare, nu-i așa, că nu mai ești tu ăl de conduce mașina, dimpotrivă, mașina te conduce pe tine...

— Voiam pur și simplu să remarcăți un lucru: casca Susannei a fost găsită pe drumeagul către căscioara pacientului dumneavoastră, în vreme ce rucsacul, aproape vizavi de poarta clinicii „Păstorul cel bun”. Știați?

— Da.

Maică, măicuță, ce pas greșit! N-ar fi sperat asta în vecii vecilor.

— Și de unde știați, mă rog frumos?

— Din ziare, de la televizor, nu-mi amintesc acum.

— Imposibil. Ziarele și televiziunile n-au pomenit niciodată despre aceste obiecte. Am reușit să ferim de ochii presei episoadele anchetei.

— O clipă! Acum îmi amintesc! Mi-ați spus-o chiar dumneavoastră: stăteam aici, chiar pe banca aceasta.

— Nu, domnule doctor. Eu v-am spus că acele obiecte au fost găsite, însă nu v-am spus unde anume. Și vreți să știți de ce? Pentru că dumneavoastră n-ați întrebat: unde?

Exact, acela fusese momentul când resimțise un fel de deranj, asemenea unui fir destrămat dintr-un întreg, o stânjeneală pe care atunci, pe loc, nu știuse să și-o explice. O întrebare care ar fi trebuit să vină în mod natural, dar care nu fusese formulată. Și care întrerupea cursivitatea raționamentului, asemenea unui rând șters din corpul unui text. Până și Livia se întrebase, nu-i așa, unde anume găsise romanul lui Simenon! Iar omisiunea se datora faptului că doctorul știa foarte bine unde fuseseră abandonate casca și rucsacul.

— Bine, dar... Dar, domnule comisar, pot fi zeci de explicații pentru faptul că eu nu v-am întrebat unde le-ați găsit! Dumneavoastră vă dați seama în ce stare sufletească eram eu atunci? Ce-nseamnă asta? Vreți să construiți cine știe ce teorie pe baza unui asemenea fir subțire de...

— ... de păianjen, vreți să spuneți? A, nici nu știți ce bine se potrivește metafora dumneavoastră. Vă vine sau nu să credeți, teoria mea s-a bazat inițial pe un fir încă și mai subțire.

— Din moment ce sunteți primul care recunoaște acest lucru...

— Da. E vorba despre comportamentul nepoatei dumneavoastră. Ceva ce mi-a spus Francesco, prietenul ei. Apropo, știați că Susanna l-a părăsit?

— Da. Mi-a spus.

— Este un subiect delicat. Îl abordez fără tragere de inimă, însă...

— Însă trebuie să vă faceți meseria, nu-i așa?

— Hm, credeți că dacă aș fi aici ca să-mi fac meseria, m-aș comporta așa cum mă comport acum? Fraza pe care voiam s-o rostesc se termina așa: însă vreau să aflu adevărul.

Doctorul nu mai spuse nimic.

În clipa aceea, o figură feminină se profilă în pragul ușii-fereastră de la sufragerie, înaintând un pas, apoi oprindu-se.

Isuse Hristoase, iarăși coșmarul acela?! Era un cap fără corp, un chip încadrat de păr lung și blond, plutind pur și simplu prin aer! O figură precisă, identică celei ce se ițise sub ochii lui în mijlocul pânzei de păianjen! În clipa următoare pricepu însă că Susanna purta veșminte negre de doliu, care se contopeau cu întunericul adânc al nopții.

Fătuca își relua mersul, veni către ei și se așeză pe una din bănci. Lumina nu ajungea până la ea, doar părul i-l putea ghici – un punct ceva mai puțin dens în beznă. Nu salută. Iar Montalbano se hotărî să continue ca și cum ea n-ar fi fost acolo.

— Așa cum se întâmplă între iubiți, Susanna și Francesco întrețineau relații intime.

Doctorul începu să se agite, stânjenit.

— N-aveți niciun drept să... Pe urmă, ce importanță are acest aspect pentru anchetă? făcu el, iritat.

— Are importanță. Vedeți dumneavoastră, Francesco mi-a spus că solicitarea venea mereu de la el, înțelegeți ce spun? În schimb, în ziua când s-a petrecut răpirea, cea care a preluat inițiativa a fost ea, Susanna.

— Domnule comisar, ca să fiu sincer, nu reușesc să-mi dau seama ce legătură are comportamentul sexual al nepoatei mele. Chiar mă întreb dacă nu cumva ați luat-o razna, dacă sunteți conștient de ce spuneți acolo. Vă mai întreb o dată: ce importanță are?

— Are. Când mi-a povestit toate astea, Francesco a presupus că Susanna a avut așa, un fel de

presentiment... Numai că eu nu cred în presentimente: era altceva.

— Și ce anume era, în opinia dumneavoastră? îl iscodi sarcastic doctorul.

— Un adio.

Ce spusese Livia cu o seară înainte să plece? „Sunt ultimele ore pe care le petrecem împreună. Și n-am de gând să le irosc.” Nu, dorise să facă dragoste. Ca să nu mai pomenească de faptul că între el și Livia era vorba de o despărțire scurtă. Darămite în cazul unui lung și definitiv adio? Pentru că-n mintea Susannei era limpede că sfârșitul proiectului său – un sfârșit fericit sau nu, asta nu mai conta – aducea după sine și sfârșitul iubirii lor. Acela era costul, nespus de mare, pe care trebuia să-l plătească.

— Întrucât cererea de plecare în Africa o făcuse deja cu nu mai puțin de două luni în urmă. Două luni. În mod cert, atunci când i se înfiripase în minte celălalt proiect.

— Despre ce proiect tot vorbiți acolo? Uitați care-i treaba, domnule comisar, nu vi se pare că abuzați de...

— Vă avertizez, îl întrerupse pe un ton de gheață Montalbano. Văd că dați greș și cu întrebările, și cu răspunsurile. Am bătut drumul până aici ca să dau cărțile pe față, să vă spun care sunt suspiciunile mele... De fapt, nu... Ca să vă spun care-i speranța mea.

Oare de ce rostise cuvântul acela, speranța? Pentru că ea, speranța, făcuse balanța să cadă brusc și cu toată forța într-o parte, în partea favorabilă Susannei. Pentru că acela era cuvântul care-l convinsese definitiv.

Cuvântul acela îl lăsă înmărmurit pe doctor, care nu mai era în stare să scoată vreo vorbă. În tăcerea care se lăsase brusc, din întuneric se făcu auzită pentru prima dată vocea fătucii, ezitantă, dar încărcată parcă de speranță – da, chiar așa! – că cineva o înțelesese până-n străfundul sufletului.

— Ați spus cumva... speranță?

— Da. Aceea că o ură dusă până la extrem se poate transforma, într-o iubire dusă până la extrem.

Dinspre banca pe care stătea fătucă se auzi un soi de scâncet, înăbușit însă imediat. Montalbano își aprinse o țigară și, în lumina răspândită de brichetă, văzu că mâna îi tremura ușor.

— Vreți și dumneavoastră una? îl iscodi pe doctor.

— V-am spus că nu.

Carevasăzică erau hotărâți să-și respecte juruințele, cei doi Mistretta ai noștri! Mda, mai bine așa.

— Știu că, de fapt, n-a avut loc niciun fel de răpire de persoană. În seara cu pricina, dumneata, Susanna, nu te-ai întors acasă pe drumul obișnuit, ci pe un drumeag foarte puțin frecventat, pe care te aștepta unchiul dumitale cu mașina lui de teren. Ai abandonat scuterul, te-ai urcat în mașină și te-ai pitit pe bancheta din spate. Apoi v-ați îndreptat amândoi spre vila doctorului. Acolo, în anexa mare de lângă casă, pregătiserăți totul din vreme – provizii, un pat... Menajera casei n-avea niciun motiv să calce vreodată pe acolo. Pe urmă, cui i-ar fi trecut prin cap s-o caute pe fata răpită acasă la propriul unchi? Tot acolo ați înregistrat și mesajele în care dumneavoastră, doctore, vorbeați – cu voce modificată, într-adevăr – despre miliarde de lire: la o anumită vârstă, e greu, nu-i așa, să calculezi în euro. Tot acolo ați făcut și fotografiile polaroid, iar pe verso ați scris propoziția aceea, căutând să folosiți o grafie cât mai ușor de descifrat, având în vedere că, la fel ca toți medicii, aveți în realitate un scris ilizibil. Doctore, n-am intrat niciodată în anexa cu pricina, însă aș putea să vă spun cu certitudine că acolo a fost instalată recent o derivație telefonică...

— De ce spuneți una ca asta? întrebă Carlo Mistretta.

— Știu, pentru că la un moment dat ați avut ideea genială să înlăturați orice suspiciune împotriva voastră prin intermediul meu, profitând din zbor de ocazia pe care v-am oferit-o când am venit acasă la

dumneavoastră. În timp ce discutam cu dumneavoastră, Susanna a efectuat unul din apelurile telefonice cu mesaj preînregistrat – cel în care preciza suma răscumpărării. Numai că eu am auzit – deși, recunosc, nu am înțeles pe moment – sunetul pe care îl produce o derivație telefonică atunci când se ridică receptorul. Desigur, am putea avea confirmarea cât ai bate din palme, e suficient să sunăm la societatea de telefonie. Iar aceasta da, ar putea fi o probă solidă, domnule doctor. Doriți să continui?

— Da.

Însă de răspuns, de data asta răspunsese Susanna.

— Mai știu, domnule, și asta pentru că chiar dumneavoastră mi-ați spus-o, că în anexa vilei există și un lin pentru zdrobitul strugurilor, scos de mult din uz. Iar unde există un lin, trebuie musai să existe o încăpere adecvată, în care se află bazinul de fermentare a mustului. Iar eu sunt gata să fac rămășag că această încăpere este dotată cu o fereastră. Pe care dumneavoastră, domnule, ați deschis-o ca să puteți face fotografia, afară fiind atunci ziuă. Ba chiar, ca să luminați interiorul bazinului, v-ați folosit de o lampă de mecanic auto. Și totuși, în toată această punere în scenă, atentă și convingătoare, de altfel, ați trecut cu vederea un detaliu.

— Un detaliu?

— Da, domnule. În fotografia polaroid, imediat sub marginea bazinului apare un soi de crăpătură. Ei bine, am cerut ca detaliul să fie mărit. Și nu, nu e o crăpătură.

— Atunci, ce e?

Simți că și Susanna fusese pe punctul să formuleze aceeași întrebare. Carevasăzică, încă nu înțelegeau eroarea comisă. Îl intuit pe doctor întorcând capul către Susanna, îi intuit și privirea întrebătoare, dar de văzut, nu-l putea vedea.

— Este un termometru vechi pentru must. Imposibil de recunoscut, pentru că-i acoperit de pânze dese de păianjen, înnegrit de praf, cu cruste

de mizerie, devenit practic una cu peretele de care fusese prins odată. Și termometrul e încă acolo, la locul lui. Iar aceasta este proba hotărâtoare. E de ajuns ca eu să mă ridic acum, să intru în casă, să ridic receptorul, să chem doi oameni de-ai mei să vă păzească, să-l sun apoi pe judecătorul de instrucție pentru un mandat de percheziție și să descind la dumneavoastră acasă, domnule.

— Ar fi un uriaș pas înainte pentru carieră dumneavoastră, nimic de zis, comentă sarcastic Mistretta.

— Din nou, aveți atitudinea cea mai nepotrivită cu putință. Cariera mea nu mai are ce pași să facă, nici înainte, nici înapoi, așa să știți. Pe urmă, nu pentru dumneavoastră fac ce fac.

— O faceți pentru mine?

Vocea Susannei îi răsună foarte surprinsă.

Da, pentru tine. Pentru că am rămas pur și simplu fermecat de intensitatea, de puritatea sentimentului tău de ură, de atitudinea ta de damnat, de sângele-rece, curajul și răbdarea cu care ai realizat ce ți-ai propus, pentru că ai pus în balanță prețul pe care-l aveai de plătit și pentru că erai gata să-l plătești. Și am mai făcut-o pentru mine, pentru că nu-i drept ca unii să sufere mereu, iar alții să huzurească pe seama suferinței celorlalți, profitând de slăbiciunile legii sau, mai bine spus, a așa-zisei legi. Căci un bărbat ca mine, ajuns de-acum la final de carieră, are dreptul, nu-i așa, să se revolte împotriva unei stări de fapt la menținerea căreia a contribuit atâta amar de timp.

Cum comisarul întârzia să răspundă, fătuca se oferă ea să spună ceva, ceva ce de data aceasta nu mai era o întrebare:

— Infirmiera mi-a spus că ați dorit s-o vedeți pe mama.

Am vrut s-o văd, da. S-o văd zăcând acolo, în patul ei – aproape deloc o ființă, ci mai mult un lucru, o chestie – o chestie care însă jelea, care suferea îngrozitor... Am vrut să văd – deși atunci, pe moment, n-o înțelegeam limpede – locul în care

ura ta a început să prindă rădăcini, să crească într-un mod de neoprit, odată cu duhoarea tot mai intensă de medicamente, de excremente, de sudoare, de boală, de vomă și de puroi din odaie, cu miasma cangrenei care distrusese inima acelei chestii ce abia se întrezărea în pat, ura de care i-ai molipsit și pe cei din jurul tău... nu, tatăl tău nu, tatăl tău n-a știut nicio clipă nimic, n-a știut că totul era o farsă, ci a trăit cu toată ființa durerea și spaima pentru ceea ce el credea că e o răpire reală... însă da, și acesta era un preț ce trebuia plătit, de tine și de ceilalți, pentru că adevărata ură, asemenea iubirii, nu se domolește nici măcar în fața deznădejzii și a rugilor celor nevinovați.

— Voiam să înțeleg.

Dinspre mare se auziră tunete. Fulgerele erau încă departe, însă ploaia se apropia amenințător.

— Pentru că de un lucru sunt sigur: ideea de a te răzbuna pe unchiul tău, inginerul, s-a materializat acolo, înăuntru, într-una din acele nopți îngrozitoare petrecute la căpătâiul mamei. Nu-i așa, Susanna? Probabil că la început ai crezut că-i efectul oboselii, al descurajării, al deznădejzii, însă pe măsură ce timpul trecea îți era din ce în ce mai greu s-o alungi din minte. Apoi, parcă pentru a-ți trece mai ușor timpul, ai început să te gândești cum s-ar fi putut pune în practică acea idee, devenită de acum o fixație. Noapte după noapte, ai încropit și ai schițat planul. Apoi l-ai rugat pe unchiul tău, doctorul, să te ajute, pentru că...

Stop, oprește-te! Acest „pentru că” n-ai voie să-l rostești. Ți-a trecut prin minte chiar acum, în clipa asta, și ar trebui să cugeți puțin asupra lui înainte să...

— Curaj, spuneți-o, se auzi vorba înceată, dar fermă, a doctorului. Pentru că Susanna înțelesese că eu eram dintotdeauna îndrăgostit de Giulia. O dragoste fără speranță, care însă m-a împiedicat să-mi clădesc propria viață.

— Așa că, doctore, v-ați oferit imediat colaborarea, asumându-vă sarcina de a distruge

imaginea inginerului Peruzzo. Construind o regie perfectă, adresată opiniei publice. Iar lovitura de grație a fost să înlocuiți valiza cu bani cu o geantă plină cu tăieturi din ziare.

Începu să picure. Montalbano se ridică

— Încă ceva, înainte să plec. Ca să fiu cu conștiința împăcată...

Vocea îi ieșise cam prea solemnă, însă nu izbuti să-i schimbe tonul.

— Ca să fiu cu conștiința împăcată, nu pot permite ca banii, cele șase miliarde să rămână...

— La noi? îl completează Susanna. Nu, banii nu mai sunt la noi. N-am reținut nici măcar suma împrumutată de mama și niciodată restituită. Unchiul Carlo s-a ocupat de tot, cu ajutorul unui client de-al său care nu va spune nimic niciodată. Banii au fost împărțiți și majoritatea deja transferați în străinătate. Vor ajunge, cu titlu de donație anonimă, la circa cincizeci de asociații de asistență socială. Dacă doriți, mă duc în casă, să vă aduc lista.

— Bine, spuse comisarul. Eu plec.

Îi întrezări pe Susanna și pe doctor ridicându-se și ei.

— Veniți mâine la înmormântare? îl întreabă Susanna. Mi-ar plăcea să...

— Nu, răspunse comisarul. Și nu-mi doresc decât un singur lucru: ca dumneata, Susanna, să nu trădezi speranța.

Înțelese că începuse să dea povețe de om bătrân, numai că de data asta i se rupea fix în paispe.

— Succes, spuse cu voce joasă.

Făcu stânga-mprejur, se îndreptă spre mașină, deschise portiera, porni, însă în fața porților închise se văzu nevoit să oprească. Printre picăturile de acum dese de ploaie, o zări sosind pe fătucă – în lumina farurilor, părul îi părea ca un nimb de foc. Deschise porțile fără să se întoarcă să-l privească. Și nici el nu întoarse capul.

Pe drumul către Marinella, ploaia începu să cadă potop. La un moment dat, se văzu obligat să tragă pe dreapta și să oprească, pentru că ștergătoarele de

parbriz nu mai făceau față. Apoi, ploaia se opri brusc. Intrând în casă, își dădu seama că lăsase ușa dinspre verandă întredeschisă, iar pardoseala se inundase. Trebuia mort-copt să șteargă apa de pe jos. Aprinse lumina din verandă și ieși. Ploaia violentă luase cu ea pânza de păianjen, crengile erau curate lună, presărate din loc în loc cu mărgăritare sclipitoare de apă.

NOTĂ

Acesta este un roman inventat cap-coadă. Sau cel puțin așa sper.

Prin urmare, numele și prenumele personajelor, numele de firme și societăți, situațiile și întâmplările din carte nu au corespondent în realitate.

În caz că cineva descoperă vreo referire la fapte petrecute în realitate, dau de pe acum asigurări că n-a fost făcută cu intenție.

RĂBDAREA PĂIANJENULUI

Andrea Camilleri surprinde din nou
și se reinventează pe sine într-un roman trepidant.

Răbdarea păianjenului nu are parte
nici de „delict”, nici de sânge improșcat peste tot.

Cu excepția cazului în care considerăm
un delict faptul că numeroase vieți în plină splendoare
se văd obligate să se stingă și să se irosească
într-o mare de ură.

Când „pânza de păianjen” țesută răbdător dintr-un
adânc sentiment de ură și-a epuizat rolul strategic
de „minciună”, adevăratul vinovat va ieși la lumină.

www.nemira.ro

ISBN 978-606-758-348-9

9 786067 583489

^[11] Traducere adaptată; în orig.: „*Il pover' uom, che non se n'era accorto, / andava combattendo ed era morto.*” Fragmentul este, la rândul său, o adaptare a unor versuri din poemul epic *Orlando innamorato* („Orlando îndrăgostit”) de Matteo Maria Boiardo (1441-1496): „*Così colui, del colpo non accorto, / andava combattendo ed era morto*” (n.tr.).

^[12] În lb. rom., „onorabilul” – apelativ rezervat membrilor parlamentului italian (n.tr.).

^[13] În orig., [*l'Arma*] *Benemerita* – denumire de sorginte istorică folosită (rar) în Italia pentru a desemna arma Carabinierilor (cu referire la utilitatea civică a respectivului serviciu public) (n.tr.).

^[14] Dora Riparia (lat., *Duria Minor* – „Dora Mică”) și Dora Baltea (lat., *Duria Maior* – „Dora Mare”) - afluenți ai Padului (n.tr.).

^[15] Antonio De Curtis (1898-1967) și Peppino De Filippo (1903-1980), actori legendari ai comediei neorealiste italiene, care au format un cuplu cinematografic celebru în perioada anilor '50-'60 (n.tr.).

^[16] *Smurritiàre, murritiàri* (dial. sicilian), a agasa, a aduce pe cineva la exasperare (n.tr.).

^[17] Denumire dialectală pentru pagelul-dungat (*Lithognathus mormyrus*), pește mediteraneeen asemănător doradei (n.tr.).

^[18] În momentul trecerii Italiei la moneda europeană, paritatea euro/LIT (lira italiană) a fost stabilită la aproape două mii de lire pentru 1 euro (mai exact, 1 euro = 1936, 27 LIT) (n.tr.).

^[19] Operațiunea supranumită *Mani pulite* (*Cu mâinile curate*) a fost una dintre cele mai vaste acțiuni anticorupție din Europa. Declanșată în februarie 1992, mega-ancheta a dezvăluit un sistem politico-economic bazat pe mită, favoruri și contracte publice acordate contra unor „taxe”. Au urmat arestări spectaculoase ale unor politicieni de anvergură, sinucideri și, în final, desființarea partidelor istorice italiene – Democrația Creștină și Partidul Socialist (n.tr.).

^[10] Trad. aproximativă: „Rănește-l pe cel de-același sânge cu tine / și vei muri mâncat de porci.” (n.tr.).

^[11] Aluzie la controversatul politician de dreapta Silvio Berlusconi, în mai multe rânduri prim-ministru al Italiei în perioada 1994-2011 (n.tr.).

^[12] Un fel de minienciclopedie pentru copii editată de Disney, având ca punct de plecare un manual cu titlu similar din popularele benzi desenate cu clanul Duck (n.tr.).

^[13] Fel de mâncare tipic bucătăriei siciliene, pe bază de vinete fripte, ceapă, capere, roșii etc. (n.tr.).

^[14] În original (fr.), *Les Fiançailles de M. Hire* (n.tr.).

Table of Contents

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
ULTIMUL	
NOTĂ	

Table of Contents

1	4
2	17
3	30
4	42
5	54
6	66
7	78
8	90
9	102
10	115
11	127
12	140
13	153
14	166
15	179
16	192
ULTIMUL	204
NOTĂ	215